UNISTAR
UNISTAR d.o.o., RAČUNALNIŠKI INŽENIRING
LETALIŠKA 33, 61000 LJUBLJANA, SLOVENIJA
TEL.: (061) 102-222 INT. 350
FAX: (061) 104-277
TEAC Distributer

Jutranje

9 770350 752003

DELO

Samostojen časnik za samostojno Slovenijo

WATT ELEKTRO d.o.o.
Veletrgovina in maloprodaja elektroinstalacijskega materiala
Delovni čas od 9. do 16. ure, sobota od 8. do 13. ure
Dunajska 421, tel.: 061/372 351, 371 692, faks: 061/371 692
Trgovski center Črnuče - Stara Črnuška opekarna

LJUBLJANA, PONEDELJEK, 26. JULIJA 1993 • LETO XXXV • ŠT. ~~169~~ 170 • GLAVNI IN ODGOVORNI UREDNIK: TIT DOBERŠEK • 2,60 DEM, 18 ATS, 2,50 CHF, 2000 ITL, 2000,00 HRD, 45 TOLARJEV

Še eno premirje po že znanem vzorcu

Občasni spopadi se nadaljujejo v Sarajevu in Brčkem – Bo tokratna ustavitev »ofenzivnih vojaških akcij« obveljala? – Karadžić za odprto mesto Sarajevo

SARAJEVO, 25. julija (Reuter, STA) – Sodeč po prvih novicah, ki so danes prihajale iz Sarajeva, je bilo v mestu ob deseti uri dopoldne, ko je stopilo v veljavo včeraj dogovorjeno premirje, v glavnem mirno, poleg občasnih obstreljevanj pa je bilo slišati strele ostrostrelcev. Kljub včerajšnjemu dogovoru med voditelji sprtih strani, po katerem naj bi danes ustavili vse »ofenzivne vojaške akcije«, pa popoldanska poročila iz Sarajeva govorijo o tem, da se obstreljevanje s topniškim in pehotnim orožjem v mestu in okolici nadaljuje.

Za izraz »ofenzivne vojaške akcije«, ki vključuje prekinitev vseh topniških napadov, so se pogajalci odločili zato, ker je ohlapnejši od »prekinitve ognja«, ki so bile doslej vedno neuspešne. Premirje torej ne predvideva popolne prekinitve ognja.

Poveljniki vseh treh sprtih strani namreč trdijo, da svojih sil ne morejo povsem nadzorovati. Tako se bodo morale vse strani verjetno zadovoljiti z »nepopolno prekinitvijo ognja«. Če se bodo držale napovedanega premirja, se bodo mirovna pogajanja v Ženevi nadaljevala v torek. Na to je pristal tudi bosanski predsednik Alija Izetbegović.

Kot poročajo agencije, je srbsko topništvo obstreljevalo položaje bosanske vojske na severnem delu Žuča. Sarajevski radio je slabo uro pred premirjem razglasil splošno nevarnost in pozval Sarajevčane, naj se ne oddaljujejo od zaklonišč. Pred deseto uro so ostrostrelci v Sarajevu ranili dve Srbkinji. Okrog enajstih pa so bosanske enote v vasi Demjani v vzhodni Bosni ranile dva srbska vojaka.

Srbska agencija SRNA je poročala, da so srbske sile osvojile tri vasi v bližini Brčkega – Lipovac, Kolonijo in Brod. Tudi sarajevski radio je poročal, da se spopadi okrog Brčkega nadaljujejo, vendar pa novice srbske agencije ni potrdil. Predstavnik ZN Barry Frewer ni imel natančnih podatkov o dogajanju na tem območju, dejal pa je, da prebivalci Brčkega bežijo v 30 kilometrov oddaljeno Tuzlo.

Vodja bosanskih Srbov Radovan Karadžić je v včerajšnjem telefonskem intervjuju za Associated Press potrdil sodelovanje na pogajanjih v Ženevi in napovedal, da bo zahteval, naj Izetbegović podpiše premirje in soglasje o ustanovitvi konfederacije. V nasprotnem primeru bodo Srbi nadaljevali vojno. »Če Izetbegovića ne bo v Ženevo, bo moral razumeti, da je sam začel vojno in jo podaljšuje v nedogled,« je dodal Karadžić. Izjavil je tudi, da bo na tokratnih pogajanjih predlagal, da bi Sarajevo razglasili za »odprto mesto«, če se bodo Muslimani s tem strinjali. Dejal je, da bodo bosanski Srbi storili vse, da bi imelo mesto hrano, vodo, električni tok in plin brez prekinitev.

Sopredsednik mirovne konference Thorvald Stoltenberg pa je izrazil upanje, da bodo sprte strani končno le dosegle sporazum, ki bo v vsakem primeru boljši od druge možnosti – dolge in vedno bolj silovite vojne z vsemi posledicami, ki jih prinaša. Po njegovem mnenju bi tudi Srbom, kljub vojaškim prednostim, ki jih imajo, mirovni sporazum vendarle koristil. Rekel je še, da v tej vojni ne bo zmagovalca, saj je srbsko gospodarstvo popolnoma uničeno, to pa ni kaj prida osnova za prihodnost.

TEMA DNEVA

Naivneži

Mirovni posredniki in nekateri mediji, ki se še vedno ukvarjajo z vojno v Bosni in Hercegovini, so se spet izkazali za nepopravljive naivneže. Ko so se sprte strani v soboto sporazumele, da bodo naslednji dan do 10. ure ustavile »vse ofenzivne akcije«, kar naj bi bil še eden v vrsti dogovorov o premirju, so to nekateri že razglašali za prvi večji uspeh novega poveljnika modrih čelad v Sarajevu belgijskega generala Briquemonta, Thorvald Stoltenberg pa je celo izjavil, da naj bi sprte strani po tej prekinitvi spopadov v torek v Ženevi končno dosegle sporazum.

Toda ko so včeraj okrog poldneva – torej dve uri po tem, ko naj bi premirje začelo veljati – začele po Sarajevu padati granate, je bilo seveda takoj jasno, da z uspehom prvega moža enot OZN v Bosni ne bo nič. Če se bodo spopadi nadaljevali, in ni videti razloga, da se ne bi (pač tako kot vedno doslej), potem bosta morala mirovna posrednika lord Owen in Thorvald Stoltenberg že tretjič v zadnjih štirih dneh preložiti napovedano »odločilno rundo ženevskih pogajanj«. Svet pa bo spet skomigal z rameni in skliceval seje varnostnega sveta, na katerih bodo pozivali k pameti.

Medtem pa se je Radovan Karadžić namenil, da bo na terenu uresničil svojo najnovejšo »mirovno pobudo«, po kateri naj bi Sarajevo razglasili za »odprto mesto«. O tem, za koga, ni povedal. Iz dosedanjega poteka vojne v BiH lahko torej sklepamo, da bo tudi ta Karadžičev »mirovni predlog« – kot vsi dosedanji – kmalu postal resničnost, saj so vsa »premirja« in mirovni pogovori o Bosni doslej služili le za to, da so si Srbi malce odpočili pred nadaljnjim osvajanjem.

VESO STOJANOV

LE MANJŠA RAČUNALNIŠKA NAPAKA

Karikatura: Marko Kočevar

DANES V DELU

- **V enodomnih skupščinah ne bo več nesklepčnosti**
  V osnutku zakona o lokalnih volitvah je še nekaj nejasnosti, a ne toliko, da volitev ne bi mogli izpeljati že prihodnjo pomlad
  stran 2
- **Visoka odškodnina za Fieso**
  SCT bo zahteval od piranske občine pravličnih 22 milijonov mark
- **Ne cestni križ, ampak vetrnica**
  Po kateri različici nove avtoceste na Madžarsko?
  stran 3
- **Neučinkovite sankcije proti ZRJ**
  Med tistimi, ki vztrajno kršijo embargo, je tudi nevtralna Švica
  stran 4
- **Izlet v »lepši svet« se je končal s smrtjo**
  V Izoli je zaradi prevelikega odmerka heroina umrl 30-letni Tržačan
- **Ozadje tragedije na Vrhlogu**
  Kaj o družinski tragediji pravijo sosedje?
  stran 6

Spomin na ruske ujetnike

VRŠIČ, 25. julija – Ob Ruski kapelici na Vršiču je bila danes maša zadušnica v spomin na približno 300 ruskih ujetnikov in njihovih stražarjev, ki jih je v marcu 1916 zasul plaz oziroma na vse žrtve Vršiča. Mašo je vodil arhimandrit oče Sergej iz Sergejevega Posada (nekdanji Zagorsk), ki se je v imenu Rusije zahvalil vsem, ki skrbijo za kapelo, zgrajeno v času 1916 – 1917.

Spomin na nesrečne ljudi so obudili tudi drugi dostojanstveniki pravoslavne cerkve iz Moskve, ljubljanski pomožni škof Jože Kvas in člani številne ruske delegacije, ki je danes končala večdnevni obisk v Sloveniji. Minister za zunanje odnose Sergej J. Glazijev je položil venec na skupno kostnico. Slovesnosti se je udeležil tudi slovenski zunanji minister Lojze Peterle. (V. F.. foto: Igor Modic)

Izrael iz zraka silovito napadel jug Libanona

V Tel Avivu poudarjajo, da je šlo za maščevalno akcijo zaradi raketnih napadov na sever Izraela

JERUZALEM, 25. julija (Reuter, AFP) – Po dveh tednih grožnj se je Izrael odločil za zračne napade na gverilske položaje v Libanonu, da bi se maščeval za val raketnih in zemeljskih napadov, v katerih je bilo ubitih šest izraelskih vojakov.

Libanonski viri so označili izraelski napad za najobsežnejšega po invaziji na Libanon leta 1982, Izrael pa je poudaril, da je šlo za omejeno operacijo, s katero naj bi zgolj vrnili gverilcem milo za drago in jim vzeli pogum.

Do napada je prišlo šest dni, preden naj bi ameriški državni sekretar Warren Christopher prišel na Srednji Vzhod in še enkrat pomagal mirovnim pogajanjem med Izraelom, Jordanijo, Libanonom, Sirijo in PLO iz slepe ulice.

Izraelski vojaški glasnik je povedal, da je devet napadenih položajev pripadalo libanonski šiitski proiranski organizaciji Hezbolah, ena pa Ljudski fronti za osvoboditev Palestine. Prebivalce izraelskih skupnosti blizu libanonske meje so vojaki, radio in televizija opozorili, naj se v primeru raketnih napadov umaknejo v zaklonišča.

V letalskih napadih sta bila ubita dva sirska vojaka, dva pa ranjena, ubito je bilo sedemletno dekle, najmanj devet civilistov pa je bilo ranjenih.

Izraelski vojaški viri so sporočili, da je na severu Izraela v mejnem območju Galileja, potem ko je Izrael napadel Hezbolahove in palestinske položaje v Libanonu, eksplodiralo več raket katjuša. Poročil o morebitnih žrtvah in škodi doslej ni.

Američani raketirali Irak?

WASHINGTON, 25. julija (STA, AFP) – Ameriško vojaško letalo F-46 je na položaj iraške protizračne obrambe na območju, kjer velja prepoved poletov v vzhodnem Iraku, izstrelilo raketo, so sporočili v ameriškem obrambnem ministrstvu. Za napad so se Američani odločili, ker so opazili, da so Iračani njihova opazovalna letala začeli radarsko nadzorovati. Po tem napadu so, po trditvah Pentagona, opazili, da so Iračani izstrelili raketo zemlja-zrak.

V Bagdadu pa so odločno zanikali, da bi sinoči izstrelili raketo na ameriška letala in tudi, da bi ameriška raketa zadela oporišče iraške protizračne obrambe. Irak je obtožil Washington, da si je incident preprosto izmislil.

Vojvodinski kmetje bodo zaustavili ves promet

Blokado mednarodnih zvez bodo izvedli v znak protesta proti prenizki odkupni ceni za pšenico

NOVI SAD, 25. julija – Vojvodinski kmetje bodo jutri ohromili ves promet v tej srbski pokrajini, ker niso zadovoljni z odkupno ceno za pšenico. Iz blokade ne bo izvzet niti mednarodni cestni, železniški in rečni promet, trajala pa bo, vse dokler zvezna vlada ne ugodi zahtevi poljedelcev, da za kilogram odkupljene pšenice plača 0,25 nemške marke.

Po besedah Djordja Garabandića, člana koordinacijskega odbora te akcije, bodo blokirane tudi tovarne hrane, ker »srbska in zvezna vlada končno morata razumeti, da ne gre več le za nevidno ropanje proizvajalcev pšenice«.

Hkrati prihaja v Beograd opozorilo, da bo naslednje leto treba uvoziti najmanj 100.000 ton sladkorja. Po besedah Bogdana Berića, direktorja Poslovne skupnosti za industrijske rastline Vojvodine, je »Jugoslavija do pred nekaj leti z izvozom sladkorja zaslužila več kakor z izvozom pšenice in koruze skupaj. Uvoz bo imel katastrofalne posledice za celotno prehrambeno industrijo »tretje Jugoslavije«, to, kar se dogaja s to vejo, pa je tudi prvi pogoj za zlom njenega gospodarskega sistema . . .«

Na meji med Srbijo in Črno goro že dva dni stoji kakšnih petdeset tovornjakov, ki prevažajo hrano, živino in naftne derivate v Črno goro. Prehod v to zvezno enoto je blokirala srbska vlada na podlagi odredbe o preprečevanju izvoza strateških proizvodov. SLOBODAN DUKIĆ

»Z Janšo se bova stolkla«

Tako napoveduje Darko Zupan, direktor velenjske podružnice Drug Impexa in član republikanske stranke – Prodajali so le ameriško čistilno olje

VELENJE, 24. julija – »Dunajski Drug Impex, če gospod Janez Janša misli pravega, ni srbsko-slovensko podjetje, ampak je v njem izključno avstrijski kapital. Velenjska podružnica Drug Impexa pa je slovensko podjetje, vendar v mešani lasti. Niti prvo niti drugo podjetje se nikdar nista ukvarjala ali ponujala orožje naprodaj, še najmanj obrambnemu ministrstvu, razen če tam seveda ne mislijo, da spada k orožju tudi odlično ameriško vojaško čistilno olje, tako imenovano BREAK-FREE CLP. Slednjega smo jim namreč res ponudili, in sicer za vzdrževanje postrojenj in orožja,« je v zvezi s petkovo izjavo obrambnega ministra Janeza Janše danes dejal Darko Zupan, direktor velenjske podružnice Drug Impexa in član republikanske stranke.

Po besedah vidno užaljenega Darka Zupana je ponujeno olje BREAK-FREE CLP po preizkusih prišlo v izbor prvih pet olj, ki bi jih obrambno ministrstvo uporabljalo za potrebe slovenske vojske. »Ker pa Janez Janša očitno nima vpliva na izbor olja, ki ga bo uporabljala TO, je zdaj lansiral tezo, da se Drug Impex ukvarja s preprodajo orožja. Pri tem je sicer olje odlično, toda s podjetjem, kjer so trgovci z orožjem in kriminalci, noče gre za pomoto in pričakoval je, da bo Janez Janša zadevo demantiral. Ker demantija ni bilo, zdaj sumi, da gre celo za politično obračunavanje z republikanci. »Verjetno se bova stolkla do konca. Ali jaz ali pa on,« je bil kategoričen Darko Zupan; na dodatno vprašanje, ali to pomeni, da se bosta »stolkla« na sodišču, je odgovoril:

»Vozim avto za dva tisoč nemških mark, on pa ima obleko za deset tisoč nemških mark. In sodišče. Tam se ne bi končalo v prid meni. On je močnejši, ima velik vpliv, pa če jaz skačem do stropa in še tako močno vpijem. Zato: če jaz rečem, da se bova stolkla do konca, se bova zares.«

JOŽE BIŠČAK

Bruno Kremavc na prostosti

● **Direktorja mariborskega letališča Bruna Kremavca so včeraj opoldan izpustili iz preiskovalnega zapora. Kot je povedal dežurni preiskovalni sodnik Marko Bezjak, so to storili na osnovi 4. odstavka 193. člena Zakona o kazenskem postopku, ki pravi: »Takoj po zaslišanju odloči preiskovalni sodnik, ali naj tistega, ki mu je bila odvzeta prostost, izpusti. Če misli, da ga je treba pridržati, pa takoj obvesti o tem javnega tožilca, razen če ni ta že vložil zahteve za preiskavo. Če javni tožilec v 48 urah od ure, ko je bil obveščen o priporu, ne zahteva preiskave, preiskovalni sodnik tistega, ki mu je bila vzeta prostost, izpusti.«** (M. S.)

Državni zbor spet zaseda

Zadnje zasedanje pred parlamentarnimi počitnicami bo trajalo do petka

LJUBLJANA, 25. julija – Državni zbor bo imel pred avgustovskimi parlamentarnimi počitnicami še eno sejo, enajsto po vrsti, ki se bo začela jutri, v ponedeljek, dopoldne in bo trajala do petka. Če poslanci dnevnega reda ne bodo izčrpali, bodo sejo nadaljevali v septembru.

Na dnevnem redu je že zdaj predvidenih 30 zadev, skoraj zagotovo pa bodo še kakšno dodali. Se pa lahko poslanci na tej seji nadejajo manj »prostega teka«, saj bo to prva seja po nedavno sprejetem poslovniku, ki ne določa posebnega časa za glasovanje. Po začasnem poslovniku je bilo odločanje »zapovedano« za četrto uro popoldne, poslej pa bodo o vsakem aktu odločali sproti. To seveda tudi pomeni, da bodo morali poslanci sedeti v dvorani. Več na 2. strani.

J. T.

Jelcin prekinil dopust

Potem ko je ruski parlament pod vodstvom Ruslana Hasbulatova med Jelcinovim dopustom sprejel več resolucij, se je predsednik odločil vrniti se v Moskvo

MOSKVA, 25. julija (Reuter) – Včeraj je ruski predsednik Boris Jelcin nenadoma prekinil poletne počitnice, na katere se je odpravil 13. julija, in se vrnil v Moskvo, da bi se postavil po robu parlamentu, v katerem prevladujejo konservativne sile. Videti je, da je, medtem ko si je Jelcin nabiral novih moči, parlament prevzel politično pobudo v svoje roke in začel sprejemati sklepe, s katerimi direktno kljubuje predsednikovi politiki.

Ruse je zajela panika, potem ko je ruska centralna banka včeraj nenadoma objavila, da od začetka naslednjega tedna ne bodo več v veljavi bankovci, izdani pred letom 1993. Ukrep naj bi bil del prizadevanja za utrditev rublja in zajezitev hiperinflacije, ki krotoviči gospodarstvo. Vsak bi se seveda rad znebil starega denarja bodisi z menjavo ali nakupom česa koristnega.

V zadnjih desetih dneh je parlament med predsednikovo odsotnostjo pospešeno sprejel več resolucij, ki nasprotujejo vladni politiki. Poslanci so si tudi utrli pot za nadzor pristojnosti prvega namestnika premiera Vladimirja Šumejka, glavnega reformista in Jelcinovega privrženca, zaradi suma, da je poneveril državni denar, in zahtevali odstavitev notranjega ministra.

Dnevnik Izvestja je včeraj na naslovnici objavil prispevek pod naslovom: »Ko je demokracija ogrožena, mora Rusija poslušati glas svojega predsednika,« in komentiral: »Predsednik tudi med počitnicami nima pravice, da se ne bi zmenil za svoje odgovornosti, da bi se distanciral od dogodkov, ki bi lahko pripeljali v situacijo . . . ko bi se lahko vrnil v povsem drugačno državo.«

Jelcin je odšel na počitnice, potem ko je slavnostno pozdravil, da je ustavodajna skupščina potrdila osnutek temeljnega zakona, v katerem vidi glavni steber nove demokratične Rusije. Komaj se je namestil v svojem počitniškem pribežališču v Novgorodu, ko je parlament pod vodstvom njegovega glavnega tekmeca Ruslana Hasbulatova prvič izstrelil salvo zoper vladno politiko. Kljub Jelcinovemu sporazumu z ukrajinskim predsednikom Leonidom Kravčukom je izjavil, da je ukrajinsko pristanišče Sevastopol ruska last in sedež črnomorske flote.

Jelcin je že v petek izjavil, da se ne bo menil za zahtevo po odstavitvi notranjega ministra Viktorja Jerina. Da bi izničil odločitve parlamenta, ki zadevajo gospodarstvo, lahko Jelcin uporabi predsedniško pravico do veta.

Pri nakupu strešne kritine pazite na ta zaščitni znak
TEGOLA CANADESE
LESPATEX tel. 061/265 295, 265 168
Italijanska Tegola je vodilna v Evropi.

Slovenska obala polna turistov

LJUBLJANA, 25. julija – Čeprav je bilo že ta konec tedna na slovenski obali veliko število domačih in tujih turistov, turistični delavci pravi bum šele napovedujejo. Prihodnji teden se namreč v Italiji začenjo tradicionalne avgustovske počitnice, Italijani pa so do zdaj že večkrat »reševali« naše turistične sezone. Plaže na slovenski obali so polne, kar priča tudi naša fotografija enega od pomolov v Portorožu, na cestah proti morju pa je bila tudi ta konec tedna huda gneča. Na avtocesti Vrhnika – Razdrto so bile včeraj kilometrske kolone, čeprav so imeli odprte vse izstopne postaje. Hoteli v obmorskih krajih so zasedeni 95-odstotno, slabše pa je z zasebnimi sobami. Čeprav je povpraševanje po njih v turističnih pisarnah precejšnje, pa njihova zasedenost ne presega 36 odstotkov. Statistični podatki dokazujejo, da je v hotelih letos 29 odstotkov več gostov kot lani v istem času, v zasebnih sobah pa je gostov skoraj za 60 odstotkov več kot lani. (J. M., foto: Ljubo Vukelić)

imeti nihče opravka,« je dejal Darko Zupan in dodal, da avstrijski matični firmi obrambni minister s svojimi izjavami pač ne bo mogel škoditi, saj gre za pošteno in znano podjetje, da pa se velenjski podružnici teza o srbsko-slovenskem kapitalu v Drug Impexu že krepko pozna. Na njihov naslov namreč že prihajajo odpovedi za naročeno olje. »Janez Janša nas je popolnoma degradiral,« je dejal.

● **Danes smo hoteli poprositi za izjavo tudi obrambnega ministra Janeza Janšo, vendar so nam iz obrambnega ministrstva sporočili, da je »nedosegljiv«.**

Na vprašanje, ali bo velenjska podružnica na kakršenkoli način ukrepala proti domnevnemu klevetanju obrambnega ministra Janeza Janše, je Darko Zupan odgovoril, da je najprej mislil, da

NAJCENEJE DO NAJBOLJŠEGA
easy PC by ATR
93.990 SIT
EASY 386DX/40
ALI 6.430 SIT MESEČNO
ATR
TEL: 061/114 146, 122 103, FAX: 315 668

Istra kot naddržavna regija

LABIN, 25. julija – Za Istro kot regijo, ki bi segala čez državne meje, izhajajoč iz meja nekdanje Julijske krajine, se čedalje bolj ogrevajo tudi v Sloveniji, je na prvem zboru IDS (Istrske demokratske zveze) v Labinu poudaril njen vodja Ivan Jakovčić. Ta regija – imenovala bi se lahko tudi Severni Jadran – bi bila širša, kot je bilo prej zamišljeno, zajela bi tudi prostor Ilirske Bistrice, ki ne more živeti brez Opatije. D.Š.

Radioaktivni prevozi

GORICA, 25. julija – Skozi goriško železniško postajo menda vozijo v vagonih radioaktivne materiale s Češke in Slovaške. Vest so sporočili železniški sindikati, prihajala pa naj bi iz krogov krajevne zdravstvene ustanove. Danes je dobila v Biccolu veliko publiciteto. L. K.

SLOVENSKI LOTO
30. kolo
1, 6, 17, 19, 22, 26, 29
in dodatna 16.
INFORMACIJE O IGRAH NA SREČO: TELEFON 9862!
ODSLEJ VSA POROČILA O NAŠIH IGRAH NA SREČO V GLASILU LOTERIJE SLOVENIJE.

DANES V DELU ŠPORT – DANES V DELU ŠPORT

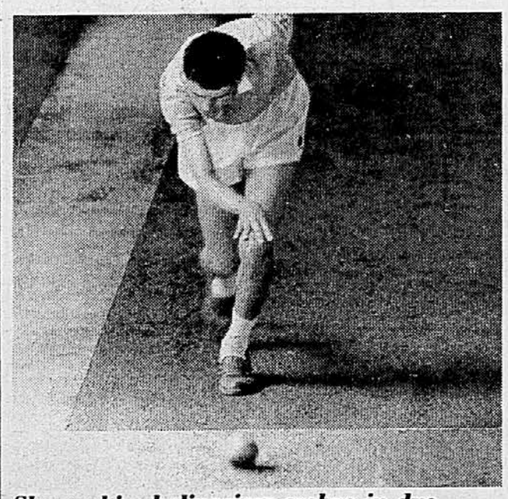

Slovenskim balinarjem srebro in dve bronasti kolajni na SP

Slovenski balinarji so lahko nadvse zadovoljni z doseženim na 5. mladinskem svetovnem prvenstvu. V finalu moštvenega tekmovanja so izgubili proti Franciji s 3:5 in osvojili srebrno kolajno, Gregor Sever in David Likar pa sta osvojila bron v tekmovanju posameznikov v zbijanju. Na sliki: Uroš Vehar, eden najzaslužnejših za ekipni uspeh. (Foto: Grega Repovž)

v zbijanju, v moštvenih obračunih pa so v polfinalu premagali Hrvaško in si zagotovili mesto v finalu. Na sliki: Uroš Vehar, eden najzaslužnejših za ekipni uspeh. (Foto: Grega Repovž)

Dve slovenski kolajni v Tivoliju

Na 36. mladinskem evropskem namiznoteniškem prvenstvu v Tivoliju sta v drugem delu tekem – med posamezniki in dvojicami – dve kolajni pripadli tudi Sloveniji. Mladinka Polona Čehovin (na sliki) je bila tretja med posameznicami, kadetska mešana dvojica Janez Petrovčič-Petra Dermastija pa si je celo priigrala srebro. (Foto: Blaž Samec)

Strani 9, 10 in 12

3×3
30. KOLO 3×3
24. 7. 1993
IZŽREBANE ŠTEVILKE
LOTERIJA SLOVENIJE
A (18) (21) (23)
B (65) (67) (68)
C (4) (7) (9)
INFORMACIJE O IGRAH NA SREČO: TELEFON 9862!

DRŽAVNI ZBOR: ZASEDANJE OD PONEDELJKA DO PETKA

Bo odslej več denarja za gradnjo avtocest?

Poslanci bodo imeli na dnevnem redu, med drugim, tudi zakon o namenskih sredstvih za graditev avtocestnega omrežja v naši državi

LJUBLJANA, 25. julija – Po večinski podpori, izraženi na prejšnji seji, skoraj ni dvomiti, da bo državni zbor ta teden sprejel zakon o namenskih sredstvih za graditev avtocestnega omrežja v naši državi. Pobudo poslancev SDSS o bencinskem tolarju je po sklepu zbora vlada zaključila in v predloženem zakonu za petletno obdobje predvidela za graditev avtocest šestnajst odstotkov od drobnoprodajnih cen na liter prodanih motornih bencinov in dieselskih goriv. Letos bo po tem zakonu za odseke Hrušica – Vrba in Razdrto – Čebulovica namenila 1.200 milijonov tolarjev. Ostali zbrani denar pa bo sledil prednostnemu redu gradnje cest.

S tem pa cestne teme še ne bodo izčrpane, saj je na dnevnem redu seje (trajala bo od ponedeljka do petka, potem se začno parlamentarne počitnice) tudi predlog zakona o pogojih koncesije za modernizacijo cest, v katerem vlada ni upoštevala predloga, da bi lahko koncesionarja izbrala šele na podlagi mnenja državnega zbora. Meni namreč, da mora izbira koncesionarja temeljiti na strokovni oceni izpolnjevanja razpisnih pogojev. Razpravljali pa bodo tudi o gradnji avtocest v Sloveniji, torej o dokumentu, s katerim vlada nadomešča leto dni staro gradivo z naslovom Strategija graditve in financiranja avtocestnega omrežja Republike Slovenije.

Naslednja dva akta z dnevnega reda bosta gotovo tudi dvignila temperaturo – vlada namreč poslancem predlaga, da bi po hitrem postopku sprejeli spremembe zakona o predsanaciji, sanaciji, stečaju in likvidaciji bank in hranilnic in spremembe in dopolnitve zakona o bankah in hranilnicah. Predlog za hitri postopek pri prvem zakonu vlada utemeljuje z razmerami v bančnem sistemu, drugega pa s tem, da brez noveliranja zakona ni mogoče najeti posojila, ki ga je Sloveniji dodelila mednarodna banka za obnovo in razvoj v višini 80 milijonov dolarjev.

Deveta točka dnevnega reda bo posebej zanimiva za črnograditelje. Kot navaja vlada, so že dobili približno tisoč zahtev za odložitev izvršbe, torej rušenja, kar predstavlja približno deset odstotkov črnih gradenj. Ker mnogi črnograditelji v razmeroma kratkem času za vložitev zahteve niso mogli plačati depozita (ta je pogoj za odložitev odstranitve na črno zgrajenega objekta), vlada predlaga poslancem noveliranje zakona in s tem podaljšanje časa za vložitev zahtevka do začetka oktobra pa tudi možnost obročnega plačevanja depozita.

Poslanci se bodo »spopadli« tudi s tremi predlogi zakonov iz svežnja vseh, ki naj bi postavili nove temelje državni upravi in lokalni samoupravi in tudi jasno razmejili njune pristojnosti. Po novem poslovniku bodo opravili prvo obravnavo (splošno, načelno) predlogov zakonov o upravi, o lokalni samoupravi in o lokalnih volitvah. O posameznih rešitvah iz teh zakonov so mnenja deljena celo med strokovnjaki, tako da je tudi med poslanci mogoče pričakovati različne poglede, ki bodo prav gotovo tudi politično obarvani. Pri bodoči lokalni samoupravi je še vedno aktualno vprašanje regij, različni pa so tudi pogledi na časovno uveljavljanje nove samouprave. Ob lokalnih volitvah pa se kaže kot največje vprašanje zakonska možnost različnih volilnih sistemov.

JANA TAŠKAR

VESTI OB ROBU

Končala se je poletna šola

POLZELA, 25. julija – Včeraj se je tu končala štirinajstdnevna šola slovenskega jezika za slovenske otroke, živeče v tujini. Šole, ki sta jo organizirala republiški zavod za šolstvo in šport in ZKO Slovenije v sodelovanju z OŠ Vere Šlander Polzela, se je udeležilo 27 otrok iz Švice, Švedske, Avstrije, Anglije, Francije, Nemčije in ZDA. Na zaključni prireditvi, ki so se je udeležili tudi starši gostujočih otrok in gostiteljske družine, so prikazali dosežke poletne šole, ki so jih objavili tudi v posebej za to priložnost izdanem glasilu. (T. T.)

Ime kraja na kelihu

BOROVNICA, 25. julija – Borovničani so to soboto in nedeljo pripravili veliko praznovanje 400. obletnice, prve javne omembe imena njihovega kraja ne na papirnatih listinah in ne na drugačnem dokumentu, temveč na mašnem kelihu. V letu zmage nad Turki pri Sisku ga je dal izdelati prior bližnjega samostana v Bistri Primož Jobst za borovniško cerkev z napisom imena kraja V Ravnic (W Rawnitz – Franzdorf – Borovnica). Kelih še danes hranijo pri župnijski cerkvi sv. Marjete in so ga za to slovesnost lepo očistili. V soboto zvečer je bila prireditev na novem prizorišču v parku pred cerkvijo s pozdravnim nagovorom predsednika KS Franca Drašlerja, nagovorom vrhniškega župana Vinka Tomšiča in zgodovinskim orisom življenja v tem prelepem koncu Slovenije, ki ga je pripravil dolgoletni borovniški šolski ravnatelj Stane Novačan. Nastopila je logaška godba na pihala, v slavnostnem mimohodu pa so šli domači gasilci in lovci. Danes dopoldne je bila tudi zunanja cerkvena slovesnost ob tem praznovanju, ki jo je vodil ljubljanski nadškof dr. Alojzij Šuštar. (N. Č.)

Pred sinhronizacijo v HE Vrhovo

VRHOVO, 25. julija - V hidroelektrarni Vrhovo konične moči 43, sicer pa 34 megavatov potekajo v teh dneh priprave, po katerih naj bi v nekaj naslednjih tednih izvedli t.i. redni test sinhronizacije z omrežjem. Kot je povedal vodja izgradnje Vrhovega Alojz Nučič z ljubljanskega Smelta, investitorja gradnje, bodo s postopkom zaščitili opremo, ki ves ta čas deluje pod znižano napetostjo, oziroma zagotovili zanesljivo delovanje zapornic v primeru obratovanja elektrarne. Le-ta po njegovem mnenju tudi v septembru še ne bo mogla začeti niti poskusno obratovati, če prej ne bo izpolnjenih nekaj pogojev, zapisanih že tudi v lokacijskem načrtu izpred šestih let: za kakovostni razred bolj čista Sava, predvsem pa ureditev mesta Radeče v laški občini. (P.M.)

Krka je primerna za kopanje

NOVO MESTO, 25. julija – V Novem mestu se je končal peti tritedenski mednarodni mladinski ekološko raziskovalni tabor »Krka 1993« v organizaciji Zveze organizacij za tehnično kulturo, na njem pa je sodelovalo 20 mladih iz Belgije, Italije, Nizozemske, Velike Britanije in Slovenije. Mladi raziskovalci ekologi so delali v štirih skupinah. Ena je proučevala zelene površine v Novem mestu in njegovi okolici, druga ptice v dolini reke Krke, tretja je naredila anketo o ekološki osveščenosti prebivalstva ob Krki, kemijsko biološka skupina pa je proučevala čistost reke Krke, njenih bregov in njenega dna. Ugotovila je, da je Krka predvsem v večjih naseljih prepolna razne nesnage in odpadkov. Analize vode pa so pokazale, da je v zgornjem toku do Broda pri Novem mestu Krka primerna za kopanje, od Novega mesta do Otočca s popularnim kopališčem vred pa ne. Potem se začne voda počasi spet čistiti in nekje pri Dragi je spet možno kopanje v njej brez večjega strahu za zdravje. Anketa je pokazala, da ekološka osveščenost ljudi še ni na posebno visoki ravni. (Z. L.-D.)

V palete ujeto Pohorje

POHORJE, 25. julija – Poart – Za mir že tradicionalnega srečanja likovnih umetnikov iz različnih dežel na mariborskem Pohorju se je letos udeležilo 14 ustvarjalcev. »Pohorsko zelenje, neokrnjena narava, mir in gostoljubnost tukajšnjih ljudi privabijo na pohorske strmine vsako leto več umetnikov iz vedno večjega števila držav. Letos so prišli umetniki iz Italije, Madžarske, Hrvaške, Luxemburga, pričakujemo pa še umetnika iz Francije, Avstrije in Kitajske,« je povedala Cvetka Njegovan, organizatorka tega četrtega mednarodnega srečanja likovnih umetnikov. Galerija Mak je umetnikom pripravila zelo zanimiv program bivanja na Poštarskem domu, ob koncu pa bodo tu nastala dela tudi predstavili. (M. S.)

A·B·H
ABANČNA BORZNA HIŠA
DALMATINOVA 11, 61000 LJUBLJANA,
TEL.: 061/133-121, FAKS: 061/310-985
TRGUJEMO Z VSEMI VRSTAMI VREDNOSTNIH PAPIRJEV

Na Vršiču bodo odprli novo Erjavčevo kočo

Kočo so leta 1987 zaradi dotrajanosti zaprli – Pri gradnji so pomagala številna podjetja in PD

JESENICE, 25. julija – Planinsko društvo Jesenice bo 1. avgusta, ob prazniku jeseniške občine, odprlo novo Erjavčevo kočo na Vršiču. Na odprta vrata nove koče številni planinci in drugi že težko čakajo, saj bo tako kot stara koča kot edina planinska postojanka na vršiškem območju odprta tudi pozimi.

Planinsko društvo Jesenice, ki je po vojni med drugim zgradilo nov Tičarjev dom, novo kočo pri izviru Soče, novo zavetišče pod Špičko in novo koči na Golici, je Erjavčevo kočo, ki je bila na Močilih odprta julija 1901. leta, prevzelo v upravljanje leta 1946. Leta 1987 so jo zaradi dotrajanosti podrli, še v istem letu pa po načrtu dipl. ing. arh. Milana Žepiča začeli na istem mestu graditi novo. Zaradi pomanjkanja denarja je gradnja trajala kar šest let, kljub prizadevanju gradbenega odbora pa še zmeraj ni povsem končana. Pripravljeni so kuhinja in restavracija, ki ima sto sedežev, skoraj v celoti kletni prostori ter 29 skupnih ležišč, niso pa še opremljene sobe, v katerih bo okoli 70 postelj. Vrednost dosedanjih del znaša okoli 1,4 milijarde tolarjev, za zaključek pa potrebujejo še okoli pet milijonov tolarjev. Društvu, ki je za novo kočo zgradilo tudi novo vodno zajetje (s tem so izboljšali tudi oskrbo Tičarjevega doma), so pri gradnji pomagala številna podjetja, prek vseh slovenskih planinskih društev mnogi slovenski planinci, najbolj pa Železarna Jesenice in Planinska zveza Slovenije. Predvsem člani gorske reševalne službe, alpinističnega in mladinskega odseka pri PD Jesenice pa so naredili okoli 6000 udarniških ur. Glede na to, da bo tudi nova Erjavčeva koča odprta vse leto, pa bi planinci in drugi radi ob otvoritvi slišali tudi zagotovilo, da bo vse leto odprta oziroma prevozna tudi cesta prek Vršiča.

VLASTA FELC

Povsod jih je polno, le pri zasebnikih ne

Plaže na Obali so polne, hoteli pa skoraj v celoti zasedeni – Nimamo prave ponudbe za mlade

PORTOROŽ, 25. julija – Zdaj že lahko mirno zapišemo, da je poletje na morju tako kot poletje mora biti. Plaže so polne, na cestah je gneča , ki smo je v poletnih dneh vajeni, le še statistika in turistični delavci, ki v teh dneh bolj intenzivno mesijo letošnjo poletno pogačo, morajo povedati svoje. Zdaj, ko so hoteli 95-odstotno zasedeni, ko je gostov v primerjavi z minulim letom za 29 odstotkov več, ne bi smelo biti slabo. Vprašanje pa je, če bo res tako.

Kdor se sprehodi po naših obmorskh krajih, hitro opazi, da je veliko gostov mladih, tistih, ki ne sodijo med velike potrošnike t.i. zunajpenzionske ponudbe. Mladi zasedajo parke, zelenice, plaže, uživajo ob slovenskem morju, ker očitno ni več velikega interesa, da bi se množično zgrinjali v mladinska zbirališča v Umagu, še zlasti pa v Poreču. Kaže, da prave ponudbe za mlade na naši Obali bržčas nimamo in ni jih malo, ki pravijo, da ti izletniki na nek način postajajo moteč dejavnik za ponudbo, ki jo imajo turistični objekti na naši Obali.

Zanimivo v teh dneh je tudi to, da v portoroški Turistično informativni pisarni relativno težko zadovoljijo povpraševanje po sobah, zlasti pri zasebnikih, pa čeprav statistika govori o tem, da so te sobe še vedno katastrofalno slabo zasedene. V piranski občini je zasedenost zasebnih sob le 36-odstotna, gostov v teh sobah je 2167 (ali 57 odstotkov več kot lani ob istem času), prostora pa skorajda ni moč dobiti. Vsega najbrž ne gre pripisati izbirčnosti gostov. Kakorkoli že, v povprečju je na obali za 27 odstotkov več gostov kot lani ob istem času, pravi »bum« pa še prihaja. Prihodnji teden se prično avgustovske počitnice v Italiji in tiste zmogljivosti, ki še niso zasedene, naj bi se vsaj za 14 dni napolnile z italijanskimi turisti.

DUŠAN GRČA

Praznik slovenske folklore in ljudskih običajev

BELTINCI, 25. julija – Beltinčani, katerih folklorna skupina letos praznuje 55-letnico obstoja in uspešnega dela pri ohranjanju ljudskih plesov in pesmi, so od petka do nedelje zvečer v okviru programa 23 . mednarodnega folklornega festivala pripravili številne prireditve. V petek so na večeru ljudske glasbe pri graščini v beltinskem parku nastopile priznane etno-glasbene skupine Piščaci, Kurja koža, Marko banda, Kocipri in Tamburaška skupina. V soboto popoldne so krajani Beltincev in okoliških vasi Bratoncev, Dokležovja, Gančan, Ižakovcev, Lipe, Lipovcev in Melincev v beltinskem parku prikazali stare ljudske običaje in stara kmečka opravila (na sliki), danes popoldne pa so na osrednji prireditvi ob prazniku slovenske folklore poleg domače skupine zaplesale še folklorna skupina iz Lancove vasi, mlajša in starejša skupina Soča iz Hamiltona v Kanadi, plesalci iz Žitare vasi na avstrijskem Koroškem in porabski Slovenci iz Gornjega senika, skupina Karol Pahor iz Pirana in foklorna skupina Primskovo. (Tekst in foto: Ivan Gerenčer)

NAŠI RAČUNALNIKI SO PREPROSTO ODLIČNI!
GAMBIT
GAMBIT TRADE, Dunajska 106, Ljubljana
tel.: 061 / 341 390, 344 175; fax: 061 / 343 938
SAGA, Nova Gorica
tel.: 065 / 21 131, fax/tel.: 065 / 32 322

Bavčar napoveduje vročo jesen

RADLJE OB DRAVI, 25. julija – Na včerajšnjem srečanju koroških Demokratov je prvi mož te stranke Igor Bavčar napovedal vročo politično jesen, ker je sedanji vladni koaliciji v interesu zgolj ohranjanje miru in ni pripravljena tvegati, takšna politika pa ne more pripeljati daleč in kliče po alternativnih rešitvah. Te so potrebne še zlasti na gospodarskem področju in Demokrati bodo že jeseni predstavili lasten gospodarski program. Bavčar je še dejal, da je od predsednika vlade Janeza Drnovška pričakoval veliko več in da je bil prepričan, da bo koalicija na oblasti veliko bolj odločno pristopila k gospodarski prenovi. Vladna koalicija pa očitno o tem ne more doseči konsenza in upanje ljudi, da bo jutri bolje, je vse bolj oddaljeno, je še menil Bavčar. O aferi z orožjem pa je dejal, da je čudno, ker je orožje tako dolgo ležalo neodkrito v skladišču. Koroški Demokrati pa so med drugim izrazili bojazen, da lokalna samouprava vodi v centralizacijo in se zavzeli za najem tujih posojil za gradnjo prometne infrastrukture.

V. E.

LOKALNE VOLITVE

V enodomnih skupščinah ne bo več nesklepčnosti

Čeprav je v osnutku zakona o lokalnih volitvah še nekaj nejasnosti, bi volitve po njem lahko aprila že izvedli – Področni zakoni stržejo peruti občinam

LJUBLJANA, 25. julija – Osnutek zakona o o lokalnih volitvah, ki ga je pripravil raziskovalni center Pravne fakultete v sodelovanju s strokovnjaki ministrstva za pravosodje, je sedaj že toliko časa znan javnosti, da so se začele pojavljati prve pripombe in novi predlogi. O sistemu, ki ga bomo uporabili že na volitvah prihodnjo pomlad, čeprav preoblikovanje dosedanjih občin v nove še ne bo opravljeno, so našim dopisnikom po Sloveniji svoja mnenja povedali predvsem občinski funkcionarji.

Alojzu Vogrinčiču, predsedniku skupščine občine Gornja Radgona, se na primer ne zdi primeren predlagan način volitev občinskih županov. Pri neposrednih volitvah po večinskem načelu z večimi kandidati se po njegovem mnenju kaj lahko zgodi, da bo treba v kakšni občini kar nekajkrat zapovrstjo razpisati volitve, ker nikoli noben kandidat ne bo dobil večine glasov. Sam predlaga, da naj bi župane volili občinski sveti, kar bi bilo hitreje, preprosteje in ceneje. Poleg tega pa občinski svet lažje da nezaupnico županu, če je to potrebno. Glede na že skoraj kronično nesklepčnost radgonske občinske skupščine se je Alojz Vogrinčič dotaknil tudi dela osnutka, ki govori tem, da naj bi državni svet razpustil tiste občinske svete, ki se jim v določenem obdobju ne bi uspelo sestati na sklepčni seji ali ki ne bi uspeli sprejeti občinskega proračuna. »V novih občinah, kjer bodo sveti enodomni in se ne bodo več toliko ukvarjali s politiko, kot se sedanje občinske skupščine, je pravzaprav malo verjetno, da bi se nesklepčnost nadaljevala. Vendar pa bo vseeno bolje, če bo za skrajne primere v zakonu tudi možnost takšnega posega državnega sveta.«

Velenjski župan **Pankrac Semečnik** še ni imel priložnosti, da bi se seznanil z osnutkom zakona o lokalnih volitvah v njegovi originalni inačici, zato je svoje razmišljanje zasnoval na člankih, ki so bili objavljeni v dnevnem časopisju. Po njegovem mnenju je hvalevredno, da je do tega osnutka zakona in nekaterih drugih osnutkov, kot sta na primer zakon o upravi in zakon o lokalni samoupravi, sploh prišlo, čeprav se ob tem ne more znebiti občutka, da so namerno ponujeni v času, ko ni mogoče organizirati pametne javne razprave. Semečnik tudi meni, da bi morala vlada ob že omenjenih osnutkih pripraviti tudi osnutek Zakona o referendumu in ponuditi vse skupaj za sprejem v paketu. Dodal je še, da je prav, da se volitve izvedejo v roku, ki je predviden z osnutkom. Prepričan je tudi, da določila o volitvah župana ustrezajo pričakovanjem, ker mnogi občani priznavajo za prave le neposredne volitve.

Semečniku se sicer zdi logično, da se volitve po občinah izvajajo različno, vendar meni, da osnutek vse skupaj po nepotrebnem preveč zapleta. Po njegovem mnenju bi lahko namreč tudi večje občine izvedle volitve po večinskem sistemu, le da bi se v ta namen morale razdeliti v več volilnih enot.

Določila o številu članov občinskih svetov pa so, po Semečnikovem mnenju, preveč zavezujoča in se zato zavzema, da bi za vse občine veljala enaka merila kot pri občinah z nad 100 tisoč prebivalcev. Končal pa je z ugotovitvijo, da je prav, da so v osnutku zajete tudi volitve v drugostopenjski nivo lokalne samouprave in v osnovni nivo, vendar pa je potrebno oba navedena nivoja v drugih zakonih bolj opredeliti, ker gre v nasprotnem primeru za zavajanje ljudi, da nekaj obstaja, v resnici pa ni nikjer uzakonjeno.

Čeprav je Poročevalec šele včeraj prinesel v občine besedilo Osnutka zakona o lokalnih volitvah, pa so v Mariboru njegove določbe že doživele posamezne razprave in komentarje. Tu imajo že vsakršne izkušnje s spreminjanjem lokalne samouprave in uprave, besedilo osnutka skrbno proučujejo in kot pravi sekretar občinske skupščine **Miro Blažič**, je zakon ustrezna osnova za izvedbo lokalnih volitev v aprilu. »Novo izvoljenim občinskim organom pa bi morali naložiti, da v svojem naslednjem mandatu pripravijo res vse, da nove lokalne skupnosti zaživijo, tega pa seveda ni malo,« je povedal iz lastnih izkušenj sedanji skupščinski sekretar, ki je v obdobju šestih mariborskih občin bil med drugim tudi župan taborske občine.

● Po mnenju Petra Hawline, predsednika skupščine občine Škofja Loka, je mnogo bolj kot sistem lokalnih volitev pomembno predvideno preoblikovanje občin in prerazporeditev njihovih prostojnosti. »Kljub temu da skoraj vsi ugotavljajo, da gre za odvzemanje pristojnosti lokalnim oblastem in s tem za prenos oblasti v center, še sedaj tik pred sprejemanjem odločilnih zakonov niso znani osnovni parametri, po katerih bi bilo mogoče vnaprej oceniti posledice sprememb. In kljub temu, da smo na sestanku predstavnikov slovenskih občin na povabilo predsednika državnega sveta soglasno ocenili, da je preoblikovanje občin vsaj preuranjeno, če že ne nesmiselno in škodljivo (kar je v svojem članku Strumno v centralizaciji tudi napisal dr. Šmidovnik), stvari tečejo naprej. Zdi se, kot da se je skala začela valiti po pobočju in nihče več je ne more ustaviti. Tudi jaz je ne bom več poskušal. Morda se sliši neodgovorno, če rečem, da mene to vprašanje ne zanima več in dvomim, da me bo kdaj začelo znova zanimati.«

»Volitve seveda lahko izvedemo v tem času, ne bi pa mogli kakovostno opraviti vseh nalog, ki bi jih zahtevala postavitev nove lokalne samouprave, ki je zelo občutljiva stvar, saj se ukvarja s stvarmi, ki neposredno vpolivajo na kakovost življenja ljudi na posameznem območju. Z zakonom o lokalni samoupravi bi morali občine zavarovati pred državo,« meni Miro Blažič.

Iz vsebine osnutka zakona o lokalnih volitvah lahko razberemo, da že le-te prinašajo korenite spremembe v občinsko samoupravo in upravo, z izogibanjem tistim v razpravah o lokalni samoupravi največkrat omenjenim vprašanjem: velikost, število občin, financiranje, pa seveda to prikriva. »Že doslej so nam mnogo škode naredili področni zakoni (recimo Zakon o kmetijskih zemljiščih), ki morajo biti sprejeti do konca tega leta in ki zelo množično prenašajo pristojnosti občin na državo. Na to smo opozorili že na Stalni konferenci lokalnih skupnosti in še posebej opozorili, da nova lokalna samouprava ne sme prinašati tudi novih obremenitev davkoplačevalcev.«

Po besedah Mira Blažiče bi pred volitvami morali še uskladiti sisteme volitev, župana pa voliti člani občinskega sveta: »Takšen način je najbolj pripraven in nič manj demokratičen. To so ugotovili tudi naši sosedje Avstrijci in zdaj po hitrem postopku spreminjajo sistem volitev županov. Takšen način je tudi veliko bolj praktičen, zlasti takrat, ko prihaja do zamenjav. Pomembno pa je predvsem, da najvišjemu organu v občini predseduje človek, ki mu ljudje, izvoljeni vanj, tudi najbolj zaupajo,« meni Miro Blažič.

Jože Strgar, predsednik Skupščine mesta Ljubljane, je povedal, da je za Ljubljano predvsem pomembno, da se organizira kot enotna mestna občina. Spomladanske lokalne volitve bodo mestu prinesle nov mestni svet in župana, za katerega upa, da bo neposredno izvoljen, kot je to navada v zahodnih Evropi. Poudaril je, da pričakuje, da bo mestni svet tako sestavljen, da bo lahko delal. Zato upa, da bodo stranke kandidirale le odgovorne ljudi, ki bodo kaj znali in imeli pozitiven odnos do Ljubljane kot mesta in prestolnice. Od zakonodaje za lokalne volitve pričakuje, da bo v njej natančno opredeljeno delovanje mestnega sveta in mestne uprave, saj je to sedaj onemogočeno.

Predsednica Skupščine občine Center **Alenka Žagar – Slana** je dejala, da je ta osnutek zakona o lokalnih volitvah le okostje, ki pa ga bodo verjetno stranke še spreminjale. Poudarila je, da zakon ne bi smel v preveliki meri upoštevati želja strank, temveč bi moral zagotoviti, da bi lahko volivci izbrali najboljšo možno lokalno oblast.

Janez Sodržnik, predsednik ljubljanskih liberalnih demokratov, je povedal, da so v stranki pregledali osnutek, vendar za njim niso zadovoljni, saj še ni dovolj dodelan. Nekateri člani zakona so si v nasprotju, saj je ponekod zapisano, kot da že imamo nove občine, drugje pa govori o sedanjih občinah. Tudi to, da naj bi nekatere podrobnosti o lokalnih volitvah bile zapisane v občinskih statutih, se mu zdi pomanjkljivo, kajti veliko občinskih skupščin je v blokadi, tako kot tudi mestna skupščina. Dodal je še, da od novih lokalnih volitev v njihovi stranki veliko pričakujejo, saj se bo spremenila sestava mestne skupščine. To pa tudi pomeni, da bo mestna skupščina končno začela delovati v korist Ljubljančanov in bo lahko nadzorovala porabo mestnega denarja, česar sedaj ne more početi.

V Sežani menijo, da bo največji problem pri uresničevanju zakona o lokalnih volitvah sestavljanje kandidatnih list za občinske svete. Vanje bodo po vsej verjetnosti kandidirali tudi nekateri posamezniki, ki bodo v času kandidature opravljali katero od funkcij ali del, ki bodo po novem zakonu nezdružljive s članstvom v svetu. Vodja skupne strokovne službe IS in SO Sežana **Gorazd Gabrič** meni, da bi morali predlagatelji zakona pred njegovim sprejemom čimprej urediti to vprašanje in omogočiti tudi morebitnim »spornim« kandidatom, ki bodo takrat opravljali kako nezdružljivo javno funkcijo ali pridobitno dejavnost, da se potegujejo za članstvo v novih občinskih svetih. Seveda pa bi se morali v primeru izvolitve odpovedati starim nezdružljivim funkcijam.

Ker bo dvofazni volilni postopek po mnenju poznavalcev zelo drag, naj bi stroške volitev krila država, ne pa občine, kot je predlagano. V dosedanjih razpravah je v Sežani prevladalo mnenje, naj bi tudi župane novih občin volili neposredno.

Glede osnutka zakona o lokalnih volitvah so v Zagorju mnenja, da bo verjetno zadovoljil zagovornike večinskega in proporcionalnega sistema, da pa tako »mešanje« različnih volilnih sistemov verjetno ne bo preprosto. Nekaj pa Zagorjani v osnutku pogrešajo: to je določbo o tem, kako razrešiti župana, ki bo sicer voljen na neposrednih volitvah. Vendar po drugi strani takšen način izbire župana podpirajo, ker da bo tako izvoljen pač tisti, ki bo imel največ politične moči. Naspoh pa so se v Zagorju pritožili, da imajo občine na te vrste zakonodajo prav majhen vpliv.

DOPISNIKI DELA

PRESENETLJIVI PODATKI O BREZPOSELNOSTI

»Samo« 85 tisoč brezposelnih

Anketa o kadrovskem potencialu v Sloveniji sloni na standardih Mednarodne organizacije dela – Vlada pripravlja vrsto novih ukrepov za zmanjševanje brezposelnosti

LJUBLJANA, 25. julija – Rezultati »ankete o kadrovskem potencialu« (AKP) v Sloveniji, ki so jo pod okriljem ministrstva za delo, družino in socialne zadeve izvedli Inštitut za družbene vede ter republiška zavoda za statistiko in za zaposlovanje, so presenetljivi. Po ugotovitvah omenjene raziskave naj bi namreč pri nas ne bilo 125 tisoč, ampak »le« 85 tisoč brezposelnih. Marsikomu se verjetno takšna razlika zdi skoraj ali povsem nemogoča.

Odgovor pa je, vsaj teoretično, preprost. Pri anketi so raziskovalci brezposelne na podlagi »posebnih« kriterijev uvrstili v posebno kategorijo, ki ustreza standardom Mednarodne organizacije dela.

Tako so v kategorijo brezposelnih (celotna vzorčna populacija predstavlja 1,2 odstotka Slovencev) prišli le tisti nezaposleni, ki iščejo delo in so ga tudi takoj pripravljeni sprejeti – raziskovalci so jih torej lahko uvrstili med »aktivne«, vsi ostali nezaposleni pa so pristali v »trenutno neaktivni populaciji«.

In takšna razdelitev – na aktivne brezposelne in na neaktivne nezaposlene – je bistveni razlog, da je seznam brezposelnih iz ankete kar za 40 tisoč pošasom, se jih kar 88,7 odstotka ne bi branilo delati s skrajšanim delovnim časom.

AKP pa med drugim odgovarja tudi na vprašanje, »kako in zakaj je Sloveniji obdobje najintenzivnejšega prehoda na tržni sistem in čas ekonomske krize uspelo premostiti brez izrazitih socialnih konfliktov«. Ob slednji trditvi pa ne kaže pozabiti na dejstvo, da seveda tudi sedanja krizna situacija ni zanemarljiva.

Raziskava dokazuje, da je krizo v naši družbi omilil takoimenovani »mehki prehod«, ki je številnim delavcem, ki bi sicer lahko ostali na cesti, omogočil predčasno upokojitev. Tako se je v Sloveniji v zadnjih osmih letih administrativno upokojilo 62 tisoč državljanov. Posledica omenjenega ukrepa pa je bila, da Slovanija vsaj za zdaj še ni dosegla ekstremne ravni v stopnji brezposelnosti.

Ob vseh nanizanih podatkih je **dr. Ivan Svetlik** poudaril, da bi pri nas, če bi resnično želeli preseči oziroma zaustavljati trend naraščajoče brezposelnosti, morali uporabiti prave ukrepe, ki pa sodijo že v domeno ministrstva za finance. Čeprav po njegovih ocenah dovzetnost za predloge v tej smeri na ustreznih mestih morda še ni zadovoljiva, je ministrica za delo, družino in socialne zadeve **Jožica Puhar** zagotovila, da se vlada s tem intenzivno ukvarja: »Sem sodijo seveda tudi iskanja v davčni politiki, z določenimi stimulacijami, olajšavami, ter razmišljanja o možnostih v drugih segmentih ekonomske politike. Gre za monetarno politiko, gre za druge, pospeševalne ukrepe po dejavnostih.«

AKP, ki ji vlada pripisuje velik pomen predvsem pri usmerjanju svoje politike za zmanjševanje brezposelnosti, nam je bila iztočnica za vprašanje, kakšne rešitve, poleg že znanih, vlada še pripravlja.

Ker je ministrica Puharjeva zagotovila, da si vlada močno prizadeva, da bi v drugi polovici tega leta obogatila ekonomsko politiko – med drugim tudi s predlogoma zakonov o delovnih razmerjih in o zaposlovanju oziroma o zavarovanju v primeru brezposelnosti, ki bo v tem tednu prišel v skupščinsko obravnavo, nas je zanimalo, kako naj bi številni predvideni omejevalni ukrepi učinkovali pozitivno.

Jožica Puhar je med drugim povedala: »Mi poskušamo s celo vrsto že omenjenih ukrepov te procese na nek način pospešiti. Tako je na primer predlagan skrajšan odpovedni rok, ker vrsta raziskav, pa tudi čisto empiričnih ugotovitev kaže, da se ta proces vleče pravzaprav tako dolgo, da v mnogih podjetjih deluje bolj zaviralno kot pospeševalno. Zdajle vam lahko povem, da bomo na to temo imeli posebno tiskovno konferenco – o tem, kako tečejo razrešitve v podjetjih, ki so svoja sredstva prenesla na sklad za razvoj. Zakon predvideva šest mesecev odpovednega roka, v posameznih podjetjih pa temu procesu že od novembra lani ni videti konca, kar pomeni, da se stvari odvijago drugače, kot smo predvideli.«

Pri slednji ugotovitvi pa se celotna zgodba pravzaprav šele začenja. Kloběič, ki se je začel odvijati, se bo ta teden v obliki omenjenih predlogov zakonov »prikotalil« pred poslance državnega zbora. In s takoimenovanim prvim branjem v parlamentu naj bi se pokazalo, v katero smer bo mogoče odpletati ali zapletati rdečo nit brezposelnosti.

DIANA ZAJEC

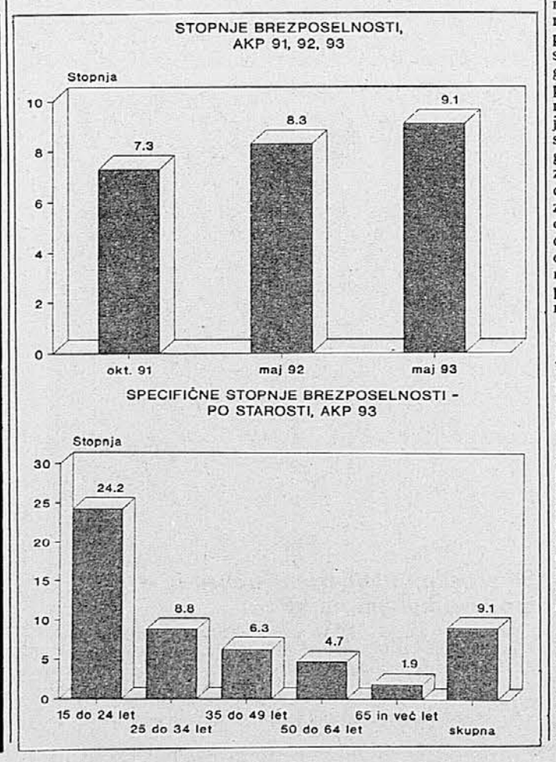

Vodstvo Revoza končno odgovarja na proteste

Običajne zagonske težave nove lakirnice – Po pojasnilih Revoza septembra konec težav?

NOVO MESTO, 25. julija – Najbližji sosedje novomeškega Revoza so se tri mesece, kar obratuje nova lakirnica, zaman trudili, da bi se vodstvo tovarne pogovorilo z njimi o pritožbah na račun dela obeh lakirnic. Zdaj pa so v enem tednu dobili pisni odgovor na svojo protestno izjavo. Z odgovorom jih najbrž ne bo prav veliko zadovoljnih.

Vodstvo Revoza je v njem zapisalo, da iskreno obžaluje težave, ki jih omenjajo sosedje (polakirane strehe, avtomobili, sadje in zelenjava ter ostre in dražljive vonjave, ki jih »proizvaja« ne le stara, ampak tudi nova lakirnica). Zatrjuje, da je storilo vse potrebno za upoštevanje predpisov za zaščito okolja. Izgradnja nove lakirnice je bila nujna za razvoj tovarne in za boljšo zaščito okolja. Morebitno jedro problema vidi vodstvo Revoza v tem, da tovarno obdajajo stavbe, ki so jih zgradili z dovoljenjem lokalnih urbanistov. Da so bile zgrajene pred glavnino Revoza oz. takratnega IMV in ne na črno, tako kot Revozove, je očitno čisto druga pesem. Vodstvo Revoza obvešča protestnike, da je nova lakirnica začela obratovati počasi in da so se pri zagonu srečevali z nekaterimi, sicer običajnimi težavami za take naprave. V avgustu bo tovarna zaprta, takoj po dokončnem zagonu lakirnice v septembru pa naj bi stavbo pregledali in prevzeli pristojni republiški organi (in se je morda usmilili z gradbenim in celo uporabnim dovoljenjem, op. p.). Ko pa bo nova lakirnica polno obratovala, bo zamenjala staro. Ekspertizo lakirnice – pred izdajo potrdila o ustreznosti, ki ga pred odobritvijo dolgoročnega kredita zahteva Evropska banka za obnovo in razvoj – bo naredila mednarodna organizacija. Ali odgovor vodstva Revoza pomeni, da bo po dokončnem zagonu nove lakirnice za Revozove sosede konec vseh težav? To bomo videli septembra.

ZDENKA LINDIČ-DRAGAŠ

Uspel čipkarski dan v Železnikih

ŽELEZNIKI, 25. julija – V polurnem tekmovalnem klekljanju dvajsetih nastopajočih na 31. čipkarskem dnevu v Železnikih je tako kot lani zmagala Metoda Čefarin iz Šebrelj pri Cerknem. Za njo je pri klekljanju vzorca zibke zaostala Ivanka Oblak iz Škofje Loke. Tretje mesto si je zaslužila Lojzka Ravnikar iz Žirov. Turistično društvo je vzorno pripravilo prireditev na Plavžu. Tam so dali na razstavo tudi 372 izdelkov 40 klekljaric iz škofjeloške občine. Prva tri umetniško oblikovana dela bodo odkupili za stalno razstavo. Čipkarstvo spet pridobiva na pomenu tako kot pred več kot sto leti, ko je v Železnikih propadlo železarstvo. Slovenska čipka bi lahko postala zanimiv izvozni.

M. K.

NT RC
RADIO CELJE
95,1 MHz
95,9 MHz
100,3 MHz

DELO

Direktor ČZP Delo, d.o.o., glavni in odgovorni urednik Dela:
TIT DOBERŠEK

Namestnik direktorja, glavnega in odgovornega urednika Dela:
DANILO SLIVNIK

Poslovni direktor:
EMIL ŠUŠTAR

Direktor trženja:
JURE APIH

Uredniki:
MIŠO RENKO (centralna redakcija), MARKO PEČAUER (notranja politika), TONJA SLOKAR, v. d. (gospodarstvo), STANE IVANC (zunanja politika), PETER KOLŠEK (kultura), JANEZ ZADNIKAR (Književni listi), HELENA KOS (slovensko dopisništvo), ŽELJKO ŠEPETAVC (ljubljansko dopisništvo), MIRA

BO SCT UNIČIL OBČINO?

SCT terja odškodnino zaradi afere Fiesa

SCT Ljubljana bo od piranske občine zahtevala 22 milijonov mark odškodnine – S pomočjo občinske skupščinske komisije naj bi za vselej presekali gordijski vozel

PIRAN, 25. julija – Slovenija ceste tehnika Ljubljana bo od piranske občine zahtevala za 22 milijonov mark odškodnine zaradi afere Fiesa, je pred kratkim na seji občinske skupščine povedal dr. Boris Filli, ki vodi že drugo posebno občinsko skupščinsko komisijo, s pomočjo katere naj bi enkrat za vselej presekali gordijski vozel v Fiesi.

Pred dobrimi desetimi leti so v občini sprejeli zazidalni načrt, po katerem naj bi gradili vrsto objektov za delavski turizem. Toda ko so pred leti začeli urejati infrastrukturo v Fiesi, je moda delavskih počitniških domov že minila. Zato se je SCT odločil, da bo tam gradil turistične apartmaje za trg. Družbeni pravobranilec samoupravljanja je kmalu ugotovil, da je občinski sklad stavbnih zemljišč SCT oddal zemljišče neposredno, namesto da bi ga oddali na dražbi. Ker torej SCT ni zakonito razpolagal z zemljiščem, so v občini razveljavili gradbeno dovoljenje.

Sporno oddajo zemljišča je sodišče obravnavalo že lani, več kot pol leta pa vsi skupaj čakajo na sodbo. Od te sodbe bo gotovo odvisen razplet drugega postopka, ki tudi čaka na sodišču. SCT Ljubljana namreč toži piransko občino in od nje terja vračilo denarja, ki ga je že vložil v infrastrukturo. Pri SCT trdijo, da so pred leti v vodovod, cesto, kanalizacijo in električno omrežje vložili za šest milijonov mark denarja in da je porabljeni znesek treba še ustrezno obrestovati, kar bi po izračunih podjetja SCT znesło pravljičnih 22 milijonov mark.

Vseh omenjenih naložb niso povsem dokončali, zaradi česar ni mogoče izkoriščati večjega dela novih infrastrukturnih objektov. To seveda pomeni, da ves doslej vloženi denar v urejanje infrastrukture v Fiesi ni veliko pomagal k redu v tem kraju. V piranski občini pa so izračunali, da bi potrebovali manj kot 14 milijonov tolarjev, da bi dogradili najnujnejši del vodovodnega omrežja (v Fiesi imajo te dni že težave pri preskrbi z vodo) in zasuli greznico, iz katere neznosno smrdi. V piranski občini so prepričani, da niti približno niso dolžni toliko, kot terja SCT, in so pripravljeni na to, da o vloženem denarju razsodi katerokoli sodišče. Četudi bi bil delež, ki ga je dolžna piranska občina SCT, nižji, bi ta še zmeraj nenormalno obremenil občinski proračun. Kako bodo uredili Fieso, se zdaj nikomur niti ne sanja.

Posebna občinska komisija meni, da bi morali v občini čimprej izdelati nov zazidalni načrt, ki bi dokončno povedal, kako urediti ta prostor. Na nedavno sejo občinske komisije so povabili tri odgovorne občinske funkcionarje iz preteklih let, od katerih se je »zaslišanja« udeležil samo nekdanji predsednik občinskega izvršnega sveta **Danilo Daneu**. Nekdanji direktor sklada za stavbna zemljišča **Borut Valenčič** se je opravičil, **Anton Mikeln**, ki je bil kratek čas predsednik piranskega izvršnega sveta (takrat, ko je bilo izdano gradbeno dovoljenje), pa je dejal, da se komisiji ne bo pustil zasliševati. Zaradi tega je **dr. Boris Filli** predlagal skupščini, da Mikelna razreši zdajšnje funkcije člana izvršnega sveta, ker ne spoštuje dela skupščinske komisije, sicer pa je zagrozil z odstopom iz komisije za Fieso.

BORIS ŠULIGOJ

Množičen obisk nemških turistov v Pomurju

Do 15. avgusta jih bo soboški Kompas gostil kar 1500 – Organizator je nemški FFO

MURSKA SOBOTA, 25. julija – Soboški Kompas bo v sodelovanju s frankfurtskim v mesecu dni gostil v Pomurju kar 1500 nemških turistov, ki bodo v Slovenijo prihajali postopoma in pri nas ostali štiri dni. Pobudnik in organizator dopustovanja je nemška firma FFO, ki samo na ta način prodaja kupcem svoje izdelke – v tem primeru vitaminske kure.

Nemškim turistom, ki bodo do 15. avgusta v celoti zasedli soboški hotel Diana in občasno tudi del ljutomerskega hotela Jeruzalem, so pripravili zelo zanimiv dopustniški program v Pomurju. Tako vsako skupino nemških turistov odpeljejo v Beltince, na celodnevni izlet po Pomurju in čez mejo v Sombotel na Madžarsko in na avstrijsko Gradiščansko, končajo pa ga z degustacijo štejarskih vin na Janževem vrhu. Tisti, ki izpustijo izlet, se kopajo v Moravskih Toplicah in v Radencih. I.G.

Z jadrnicami pripeljali pomoč za begunce

KOPER, 25. julija – Nekaj po poldnevu so včeraj v Koper priplule štiri jadrnice, udeleženke že pete regate prijateljstva, ki so jo organizatorji iz Ferrare in Commachia (v okviru združenja Assonautica) naslovili Srečanje na Jadranu. Letos so dodali še , da gre za Morje miru. Približno 20 jadrnic je minulo nedeljo odplulo iz omenjenih pristanišč in mimo Cresa ter Pulja priplulo do Umaga. Štiri jadrnice so nadaljevale še pot do Kopra, kjer so jih pričakali predstavniki občine Ferrarra, republiškega urada za begunce in predstavniki občine Koper, ki je pobratena s Ferraro. Ob tej priložnosti so gostje iz Ferrare poudarili, da so pričeli v njihovi pokrajini zelo intenzivno zbirati pomoč za begunce v Sloveniji, še zlasti za otroke katerekoli narodnosti. V okviru raznovrstnih oblik pomoči so v občini Ferrara že opravili 38 posvojitev na daljavo (družine v Italiji so prevzele skrb za 38 otrok, ki živijo kot begunci v Sloveniji), te dni pa bodo nakazali 40 od 70 milijonov lir, kolikor jih bodo zbrali za obnovo strehe v begunskem centru v Ajdovščini, na katerim so prevzeli patronat. (Tekst in foto: Dušan Grča)

DELO
vedno
v središču
dogajanj

MEDNARODNA DEJAVNOST ZPS

Slovenija v skupnem evropskem testiranju

Zveza potrošnikov Slovenije je postala polnopravna članica organizacije za mednarodno testiranje izdelkov IT – Najboljša reklama za kakovost

LJUBLJANA, 25. julija – Pri vključevanju v evropske tokove so nedvomno velikega pomena tudi organizacije, kakršna je Zveza potrošnikov Slovenije. Ta se je v letošnjem letu močno uveljavila v mednarodnih odnosih, aprila je postala polnopravna članica mednarodne organizacije potrošniških zvez IOCU – kot poudarja predsednica ZPS, Breda Kutin, pol leta pred najkrajšim možnim rokom za sprejem. Junija pa se je slovenska zveza potrošnikov s pogodbo zavezala tudi članstvu v mednarodni organizaciji za primerjalno testiranje IT (International Testing).

Skupno mednarodno testiranje izdelkov ima že dolgo tradicijo. Največje evropske potrošniške zveze (belgijska, nizozemska, nemška, nato pa še angleška) so se že v poznih šestdesetih letih zavedle, da tudi organizacije, ki obračajo denimo 100 milijonov mark, niso dovolj bogate, da bi vsaka sama lahko razvijala svojo metodologijo za testiranje izdelkov, za katere obstaja nek skupni trg. Tem organizacijam so se priključevale nove, tako da je bilo konec osemdesetih v skupnem evropskem testiranju (ETG, European Testing Group) že 17 potrošniških organizacij iz 14 držav, večinoma iz ES in EFTE. Aprila leta 90 so ustanoviteljice skupnega evropskega testiranja izdelkov svojo dejavnost institucionalizirale v organizaciji IT.

Kot nam je povedala Breda Kutin, je Slovenija prva država, ki se je prebila v to mednarodno organizacijo, pa še ni članica ES ali EFTE. Obstajajo zagotovila, da se bo lahko vključila tudi v BEUC, biro za potrošnike v Evropski skupnosti, kjer so šele pred kratkim odstopili od dosedanje stroge zaprtosti in se odprli za države zunaj ES.To pa naj bi se zgodilo predvidoma jeseni. Vključitev v biro je pomembna zlasti zato, ker bo tudi naša država dobivala razne predpise ES v zvezi z varstvom potrošnikov že v fazi delovnih gradiv, tako da se bo naše izvozno gospodarstvo še pravi čas pripravilo na morebitne spremembe. To meni Kutinova, lahko veliko olajša prodajo na evropski trg.

Poslej bo torej tudi Slovenija oziroma njena zveza potrošnikov lahko dodala svoje vzorce, ki se bodo v skupnem testiranju pomerili z izdelki tujih proizvajalcev. Ker pa gre za velike projekte in ker je iz tehničnih razlogov postopek sorazmerno dolg – od določitev programa, vzorčenja do končnih rezultatov testiranja namreč lahko mine tudi do dve leti – bomo morali na tovrstne rezultate še nekoliko počakati. Vendar pa članstvo že daje Sloveniji možnost sodelovati ne le pri izdelavi programa testiranja, ampak tudi pri sestankih ekspertnih skupin, s čimer si lahko nabere veliko znanja in izkušenj. Predsednici ZPS se zdi nesmiselno in nesprejemljivo, da bi Slovenija ob vsem tem »izumljala že izumljeno«, delala svojo metodologijo testiranja. Namesto tega naj bi usposobila svoje strokovnjake in in laboratorije, da bodo lahko sodelovali pri mednarodnem testiranju kot izvajalci. Za izdelke, ki jih plasira samo na domači trg, pa je bi morala seveda sama delati primerjave, vendar po znani metodologiji in določenih merilih.

Podobna pobuda za sodelovanje prihaja tudi iz srednjeevropskega prostora. Gre za sodelovanje z Avstrijo, Švico, Češko, Slovaško in Madžarsko. Te države naj bi se povezale v skupnem testiranju izdelkov, ki jih prodajajo na »lokalnem« trgu srednje Evrope, poenotili pa naj bi tudi obliko objavljanja rezultatov takih primerjav. Čim več bo podobnih mednarodnih projektov, večja bo možnost za uveljavljanje kakovostnih slovenskih izdelkov na tujih trgih, saj so objave rezultatov, še posebej če so ti ugodni, najboljša reklama za izdelke.

BOŽENA KRIŽNIK

Slovenci svojega znanja ne znate prodati v svetu

Jack. C. Fisher o izmenjavi mladih baltimorskih inženirjev s slovenskimi diplomanti – Koristi

RADENCI, 25. julija – Eden od zunanjih svetovalcev našega ministrstva za znanost in tehnologijo je tudi Jack C. Fisher, profesor na oddelku za geografijo in varstvo okolja na univerzi John Hopkins v Baltimoru v ameriški zvezni državi Maryland. Desetletja pozna Slovenijo, med ministrovanjem Maksa Tajnikarja pa je začel uresničevati svojo zamisel o izmenjavi slovenskih in njihovih diplomantov naravoslovnih ved.

Lani je prišla prva skupina mladih baltimorskih inženirjev za šest tednov na nekakšno prakso v Slovenijo, letos je to prakso na slovenskih inštitutih in v enem podjetju opravila že druga skupina, jeseni pa bo skupina slovenskih diplomantov odpotovala v Baltimore.

»To je edini program izmenjave mladih inženirjev v ZDA in prepričan sem, da bo koristen za obe strani. Pravzaprav za vse tri, saj na podoben način sodelujemo tudi z univerzo v Gradcu. Namen programa je po eni strani diplomantom razširiti obzorje – Američani smo namreč zelo zaprti in slabo obveščeni o preostalem svetu – po drugi strani pa izmenjati znanje in tehnologijo,« pravi Jack C. Fisher. Po njegovem mnenju ta izmenjava znanja sploh ni in ne bo samo enostranska, saj pravi, da se slovenske raziskovalne ustanove z znanjem in opremljenostjo lahko kosajo z ameriškimi.

»Vam, Slovencem, manjka to, da svojega znanja in dosežkov ne znate predstaviti in prodati svetu,« dodaja. Nekoliko pa je razočaran nad slovenskimi podjetji, ki ne kažejo pripravljenosti za sodelovanje v tej izmenjavi. Program je namreč zamišljen tako, da bi polovica skupine gostujočih mladih inženirjev šla za poldrugi mesec delat v raziskovalne ustanove, polovica pa v podjetja, ki bi tačas seveda morala plačevati stroške zanje.

»Doslej se je v Sloveniji za sodelovanje odločila le Iskra, ki ima od tega tudi nekaj koristi. Naš študent, ki je delal pri njih, je v tem času zanje razvil laserško napravo za uporabo v zobozdravstvu. V Avstriji kažejo podjetja več zanimanja in upam, da ga bodo prihodnja leta tudi v Sloveniji. To je namreč dolgoročna naložba, saj začno vsi ti naši študentje po vrnitvi v ZDA delati v tamkajšnjih podjetjih. Ker poznajo Slovenijo, tukajšnje strokovnjake in kakšno podjetje, takoj postanejo potencialni poslovni partnerji, saj so se vsi do sedaj tudi čustveno navezali na Slovenijo in vsi po vrsti trdijo, da je čudovita. Na tak način in s tem, da bi naš program postopoma razširili še na izmenjavo univerzitetnih profesorjev in še pozneje podjetnikov, bi lahko Slovenija za ameriške poslovneže postala nekakšno središče in izhodišče za poslovanje z državami vzhodne Evrope,« razlaga naprej svojo zamisel Jack C. Fisher.

Gotovo se bo že prihodnje leto tisto o slabem zanimanju podjetij za ameriške praktikante vsaj malo spremenilo, saj so se tudi v Radenski odločili sprejeti v svojo raziskovalno enoto dva izmed njih, morda pa se bo našlo še kakšno podjetje, ki bi radio pogledalo ne le čez sosedov plot, temveč tudi čez veliko lužo.

JOŽE POJBIČ

slovenske NOVICE

DELO
Samostojen časnik za samostojno Slovenijo

Na poti v ES ni bližnjic

STOJAN ŽITKO

Naša država je s petkovim parafiranjem sporazuma o trgovini s tekstilnimi izdelki med Evropsko skupnostjo in Slovenijo, ki mu bo nedvomno kmalu sledil še pravi podpis omenjenega akta, naredila nov korak naprej pri urejevanju svojih odnosov s to evropsko integracijo. V tem se kaže tudi slovenska trdna odločenost, da nadaljuje po tej poti in po možnosti brez ovinkov in nekakšnih namišljenih bližnjic (denimo čez Efto) poskuša doseči v nekaj letih tudi pridruženo članstvo skupnosti.

Začetna pogajanja o tako imenovanem evropskem sporazumu naj bi se prav tako začela v čim krajšem času, čeprav v tem primeru ne kaže pričakovati spektakularne naglice. Druge srednje- in vzhodno evropske države, ki jim je uspelo take sporazume s skupnostjo skleniti v zadnjih dveh letih, vendar pa jih države skupnosti pravi-loma še niso ratificirale, bi nam lahko povedale, da od take spektakularnosti same še nimajo veliko.

Sloveniji se v takih razmerah prav gotovo ni lahko gibati niti v bruseljskih niti v kakšnih drugačnih krogih. Od časa do časa nas presenetijo sicer glasovi, kako bi se lahko v Evropsko skupnost celo hitreje kot nekatere druge države prebili po bližnjici skozi morebitno članstvo v Efti. Verjetno pa kaže biti pri tem bolj zmeren, saj ta organizacija vendarle preživlja resne težave; zapustile jo bodo nekatere najpomembnejše članice, v njej pa ostanejo Švica (ki pa si bo v ES vendarle poskušala izboriti poseben status), Islandija in še manjši Liechtenstein. Bi bilo mar v tej družbi Sloveniji kaj lažje priti v predverje same Evropske skupnosti? Na to so možni zelo različni odgovori, vsaj v Bruslju pa nanje ni slišati pritrditve – ne v tukajšnji slovenski diplomaciji ne v krogih evropske komisije.

Zadeva je torej bolj zapletena, kot se zdi na prvi pogled. Nekateri namreč te stvari raje razlagajo nekoliko drugače, češ, da bi bilo bolje, če ne bi gledali toliko na politično prestižna vprašanja (kar bi bilo v tem primeru denimo polnopravno članstvo v Efti), temveč drugo plat zadeve. Negotovo je namreč napovedovati, da bi tudi Slovenija kar avtomatično lahko preskočila v novo, še nepreizkušeno politično (in gospodarsko) konstrukcijo, kot je na primer Evropski gospodarski prostor. Ker gre namreč tudi pri tem za posledico sporazumevanja med Evropsko skupnostjo in državami članicami Efte, bi bilo nedvomno bolje, če bi imela Slovenija poprej sklenjen vsaj sporazum o pridruženem članstvu, kar bi ji gotovo zelo olajšalo tudi morebitno vključitev v omenjeno skupno gospodarsko grupacijo. Komisar ES Van den Broek je še med zadnjim srečanjem v Bruslju z našim zunanjim ministrom Peterletom ponovil pripravljenost ES, da se začne s Slovenijo pogajati tudi o asociacijskem sporazumu. Ne nazadnje o tem govori tudi 50. člen sporazuma o sodelovanju med ES in Slovenijo, ki ga je ES že ratificirala. Slovenski odnosi z Evropsko skupnostjo so torej na dobri poti, čeprav se nam od časa do časa zdi, da bi bili nekateri koraki lahko hitrejši. Nekaj meseccev zamude se je namreč nabralo že tedaj, ko je italijanska stran vskočila v postopek sprejemanja sporazuma o sodelovanju med ES in Slovenijo, jasno pa je, da pričakovani potek dogodkov motijo tudi občasna nihanja pri odločanju, čemu dati prednost (Efta, višegrajska skupina ipd.). Najbolj bo verjetno držala misel podpredsednika evropske komisije sira Leona Brittana, ki je nedvoumno dejal, da se ne mudi, pač pa je treba najprej videti, kako na obeh straneh uresničujejo sporazum o sodelovanju.

Za vse nadaljnje faze v razvijanju naših odnosov z Evropsko skupnostjo bo odločilno tudi to, kako se na te stvari pripravljamo doma. Še nekaj časa bo izjemnega pomena predvsem to, kako bomo uravnavali medsebojne gospodarske in trgovinske tokove. Potem ko je Sloveniji uspelo v pogajanjih s skupnostjo za prvi samostojni oziroma sektorski sporazum (tekstil) doseči morda celo ugodnejša izhodišča, kot smo sami pričakovali, bo treba na tej podlagi graditi še naprej. Obilo priložnosti za to bodo že naslednja pogajanja o podobnih sporazumih, ki naj bi uredili medsebojna razmerja tudi v metalurgiji, kmetijstvu in še čem. Vsekakor gre za področja, ki so za članice skupnosti še mnogo bolj občutljiva od tekstila, za nas pa temeljnega pomena tudi zato, ker z njimi preverjamo, za kako resnega partnerja nas že obravnavajo tudi v ES. Doslej se je pokazalo, da s tem nimamo večjih težav in da je to morda najboljša bližnjica tudi k višjim oblikam medsebojnega povezovanja.

LORD JEHUDIN MENUHIN V LJUBLJANSKIH KRIŽANKAH

Igranje v stekleni kletki je glasba, ki nima smisla

Na 41. Mednarodnem poletnem festivalu bo Haendlovega Mesijo dirigiral violinist, ki ga svet pozna in ceni ne le kot umetnika, ampak tudi kot človeka pokončne drže

Mesijo, oratorij, ki ga bo v ponedeljek, 26. julija, v Križankah dirigiral lord Jehudi Menuhin, so Georgu Friedrichu Haendlu 1741 naročile tri dobrodelne organizacije iz Dublina, Irska, kjer je doživel tudi krstno izvedbo. Napisal ga je v treh tednih, izvedli pa so ga sedem mesecv po tem, 13. aprila 1742. Izkupiček od vstopnic, tako je pisalo v časopisu Faulkners Dublin Journal, je bil porabljen za bolnišnico Mercers Hospital, za dobrodelno negovalnico in izpustitev jetnikov iz večih zaporov.

Pevci v zboru so bili iz dveh najpomembnejših dublinskih cerkev (eno od njih je takrat vodil Jonathan Swift), orkester, ki ga je vodil violinist Matthew Dubourg, pa je bil sestavljen iz glasbenikov obeh velikih glasbenih združenj iz Dublina. Takrat je pelo osem solistov, medtem ko bodo pri Menuhinu v Ljubljani peli štirje. Tekst je iz različnih poglavij Biblije sestavil **Charles Jennens**, Anglež, ki bi bil veliko raje videl, da bi Mesija doživel prvo izvedbo v Londonu (kjer so ga poslušali marca 1743). Bil je zelo ponosen na svoje delo, ki sicer velja za posebnost med Haendlovimi oratoriji. Tako je v nekem pismu napisal, »Haendel je sicer izjavil, da prihodnjo zimo ne bo nič delal, jaz pa vendarle upam, da ga bom prepričal, naj uglasbi še eno zbirko tekstov, ki sem jih napisal zanj...« Mesec dni po tem pismu se je skladatelj lotil dela, s katerim pa Jennens, ki je upal, da bo mojster v to njegovo predlogo »vložil vso svojo genialnost in znanje«, ni bil najbolj zadovoljen. Ali kot je napisal, Haendel svojega dela tokrat »ni opravil tako dobro, kot bi ga lahko« in »s težavo sem dosegel, da je popravil vsaj nekatere velike napake«.

Lord Jehudi Menuhin je bil nekoč že v Ljubljani. Leta 1966 je z dirigentom Bogom Leskovicem nastopil v Slovenski filharmoniji. Igral je Bacha in Brahmsa. Rodil se je 1916 v New Yorku, kjer je imel 1923 svoj prvi koncert. Ima švicarsko in britansko državljansko, ameriškega pa je izgubil, ko je sprejel ponudbo švicarskih oblasti. Njegova mati in oče, ki je bil učitelj, sta bila e.nigranta rusko-židovskega rodu in sta svojemu sinu dala ime Jehudi zaradi pravzaprav čisto banalnega dogovitja. Ženska, pri kateri sta v New Yorku hotela najeti stanovanje, jima je potem, ko sta že imela ključ, povedala, da Židov pod svojo streho ne sprejema... Zahvalila sta se ji za gostoljubnost in na cesti sklenila, da bosta otroku, ki je bil na poti, dala ime Jehudi. Kar »v hebrejščini pomeni slehernik, človek brez brez prednikov in potomcev, torej ne Žid, ne semit, ne antisemit pa tudi anntiantisemit ne«(iz intervjuja v Die Welt, 1986).

Leta 1963 je v Suffolku, v graščini, kjer si je ustvaril dom, ustanovil privatni konzervatorij, za katerega je dobil idejo takoj po koncu vojne, ko je koncertiral v Moskvi. Tam so mu pokazali glasbeno šolo, ki je stala sredi polj in tišine, na dežeili, kjer so ljudje takrat trpeli lakoto in bili vse prej kot srečni. Tudi njegov dom v Suffolku je stal sredi narave, med gozdovi, le da so ga obdajala teniška in druga igrišča. Leta 1977, ko je bil pri njem novinar italijanske Epoce, je imel osemnajst študentov violine, ki so živeli z njim, kot bi bili njegovi otroci. »Med mojim in moskovskim inštitutom so velike razlike,« je rekel tedaj, »mladi Sovjeti se učijo predvsem za to, da bi postali virtuozi, se pravi, da bi igrali sami,« medtem ko je on vztrajal pri skupinskem delu. Sicer pa Angleži, po njegovem, »bolj kot kateri koli drugi narod obvladajo komorno muziciranje in umetnost življenja z drugimi ljudmi«.

Jehudi Menuhin se je v Sovjetsko zvezo, kjer je imel turneje 1945, 1962 in 1971, po tem letu prvič spet lahko vrnil šele po sedemdajstih letih. Sovjetske oblasti so bile namreč, v nasprotju z občinstvom, zgrožene, ko je prisotnim spregovoril o »dnevu, ko se bo človek lahko naselil tam, kamor ga vleče srce, pa kakršne koli že bodo njegovo prepričanje, rasa in poklic« ter pri tem izgovoril ime Solženicin. Zaradi te predrznosti so mu, tudi kot predsedniku mednarodnega sveta za glasbo pri UNESCO, odvzeli Leninovo odlične in mu veliko let pozneje, ko je hotel v Moskvi prirediti koncert v spomin na svojega prijatelja Davida Ojstraha, odgovorili, »Naše občinstvo ne želi poslušati Jehudija Menuhina«. No, pred petimi leti so ga sprejeli z vsemi državnimi častmi, mu »dovolili«, da je dirigiral Leningrajski filharmoniji in imel predavanja na njenem konzervatoriju (o čemer so Francozi posneli odličen dokumentarec).

Njegova »sovjetska« plat življenja je te dni za Slovence, ki bodo prišli na Mesijo, še posebej zanimiva zato, ker orkester, ki mu bo dirigiral, prihaja iz Litve. In je koncertiral oziroma snemal z mnogimi slavnimi umetniki. Med njimi tudi s čelistom **Mstislavom Rostropovičem**, s katerim Jehudi Menuhin deli prav posebno doživetje. Ko so pred dvajsetimi leti v Parizu organizirali veliki gala koncert, na katerem bi moral igrati tudi Rostropovič, tisti čas zaradi prijateljstva s Solženicinom politično sumljiva oseba. Sovjetska ambasada je tik pred koncertom sporočila, da je slavni čelist doživel infarkt in da bo namesto njega prišel Dmitrij Šostakovič. Menuhin je takoj, ko je slišal novico, telefoniral Rostropoviču. Ko je izvedel, da je čil in zdrav, je začel bombardirati Kremelj in sovjetsko ambasado s telefonskimi klici in telegrami. Ter dosegel, da se je prijatelj na dan koncerta ves zadovoljen in nasmejan pojavil na letališču Orly.

V letih 1941 in 1945 je odigral na stotine koncertov. Po frontah, kasarnah, bolnišnicah. »Pred tem sem živel kot v stekleni kletki,« je izjavil nekoč, »varen pred ljudmi in ločen od njih«. Se pravi, igral je ljudem, ki v življenju še niso slišali za Bacha, a so ga vseeno poslušali brez diha, odprtih ust. Sicer pa mu prijatelj Sasha Schneider, violinist, nič kolikokrat povedal, da je »takrat, ko sem jaz začenjal svojo kariero po velikih ameriških dvoranah, on koncertiral po poljskih bordelih«. Ali drugače povedano: »Igranje na violino je način komuniciranja z ljudmi; drugače vse skupaj nima nobenega smisla.«

Po 1945 je igral za Žide, ki so pobegnili nacističnemu holokaustu. Bil je na primer v Bergen-Belsnu, tranzitnem begunskem taborišču za Žide. Toda ta izkušnja ga ni mogla zadržati, da ne bi leto dni pozneje nastopil skupaj z dirigentom **Wilhelmom Furtwaenglerjem**, človekom, ki je bil v času nacizma ostal v Nemčiji in bil zaradi tega deležen hudih kritik. »Napaka, ki jo naredil, je napaka, ki se ji tudi jaz velikokrat s težavo upiram: preveliko vlogo pripisujem glasbi!«

»Zdaj vem, da je v nebesih Bog,« je rekel Albert Einstein, ko je prvič slišal Jehudija Menuhina. Kadar gre za Jezusa, sem komunist, pravi o sebi, ob Lincolnu je demokrat, ob Mojzesu teokrat, sicer pa se ima za zmernega kapitalista in socialista.

Tako je dirigenta in volinista, ki je lani postal ambasador dobre volje pri UNESCO, predstavil tudi časopis European, ko je pod naslovom Stare neuglašenosti, nove harmonije objavil njegov načrt za boljšo Evropo. Lord Jehudi Menuhin v njem ne govori o glasbi, ampak o človeštvu, ki je zašlo v slepo ulico oziroma je ostalo brez trdne osnove, verske ali moralne, vseeno, na kateri bi lahko gradilo svoje obnašanje in sodbe.

VESNA R. MARINČIČ

Koprska občina hoče biti solastnica Luke

V dosedanjih pogovorih in razmišljanjih o lastninjenju Luke so občino Koper povsem prezrli

KOPER, 25. julija – Neformalni pogovori in tudi prispevki v sredstvih javnega obveščanja o tem, kako različni so pogledi na lastninjenje Luke Koper, so spodbudili odgovorne v koprski občini, da se tudi sami vključijo v proces lastninjenja Luke, čeprav jih na dosedanje razprave o tem ni nihče povabil.

Na republiško vlado ter ministrstvo za promet so iz Kopra poslali zahtevo, da občinski IS seznanita z dosedanjimi postopki lastninjenja tega podjetja in s sprejetimi dogovori o tem ter da sprejmejo in upoštevajo koprsko občino kot enakopravno partnerico v pogovorih, ki se nanašajo na delež pri lastnini tega objekta.

Občina opozarja na še vedno veljavni zakon o lukah, po katerem občina »dovoljuje uporabo obale, pripadajočih zemljišč in morja za opravljanje luške dejavnosti«. Iz tega izhaja, da je temeljne možnosti za nastanek in obstoj pristanišča Luki Koper v bistvu dodelila občina, ki se je brez zahtevka po povračilih odrekla pomembnemu delu obale v korist Luke. Te dobrine je Luka ves čas uporabljala in si s pobiranjem raznih pristojbin in na druge načine zagotavljala uspešno poslovanje.

Koprski izvršni svet je prepričan, da ima občina pravico do lastninskega deleža v Luki. Ta lahko vpliva tudi na upravljanje, kar je bilo občini v prejšnjem režimu omogočeno – vsaj kar je zadevalo razvoj, še zlasti prostorski vidik le-tega – z družbenim planiranjem. Tega vzvoda za vpliv zdaj praktično ni več, odločilno pa postaja lastništvo, ki ga občina utemeljuje z oddajanjem zemljišča, dovoljenji za gradnjo objektov, ki so spremenili tradicionalno identiteto mesta in življenje v njem.

V Kopru poudarjajo, da v primeru Luke ne gre za klasičen gospodarski subjekt, ki svoje obveznosti do okolja poravna s poravnavo javnih dajatev. Zato bo občina vztrajala, naj jo vključijo v proces lastninjena Luke.

DUŠAN GRČA

Družba TTRC Kobarid je zdaj brez direktorja

O razrešitvi Pavla Gregorčiča so se odločili družabniki – Projekt za poslovno–trgovski center

TOLMIN, 25. julija – Pavel Gregorčič ni več direktor družbe TTRC Kobarid. Tako so sklenili družabniki TTRC: tolminski Alpkomerc, novogoriški Hit in bančna družba Fininvest iz Nove Gorice. Družbo TTRC so letos ustanovili z namenom, da uresniči pred leti zasnovan projekt gradnje velikega poslovno turističnega in trgovskega središča v bližini mejnega prehoda Robič pri Kobaridu. Družba še nima novega direktorja.

Ustanovitev centra v bližini mednarodnega mejnega prehoda, prek katerega na leto potuje približno dva milijona potnikov, med njimi predvsem Italijanov iz Furlanije, je vseskozi podpirala tudi občinska vlada. Njen predsednik Pavel Gregorčič, ki je bil pred leti pravzaprav avtor te zamisli, je bil imenovan za prvega direktorja družbe za gradnjo kobariškega centra.

Načrti za center so se, vsaj navidezno, prvič resneje zamajali, ko se je na zemljišču, za katerega se je zanimala družba za gradnjo centra, pojavil kot lastnik njegovega strateškega dela koprski Istrabenz. Z njegovim nastopom je postalo negotovo sodelovanje s Petrolom, ki uradno sicer ni bil imenovan za nosilca trgovine z gorivi v okviru kobariškega centra, neuradno pa je bil kot monopolist pri prodaji goriv v severnoprimorski regiji zraven že od začetka načrtovanja TTRC.

Odhod Pavla Gregorčiča s položaja direktorja družbe TTRC ni presenečenje. V zvezi s to njegovo, sicer neplačano funcijo, je bilo v občinski skupščini veliko pomislekov. Odborniki so menili, da ni združljiva s funkcionarskim položajem predsednika občinske vlade. Res pa je, da se občinska skupščina do tega ni opredelila z nobenim uradnim stališčem. Odborniki so se zadovoljili z razlago, da predsednikovo direktorovanje v kobariški družbi zagotavlja, da bo ta svoje poslanstvo uresničevala v skladu z interesi občine.

KATJA ROŠ

SLOVENSKA CESTNA VETRNICA

Po kateri smeri na Madžarsko?

Pomurci, Lenarčani in tudi Mariborčani se zavzemajo za gradnjo severne variante avtoceste Koper–Lendava od Maribora do madžarske meje – Južna varianta avtoceste bi bila preveč odmaknjena za severovzhodno Slovenijo

MURSKA SOBOTA, 25. julija – Pomurci, Lenarčani in tudi Mariborčani se zavzemajo za gradnjo t. i severne variante odseka avtoceste Koper–Lendava od Maribora do Lendave oziroma do meje z Madžarsko v lendavski občini, ki bi bila speljana od Maribora preko Slovenskih goric in južno od Murske Sobote preko Mostja do meje z Madžarsko. Če bi se v Sloveniji odločili za gradnjo južne variante avtoceste od Slovenske Bistrice do Ptuja, Ormoža in Ljutomera do meje z Madžarsko v lendavski občini, bi bila namreč večina Pomurja in lenarška občina preveč oddaljena od slovenske vetrnice hitrih daljinskih cest, s katerimi bomo povezani z Evropo. Gradnja severne variante odseka avtoceste od Maribora do Lendave pa bi, kot je bilo slišati na nedavnem pogovoru na pomurski Območni gospodarski zbornici, dosti bolj ustrezala tudi Mariborčanom.

Minister za okolje in prostor **Miha Jazbinšek** je v razlagi zasnove razvoja slovenskega cestnega omrežja, s katerim se bo naša država povezala z Evropo, dejal, da v tem trenutku pač glede na dejanske potrebe ne moremo več govoriti tako kot doslej o razvoju slovenskega cestnega križa, pač pa o načrtovanju razvoja in gradnji slovenske cestne vetrnice. V Sloveniji smo zdaj v položaju, da lahko in moramo zgraditi lasten sistem t. i. hitrih daljinskih cest, s katerimi bo naša država enakomerno in glede na potrebe povezana z Evropo. Dejstvo je, da doslej še nismo imeli niti jasno določene smeri za gradnjo ceste po evropskih standardih, s katero bi našo državo povezali z Madžarsko in naprej z državami v Vzhodni in Srednji Evropi. Po drugi strani pa smo imeli na Primorskem načrtovano kar preveč gosto cestno omrežje za povezavo z Zahodno Evropo.

Odbor za infrastrukturo in okolje državnega zbora je ministrstvu za okolje naložil, da do konca septembra izdela koncept razvoja cestnega omrežja v Sloveniji. Minister Jazbinšek je poudaril, da moramo imeti Slovenci pri načrtovanju gradnje cest pred očmi lastne potrebe. Ceste moramo graditi zase, hkrati pa tako, da bo lahko nemoteno »gostoval« tudi tranzitni promet.

● Dušan Fatur iz ministrstva za promet in zveze je poudaril, da bomo dobili z zbiranjem bencinskega tolarja prvič priložnost, da uresničimo program gradnje cest, kot rezervno moznost pa je omenil tudi zakon o koncesijah in zamisel o ustanovitvi družbe, ki bi zbirala domač in tuji denar za gradnjo cest v Sloveniji. Pri odločanju o gradnji severne ali južne variante odseka avtoceste proti Madžarski bomo morali upoštevati tudi zahtevo sosedov, da se naša avtocesta naveže na njihovo avtocesto pri Letenju. To pa pomeni, da bomo morali zgraditi naš del avtoceste do mejnega prehoda Pince pri Lendavi in nato naprej do madžarskega Letenja.

Pri tem je Jazbinšek omenil nekatere nelogične rešitve v projektni dokumentaciji ceste Šentilj–Macelj. Opozoril je, recimo, da med Hajdino in Macljem v razdalji kar dvajset kilometrov ni načrtovan noben cestni priključek na avtocesto. To pa pomeni, da bi imeli Haložani od tako zgrajene avtoceste bolj malo koristi. Nasploh pa moramo v Sloveniji zgraditi cestno omrežje tako, da bodo med seboj kar najbolj povezana deželna središča v Sloveniji, seveda z vsemi potrebnimi priključki oziroma cestami nižje kategorije, kar je tudi evropska usmeritev gradnje cestne infrastrukture. Na ta način bomo v Sloveniji povezali tudi vse regije oziroma vsa urbana okolja.

Pomurci so navedli kar nekaj argumentov za gradnjo severne variante odseka avtoceste od Maribora do Lendave in ne južne od Slovenske Bistrice do Lendave. **Janezu Oeriju** se je zdelo nelogično, da se Slovenija želi povezati z drugo državo, Madžarsko, prek tretje države, to je Hrvaške. Če bi zgradili južno varianto odseka avtoceste od Slovenske Bistrice do Ptuja in naprej do Lendave, je logično, da bi se prometni tokovi iz Slovenije nadaljevali do Čakovca in naprej do Varaždina in do madžarskega Letenja. Gradnja južnega odseka avtoceste od Ptuja do Ormoža in Ljutomera do Lendave bi bila potrebna še najbolj zato, če bi se zapletli odnosi s Hrvaško. Tudi gostota tranzitnega prometa prek mejnega prehoda z Madžarsko v Dolgi vasi pri Lendavi govori v prid gradnje severnega odseka avtoceste.

Če bi se odločili za gradnjo severne variante odseka avtoceste, bi imeli Pomurci in Štajerci do Ljubljane le 171 kilometrov dolgo pot, pristop do

ITALIJA

Brez tragedij se sistem ne bo mogel spremeniti

Samomor Giardinija je odprl pogled v zakulisje pokvarjenih iger – Simbolično umiranje krščanskih demokratov – Vse glasnejše zahteve po predčasnih volitvah

OD NAŠE DOPISNICE

RIM, 25. julija – Minula sobota bo najbrž prišla v anale kot dan tistih smrti in izginotij, ki v prispodobi govorijo o koncu prve italijanske republike. Samomor Raula Gardinija, polnokrvnega »gamblerja« velikega italijanskega zasebnega kapitalizma, ni bil samo zavestni konec propadlega finančnika, ki je v svoje špekulativne bravure potegnil množice varčevalcev-delničarjev, temveč je z zaskrbljenim pogledom odprl celotno podlago italijanskega kapitalizma, tako zvezo med javnim in zasebnim, kjer nastajajo tako tekoč neizčrpne možnosti političnega posredovanja (in zlorab) kot tudi v zasebnem, ki se je doslej zdel čist in neprizadet.

Istega dne je na programski konferenci v Rimu po volji članstva simbolično umrla stranka krščanskih demokratov, da bi s tem odprla pot novemu gibanju, prilagojenemu drugačnemu času. Naključje, jasno, toda naključje s pečatom usodnosti. Kajti nikomur bolj ne pripada naloga samoobnove kot krščanskim demokratom, ki so sistem, ki zdaj razpada, postavili na noge. Gardini pooseblja konec sistema, Gardini kot znamenje sesutja sistema, kulture, določenega zgodovinskega obdobja.

Raul Gardini, človek, ki je vodil eno največjih italijanskih družb, eden največjih svetovnih trgovcev s sladkorjem, sojo, oljaricami, zemljiški posestnik na treh celinah, človek, ki je bil na ti z najbolj vplivnimi politiki Evrope, je morda kapituliral zaradi ranjenega ponosa in kazenskopravne odgovornosti za poslovne neuspehe (primanjkljaj v družbi Ferruzzi je zrasel že na 1000 milijard lir). Toda zveza s samomorom sodelavca v procesu združevanja italijanske kemične industrije Cagliarijem, ki se je (verjetno) ubil tri dni prej v zaporu, morda presega pojem finančnega neuspeha. V času dramatičnih dogodkov se namreč razblinja tudi sistem praktične nekaznivosti udeležencev velikih sleparij z javnim denarjem. Nedotakljivi so razgaljeni, mreža zvez in soudeležb v ropanju javnega premoženja za pristranske skupinske in zasebne koristi je raztrgan in ni čudno, da se politični »razred« poskuša dobrikati javnosti s tezo, da bo Italiji še slabše, če bodo oblast prevzeli sodniki.

Z Gardinijevim samomorom se je politični svet rešil izjemno nevarne priče ene najbolj umazanih poslovnih potez, ki si jih je izmislil v okviru zdaj razgaljenega sistema. Potezo, s katero je javni kapital (kemična družba ENI) s pristankom politikov vzel v varno zavetje tedaj močno zadolženo zasebno podjetje (Ferruzzi- Montedison) in v zameno zahteval »odstotke« od tako pridobljenih sredstev, ki so jih črpali iz državne blagajne politični menadžerji (postavljeni na vodilna mesta ravno zato, da so zagotovili gigantska prelivanja javnega denarja v zasebne roke).

Na skupščini krščanskih demokratov v Rimu osebno odgovornih nosilcev starega sistema ni bilo več videti. Nova stranka, morda se bo imenovala Ljudska stranka kot v času Luigija Sturza z začetkov italijanskega političnega gibanja katoličanov, hoče končati poglavje in se predstaviti volivcem kot socialno odgovorna in solidarna, moralno trdna politična skupina, odprta za sodelovanje s podobno mislečimi. To, kakor je zadevo predstavil sekretar Martinazzoli, pomeni nezmožnost skupnega nastopanja s Severno ligo, toda nobenih predsodkov do prenovljenih komunistov, torej do Demokratične stranke levice.

Človek ne more verjeti ušesom, toda tako je in takih zasukov ni mogoče razumeti, ne da bi analizirali širše okolje, ki akterje sili k tem, pred časom fantazijskim napovedim. Če samo pomislimo, da je najbrž Aldo Moro umrl (1978), ker je s svojim »zgodovinskim kompromisom« prezgodaj zapel... No, kakorkoli, italijanska prva republika odhaja v zgodovino, ker se je končala hladna vojna, ki je določila politične strukture države na meji med blokoma (podobno kot jih je z nasprotnim imenovalcem narekovala tudi nekdanji Jugoslaviji). Zato ker ni več tiste KP, pred katere grožnjo so se volivci zatekli v varstvo KD, ne da bi ji gledali pod prste, kako je v podrobnostih vodila deželo.

Morda smo si delali utvare, da bi se sistem lahko zamenjal brez tragedij, je dejal Mario Segni, krščanski demokrat, ki je pred časom prav zaradi protesta proti prepočasnemu moralnemu čiščenju stranke odšel in ustanovil novo konkurenčno katoliško gibanje, odprto tudi drugim. Očitno brez pretresov ne gre in zdaj bi bilo treba spreminjanje pospešiti. Od včeraj je tako zelo narasla skupina tistih, ki zahtevajo predčasne parlamentarne volitve čimprej, takoj jeseni in čeprav po starih volivnih pravilih. Politični »razred«, sokrivec vsega, sedi namreč še naprej varno v parlamentu.

MOJCA DRČAR-MURKO

Srečna polica
naročnikov DELA
Dvakrat mesečno
za milijon tolarjev nagrad!

Tragedija pri Avanosu

ANKARA, 25. julija – Pri mestu Avanos, ki je od turške prestolnice oddaljeno približno 300 kilometrov, sta se zaradi neprevidnosti pri prehitevanju zaletela dva avtobusa. V nesreči je umrlo 57 ljudi, 34 pa jih je bilo hudo ranjenih. Nekaj potnikov, ki naj bi bili po nepotrjenih vesteh večinoma turški državljani, je še vedno v smrtni nevarnosti. (Telefoto: Reuter)

KOSOVO

Zemljevidi Kosova se sproti dopolnjujejo

Srbe na Kosovu je močno presenetila izjava grškega premiera, da mora Milošević Albancem na Kosovu zagotoviti enake pravice kot Srbom v Krajini

OD NAŠEGA DOPISNIKA

PRIŠTINA, 25. julija – V odnosih med Beogradom in Atenami je v zadnjih dneh prišlo do občutne ohladitve, vse bolj redke pa so tudi vesti (ki jih v Beogradu običajno objavljajo na prvih straneh) o dvostranskih odnosih med državama. Do tega je menda prišlo potem, ko je po Clintonovi grožnji Slobodanu Miloševiću, da ga bo pretepel, če bo ta sprožil vojno na Kosovu, grški premier Micotakis izjavil, da mora Milošević Albancem na Kosovu zagotoviti enake pravice (avotnomijo ali državo), kot jih zahteva za Srbe v Krajini.

Srbe na Kosovu je ta izjava neprijetno presenetila, tako da so zdaj v resnici jezni na trenutno edinega »iskrenega prijatelja« v Evropi in svetu nasploh. Albanci tej izjavi ne pripisujejo večjega pomena, vendar pa jim je zdaj popolnoma jasno, da je usoda Kosova v mnogočem odvisna ne le od statusa Srbov v Krajini, marveč predvsem od izida vojne v Bosni. Tudi sam Micotakis je opozoril, da bo na Kosovu v primeru, če vprašanja te pokrajine ne bodo nemudoma rešili, izbruhnila vojna, ki bo trajala vsaj trideset let. Dr. Fehmi Agani, podpredsednik DSK, dodaja, da rešitev ne more biti avtonomija, marveč zgolj neodvisna in samostojna (tudi, kar zadeva Albanijo) republika.

Člani srbskega vodstva in sam Slobodan Milošević že nekaj časa se ne omenjajo Kosova. Ne ozirajo se na opozorila prijateljev iz Aten, vse manj pa se tudi ukvarjajo z različnimi incidenti na Kosovu, spori med srbskimi voditelji, izseljevanjem, albanskimi tihotapci in na sploh z življenjem na Kosovu. Policijske sile so sicer v stalni pripravljenosti, drugače pa vlada v teh poletnih vročinah na Kosovu precejšnje mrtvilo.

Dr. Ibrahim Rugova pa predlaga nekoliko drugačno varianto od Fehmija Aganija.»Če bo Zahod za Bosno uporabil etnično načelo, potem bomo tudi mi predlagali novo varianto za Kosovo.« Jasno je, da nič več ne računa na to, da bo mednarodna skupnost izvajala dodatne pritiske na Srbijo, pa tudi ne na posredovanje Nata, ki ga je zahteval dr. Sali Berisha. Zdaj bi se očitno zadovoljil tudi za razdelitvijo na podlagi etnične načela (če bodo tak model uporabili v Bosni).

Te možnosti za zdaj v Beogradu niso zavrnili (govori se, da je nekaj podobnega predlagal Dobrica Ćosić), vendar pa omenjeni razdelitvi odločno nasprotujejo kosovski Srbi in večji del albanske inteligence, ki jo vodi dr. Rexhep Qosja, najresnejši politični tekmec dr. Ibrahima Rugove. Nedavno je sklical forum albanskih intelektualcev, na katerem so znova sklenili, da je za Albance edina alternativa njihova združitev z matično državo Albanijo, še pred tem pa bi morali »osvoboditi« Kosovo in kraje v Srbiji, Črni gori in Makedoniji, v katerih so Albanci večinsko prebivalstvo.

Predlog dr. Rexhepa Qosje je povsem realen tudi za nekatere ugledne beograjske intelektualce. Dr. Dušan Janjić, ki se je pred nekaj dnevi udeležil ohridskega srečanja intelektualcev iz Beograda, Prištine in Tirane, pravi:»Če bodo Bosno razdelili po etničnem načelu, bo Srbija plačala izredno visoko ceno. Temu bi namreč sledila združitev Albancev in razpad Srbije (in Makedonije), pozneje pa še urejanje statusa Muslimanov v Sandžaku in Madžarov v Bački – seveda v obliki avtonomije.«

Dr. Fehmi Agani je še pojasnil, da »Kosovo nikoli ni bilo Srbija«, da pa si ne želi, da bi se Srbija zmanjšala zgolj na območje okoli Beograda. Očitno je torej, da hočejo kosovski Albanci svoje probleme reševati ločeno od Madžarov in Muslimanov v Sandžaku, saj so prepričani, da ne morejo imeti enakega statusa. Tudi do zdaj se ni nobena albanska politična stranka tesneje povezovala z vojvodinskimi »separatističnimi« Madžari ali Muslimani v Sandžaku.

Že nekaj časa so po Kosovu v obtoku zemljevidi, ki jih sproti dopolnjujejo z novimi risbami. Albanci so prepričani, da jim pripada vsaj 90 odstotkov ozemlja (sorazmerno s številom prebivalstva), Srbi pa nameravajo Albance preseliti prek Prokletij v Albanijo, tako da bi jim potem ostal ves Kosmet. Živorad Igić, predsednik Miloševićeve SPS za Kosovo, je najbrž povzel predsednikove besede, ko je pred dnevi na tiskovni konferenci izjavil: »Kateri narod bi se odrekel svojemu večstoletnemu ozemlju, če ne bi bil vojaško poražen.«

»Poraz« pa tukaj traja že več kot desetletje. Vzporedno delujeta dve oblasti – oblast Srbije in oblast Republike Kosova. Eni druge v glavnem ne motijo. Življenje se je spremenilo v tihotapljenje in krajo. Več kot 80 odstotkov delovno sposobnih Albancev dela v tujini, ali pa vsaj vsak dan odhajajo v sosednjo Makedonijo, od koder prinašajo trenutno najdonosnejše tihotapsko blago – bencin. Srbi skrbijo za rudno bogastvo Trepče. Vojska po smešno nizkih cenah kupuje (in takoj nato prodaja Albancem) stanovanja, ki jih je nekdaj zgradila »ljubljena in skupna domovina SFRJ«.

BRANKO JOKIĆ

Štirideset let kubanske revolucije

HAVANA, 25. julija (STA) – V mestu Santiago de Cuba bo jutri osrednja proslava ob 40. obletnici kubanske revolucije, ki se je začela z napadom na vojašnico Moncada. Na slovesnosti bo – kot vsa leta doslej – govoril predsednik Fidel Castro. Pričakovati je, da bo napovedal svežnj gospodarskih reform, ki naj bi omogočile prehod s planskega na tržno gospodarstvo.

Letošnje obletnice ne bodo spremljale parade in množična zborovanja, kot je bilo v navadi prejšnja leta. Ker Kubo »pestijo najhujši trenutki v zgodovini«, se je politični vrh odločil, da bodo obletnico počastili kar se le da skromno.

Sekretar izvršnega sveta ministrskega sveta Carlos Lage je napovedal, da bodo v okviru novih gospodarskih ukrepov med drugim ukinili prepoved posedovanja dolarjev, tako da bodo lahko Kubanci po novem svoje devize porabili v trgovinah, ki jih bodo odprli posebej v ta namen. Tako bo kubanska vlada prišla do precejšnje količine deviz, ki sicer ilegalno krožijo po državi.

SRBIJA

Obeta se boj za srbski prestol

Prestolonaslednik Aleksander II. Karađorđević se je zelo razjezil na svojega strica Tomislava, ker mu hoče prevzeti srbsko krono – Princ Aleksander prihaja jeseni v Beograd

OD NAŠEGA DOPISNIKA

BEOGRAD, julija – Prestolonaslednik Aleksandar Karađorđević, sin pokojnega kralja Srbov, Hrvatov in Slovencev Petra II., se je tako ujezil, ko je zvedel, da se njegov stric princ Tomislav ponuja za monarha nove srbske države v Bosni, da je že hotel pripraviti kovčke in odpotovati v Beograd, da bi se s stricem pogovoril na štiri oči. Ko se mu je jeza polegla, je k voditelju bosanskih Srbov Radovanu Karadžiću na Pale poslal svojega odposlanca, da bi poizvedel, kako je s tem. Odgovor ga je pomiril, saj se je glasil, da bi lahko na prestol bodoče srbske monarhije prišel samo on.

Karadžić mu je po odposlancu tudi sporočil, da sam nima nič z načrti, da bi Tomislav postal kralj bodoče »Zahodne Srbije«, ki naj bi jo sestavljali Republika srbska Krajina na Hrvaškem in Republika srbska v Bosni, temveč se za to potegujeta Biljana Plavšić in Momčilo Krajišnik. Princ Tomislav Karađorđević, ki se je dotlej ukvarjal s poljedelstvom v Veliki Britaniji, se je leta 1991 vrnil v Srbijo in se z dovoljenjem srbskih oblasti nastanil na posestvu Karađorđevićev na Oplencu pri Topoli. Sprva je bil na moč zadržan in ni hotel govoriti o politiki. Tako si je pridobil naklonjenost socialističnega režima, ki mu je izdal osebno izkaznico, čeprav nima državljanstva, in mu zagotovil vrsto drugih ugodnosti. V vladajočih krogih ima veliko prijateljev, tako tukaj v šali govorijo, da ga bo vladajoča stranka kandidirala za kralja. Tomislava je bilo videti tudi v družbi opozicijskih prvakov, denimo Šešlja in Jovića, izogibal pa se je Vuku Draškoviću, ki je naklonjen njegovemu nečaku Aleksandru.

Molčeči brat zadnjega jugoslovanskega kralja je še pred kratkim trdil, da ga krona ne zanima, odkar je bil povabljen v Bosno med tamkajšnje Srbe, pa se je spremenil. Bosanski Srbi so ga sprejeli z velikimi častmi, saj je znano, da so čustveno navezani na Karađorđeviće, ker se je kralj Peter kot Petar Mrkonjić bojeval za svobodo srbskega naroda v Bosni, kot te dni piše beograjska Ilustrovana Politika.

V zadnjem času je bilo Tomislava med obiski v Bosni, kjer se vedno obleče v vojaško uniformo, videti v družbi Biljane Plavšić in Momčila Krajišnika. Kmalu so se začele širiti govorice, da ne bi imela nič proti, če bi bil Tomislav kralj bodoče srbske države v Bosni, četudi je zakoniti naslednik srbske krone Aleksandar Karađorđević. Sam Tomislav, ki to rad sliši, se brani pred očitki, da si namerava prilastiti krono, s trditvami, da nima nič proti volji ljudstva. »Če bo ljudstvo sklenilo, naj bom kralj, se bom uklonil njegovi volji ...« pravi. Njegovi privrženci pa zatrjujejo, da pravica prvorojenca, ki naj bi na prestolu nasledil očeta, ne bo več veljala, če bo v novi srbski državi vzpostavljena monarhija.

Privrženci mlajšega Aleksandra, ki se je med obiski v Srbiji vedel precej neuglajeno, sumijo, da namerava Tomislav res prevzeti krono svojemu nečaku, saj bi imel, če bi postal monarh srbskih dežel zahodno od Drine, pri izbiri za kralja združene Srbije prednost pred svojim sorodnikom, če bi se Srbi seveda odrekli Miloševiću in glasovali za monarhijo. V Beogradu je mogoče slišati, da je prestolonaslednik hudo jezen na svojega strica in da mu misli to odločno povedati, ko ga bo prvič videl. Njuna srečanja so sicer prava redkost, poznavalci razmer v kraljevski družini pa pravijo, da nobeno ni minilo, ne da bi se sprla.

Aleksandar Karađorđević namerava septembra pripotovati v Beograd in se tedaj s stricem dokončno pogovoriti o srbski kroni. Ljudje, ki poznajo Tomislava, pravijo, da se ne bo zlahka vdal, ker si resno namerava prilastiti krono, saj je prepričan, da je zdaleč boljši Srb od Aleksandra, ki med svojimi rojaki zaradi klavrnega znanja materinščine pogosto zbuja posmeh.

SLOBODAN DUKIĆ

Le zakaj je embargo neučinkovit?

Ko kakšnemu jugoslovanskemu podjetju grozi nevarnost, da ga bodo zaprli, se temu izogne s povsem preprostim prijemom – Med kršiteljicami embarga je tudi nevtralna Švica – Bančni računi za kapetana Dragana

OD NAŠEGA SODELAVCA

Srbije še vedno niso prizadele gospodarske sankcije. Na vprašanje, ali se bo to zgodilo in kdaj, pa lahko odgovorimo – ne bo, nikoli. Čeprav njeni prebivalci tako kot prebivalci Črne gore živijo na meji gospodarske zdržljivosti, sredstva za opremljanje jugoslovanske vojske in vojska v tako imenovanih srbskih republikah v Hrvaški in (bivši?) Bosni in Hercegovini niso usahnila, prav tako pa tudi niso blokirana, kot so prepričani v ZN.

Ravno nasprotno. Zanesljivi in dobro obveščeni viri navajajo, da je bil odhod gazde Jezde Vasiljevića zgolj uvod v množične selitve kapitala iz dela ciprskih (in drugih) bank. Seveda gre zgolj za fiktivno selitev. Skorajda čez noč so se pojavljala nova podjetja in se odpirali bančni računi na imena državljanov in podjetij, ki z ZRJ in Srbijo, vsaj za ciprske zakone nimajo nikakršne zveze, pri tem pa je bilo vse v redu tudi glede spoštovanja hrvaških zakonov. Načelo dela je sila preprosto. Ko se pojavi nevarnost, da bodo določeno jugoslovansko podjetje ali bančni račun zaprli, se vzpostavi stike z eno od zasebnih družb ali agencij za finančni inženiring, ki je bila prej ustanovljena s skupnim kapitalom. Nekaj časa je bila najbolj priljubljena agencija Cherry s partnersko agencijo Vesna iz Zadra, zdaj pa so v igri še nekatere druge agencije in celo posamezni »dobrotniki«.

Še posebej zanimiv je »dobrotnik«, ki je med zasedbo vojašnic v Zagrebu pošiljal orožje tako Hrvatom kot Srbom, ki so hoteli sredi Zagreba ustanoviti svojo Krajino. Ta veliki človekoljub je z orožjem preskrboval tudi armado BiH. Pri tem pa zelo rad toži novinarje, ki v svojih člankih omenijo, da nekdo na Hrvaškem krši embargo, ker pač v tem »nekom« prepozna sebe, pri vsem tem pa uživa očitno naklonjenost sodnice Brešković v zagrebškem občinskem sodišču. Na imena teh ljudi in še nekaterih drugih državljanov Hrvaške, Bosne in Hercegovine ter Makedonije so preregistrirali večino zasebnih podjetij v državah, ki so zagrozile, da bodo zaprle podjetja in banke v srbski lasti. Ker ne gre za državo Srbijo, Črno goro ali ZRJ, je stvar popolnoma zakonita, pa tudi hrvaške oblasti kaj dosti ne sprašujejo, kadar tudi same poslujejo prek teh bank in podjetij.

Ena od držav, ki se za mednarodne sankcije zoper Srbijo in ZRJ skorajda ne menijo, je po naših spoznanjih tudi nevtralna Švica, ki sicer nudi gostoljubje OZN. Ena od najzanimivejših bank, v katero se je po naših spoznanjih prelilo skoraj 30 odstotkov celotnega deviznega premoženja ZRJ, se imenuje Union de Banques Suisses, njen naslov pa je, 8. Rue de Rhone (Case postale 2950), 1211 Geneve. V to banko redno prihaja neki Dragiša Paunović, ki je očitno skrbi za stike med banko in Beogradom. Sredstva so naložena na računu 12-2048-5-713650.00.0., vodijo pa jih pod Yugo-Aid. Na ta račun v zadnjem času vplačujejo tudi sredstva za tako imenovani sklad kapetana Dragana in sklad srbskih sester, ki pa sta pravzaprav vir prinodka za nakup orožja in vojaške opreme za Republiko srbsko in Republiko srbsko Krajino. Najživahnejši stiki s to banko potekajo iz St. Gallena in Berna. Najzanimiveje pa je, da ima večina Srbov, ki vzdržujejo stike med Beogradom in švicarskimi (ter drugimi nejugoslovanskimi) bankami in podjetji, hrvaško državljanstvo, da imajo veljavne hrvaške osebne dokumente in da razmeroma pogosto prihajajo v svojo lepo domovino. Možnosti je v resnici veliko, celo toliko, da švicarski Srbi z domovnicami odhajajo v Srbijo, pa tudi na bosanska bojišča, kjer ob koncu tedna oddelajo svoje »nadure«.

Sicer pa iz Švice ni težko priti v Srbijo. Iz Luzerna vozijo avtobusi v Beograd, Požarevac in Banjaluko po voznem redu enkrat na teden, če je potnikov veliko, pa celo pogosteje. Avtobusi vozijo s tukajšnje avtobusne postaje. V Ženevi, St. Gallenu in Zürichu vozijo ti avtobusi iz stranskih ulic. Za prevoz skrbita »Voja Kredit« in »Joka-Agent« ter večje število zasebnikov, ki jih, kot kaže, plačuje srbska vlada. Poleg tega obstaja tudi stalna letalska zveza med Zürichom in Beogradom ter Frankfurtom in Beogradom. Letala letajo prek Romunije, avtobusi pa vozijo prek Italije, Avstrije in Madžarske. Podobna avtobusna zveza, po potrebi pa tudi druge, obstaja tudi med Zagrebom in nekaterimi srbskimi mesti.

Pa s tem stvari še ni konec. Kakih 10 držav še pomisli ne na to, da bi zaprle jugoslovanske banke, ki so morda registrirane na tuja imena, čeprav bi lahko že z bežno preiskavo, kakršno smo opravili mi, ugotovili, kaj se v resnici dogaja. Tako zanesljivo vemo, da v Nikoziji posluje predstavništvo Beograjske banke, registrirano kot Cyprus Offshore, naslov pa je Banking Unit 92, arch. Makarios. Ta banka ima svoje predstavništvo (verjetno na ime kakega državljana druge države) tudi v Londonu in Zürichu, in sicer na Urania strasse 34. Eno od najmočnejših predstavništev je, pa najbrž ne po naključju, v Tripoliju (P. O. Box 2869), ki je od nekdaj naklonjen Beogradu, predstavništva pa so še v neuvrščenem Zimbabveju (Harare, P. O. Box 3502), Moskvi in Pekingu. Prek vseh teh poslovalnic nakazujejo plačila na račune, ki so sicer last (pre)prodajalcev orožja. Nekatere izmed teh bank so medtem spremenile naslov ali formalnega lastnika, vendar pa nobene od njih niso zaprli.

Prav tako kot tudi še vedno obratujejo banke, ki jih je ustanovila Jugobanka. Predstavništva te banke še vedno delujejo v Švici (Zürich, Talstrasse 82), Tripoliju (isti naslov kot za Beobanko), Bagdadu (Saadun St. Shaheen Bld.) in Moskvi. Dokaj močno podružnico imajo tudi v Torontu, kjer imajo glavno besedo sodelavci četniškega vojvode in bivšega popa Đujića, ki je bil v odsotnosti obsojen zaradi vojnih zločinov v drugi svetovni vojni. Kot sestavni deli bank (ki so formalno v rokah nesrbskih državljanov) pa se je pojavilo tudi precejšnje število uvozno-izvoznih podjetij, od katerih nekatera trgujejo celo s Hrvaško, kar tej državi še kako ustreza. Tako lahko namreč prodajo blago, ki ga zaradi cene, ki ni v skladu s kakovostjo, redko kdo želi kupiti, plačila pa se izvršijo na račune bank izven Hrvaške, ki so (spet formalno) v zasebnih rokah. Še najbolj zanimivo pa je, da s posredovanjem teh podjetnih bank ob visoki obojestranski proviziji Hrvaška tudi sama nabavlja orožje na tistih trgih, kjer to počne Srbija. Kljub vsemu pa obstaja določena razlika. Od Hrvaške zahtevajo plačilo v gotovini, ZRJ pa svoje blago plača s trgovinsko menjavo.

KREŠIMIR MELER

Z odpuščanjem v prihodnost

Na Kitajskem naj bi se število uradnikov v naslednjih treh letih zmanjšalo za 25 odstotkov – Celo uslužbenci v ministrstvih skušajo preživeti s honorarnim delom

Kitajsko komunistično vodstvo je te dni opozorilo lokalne oblasti, da so dolžne v treh letih za 25 odstotkov zmanjšati število zaposlenih. Kot so pojasnili tovariši iz stalnega komiteja politbiroja, to konkretno pomeni, da si bo moralo okoli dva milijona uradnikov, doslej vajcnih stalne plače in številnih privilegijev, kmalu poiskati delo na trgu delovne sile, priporočili pa so jim, naj ga poskušajo najti v storitvenih in proizvodnih dejavnostih.

Brez prestrukturiranja, kot v Pekingu pravijo napovedanim množičnim odpovedim, ne bo nič iz tako imenovanega socialističnega tržnega gospodarjenja. O tem pričajo tudi katastrofalni podatki, da so stroški državne uprave na vseh ravneh v letu 1991 dosegli 140 milijard juanov (24 milijard dolarjev) in pogoltnili kar 40 odstotkov celotnega državnega dohodka. Zato so na letošnjem zasedanju kitajskega parlamenta sklenili, da je treba do konca leta centralni državni aparat skrčiti za 20 odstotkov, provincijskim vladam pa so rok za odpustitev 25 odstotkov uradnikov podaljšali na tri leta. V Pekingu pa so že opazili, da se ponekod poskušajo izmuzniti, zato so provincijske oblasti opozorili, da se jim ne bo posrečilo, če bodo nekatere državne urade poskušali čez noč spremeniti v podjetja, in da jih bo doletela ustrezna kazen.

Poglavitni reformisti v centralni vladi, ki vztrajajo pri odločitvi, da bodo iz Kitajske naredili pravo gospodarsko velikanko, hkrati napovedujejo, da bodo v treh do petih letih vsem državnim podjetjem odprli vrata na svobodni trg. Tudi ta odločitev je posledica velikanskih izgub, ki jih državna blagajna ne more več prenesti. Minister državne komisije za gospodarstvo in trgovino Wang Zhongyu pojasnjuje to odločitev z dejstvom, da je navzlic ukrepom, s katerimi so državna podjetja odrešili državnih načrtov in jih oprostili previsokih dajatev, med njimi še vedno 31,1 odstotka izgubarjev, komaj za 0,9 odstotka manj kot lani. Dolg državnega sektorja je že dosegel skoraj 30 milijard juanov (dobrih 4,5 milijarde dolarjev), opozarja Wang Zhongyu, in poravnati ga je mogoče le z odpiranjem vrat na svobodni trg.

Bistveno vprašanje, ki se ob tem zastavlja, pa je, koliko od kakih 150 milijonov zaposlenih v državnih podjetjih bi morali v tem primeru odpustiti in kako bi to učinkovalo na družbeno stabilnost velikanske države. Vodstvo, ki mu pravzaprav ne kaže drugega, kot da nadaljuje pot, ki si jo je tako navdušeno začrtalo, za zdaj najbolj računa z novimi delovnimi mesti, ki se vsak dan odpirajo v zasebnih, kolektivnih in mešanih podjetjih, pa tudi z dejstvom, da si je precej zaposlenih v državnem sektorju z vsestransko podporo oblasti priskrbelo tako imenovano »sekundarno zaposlitev« oziroma delo na črno. Na milijone strokovnjakov in kvalificiranih delavcev iz državnih tovarn dela v prostem času v zasebnih delavnicah, trgovinskih podjetjih ali hotelih in celo uslužbencem v ministrstvih so pred kratkim dovolili, da svoje bedne plače dopolnijo s honorarji. Odveč je poudarjati, kakšno zmedo je to povzročilo, hkrati pa ne kaže zanemariti prednosti nove prakse dvojnega zaposlovanja, ki se bo najbolje izpričala, ko bodo Kitajci, štirideset let vajeni »železne skodelice riža«, začeli množično dobivati odpovedi.

ZORANA BAKOVIĆ

Otok za dobro jutro

(Filipinski potopis) ③ *Piše MARE CESTNIK*

Družina debele stare mamice, pri kateri se oskrbujem s tobakom, me čez dan ali dva povabi na zajtrk, ki se konča s prešernim pitjem tube. Zadevo sem pred leti že poskušal; v otoški deželici Kiribati sredi Pacifika so ji rekli te kaokioki, in na račun tega trpkega fermentiranega soka kokosovih brstičev (ne nemara plodov!) sem sredi razumevajočih rjavopoltih Polinezijcev enkrat ali dvakrat veselo kričal slovenske narodne, Filipinska tuba je obarvana z umetnim barvilom, ker tako dlje časa drži. Okus takšne in te pijače se mi upira, vsekakor pa nimam nič proti njenemu poslanstvu. Prisrčno povabilo poskusim odplačati tako, da otrokom nakupim žvečilnih gumijev.

Pohajam proti vasi Sandugan po senčnati valoviti cesti. Skozi pritlična naselja, nasade kokosovih palm in polja koruze, mimo pasočih se koz in telic, mimo košarkarskih igrišč (košarka je na Filipinih daleč najbolj priljubljen šport), po postajah obcestnih štacun s pločevinkami, rižem, cigaretami in mlačnim pivom. Od pozdrava do pozdrava, od vprašanja do vprašanja ljudi, ki z nespogledljivo naslado ne počnejo nič. Ustavi me gruča desetletnih osnovnošolcev, in najpogumnejši me vpraša, kako mi je ime. Da bi vsiljivca zmedel, mu odgovorim z istim vprašanjem, on pa izdrdra verigo imen, podobnih naslovu plemiča iz slabega filma o mehiški revoluciji. Kriče se razbežijo, in takšnih srečanj se nabira na desetine.

Rumenobela plaža za vasjo sameva. Topli nizki valovi prelivajo peščene ploščadi. Debla v tajfunih obglavljenih palm nemočno štrlijo proti nizkim oblakom, ki puščajo samo nad Boholom, Cebujem in Negrosom. Okopljem se in sedem v pesek. Neznosno prav bi mi prišla cigareta. V daljavi mečejo ribiči mrežo s troje kanujev z oporniki, majhni kot na žicah posedajoči ptiči; z vetrom prihajajo do obale njihovi kriki in smeh. Daleč vsakšebi stoji na pesku dvoje lesenih hišk, ki so ju bili morda postavili kakšni sezonski navdušenci iz Evrope ali Avstralije. Podjetna Luisa tudi mene nagovarja, naj si za dva tisoč ameriških dolarjev kupim parcelo ob plaži pri naselju Congbagsa. Zvečer se vrnem v Lareno, ki jo ob pozni uri očisti topla tropska nevihta ter spremeni cesto in liste okrasnih dreves v ogledala – in se nato še nekaj dni poigravam z mislijo o prezimovališču na gostoljubnem eksotičnem pacifiškem otoku.

SAN JUAN
Pri post-mastru Bayaniju

Bayani Gorosepe je poštni uradnik v San Juanu, mestecu na južni obali otoka Siquijor. Poštni uradnik ali post-master. Njegova žena Lydia je po očetu Kitajka in je lastnica trgovine na drobno. Imata veliko leseno hišo in proti morju obrnjeno dvorišče s skupkom pomožnih poslopij, desetletnega sina in kup revnih sorodnic, ki upravljajo gospodinjstvo.

Za teden dni me vzamejo na stanovanje. Vogalni okni moje sobe gledata na debla in krošnje palm, na strehe iz rjavega pletiva, na peščino, po kateri se zvečer premikajo ribiške svetilke. V okviru vrat visi zavesa, postelja je trda, pod velikim ogledalom je zaklenjena skrinja. Spodaj pri stopnicah visijo na steni nove ukulele; kmalu se prikopljem do pravega načina, in čez nekaj ur si mala Mina, šestletna punčka Bayanijeve sorodnice, vseokrog že popeva živahne slovenske melodije z lahkimi ritmi. Meni je najslajša lopa z mizo in dvema klopema, stlačena pod palmami, odprta na morje in otok Negros, ob plimi skoraj na dotiku valov; najraje jo imam ob večerih, ko se vsepovsod oglašajo škržati. Ko utihne bombardiranje sosedove ubijalske stereo-naprave in ko koščeni psi zaključijo svoj zategli diskurz.

Ob najpriljubljenejšem nacionalnem športu, petelinjih bojih, si strasti lahko dajo res duška. (Fotodokumentacija Dela)

Na drugi strani je mestece. V tropsko pravljico se je zajedel projekt PLACA, ki bo gaju, skozi katerega teče droben potok, po koščkih sedal za vrat z betonskimi klopcami, potkami iz betonskih tlakovcev, z betonirano strugo in z betonskimi robniki vzdolž kvadrata cest, z asfaltno prevleko na njih. Pozneje prideta na vrsto še parkirišče in teniško igrišče, in kdo ve, če kdaj ne celo tudi pravi hotel. Bayaniju projekt PLACA ni kaj dosti všeč; prej kot v enem mesecu se bo moral preseliti, ker bodo na obalni strani ceste podrli vsa poslopja; posekali bodo palme, beton pa bo zadušil že tako ali tako ne preveč plodno zemljo. Toda zakoni brezčutne, proti izročilom notranjega človeškega ravnovesja in subtilnosti naravnane ekonomije začenjajo vladati tudi temu mirnemu kraju; vlada daje denar, ljudje imajo delo, tudi turisti bodo prinesli prepotrebne devize ... Ko starega vprašam, zakaj bi naj na takšno betonsko njivo prihajali turisti, ki naredijo dolgo pot na Filipine predvsem zaradi prvobitnosti, bohotne tropske flore, nedotaknjenih plaž in krajev brez betona, samo zmigne z rameni in se zasmeji. Ne, ti ljudje niso neumni, le skrivajo se pred spoznanji.

Tako pravi tudi Anglež Denis, star enainpetdeset let, po poklicu to, kar je trenutno najbolj potrebno, žlahten samotar, ki me tudi po videzu, ne le po načinu življenja, spominja na Toma Neala, novozelandskega Robinzona na polinezijskem atolu Suwarrow. Tudi njega bi počasi pregnalo to nasedanje civilizacijski izrojenosti, zato me sprašuje, če poznam morda Filipine bolje kot on. Kako je ta svet počasne pameti – povsod, kjer se gredo napredek, je potem izključno slabše! V San Juanu živi Denis pri (pre)stari vdovi nikoli manj kot po štiri mesece na leto; z svojo kljunasto flavto jazzira ure in ure, popravlja svoj kanu z opornima smučkama in jadrom barv letalske pošte ter se vozi z njim ribarit, poseda z domačini in razpravlja z njimi o vsem mogočem. Preobilje časa ga niti najmanj ne tišči, nikoli se ne obremenjuje s tem, da nekaj MORA početi. Marsikaj mu lahko zavidam.

Restavracija predsednika Milana

Navadil sem se, da zajtrkujem in večerjam pri Bayanijevih, opoldne pa jem pri predsedniku Milani, kakor sam pri sebi imenujem šefa edine sanjuanske restavracije, majhnega sivega možiclja in tihim sramežljivim glasom. Najprej je teba odgnati mravlje, a to me ne moti, in psi so plašni; za muhe se ne meni nihče. Restavracija predsednika Milana je pač beznica in zaradi tega ni treba vzdigovati prahu – škoda le, ker sem po dvoinpolmesečni kitajski kulinarični epizodi preveč, res preveč razvajen. Na Filipinih se malokje dobro je, in malokje toplo. Gostilna v provinci ima ponavadi na stojalu pred vhodom nanizane pokrite aluminijaste piskre, in gost s pridvigom pokrovke pogleda, kakšen je jedilni list. Sprva sem mislil, da je v teh posodah samo vzorec tistega, kar nudi kuhinja – vendar me je izkušnja takoj trdo in mrzlo razočarala naravnost iz odkazanega piskra. Ob pogledu na tiste zmazke se vedno odločim za pečeno ali praženo ribo. Čeprav je tudi ta iz stare zaloge in tako trda, da bi lahko z njo razbil krožnik, če bi ne bil pločevinast. Nič pa ne bi mogel očitati pivu, odličnemu filipinskemu San Moguelu, in mentolovi cigareti namesto sladice. Predsednik Milan na koncu prisede in me pripravi do tega, da mu razložim, čemu ga kličem tako in ne »mister Mbuloyong Kanasbue«.

Turistična porota bralcev Dela in gledalcev TVS

GLASOVALNI KUPON

Turistični kraj: _____

_____

Značilnost kraja ocenite s šolskimi ocenami od 1 do 5. Ocenjujete tako, da pri vsaki značilnosti obkrožite oceno, ki ste jo izbrali.

Značilnosti:	Ocena:									
1. Naravne lepote	1	2	3	4	5	5. Prijaznost	1	2	3	4	5
2. Urejenost	1	2	3	4	5	6. Organiziranost	1	2	3	4	5
3. Čistost	1	2	3	4	5	7. Celovitost ponudbe	1	2	3	4	5
4. Informacije	1	2	3	4	5	8. Cene	1	2	3	4	5

Priimek in ime: _____

Naslov: _____

Kraj: _____

_____ Telefon: _____

Izpolnjeni kupon izrežite in pošljite na dopisnici na naš naslov: Delo-Stik, Razvojno trženje, Dunajska 5, Ljubljana.

Kupone pošiljajte samo na dopisnicah na naslov Delo–Stik, Razvojno trženje, Dunajska 5, Ljubljana. S tem kuponom pomagate izbirati slovenski turistični kraj, ki bo ob koncu akcije po ocenah Delovih bralcev porotnikov prejel priznanje – DELOV ZLATI LIST (trije kraji pa še Delove zelene liste). Naslednje žrebanje porotnikov, ki na kuponih pošiljajo ocene »svojega« kraja, bo v ponedeljek, 26. julija. Nagrade bo prispevalo turistično in gospodarsko območje Bele krajine.

TURISTIČNI NABIRALNIK

V Sankaško kočo nad Begunjami? Ne, hvala!

Rad zahajam v planine in gore, včasih pa si privoščim kakšen manj zahteven skok na kak bližnji kucelj, najraje takole pred kosilom, da z večjim tekom sedem za mizo. Tudi v nedeljo 18. julija smo se štirje odpravili na sprehod k Sankaški koči nad Begunjami. Pa se mi je primerilo, kar se mi dosedaj v planinskih postojankah še ni. Vlekla nas je tudi radovednost, kako izgleda nova koča, ki so jo zgradili po tem, ko je stara pogorela (bila požgana?). Sonce nas je spremljalo na vsej poti, tako da smo močno pregreti prispeli do koče. Da bi se malo ohladili, smo se umaknili pred soncem v kočo, kjer je bilo prijetno hladno. Še ves »zakuhan«, malo pa tudi iz radovednosti, sem stopil do drugih vrat, ki so vodila na balkon, in jih poskušal odpreti, da bi malo zapihalo. Takrat pa je udarilo. »Oskrbnica« je z osornim in ukazovalnim glasom preprečila mojo namero, češ da teh vrat ne smem odpreti. Bil sem neprijetno presenečen in kar nekam osupel odgovoril, da bi vrata tudi zaprl, saj ne bi rad sedel na prepihu. Še bolj odločno in oblastno je pribila: »Ta vrata lahko odpiram samo jaz in nihče drug!« Obnemeli smo in se spogledali, saj takega odnosa do gostov v kočah nismo bili vajeni. Morda je tudi sama opazila, da je šla predaleč in nas prišla vprašat, če kaj želimo. V en glas smo odgovorili, da nas je ob takem »sprejemu« žeja minila. Obrnila se je, šla za »šank«, odkoder je še enkrat udarilo. »Tako, potem bomo pa drugače poračunali!?« Ostali smo brez besed. Ni nam bilo jasno, kaj bomo poračunali, kdo bo s kom poračunal in zakaj bi sploh poračunavali. Ker je to izzvenelo kot grožnja, sem se ozrl in oprezoval, če ni kje kak mišičnjak, ki bo udejanil njeno grožnjo. Sporočilo je bilo jasno, »oskrbnica« nas meče čez prag. Vstali smo brez besed in odšli iz koče. Pomislil sem: lep sončen dan, omamen zrak, čudovit razgled od res lepe koče, ko bi le »oskrbnice« ne bilo.

P. S. H koči sem prišel že v ponedeljek pred tem nedeljskim dogodkom. Zaprto. Kaj je res mogoče sredi vrhunca turistične sezone imeti tako kočo odprto le za konec tedna? Nekaj turistov, vsaj osem sem jih naštel, se je potikalo okoli zaprte koče. Je to gospodarno? Ob tem naj se zamislijo odgovorni. No, ob naši nedeljski izkušnji je bilo vsaj meni prav, da sem v ponedeljek naletel na zaprto kočo.

B. ŠKRLJ,
Jesenice

Dajte mi plažo brez toboganov in glasbe

Živim ob morju in sem praktično poleti vseskozi na »dopustu«. Žal pa pri izbiranju kam na plažo nimamo kaj dosti izbire. Radi se kopamo na plažah, kjer ni veliko ljudi in hrupa in ne avtomobilskih cest. Zato velikokrat izberemo plažo, ki je najbolj neurejena in najbolj divja. To je plaža na rtu Debelega rtiča. Kdor vsaj malo pozna slovensko obalo, si predstavlja, kje je to. Vendar je njena podoba vse prej kot urejena. Žalostna je usoda tega koščka obalice, ki se sramežljivo spogleduje s sosednjo Italijo, se bolj pa spoznanje, da je zraven počitniški sklop prikolic in šotorov, katerega lastniki oziroma dopustniki so delavci UNZ-ja. Plaža, kjer je počitniški sklop, je sicer letos opremljena s tuši, »bifeji« in podobnimi ponudbami, to je pa tudi vse, če odštejemo, da se trudijo tudi z zaračunavanjem vstopnine. Gostu, če je le dovolj zgoden, v bližnji restavraciji ponudijo tudi kosilo.

Vseskozi pa imaš občutek, da je vse prilagojeno in pripravljeno za goste, ki letujejo v počitniških prikolicah. Brezplodno je tekmovanje in ocenjevanje najbolj urejenih plaž, če se ne zavedamo, da bi lahko tudi tukaj nekaj ukrenili.

Žal nisem bila dovolj pozorna, ko je potekalo ocenjevanje naših plaž, zato ne poznam kriterijev in ne ocene drugih plaž. Vem le to, da si nekateri želimo urejene in prijetne plaže, ki ti ne bodo izropale že skoraj prazne denarnice.

V Portorožu je sezona na višku, vsak, ki nekaj da nase, se odpravi v to modno turistično središče. Nekateri se zadovoljijo, da se zgolj lepo oblečeni in nadišavljeni sprehodijo po betonskih pločnikih in mimogrede ocenjujejo okuse in modne trende.

Drugi se raje izognejo »naparfumirani« gneči in se odpravijo drugam. Če si zaželiš na plažo, pa si mimogrede ob tisočaka ali dva. Plačilo vstopnine, plačilo parkirnine, plačilo izposoje ležalnika in senčnika, stojnice s sladoledi vseh vrst (uboga stara LUČKA), skratka vse si lahko privoščiš, če imaš denar.

Tega pa žal nekaterim slovenskim turistom čedalje bolj primanjkuje. Kako je v Izoli?

V Izoli se zavedajo, da lahko tekmujejo s Portorožem. Zbujajo se in pogumno zidajo čudne hišice in hotelske objekte. Na plažah se bohotijo tudi tobogani!

Koper?

Ni omembe vreden. Saj se trudijo. Vendar Koper ostaja neprivlačen.

In ne navsezadnje Ankaran.

Kje ste zeleni, modri in vsevedni ekologi? Ste si kdaj ogledali ta del naše obale?

Rt Debelega rtiča bi lahko postal pojem za turizem in plaže na morju. Naredite nekaj, da se bodo naši otroci lahko učili plavati na plažah brez toboganov, umetnih bazenov, stojnic s sladoledi in brez hrupa nabijajoče glasbe.

INES KRAPEŽ

Delo & Dom

VELIKI DAN ZA SLOVENSKA VINA (1)

Zlata penina, sreča in še dober dan povrh

Kako je enolog Alojz Filipič med ocenjevanjem 54 vzorcev penečih vin iz vsega sveta prepoznal »svoje tri otroke« – Skrivnost kozarcev

Piše BRANKO VODUŠEK

Ljubljansko mednarodno vinsko ocenjevanje je letos dalo veliki pečat slovenskim vinom. Kot po vsaki tekmi, ko si tako udeleženci kot gledalci zapomnijo samo najboljše, tako je tudi po vsakem vinskem ocenjevanju. Tudi tu je prvo mesto v posamezni vinski kategoriji namenjenemu samo enemu vinu, ki ga razglasijo za šampiona. Letos so 1080 polnitvam z vsega sveta podelili komaj štiri šampionske naslove in če sta dva od teh ostala v Sloveniji, je seveda dovolj razlogov, da pogledamo v kozarce natočene z zlato radgonsko penino – modri pinot iz Radgonskih goric in s chardonnayem iz kleti Dušana Kristančiča iz Medane. Njegovo ime se je v slovenskem vinarstvu že vtisnilo v spomin, ker je prvi zasebni kletar v državi, ki se lahko ponaša s šampionskim odličjem za svoje vino. In to prav v času tako moderne in poveličevane privatizacije!

Zlata radgonska penina je bila doslej zaradi ljubljanskega šampionskega odličja, v analih radgonske kleti že dvakrat zapisana z zlatimi črkami. Pred devetimi leti prvič, pred sedmimi drugič. Letos je šampionski lesk ponovno posijal na njene steklenice. Čeprav v zgodovini ostane samo to dejstvo, pa je vseeno zanimivo poslušati Alojza Filipiča, radgonskega enologa, ki je letos poleg tega, da je v celoti bdel nad zorenjem chardonnaya in modrega pinota, po klasični, (šampanjski) metodi seveda, imel še to srečo, da je bil zraven, ko so v Ljubljani ocenjevali penine z vsega sveta in tudi takrat, ko so plod narave in njegovega znanja razglasili za šampiona. Ob tem Lojze Filipič takoj doda, da se med ocenjevanjem 54 vzorcev penečih vin z vseh kontinentov, ni obremenjeval s tem, da bi prepoznal »svoje tri otroke«. Na ocenjevanje v Ljubljano je poleg penine, ki jo je donegoval iz predlanskega chardonnaya v Črešnjevcih dozorelega grozdja in modrega pinota s Polic, poslal še zlato radgonsko penino, donegovano samo iz chardonnaya 1990 letnika in chardonnaya samotoka 1991. Slednji sta bili ocenjeni za zlato oziroma srebno medaljo.

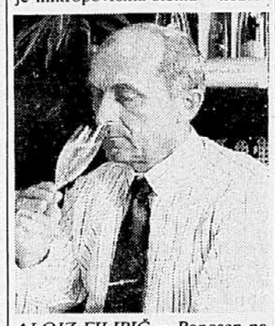

ALOJZ FILIPIČ – Ponosen na zlato radgonsko penino. (Foto: B. V.)

Če bi med peninami z vseh celin hotel najti zlato radgonsko, bi lahko bil krivičen do drugih, tudi vrhunskih kakovosti pravih mojstrovin bodisi klasičnega, bodisi posodobljenega kletarjenja. Toda prav izvirnost, če se izognemo besedici kakovost, zlate radgonske penine, je na nek način očarala mednarodno druščino enologov, saj je edina med peninami že »v prvem krogu ocenjevanja« bila izbrana za veliko zlato medaljo. Filipič, seveda navdušen nad komplimentom, ki je že obetal tudi šampionski lesk, vso stvar poleg kakovosti pripisuje tudi spletu okoliščin, med katerimi ni pomembno niti kdaj ocenjevalci poskušajo neko vino (ali na začetku ali koncu dneva), kakšna je njegova temperatura, kakšno je njegovo ravnanje, kako se je zamašek ujel z žlahtnino in seveda ne na koncu, kakšna je mikropovršina stekla v kozarcu za peneča vina. Veliko je stvari, na katere enolog pravzaprav v ničemer ne more vplivati, zatrjuje Lojze Filipič in kot dokaz pove zgodbo o šestih francoskih kozarcih za peneča vina, med katerimi jih je pet ujelo penino takoj, da ustvarjanju mehurčkov in verižic ni bilo ne konca ne kraja, šesti pa je penino takoj utišal v navidez mirno vino. In ker testiranja mikropovršine kozarcev pred ocenjevanjem penin pri nas pač še ne poznamo, bi se kaj lahko sedaj že znamenitemu letošnjemu penečemu šampionu, zgodila nepopravljiva krivica. Zanj je torej treba imeti tudi kanček sreče, ali če povzamemo misel enologa Filipiča: »Vino ima svoje dobre in slabe dni.« Slučajno je zlata radgonska penina – modri pinot na dan prvega ocenjevanja v Ljubljani, imela dober dan. Potem ko je kot edina že bila izbrana za veliko zlato medaljo, ji je šampionski naslov pripadal takorekoč avtomatsko. Enologi so jo samo še enkrat poskusili in razglasili za najboljšo.

Milijoni mehurčkov

In kaj se sploh skriva za temno zelenim steklom šampanjskih steklenic letošnjega šampiona? Truda vinogradnikov in kletarjev ter kopice skrivnosti 141 letne tradicije kletarjenja penečih vin po klasični metodi v Radgoni, pa kljub temu tudi kopice še neodkritih in človeku nezaznavnih naključij, se seveda ne da opisati. Lahko jih razkrije samo vsebina katere od 12 tisoč steklenic, ki še vedno zorijo na šampanjskih stojalih radgonske kleti, čeprav tudi verjetnost, da se bo v vašem kozarcu penina obnašala enako kot pred mednarodnim zborom enologov v Ljubljani, ni popolna. Pisec vam lahko pove samo to, da v njenem okusu ne boste našli okusa po kruhu ali kvasovkah, ki ga nekateri ljubitelji penin tako vneto iščejo. Enolog Filipič bi ga namreč ocenjeval z negativnimi točkami, saj je to zanj ostanek tehnološkega procesa šampanizacije, ne pa tistega kar premore vino samo po sebi. Tako vam v zlati radgonski penini ostane samo še iskriva, živa, prijetna, z milijoni malih mehurčkov, ki se včasih pogosteje, včasih bolj poredko sprijemajo v verižice, prepredena svetlorumenkasta tekočina. Ne iščite v njej podobnosti s klasičnimi peninami iz francoske pokrajine Champagne, ki so obdržale visoko, bolj intenzivno, rumeno barvo. Bolj se je približala prevladujočemu srednjeevropskemu trendu, ki bolj poveličuje svetlikaste, zelenkasto rumenkaste, sveže, po cvetici diskretno prijetne penine. Tudi v njeni tehnološki zrelosti je polna svežine in harmonije, pravzaprav rujna. Njen sadni okus je močan predvsem zaradi velikega deleža samotoka modrega pinota, pa tudi chardonnay zna že sam po sebi vzdrževati sadnost radgonskih penin. In če še enkrat prisluhnemu njenemu enologu, je takšna ki razveseljuje za malo in veliko srečo. In takšne so bile radgonske penine tudi takrat, ko so že dobivale šampionska odličja.

BRANKO VODUŠEK

POČITNIŠKA FOTOZGODBA

Oprostite, kje se vam pa noge nehajo? *Foto: Igor Modic*

PO PARTLJIČEVO

Tri dni pacanja na obali ali napredovanje v Izoli

Človek se res ne znajde več ob naših sredstvih informiranja, kakor pač pravimo našim časopisom, radiu in televiziji. Ničkolikokrat sem slišal o polnih hotelih, gneči na plažah in o tem, kako si vsak Slovenec lasti vsaj 2 cm od 42 km obale. Morje in obala sta namreč naravna danost kot sonce in zrak ali (za zdaj) reka... Ne Kočevska, kajpada! Sicer pa slišim, da tudi Primorci »z Obale« (kar še zlasti radi slišijo), pravijo, da bojo šli vsi skupaj na Bled ali v kak prekmurski gozd, ga zasedli in rekli, saj je to naravna danost in to nam pripada vsako leto za dva meseca, kakor vam kontinentalcem Obala... Ampak ko sem se prejšnji teden mudil v Izoli, ni bilo take gneče in je prišlo name skoraj 18 cm obale in ne le dva centimetra. Najprej sem v Izoli poskušal izvedeti, ali je kaj res na tem, da se Italijani in Slovenci na Obali kregajo zaradi televizije... Odgovorili so mi, naj ne bom otročji, da se sicer res kregajo, da se še bodo, da pa to vseeno ni nič v primerjavi s tem, kako se kregajo na televiziji Slovenija v Ljubljani... Drugi so mi rekli, saj bojo Italijani kar lepo tiho, saj jim država Slovenija nudi največ manjšinskih pravic na svetu (napisi, 11 ur televizijskega programa, šole, politična združenja itd. itd.), da so od tega ogroženi že Slovenci sami, če ne govorimo o ogroženosti Slovencev v Italiji, za kar sicer niso krivi predvsem »naši« Italijani, pa vendar... Vem, kako gre Slovencem v Italiji za nohte, čeravno imajo kolikor vem, nekaj malega tudi od šol, časopisov, založbe in gledališča... Ne, mi dajemo največ na svetu, mi je nekdo zatrjeval! Odgovoril sem mu, da sem se naposlušal tega, kdo daje Albancem največ pravic na svetu, prek beograjske televizije dolga leta, da pa Albancem ni zato nič boljše na Kosovu. Italijani pa so mi kazali slovenske enojezične žige uradnih institucij, čeravno bi naj zakoni določali drugače. Seveda menim, da nam ni potrebno vsega tega preveč pogrevati in delati problem, kjer ga še ni, vsekakor pa se bomo morali Slovenci navaditi o manjšinski politiki govoriti tako kot žrtve (kar nam tako zelo ustreza) in kot korektni večinski gospodarji...

Potem sem se lahko odpeljal z izoliskimi drogiranimi ribiči lovit sardele. Ko so izvedeli, da sem državni poslanec, so mi povedali, da niso drogirani na svoji Drogi od mamil, s katerimi nekateri neribiči tudi poskušajo povečati slovensko trgovinsko izmenjavo z Italijo, ampak so drogirani od skrbi slovenskega parlamenta in vlade v zvezi z ribištvom. Plačani so sicer z zamudo in od številca kašet z ribami, koliko pa jih smejo naloviti, pa jim povedo oni, ki jih prodajajo... Zato večkrat ostanejo doma in zato nisem mogel na morje s Poldekom z Radgonskega vrha, o katerem je v Delu pisal Ivan Sivec, ampak z najmlajšim kapetanom na svetu, če ne štejemo Iva iz Seliškarjeve bratovščine Sinjega galeba, in sicer petindvajsetletnim Jasminom, ki bo naredil še veliko kariero pri vodenju ribiških ladij, seveda če jih bomo imeli... Fantje so bili prijazni z menoj in mi niso nič zamerili, ker sem iz Maribora, kakor so na primer nekateri univerzitetni Mariborčani še lani skoraj zamerili svoji mamci županji Tovornikovi, ki je iz Izole...

Nameraval sem oditi tudi v Piran, ko pa sem izvedel, da tam ne moreš nikjer več kupiti ribiškega pribora in ne hladilno skrinje za ribe, če bi katera prijela ali bi jo kupil, pa sem ostal kar lepo v Izoli in si kupil vse potrebno v najbolje opremljeni trgovini z ribiškim priborom in s kraljevskim priimkom in dvema kraljičnama, ki prodajata robo...

V Izoli še tudi ni organizirane samozaščitne vojske mladeničev, ki se spopada z nasilnimi kontinentalci kot v Portorožu... Zato se strinjam s tistimi, ki pravijo, da ima Izola turistično perspektivo...

TONE PARTLJIČ

NT RC RADIO CELJE 95,1 MHz 95,9 MHz 100,3 MHz

IZ ZAKLADNICE LJUDSKEGA IZROČILA

Čigava je naša čipka?

Piše dr. BORIS KUHAR

V Mestni galeriji v Idriji vabi te dni turiste zanimiva razstava čipkarske šole z izdelki mladih čipkaric iz Idrije in okolice. V idrijskem Mestnem muzeju pa pripravljajo razstavo starejših čipk z naslovom »Iz babičine skrinje«. Odprli jo bodo za čipkarski festival, ki bo letos 28. in 29. avgusta. Z skrbjo za naraščaj, z vzgojo čipkaric, z vrnitvijo k lepim starim vzorcem si skuša Idrija povrniti svojo nekdanjo čipkarsko slavo.

O tej so na zadnjem Blaznikovem večeru v Škofji Loki dolgo v večer razpravljali vsi tisti, ki jim čipka na Slovenskem nekaj pomeni. Nekdanji ravnatelj Idrijskega muzeja Jurij Bavdaž pa je v sliki in besedi predstavil zgodovino idrijskih čipk. V živahni razpravi so se nato kresala mnenja, če je čipka res lahko samo idrijska, kaj pa če bi bila tudi žirovska, selška ali slovenska, kot je organizator Muzejsko društvo Škofja Loka malce provokativno zapisal v vabilo za ta večer.

Ravnatelj Bavdaž je v zavzetosti za vse kar je idrijsko, uspel predstaviti vso bogastvo klekljane čipke, njeno lepoto, to svojevrstno zvrst ljudske umetnosti in še danes žive domače obrti, in v današnjem času tudi naš najlepši slovenski turistični spominek. Predavatelj je publiko seznanjal z dejstvom, da so v Idriji klekljali vsaj od 17. st. Najstarejši doslej znani pisani dokument o klekljanju čipk v Idriji je iz l. 1696, ki pravi, da so podeželski kramarji prinašali v Idrijo živež v zameno za čipke. Izboljšanje postopkov žganja idrijskega živega srebra je povzročilo, da so idrijske žene izgubile dodatni zaslužek pri rudniku in to jih je navedlo, da so se vedno bolj oprijemale klekljanja. Za sredo 18. stoletja imamo poročila, da se idrijski ženski svet, mlad ali star, za nič drugega ne zanima, kot za klekljanje čipk. V Idriji je vse klekljalo.

Toda izdelovanje čipk je še v 17. in v 18. st. bilo prepuščeno po strokovni in organizacijski strani samemu sebi. Šele v skladu z merkantilno gospodarsko politiko Marije Terezije se je začelo tudi pravo strokovno izobraževanje klekljaric. Leta 1763 so z Dunaja v Ljubljano poslali učiteljico Marijo Ano Seippovo, ki je v petih letih poučevala kar 200 učenk. V Idrijo pa so prek dvorne komore začeli uvajati klekljanje izredno kvalitetnih svilenih čipk. Prva domačinka, učiteljica v Idriji, je bila rudarjeva hči, Ivana Ferjančič (roj. l. 1850.). Bila je zelo nadarjena klekljarica, zato so jo poslali celo na Tirolsko, kjer se je izpopolnjevala v klekljanju. Postala je učiteljica na klekljarski šoli v Idriji, ki so jo ustanovili l. 1876. Že v začetku je imela šola 183 učenk, leta 1909. pa že 1532. Najboljše učenke so še vsako leto pošiljali na nadaljnje izpopolnjevanje na osrednji čipkarski tečaj na Dunaju. Te so se nato zaposlile doma kot učiteljice klekljanja, odhajale so celo v službo v druge avstrijske dežele, v Galicijo, na Češko, na otok Krk.

Idrijska čipka

Po Ljubljani je Idrija prevzela vodilno vlogo v klekljanju čipk. Ob koncu prejšnjega stoletja je bilo v Idriji in okolici 3000 čipkaric. Vse do prve svetovne vojne se je čipkarstvo v Idriji in tudi na drugih območjih uspešno razvijalo. Idrija je požela na svetovnih razstavah na Dunaju in v Parizu najvišja odlikovanja. Bila je evropski center čipke. Cvetel je izvoz, predvsem v evropske dežele. Na Bavarskem ni bilo hiše, ki ne bi imela idrijske čipke. V ogromnih količinah so jih prodajali v Ameriko. Glavni porabnik klekljanih čipk na Slovenskem pa je bila cerkev in premožnejši kmet alpskega območja, predvsem še za peče. Zato se je uveljavila posebna takoimenovana pečna čipka. V hišni inventar premožnejših kmetov in tudi meščanov pa so sodile rjuhe, odeje, prevleke za blazine in brisače obrobljene z lanenimi klekljanimi čipkami.

Obenem z učiteljicami z Dunaja so prihajali v Slovenijo tudi novi vzorci in tehnični prijemi. Domači, večinoma idrijski risarji so te vzorce predelali in po svoje spreminjali. Tako se je že v 18. stoletju izoblikovala takoimenovana »idrijska čipka« s svojim izrazom, ki jo je razločeval od drugih srednjeevropskih klekljanih čipk. V osnovi so to bile pogačke in rogljički, iz katerih so se potem razvili še drugi vzorci z najrazličnejšimi domačimi imeni, ki so prišli tudi v kataloge za prodajo v tujini. Pred drugo svetovno vojno so uveljavljali v tujini »slovensko čipko«, čeprav je bilo 90 odstotkov vzorcev idrijskih čipk. Te so navadno dopolnjevali s »slovensko simboliko«. Po l. 1918. pa so Italijani ponujali v svetu idrijsko čipko kot italijansko idrijsko čipko. To počnejajo še danes.

Žirovska čipka

Iz razprave po predavanju pa lahko posnamemo, da je idrijska čipka v zadnjih letih v nazadovanju, da je padla njena kvaliteta. Na naših sejmih se bolj uveljavljajo čipka rice iz Žirov, Železnikov, iz Selške in Poljanske doline. Iz Žirov se je oglasila gospa Marica, ki že 20 let poučuje v Žireh v čipkarski šoli. Sedaj ima 97 učenk. Te pridejo v šolo že zjutraj ob šesti uri, da so potem lahko ob osmih pri rednem pouku v osnovni šoli. Devetdeset deklet pa še čaka na čipkarsko šolo.

V zadnjih letih spet raste kakovost in z njo pa tudi vrednota čipke, ki so jo v nekaj zadnjih desetletjih močno razvrednotili. Tudi v Železnikih je spet veliko zanimanje za klekljanje. Predvsem pa si prizadevajo za čim bolj kvalitetno čipko. Njihov tradicionalni čipkarski dan bodo letos razširili kar na ves teden.

Z veseljem smo tudi vsi sprejeli poročilo ravnatelja čipkarske šole iz Idrije, da bo tu v jeseni začela delovati poklicna čipkarska šola. Z vzgojo želijo dvigniti spet kakovost idrijske čipke in jo tudi zaščititi. »Kar bomo odslej naprej delali, mora biti res kakovostno, čipka mora biti vedno boljša in lepša. Zato pa moramo vzgajati kadre«. Tako so menili tudi še ostali govorci iz Idrije. Tudi iz poročil iz drugih krajev smo lahko zvedeli, da je še marsikje kljub sramotno nizki ceni dela klekljaric za čipko izredno zanimanje. Skupen zaključek tega zanimivega večera v Škofji Loki je bil, da bi morali že enkrat končati črkarsko pravdo o tem, čigava je čipka, in pod kakšno znamko jo bomo uveljavljali v svetu. Najbolje jo bomo uveljavili s kvaliteto.

ROBERT SHECKLEY

Smrt gospodarja sanj

9. nadaljevanje

V zakotnih predelih Gotham Cityja, kot je bil Limehouse, je bila zabava precej brutalna. Tam je človek hitro dobil kakšno po glavi. Kdor je bil pameten, je, čeprav slabe volje, kmalu pobral šila in kopita. Kdor pa je poskušal kaj storiti v te namene, je bil deležen še kakšnega bolj neprijetnega presenečenja – lahko se je znašel v smučarskih čevljih, napolnjenih s svincem, in tonil med odpadki v vodah reke Limehouse v družbi z jeguljami in rakovicami.

Limehouse je bil star industrijski slum, temen in nevaren predel. Tisti prebivalci, ki so bili bolj pošteni, so dolgo časa poskušali obnoviti ulično razsvetljavo. To ni rodilo sadu, ker je korumpirana mestna administracija prodala vso napeljavo in ostalo opremo nekemu mehiškemu podjetniku.

Tema je redila kriminal v mestnih bordelih.

Tema je redila vse nočne stvore.

Posebno netopirje.

Bilo je malo pred polnočjo in Limehuose se je bližal polnemu razcvetu. Pijane in pisane množice mornarjev, ki so paradirali po ulicah, niso opazili sence, ki je hušknila prek ogromne lune, preden se je spustila na tla in se ustavila na enem od ozkih dvorišč.

Batman v popolni preobleki in z masko na glavi zlagal mali Batkopter z netopirskimi krili v svoj priročni tok. Z majhno, a močno svetilko je hitro pregledal načrt, ki ga je izdelal sam. To je bila plošča, velikokrat list pisalnega papirja, debela manj kot palec. Osvetljeno od spodaj je bilo treba samo zvijati, da je prikazala najmanjše podrobnosti načrtov kateregakoli dela Gotham Cityja.

Batman je znova preveril svoj položaj. Da, bil je na pravem mestu. Že dve leti ni bil tu, prav na tem naslovu. Upal je, da se Tony Marrotti še vedno ukvarja z istimi posli.

Potem ko se je razgledal, se je Batman tiho približal vratom na zadnji strani vegaste enonadstropne hiše. Polna luna je razkrila bel lesket njegovih oči pod črno masko. Samo to je bilo moč videti, ko je s kljukcem odprl vrata in smuknil v notranjost.

Hiša je bila razdeljena na več prostorov, prav tako kot mu je ostala v spominu. Bil je v skladišču, zadnjem prostoru v hiši. Tu so bile na naoljenih policah skrbno zložene različne cevi, zobniki, vijaki z maticami v kovinskih škatlah, tuljave z žicami različnih prerezov in še mnogo podobnih stvari. Vrata v ostale prostore so bila zaprta, toda pod njimi je svetil rumen pramen svetlobe. Batman je poslušal. Slišal je radio, ki je tiho oddajal jazzovsko glasbo, in drsanje korakov človeka, ki se je za vrati premikal po prostoru.

Po nekajminutnem poslušanju je bil prepričan, da je notri samo en človek. Batman je odprl vrata in stopil v prostor.

Moški je delal pri majhni stružnici. Zdrznil se je in pogledal kvišku, z roko pa segel proti zadnjemu žepu. Preden je lahko dvignil pištolo, je prišel Batman do njega in mu vzel orožje iz roke.

»Ne tako hitro, Marrotti,« je rekel. »Saj nočeš ustreliti svojega starega prijatelja Batmana?«

»Obžalujem, Batman,« je rekel Marrotti. »Nisem vedel, da ste vi. Še preden sem videl, kdo je, sem segel po pištoli.«

»Ali imaš navado, da najprej streljaš, potem pa pogledaš, v koga?«

»Če kdo pride po polnoči skozi moje skladišče, da. Toda vi ste tukaj dobrodošli, Batman. Ali vam lahko ponudim pijačo?«

»Ne, kadar sem v službi,« je rekel Batman.

»Toda to je nekaj posebnega. Moj stric Lou, saj se ga spominjate, mi je poslal tole steklenico likerja iz stare domovine. Poskusite požirek z mano – na stare čase.«

»Samo požirek, nič več,« je rekel Batman.

Marroti je šel prek sobe do omare. Iz nje je vzel široko steklenico z dolgim vratom in kričečo italijansko etiketo.

Marrotti je bil majhen človek z bikovskim prsnim košem in vratom. Imel je okroglo glavo, pokrito z valovitimi črnimi lasmi. Njegova usta so bila široka in obilna, oči jasne, prebrisane. Med hojo je vidno šepal – spomin na dogodek pred leti, ko ga je Batman rešil pred neko tolpo, ki ga je ujela v past na strehi pri njegovem golobnjaku in mu prestrelila pogačico.

»Lepo, da vas vidim, Batman,« je rekel Marrotti. »Kaj ste počeli? Že nekaj časa nisem v časopisih nič bral o vas.«

Batman se ni zmenil za te besede. »Kako je kaj s tabo, Marrotti?«

»Kar dobro, Batman, kar dobro.«

»Ali se kriminal še zmeraj splača?«

»Dajte no, dobro veste, da tega ne počnem več.«

»Vem, da to še počneš,« je rekel Batman. »Toda nisem prišel zaradi tega. Zame si premajhna riba. Brez zamere, ampak svoj čas moram posvetiti zares velikim stvarem.«

IVAN SIVEC

Jutro ob kresu

39. nadaljevanje

Pripombe so letele najbolj na sina Karla, ki je prebival kar na gradu, v konjušnici, da bi bil bliže svoji najdražji.

Opravili so majhen in žalosten pogreb. V najhujšem mrazu, ki ni popustil niti čez dan, so odnesli iz starih desk zbito krsto na vaško pokopališče tako na hitro, kot bi pokopavali beračico, župnik je tudi izžebral nekaj molitvic s takšno naglico, kot da ne bili vsi ljudje enaki pred Bogom, vaščani pa so vsi menili, da je tako in tako samo dotrpela, posebne škode ni bilo.

Od grajskih ljudi ni bilo na pogrebu nikogar – razen Elizabete!

»Hvala ti, ker si prišla... Vem, da si prišla v imenu vse družine, predvsem pa v dedovem imenu...«, ji je tiho rekel Karlo, ko sta se pred konjušnico poslovila in se razšla. »Z vsakim takim dejanjem je madež v kleti pod stolpom vse manjši in manjši.«

»Karkoli smo Ravbarjevi storili zanjo, smo premalo... A vsaj meni je pri srcu lažje.«

»Pazi nase in na najinega otroka, Eliza!« ji je milo rekel ter jo pobožal po licu. Nosečnost se ji je videla že od daleč.

Komaj je odšla po gazi proti gradu, že se je tam gori začel vik in krik. Sam Ravbar jo je namreč pričakal pri vratih ter začel na vso moč vpiti nanjo:

»Vlačuga! Zdaj hodiš na vas že kot navadna dekla. Še v krčmo pojdi, pa boš čisto njihova!«

Elizabeta je osupla obstala in bruhnila nazaj:

»Zdaj niti smrt ni več sveta na našem gospostvu! Vi, krvavi Ravbarji, bi ljudi samo izkoriščali in jih pobijali, potem pa hinavsko hodili v cerkev in se postavljal pred Bogom, kaj ste naredili zanje. A Bog bo pravičen sodnik tudi za vas. To ni Bog krvi, to je Bog ljubezni!«

Ravbarja so besede tako zjezile, da ga je kar samega zaneslo proti hčerki. V jezi jo je zagrabil s svojimi močnimi rokami ter jo hotel zdrobiti. A se je še pravi čas zavedel. Kljub vsemu je bila njegova hčerka. Odpadniška hčerka, pa vendar njegova hčerka. Komaj je čakal, da jo bo spravil stran. To je imel v načrtu takoj po pustu, ko bo mraz popustil.

Odrinil jo je jezno proč od sebe, kot bi ji hotel pokazati, da z njo noče imeti več nobenega opravka. Kot da je okužena. Elizabeta pa ni pričakovala tako grobega očetovega odrivanja. Ko jo je pahnil proč, je izgubila ravnotežje ter grdo padla po tleh. Močno jo je zabolelo v trebuhu. Kot da bi se ji z veliko bolečino nekaj premaknilo...

Postalo ji je tako slabo, da so jo morali odnesti v njeno sobo. Tri dni je spet bledla o čudnih ognjih, ki gorijo vsepovsod naokrog, o krvavem madežu, ki je vsak dan večji, o kmetu Jakobu, ki je prišel ponjo, da bi odplavala skupaj v nebesa.

Ko je Karlo od gospodinje Jerice izvedel, kaj se je zgodilo, jo je hotel videti od blizu ter ji povedati, da noč in dan misli nanjo. A ga niso spustili v grad. Pred vhodna vrata so postavili Alfonza, ki je imel eno samo nalogo; da prepreči konjarju vstop v grajske prostore. Takoj je Karlo dobival sporočila samo prek drugih ljudi in še ta so bila zelo kratka:

»Danes gre Elizabeti malo bolje... Zdravnik je rekel, da otroka ne bo izgubila, nevarnost pa še vedno obstaja... Tri dni je dobra, potem pa ji spet gre na slabše...

Adam Ravbar morda ne bi bil tako trd, če mu ne bi stala noč in dan za petami njegova žena Ana, ki je nekega večera kar naravnost povedala svojemu možu, kaj misli o Elizabeti.

»Mogoče pa ne bi bilo slabo, če bi Elizabeta izgubila tisti svoj pankrtski sad... Tako bi bila sramota za grad še najlažje oprana. Konjarja pa bi pognal proč in vse bi bilo pozabljeno.«

Ravbar je pomislil tudi na splav, a mu je zdravnik povedal, da je prepozno. Bilo bi tvegano tudi za nosečnico. Če pa bi predčasno rodila, bi se tudi sam močno oddahnil. Ker otrok verjetno ne bi bil živ, bi rojstvo prikrili, vse tiste pa, ki bi kaj govorili o tem, bi obtožili, da si izmišljujejo laži o grajski gospodi. Zdaj ko ni bilo več Juričevke, je bilo vendarle lažje. Zdelo se mu je, kot da je z njo vred umrla tudi živa vest, ki ga je ves čas opozarjala na očetov greh.

Še preden je skopnel sneg do tal, so prišla na grad tudi prva resna opozorila glede Turkov. Vrhovni poveljnik Andrej Turjačan mu je pisal:

»Ne hodi daleč z gradu... Lahko se zgodi, da vsak dan odrinemo nad turškega krvoloka... Ujeli smo ovaduha, ki trdi, da jim bo naš nadvojvoda Ernest napovedal vojno... To so si izmislili samo zato, da bi nas oni, turški pesjani, lažje napadli... Na drugi strani Kolpe jih je zbranih že čez trideset tisoč... Po drugih podatkih pa morda že štirideset tisoč... Močno se mi zdi, da je pred nami krvavo leto...«

Ob takšnih vesteh tudi prihajajoča pomlad ni bila več takšna, kot so jo bili vajeni do tedaj: navadno je prihajala pod planine kot novo življenje, kot novo upanje, kot novo jutro. Tokrat pa je sneg ob marčni odjugi na hitro pobralo, vreme pa se je skazilo v tako zoprn dež, da je bilo prej videti, kot bi prihajali Vsi sveti, ne pa sončna pomlad.

OZADJE TRAGEDIJE NA VRHLOGI

Mati zadavila otroka in se nato obesila

Eden od vzrokov, da je Milena Horvat najprej zadavila svoja otroka, potem pa si sodila še sama, naj bi bil tudi v tem, da še ni mogla preboleti moževe smrti

VRHLOGA, 25. julija – Tragedija je edini pravi izraz za nesrečni dogodek, ki se je v noči na petek zgodil pri Horvatovih na Vrhlogi 19 pri Črešnjevcu, nedaleč od Slovenske Bistrice. Mati Milena, ki očitno ni mogla preboleti nedavne izgube moža Štefana, je ponoči, najverjetneje v spanju, zadavila enajstinpolletno hčerko Barbaro in trinajstletnega sina Mitja, nato pa se na podstrešju skoraj nove stanovanjske hiše obesila.

Tragedija pri Horvatovih, ki se je po Vrhlogi in okolici razvedela takoj potem, ko je Milenina tašča Ivanka Horvat v hlevu, ki ga skupaj opravljata, pogrešila snaho in šla pogledat v hišo, zakaj Milene še ni v hlev. Pogrešali pa so jo tudi bližnji kmetje, ki do 8. ure zjutraj v zbiralnico, ki jo je nadzirala Milena, vsako jutro pripeljejo mleko. Zbiranje mleka okoliških kmetov pa je bila tudi edina redna dejavnost Milene zunaj domačije. Horvatovim, ki so se po pripovedovanju soseda Antona Šobe vedno dobro razumeli, pa doma dela nikoli ni zmanjkalo. Kovači, kot jim rečejo po domače, imajo srednje veliko kmetijo s približno 30 govejimi glavami v hlevu in seveda tudi precej obdelovalne zemlje in travnikov. Zato je bila izguba Mileninega moža Štefana pred mesecem dni, toliko bolj boleča. Štefan, kot vsi Horvatovi, vedno pripravljen priskočiti na pomoč, je na dan obletnice osvoboditve Slovenije pomagal sosedu odstranjevati posledice nedavnega požara na gospodarskem poslopju. Ko je stal ob ožgani stavbi, se je porušil požarni zid, ga pokopal pod seboj, med prevozom v bolnišnico pa je umrl. To je po mnenju večine domačinov, s katerimi smo danes govorili, očitno izbilo sodu dno. Milena, močno navezana na svojega moža, verjetno te izgube ni mogla preboleti. Tako vsaj menijo domačini, ki drugega vzroka za to strahotno dejanje ne morejo najti. Kaj je v resnici napeljalo 33-letno mater dveh šoloobveznih otrok, da se je odločila odvzeti jima življenji in potem zapustiti še svojega, pa bo verjetno za vedno ostala skrivnost. Žalostno dejstvo je, da mlade družine Horvatovih, ki si je z žuljavimi rokami postavila novo hišo, se dobro razumela in dobro gospodarila, ni več. Ostajata le ostarela in bolehna starša, ob stari hiši Kovačev pa prazen nov dom, na njegovih oknih pa, kot da se ni ni zgodilo, tudi danes cvetijo rože.

Vrhloga je odeta v črnino, domačini, ki se pripravljajo na slovo od dobrih sosedov, pa še ne morejo prav doumeti, kaj se je zgodilo v njihovi sredi. Kot pravijo, bo žalostno slovo od nesrečne matere in obeh otrok na črešnjevskem pokopališču, najverjetneje v sredo. V. S.

ZA OKNI SE JE DOGAJALA TRAGEDIJA – Na oknih stanovanjske hiše Horvatovih na Vrhlogi 19 blizu Slovenske Bistrice je obilo cvetja, kot da se v njej ni nič pripetilo. Za okni pa se je v noči na petek dogajala tragedija, ki je mesec dni po izgubi očeta vzela še mater in oba otroka. Mati Milena je iz obupa najprej vzela življenje sinu Mitji in hčerki Barbari, potem pa si je sodila še sama. (Foto: V. S.)

Zaradi prehitre vožnje umrl sopotnik

MENGEŠ, 25. julija – Včeraj, 15 minut pred 21. uro, je 21-letni Gregor Slapar iz Vira pri Domžalah vozil osebni avto jugo po regionalni cesti od Mengša proti Brniku. V Mostah pri Komendi ga je v preglednem levem ovinku zaradi prevelike hitrosti zaneslo na desno bankino, od tam pa po tridesetih metrih na nasprotno stran ceste in čez bankino na zorano zemljo. Tam se je avtomobil prevrnil čez streho ter se po zemlji in travi prevračal še več kot trideset metrov. Pri tem se je sopotnik v jugu, 20-letni Janez Kepec iz Doba pri Domžalah, tako hudo ranil, da je na kraju nezgode umrl, medtem ko je voznik Slapar, ki je kazal znake vinjenosti, skupil lažji pretres možganov. Tako voznik kot sopotnik nista bila pripeta z varnostnimi pasovi. (Š. M.)

Policisti so ugotovili, da je v času, ko se je zgodila nezgoda, po levi strani ceste hodila krava, ki je očitno pobegnila z bližnjega travnika, ograjenega z električnim pastirjem. Domnevajo, da se jo je mopedist prestrašil in zato zapeljal s ceste. (Š. M.)

Orožja ni bilo

PIRAN, 25. julija – Ko so včeraj na piransko policijsko postajo dobili obvestilo, da v neki hiši lahko zasežejo precej orožja in municije, so policaji odšli na kraj »dogodka« in ugotovili, da se je nekdo zlagal. Stanovanje je bilo prazno. Ni bilo ljudi ne orožja. (D. G.)

OD PETKA DO PONEDELJKA

Zapeljal s ceste in se ubil

LITIJA, 25. julija – V soboto, nekaj minut pred četrto uro zjutraj, se je 18-letni Litijan Janez Okoren z neregistriranim motornim kolesom tomos ter brez vozniškega dovoljenja in varnostne čelade peljal po lokalni cesti od Litije proti Zavrstniku. Ko je po klancu navzdol zavil v blagi levi ovinek, je zaradi prevelike hitrosti in vožnje preblizu desnega roba zapeljal na nasip ob cesti. Tam je z glavo trčil v smreko, od koder ga je odbilo nazaj na cesto, kjer je obležal mrtev.

Policisti so ugotovili, da je v času, ko se je zgodila nezgoda, po levi strani ceste hodila krava, ki je očitno pobegnila z bližnjega travnika, ograjenega z električnim pastirjem. Domnevajo, da se jo je mopedist prestrašil in zato zapeljal s ceste. (Š. M.)

Orožja ni bilo

PIRAN, 25. julija – Ko so včeraj na piransko policijsko postajo dobili obvestilo, da v neki hiši lahko zasežejo precej orožja in municije, so policaji odšli na kraj »dogodka« in ugotovili, da se je nekdo zlagal. Stanovanje je bilo prazno. Ni bilo ljudi ne orožja. (D. G.)

Z avtom v kup gramoza

MOZIRJE, 25. julija – Iz Gornjega Grada proti Črnivcu se je v soboto okoli 2. ure zjutraj peljal 19-letni voznik osebnega avtomobila Marko Gluk iz Šmartnega ob Dreti. V desnem nepreglednem ovinku je zapeljal levo in na bankini trčil v kup gramoza. Gluk se je hudo ranil, škode pa je za okoli 60 tisoč tolarjev. (V. E.)

Padel s traktorja

ROGATEC, 25. julija – V soboto je padel s traktorja 30-letni Stanislav Šket iz Irij in se hudo ranil. Traktor je vozil 34-letni Alojzij Kralj iz Sv. Florjana, ki je sedel za volan neevidentiranega traktorja pijan in brez vozniškega dovoljenja. Na blatnik traktorja pa je sedel Šket, ki prav tako ni bil trezen. Ko sta se peljala po regionalni cesti iz Rogatca proti Tlakam, je Šket nenadoma padel z vozila in se pri padcu hudo telesno poškodoval. (V. E.)

Trčil v motorista

CELJE, 25. julija – V prometni nesreči, ki se je zgodila v soboto okoli 21. ure na lokalni cesti v Šmartnem v Rožni dolini, sta trčila voznik osebnega avtomobila in motorist. V križišču je z neprednostne zapeljal na prednostno cesto 22-letni motorist Matejko Resnik iz Otemne in sicer v trenutku, ko je po prednostni cesti pripeljal 22-letni voznik osebnega avtomobila Blaž Vavdi iz Celja. Pri trčenju se je motorist hudo ranil in so ga odpeljali v celjsko bolnišnico. Škode je za okoli 70 tisoč tolarjev. (V. E.)

Kradle potne liste

ZAGREB, 25. julija (sta) – Zagrebška policija je odkrila, da so štiri administrativne delavke aprila in maja letos ukradle 191 hrvaških potnih listov. Potne liste, ki so bili v različnih fazah izdelave, so prodajale na Hrvaškem in v tujini po 200 mark. Škode je za 6,7 milijona hrvaških dinarjev. Policija nadaljuje z iskanjem ukradenih potnih listov pa tudi kupcev in posrednikov pri prodaji.

Bombe ni bilo

IZOLA, 25. julija – Je bila posredi kakšna zamera, zavist ali spor? Nič se ne ve. Dejstvo pa je, da je gospe M. S. v Planinčevi ulici včeraj ob 17.40 uri neznanec sporočil, da ima v hiši bombo. Policaji so se seveda odzvali na poziv občanke in ugotovili, da bombe ni. Če je noč prespala mirno, nam ni znano. (D. G.)

Slovenski turist vnovčil ponarejene marke

MALI LOŠINJ, 25. julija – Iz policijske uprave na Reki so sporočili, da je slovenski državljan Bojan Belec na recepciji kampa Lopar v Nerezinah na Lošinju zamenjal sto ponarejenih nemških mark za hrvaške dinarje. Ponarejene marke so zadržali policisti, Bojan Belec pa je izginil. (B. Š.)

Najprej v drog, nato še v hišo

CELJE, 25. julija – Danes po tretji uri zjutraj se je 18-letni voznik osebnega avtomobila Griša Miheljak iz Šempetra zaletel v drog javne razsvetljave v Levstikovi ulici v Celju. V desnem ovinku je zapeljal s ceste in trčil najprej v drog nato pa še v stanovanjsko hišo. V nezgodi se je hudo ranila njegova sopotnica 17-letna Š. M. iz Celja. Škode je za okoli 200 tisoč tolarjev. (V. E.)

Kradla stole

KRK, 25. julija – V Baški na otoku Krku bosta morala k sodniku za prekrške Jelena Hranjec iz Škofljice in Darko Korošec iz Ljubljane. Minuli teden sta namreč lomastila po Baški in kot piše v prijavi, kradla stole postavljene pred lokali. Obtožnica ju bremeni kraje stolov pred lokalom Sneki v Baški. S krajo stolov sta naredila za 800 tisoč hrdijev škode, jelena in darko pa sta v Baški bila kot turista. (B. Š.)

Izlet v »lepši svet« se je končal s smrtjo

IZOLA, 25. julija – Mamila so zahtevala novo žrtev. V Izoli so davi ob 2.35 policisti dobili obvestilo, da se v bližini ene od stanovanjskih hiš v Kumarjevi ulici drogirata dva neznanca. Ko so prišli na kraj dogodka, so policisti tam našli nezavestnega Massima Calello, tridesetletnega mehanika iz Trsta, ob njem pa še Gabrijelo Ferfoglia, devetindvajsetletno vzgojiteljico, prav tako iz Trsta. Policisti so takoj poklicali reševalno vozilo, vendar zdravniki v izolski bolnišnici Massimu niso mogli več pomagati.

Zdravniki so sicer poskusili z oživljanjem, vendar je bil trud zaman. Massimo je tako postal nova žrtev heroina, ki ga mladi z druge strani meje pogosto pridejo uživat na slovensko obalo ali v Istro. Po izpovedi Gabrijele sta z Massimom iz Trsta prišla v Izolo približno ob 22. uri zvečer in potem obiskala več lokalov. Po nekaj urah je Massimo dekletu – tako pravi ona – predlagal, da si vbrizgata heroin, ki ga je očitno kupil v Izoli. Dekle se niti kraja nakupa niti prodajalcev ne spominja. Policistom pa je povedala tudi to, da sta si vbrizgala vsak po 20 miligramov heroinske zmesi in da je potem izgubila zavest . . .

Dogodek bo – kot običajno – težko natančno rekonstruirati, saj je dekle, ki naj bi dobilo enako količino mamila kot njen partner, preživelo, on pa je umrl.

Na kraju, kjer se je tragedija zgodila, so preiskovalci našli vodo v plastenki, košček limone, vžigalnik ter neko rjavo snov, ki so jo že poslali na analizo v Ljubljano. D. G.

Bivši župan Reke toži Novi list

REKA, 25. julija – Bo moral reški Novi list bivšemu predsedniku občine Reka in sedanjemu direktorju Jadrolinije Željku Lužavcu plačati sto milijonov HRD?

Lužavec je reški časopis tožil zaradi članka »Lužavec zlorabil položaj«, ki je bil objavljen 2. junija. Članek je bil z velikimi črkami napovedan na prvi strani dnevnika, v samem članku pa avtor opisuje potek seje mestnega vodstva o delu komisije za stanovanjska razmerja. Lužavec meni, da je novinar dobro vedel, da ni bil član komisije in da je imel kot predsednik občine diskrecijsko pravico, da vsako leto razdeli deset stanovanj. V svoji tožbi Lužavec trdi, da je »trditev, da je zlorabil položaj, zlonamerna in neresnična, sploh pa gre za brezobzirni senzacionalizem, s katerim skuša založnik povečati naklado časopisa in si pridobiti različne druge koristi, tudi politične«. Njegov odvetnik mag. Tomislav Sabljar pa je med drugim poudaril, da je bilo »ime njegovega varovanca uporabljeno na nezakonit in prostaški način, kar je vodstvo časopisa storilo zato, da bi povečalo prodajo, pa tudi v prid različnih drugih interesov, v katere se je v zadnjem času zapletel omenjeni časopis«.

Lužavec poleg tega meni, da je bilo po 30. členu zakona o javnem obveščanju prizadeto njegovo zasebno življenje, njegov ugled in sploh državljanske pravice. Zato zahteva, da mu omenjeni časopis po sodni razpravi izplača sto milijonov HRD. B. Š.

Povozil bi avtomobile

PIRAN, 25. julija – Včeraj so nek Slavnikov avtobus na piranskem parkirišču tako zaparkirali, da bi moral šofer, ki je zadevo prijavil policiji, povoziti kar šest avtomobilov, da bi lahko prišel na cesto. Čeprav je bil hudo jezen, tega ni storil, je pa zadevo prijavil policiji. Kako so kleli tisti, ki nimajo avtomobila, ali pa zaupajo avtobusnim prevozom, ne vemo. Avtobus je z zamudo vendarle nekako odpeljal s postaje. (D. G.)

Pogrebi

ŽALE: Na ljubljanskih Žalah bodo v ponedeljek, 26. julija, pokopali 61-letnega diplomiranega inženirja Ivana Srečka Križnića (ob 9. uri), 60-letno upokojenko Meto Kogej (ob 10. uri), 49-letno delavko Romano Kapić (ob 11. uri), 56-letnega upokojenca Ljubomira Veljanovskega (ob 14. uri) in 70-letno upokojenko Angelo Zver (ob 15. uri).

POLJE: Na pokopališču v Polju bodo ob 16. uri na zadnjo pot pospremili 54-letnega parketarja Antona Zorca. (Š. M.)

Tudi zračni promet terja življenja

PEKING, 25. julija (AFP, AP, STA) – Kitajske oblasti so sporočile, da še ni pojasnjen vzrok včerajšnje nesreče letala, namenjenega iz Yinchuana v Peking, v kateri je umrlo 59 ljudi. Na letalu so bili 103 potniki in pet članov posadke; prav tako še ni znano natančno število ranjenih. Zaradi te letalske nesreče in zaradi slabega nadzora nad varnostjo letalskega prometa bodo na Kitajskem prepovedali ustanavljanje novih letalskih družb. Teh je na Kitajskem že več kot 20.

V nesreči dvomotornega turističnega letala vrste titan, ki je včeraj vzletelo z mednarodnega letališča Eldorado de Bogota, kmalu pa strmoglavilo na neko avtomobilistično mehanično delavnico, je umrlo vseh sedem potnikov letalu,umrl pa je tudi lastnik delavnice, njegove tri najmlajše hčerke in nek mimoidoči. Poleg tega je bilo ranjenih tudi petnajst mimoidočih.

V ameriški državi New Hampshire, v mestecu Lebanon, pa sta se na letalskem mitingu ubila pilotka in padalec. Letalo, ki ga je pilotirala pilotka, je namreč s krilom udarilo ob padalca, trčenje pa je bilo tako silovito, da je letalu odtrgalo krilo.

Zapora ceste zaradi razsute pšenice

MARIBOR, 25. julija – V noči s sobote na nedeljo je bila cesta Maribor – Ljubljana na odseku od Hoč do Maribora zaprta štiri ure in pol. Zaradi slabo označenega obvoza je zapora povzročila precej težav voznikom, ki stranskih cest v mestu ne poznajo. Tako so recimo češki avtobusi kar nekaj časa tavali po štajerski metropoli in Radvanju, preden so lahko nadaljevali vožnjo.

Omenjeni odsek ceste so morali zapreti zaradi razsute pšenice. Neznani voznik tovornega vozila je imel očitno površno zaprto levo stranico prikolice, zato se je zrno sipalo po cesti v dolžini kilometra in pol. V tem času, malo pred 22. uro v soboto, je temu tovornemu vozilu, ki je peljalo iz Maribora proti Bohovi, pripeljala nasproti Jožica Neumuller iz Maribora. Zaradi posutega cestišča jo je začelo zanašati, nato se je vozilo še dvakrat obrnilo in se ustavilo na njivi. Voznica je bila na srečo le lažje ranjena, avtomobil pa uničen. Podobno se je zgodilo še enemu vozniku. Cesto so do jutra očistili delavci cestnega podjetja, za voznikom tovornjaka pa še poizvedujejo. M. S.

V požaru 15 mrtvih

HONG KONG, 25. julija (AFP) – V požaru, ki je zajel trgovski center v kitajski provinci Fujian, je izgubilo življenje najmanj 15 ljudi.

Več kot deset ljudi pa je bilo ranjenih v požaru, ki je v sredo popolnoma uničil trgovsko središče v Huianu. Policija je kot vzrok požara navedla napako v električni napeljavi stavbe, v kateri je tako uničenih več kot 200 trgovin. Škode je za več kot 4 milijone juanov (690.000 dolarjev).

Preprodajalci ob zajeten kup mamil

SAN JOSE, 25. julija (DPA, Reuter) – Na mejnem prehodu Paso Canoas med Kostariko in Panamo v srednji Ameriki so policisti našli 90 kilogramov kokaina. Ob tem so enega državljana Hondurasa priprli, drugemu pa se je posrečilo pobegniti. Gre za tretjo največjo najdbo kokaina na svetu v zadnjih treh dneh. Minuli petek so namreč policisti pred obalo Nizozemske odkrili kar 400 kilogramov kokaina, minuli četrtek pa so obmejni organi odkrili belo smrt tudi v Franciji.

Tajska policija je v petek aretirala dva tajska državljana, ki sta iz Združenih držav Amerike uvozila en kilogram kokaina. Devetindvajsetletnega Pohponga Traptavea, ki sicer prebiva v Los Angelesu, so aretirali takoj po pristanku letala. Njegovo sodelavko, 28-letno Monthiko Kaukool, pa so prijeli, ko je prišla po prtljago.

Kokain je bil skrit v dveh kavnih vrčkih za smetano. Policijske oblasti v Bangkoku pravijo, da bi bilo mamilo na ulici vredno več kot 150 tisoč dolarjev.

V Kopru so se mazači spravili na table in znake

KOPER, 25. julija – Konec minulega tedna, v noči od četrtka na petek, so si »mazači« v Kopru privoščili podobno »akcijo« kot jih poznamo v zamejstvu, na italijanski strani. Tam namreč skrajneži pogosto z nesramnimi gesli, ali pa samo z barvo prekrijejo slovenske napise, tržaški župan pa si je pred dnevi dovolil celo odstranitev tabel s slovenskimi napisi.

Nekakšnemu povračilnemu ukrepu smo bili minuli konec tedna priče tudi v Kopru. Italijanski napisi na tabli občinske skupščine, Rdečega križa, Osrednje knjižnice Srečka Vilharja in prometni znak, ki usmerja na parkirišče pred Zdravstvenim domom , so bili pobarvani s sivim sprejem. In to samo tisti del besedil, ki so bili napisani v italijanskem jeziku.

Nad početjem neznancev, ki so pod prometni znak svojo identiteto »izdali« z napisom SNS, so mnogi bili ogorčeni, predsednik SO Koper Aurelio Juri pa je ob tem dejal: »Ignoranca nima meja. V Kopru se radi pohvalimo, da uspešno združimo nacionalistične pritiske in ekstremizme, da je kultura sožitja na visoki ravni, žal pa očitno lahko pride tudi do takih pojavov. Osebno menim, da je tak ekstremizem tudi posledica početja desno nacionalističnih sil in oblasti v tržaški občini.

Take »odmeve« je moč pričakovati, zato me »packanje« ni pretirano presenetilo. Prepričan pa sem, da gre samo za omejen dogodek netolerance, čeprav je res, da v Kopru marsikomu očitno ne ustreza, da je Italijan predsednik občinske skupščine, da ima manjšina tod, tako kot jih ima, rešene svoje manjšinjske probleme, itn. Upam, da takim akcijam v bodoče ne bomo več priča, da gre res samo za netoleranco posameznika ali manjše skupine.« DUŠAN GRČA

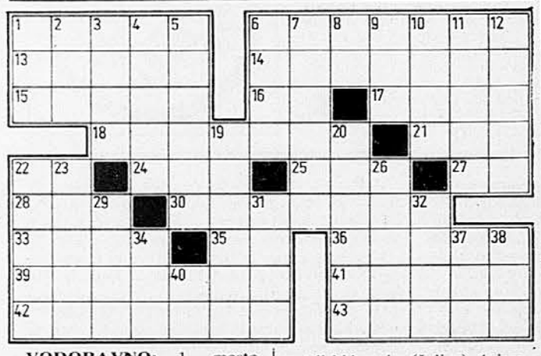

VODORAVNO: 1. mesto v zahodni Makedoniji na severovzhodni obali istoimenskega jezera, 6. drugo naveč mesto in največje pristanišče v Nemčiji, 13. jus, 14. pokrajina v Kanadi z glavnim mestom Toronto, 15. nemški fizik, Nobelov nagrajenec leta 1919 (Johannes), 16. začetnici fizika Čermelja, 17. ameriška pevka (Diana), 18. temno rjava, gorljiva zmes ogljikovodikov, 20. hitra smrt, 22. začetnici slovenskega jezikoslovca Škrabca, 24. trenje, 25. vrsta moderne glasbe, 27. kemijski znak za natrij, 28. pristanišče v Izraelu, 30. rubinasto rdeč mineral, arzenov sulfid, 33. vojaški pohod, 35. kemijski znak za talij, 36. francosko letovišče ob Ženevskem jezeru, 39. ameriška podgana, 41. visokotravnata stepa v tropskem in subtropskem pasu Amerike, 42. odvetnik iz Kopra, bivši poslanec (Danijel), 43. nekdaj močvirno, sedaj meliorirano zemljišče pri Slavonskem Brodu v Slavoniji (– – – – polje).

NAVPIČNO: 1. rimska boginja rodovitnosti, Saturnova žena, 2. vitek lovski pes, 3. nekdanji avstrijski kancler (Julius), 4. izraelski uradno predpisani občevalni in upravni jezik, 5. najvišji akademski naslov, 6. grič, hrib, 7. češki dirigent in skladatelj (Karel), 8. začetnici skladatelja Tomca, 9. mestni gostinski lokal, 10. beseda, pogled, ki koga uroči, 11. kraj v Boki Kotorski, 12. spoštljiv naslov za odraslo žensko, 19. sečnica, sečna cev, 20. lepo dišeča cvetica, 22. grški otok ob zahodni obali Male Azije, 23. ljudski zaničevalni naziv za violino, 26. ime umrlega pisatelja Zidarja, 29. reka v Bolgariji, 31. ime filmskega igralca Batesa, 32. denarna enota v Iranu, 34. vrsta trave, 37. ime slovenske pevke Pusar-Jerič, 38. vohalni organ, 40. kemijski znak za tulij. (L. Š.)

Rešitev prejšne križanke

VODORAVNO: 1. kletka, 7. Msta, 11. Autant, 12. ikona, 14. rtina, 15 enačaj, 16. deka, 17. prst, -d, 18. Ira, 19. kork, 20. Alo, -n, 22. Aoni, 23. krov, 24. Avgust, 27. mrlič, 28. Linde, 29. tenere, 30. Suez, 31. glasek.

26. julij

Vzporedno s sodobnim romanom, vendar nekoliko pozneje, se je začela razvijati sodobna drama. To je splošen pojem za tiste težnje 20. stoletja, ki prelamljajo z dramaturgijo realistično-naturalistične dramatike 19. stoletja. Namesto stroge logičnosti, verjetnosti, vzročnosti in realne psihologije prinašajo na oder nelogično, sanjsko, po svoje deformirano in stilizirano življenje, pri čemer izhajajo iz sanj, poetične domišljije in podzavesti. Predhodnik take dramatike je bil zlasti Strindberg v svojih zadnjih delih. Nastajati je začela po prvi svetovni vojni, v različnih smereh. V Nemčiji so jo pripravljali ekspresionisti, nato pa zlasti Bertold Brecht, v Italiji jo je uvedel Luigi Pirandello, v Franciji Jean Giraudoux, v Veliki Britaniji T. S. Eliot, Christopher Fry in George Bernard Shaw, v Rusiji pa jo je med drugimi pripravljal Vladimir Majakovski.

***George Bernard Shaw** se je rodil 26. julija 1856 v Dublinu v uradniški družini. Dvajsetleten je prišel v London, kjer si je služil kruh v trgovini, z novinarstvom in kot pianist. Kmalu je postal član fabijanskega socializma. Po letu 1888 je bil že ugleden glasbeni, umetnostni in gledališki kritik, pozneje tudi dramatik. Po prvih večjih gledaliških uspehih je mnogo potoval, sicer pa živel predvsem v vasi Ayot St. Lawrence, kjer je 2. novembra 1950. tudi umrl. Leta 1925 je prejel Nobelovo nagrado.*

Shaw je svojo književno pot začel s kritikami in romani ter jo po letu 1892 nadaljeval z dramami: Hiše vdovcev, Obrt gospe Warren, Orožje in možje, Nikoli ne veš, Cezar in Kleopatra, Androklus in lev, Nazaj k Metuzalemu, Hiša zlomljenih src, Sveta Ivana, Pigmalion in mnogimi drugimi. Njegova dramatika je nadaljevala izročilo realistične drame 19. stoletja, zlasti komedije nravi in tezne drame po Ibsenovem zgledu, z nekaterimi primesmi nove romantike. Po svojem socialističnem prepričanju je ironiziral meščansko družbo, njene ustanove, nravi in prepričanje ter njeni hipokriziji, nemoralnosti in omejenosti postavljal nasproti razumnost, kritičnost in pogum individualizma. S tega stališča je prikazoval tudi zgodovinske dogodke in osebnosti. Svojim dramam je pisal prozne uvode, v katerih je razlagal tezno osnovo, ki jo ilustrira posamezna drama.

Dogodki na današnji dan

***1847** **Liberija** je postala neodvisna, prva država svobodnih črncev.*

***1875** Rodil se je švicarski psiholog in psihiater **Carl Gustav Jung** (umrl leta 1961), ki je neodvisno od Freuda ustanovil tako imenovano »züriško psihoanalitično šolo«.*

***1956** Egiptovska vlada je **nacionalizirala Sueški prekop** in s tem izzvala veliko mednarodno krizo.*

NT RC RADIO CELJE 95,1 MHz 95,9 MHz 100,3 MHz

VRTIMO GLOBUS

■ Reklamna kampanja ni seksi, ampak seksistična!

Švicarska pošta se je znova znašla v navzkrižnem ognju kritike. Najprej si je jezo javnosti nakopala, ker je za drag denar dala na voljo linije za telefonski seks, potem jo je razburila s serijo znamk, na katerih so v komičnem slogu upodobljena ženska bitja z vabljivimi oblinami, zdaj pa je znova povzročila pravi vihar s serijo reklamnih plakatov. Na enem od njih nosi poštar pod pazduho Azijko v nagajivem krilu iz ličja, spodaj pa je napis: »Poštar prinaša počitniške kataloge.« Eksotični tovor za moške je marsikatero Švicarko spravil v slabo voljo. Razburile so se tudi članice združenja katoliških žensk, zlasti pa še njegova predsednica: »Ženske se znova počutimo ponižane, saj nas obravnavajo kot stvari, tako rekoč kot personificirane pakete.« V pismu, ki ga je poslala vodstvu švicarske pošte in prometnemu ministru, se je dotaknila tudi spolnega turizma in dejstva, da počitniški katalogi priporočajo ženske iz tretjega sveta kot blago. Reklamna kampanja, ki si jo je privoščila pošta, ni seksi, ampak seksistična in ženske jo občutijo kot posmeh in jedek cinizem.

V parlamentu se je moral poštni minister zagovarjati na pobudo poslanca Zelene stranke. »Počasi imam tega zadosti,« je izjavil nejevoljni minister, saj ni bilo prvič, da je moral prestrezati puščice razkačene javnosti zaradi norčij, ki jih zganja pošta. Predstavnik švicarske pošte je v intervjuju sicer pokazal razumevanje za reakcijo Švicark, vendar pa je tudi povedal, da osebno na stvar gleda z drugačnimi očmi. Sociološke raziskave naj bi namreč pokazale, da plakat ustreza resničnosti: »Za mnoge Švicarje pomeni dopust avanturo z žensko,« je zagovarjal poštno reklamo. Marketinška strokovnjakinja Ingrid Gfeller, ki je vso stvar zakuhala, pa meni, da je dekle na plakatu simbol za počitniške sanje: južno sonce in plaža obrasla s palmami, saj počitnice ne pomenijo samo spolnega turizma. Priznava pa, da je pri načrtovanju reklamne kampanje nekoliko podcenjevala »dramatiziranje njenih negativnih plati.«Ob naslednji kampanji spornega plakata prav gotovo ne bodo več nalepili.

■ Avstralci so navdušeni nad kengurujevim mesom

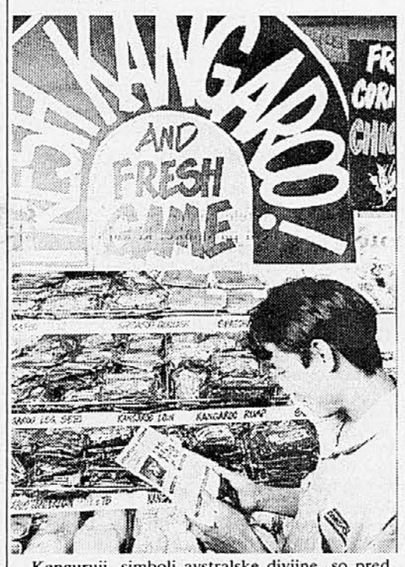

Kenguruji, simboli avstralske divjine, so pred kratkim priskakljali na police avstralskih supermarketov. Ena največjih verig samopostrežnic je namreč začela prodajati njihovo meso in Avstralci so ga v enem dnevu pokupili toliko, kolikor so načrtovalci prodaje pričakovali v enem tednu. Seveda je bilo okusno meso tega vrečarja na jedilnikih restavracij že prej, prodajali pa so ga tudi v delikatesah, vendar pa se je zdaj prvič znašlo tudi v široki prodaji na policah supermarketov poleg zavitkov z govedino in jagnjetino. Vse kaže, da je Avstralcem malo mar, da je kenguru njihov državni simbol, saj se je že prvega dne prodaje znašel na jedilniku marsikatere družine. Kengurujevo meso je nemastno, njegov okus je podoben divjačini, bogat je s proteini in ima malo holesterola. Pripraviti ga je mogoče na več načinov, kosilo pa bi se po priporočilih sladokuscev obvezno moralo začeti z juho iz kengurujevega repa.

Avstralska zvezna država Novi Južni Wales je lani uzakonila uživanje kengurujevega mesa, kasneje pa sta se ji pridružili še Tasmanija in Južna Avstralija. Kengurujev je približno 20 milijonov in strokovnjaki menijo, da jih je že preveč, zato je država dovolila odstrel 5,2 milijonov primerkov teh živali. Strokovnjakinja za prehrano Catherine Saxelby je prepričana, da bo kengurujevo meso kmalu postalo običajna hrana Avstralcev: »Nato bodo na vrsti umuji in oposumi.«

■ Živčne matere rodijo prezgodaj

Danski ginekologi so potrdili svojo domnevo, da stres vpliva na prezgodnji porod. Ženske, ki ga doživijo v zadnjih mesecih nosečnosti, so v dvakrat večji nevarnosti, da bodo rodile prezgodaj, kot tiste, ki niso imele takih težav. V raziskavi je sodelovalo 5400 nosečnic. Testirali so jih dvakrat, v šestnajstem in tridesetem tednu. Vprašalnik je zajemal znamenja stresa, kot so nezmožnost koncentracije, slabo spanje in podobno. Upoštevali so vse vrste stresov – osebne težave, probleme v službi, z družino in s prijatelji. Ženske so povprašali po zdravju, telesnem in duševnem počutju ter razmerah, v katerih živijo. Ugotovili so, da so tiste, ki so doživele stres v tridesetem tednu nosečnosti, nagnjene k prezgodnjemu porodu.

Navadno poteka nosečnost štirideset tednov. Dojenček, ki pogleda na svet prej, ni dovolj težek in je v večji nevarnosti, da umre ali zboli. Poleg stresa v pozni nosečnosti pa vplivajo na to tudi kajenje, alkohol, prenizka telesna teža in starost. Desetina vseh, ki rodijo prezgodaj, je mlajša od devetnajst let.

■ Glinene vojakinje

Kitajski arheologi iz Xiana so med obsežnim izkopavanjem odkrili kipce petdesetih vojakinj iz gline. Najdba se lahko primerja samo z vojščaki iz Qinshihuanga. Ti so leta 1974, ko so jih našli, povzročili pravo senzacijo. Glinasta vojska je stražila mrtvega cesarja iz dinastije Qin, ki je vladal med leti 221 do 206 pred našim štetjem. Grobnica, kjer je šest tisoč kipov, je postala ena od kitajskih najprivlačnejših zanimivosti.

Poslikane bojevnice na konjskih hrbtih so oblečene v lesene oklepe in oborožene z meči. Vsaka zase je izdelana neverjetno natančno. Njihovi obrazi so prefinjeni in odsevajo nekakšno dostojanstvo. Uvrstili so jih v čas zahodne dinastije Han, ki je vladala od leta 206 pr. n. št. do leta 24 n. št. So prve tovrstne figure, ki so jih našli na Kitajskem.

Vojakinje so dva tisoč let počivale v eni od petih cesarskih grobnic v Yanglingu. Tu so pokopali tudi cesarja Jinga, najznamenitejšega iz dinastije Han. Yangling leži v bližini Xiana, ki je bil politično in gospodarsko središče prvih kitajskih dinastij, in je zato prava arheološka zakladnica.

■ Izkoriščani sloni

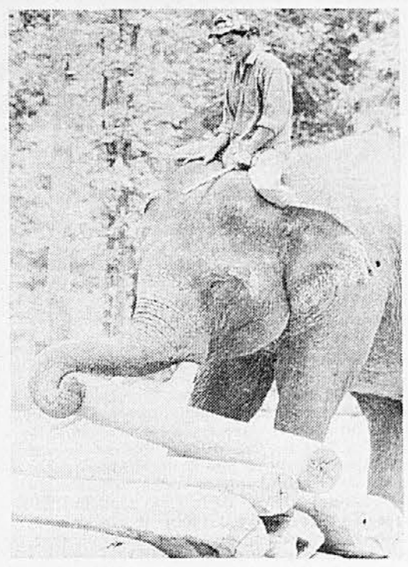

Slone so nekoč na Tajskem spoštovali in z njimi lepo ravnali. Človek, ki je imel to žival, je veljal za premožnega. Tajci so verjeli, da jim prinaša srečo. Za drežino je bil delovna sila in ljubljenček, z njim so ravnali kot s članom družine.

Ko pa je vlada izdala zakon o varstvu tropskih gozdov in prepovedala sekati velike količine lesa, se je razcvetelo delo na črno. Hkrati s tem se je spremenil tudi odnos do slonov. Začeli so jih izkoriščati za težko delo v džungli. Nezakonito lahko sekajo les le ponoči, zato silijo slone, da delajo, ko bi morali spati. V hrano jim dajejo amfetamine, da povečajo njihovo storilnost, in jih pitajo s tamarindami, tropskimi sadeži, da lahko bedijo pozno v noč. Pretepajo jih in jih preobremenjujejo. Po slabih džungelskih poteh morajo vlačiti težke hlode, njihovi vodniki pa jih priganjajo do onemoglosti. Nekateri se poškodujejo, a morajo še delati, dokler morejo. Ko odpovedo, jih lastniki odpustijo, da životarijo in umrejo.

Za nekatere od njih poskrbi Center za zaščito slonov, ki ima nekaj improviziranih veterinarskih postaj. Večina jih je na severu Tajske, kjer je največ nezakonitih podiralcev dreves. Tja se zavlečejo sloni z zlomljenimi nogami ali hrbtenico, nekateri pa so samo tako izčrpani, da komaj še živijo. Vsak osmi od njih umre. Center je poskrbel tudi za osemdeset slonov, ki so pred uvedbo zakona o zaščiti gozdov delali za državno lesno industrijo. Zdaj jih urijo, da bodo nastopali pred turisti.

Prihodnost tajskih slonov je črna. Nezakonitega izkoriščanja gozdov ne bodo mogli tako hitro odpraviti, zato se bo tudi mučenje slonov nadaljevalo. Ljudje jih kupujejo le še za delo, lastniki niso več tudi slonji ljubitelji.

■ Viktorijini slapovi – hidroelektrarna?

Ljubitelji narave se držijo za glavo, zgražajo pa se tudi tisti, ki jih to ne zanima. Varstveniki narave so že združili svoje sile. Gre za načrt, ki sta ga izdelala Zambija in Zimbabve. Na reki Zambezi naj bi malo pod Viktorijinimi slapovi zgradili hidroelektrarno, ki bi oskrbovala z energijo obe državi. Denar naj bi dobili pri Svetovni banki.

Elektrarna bi uničila svetovno znane slepove in poplavila čudovite brzice, trpelo pa bi tudi živalstvo. Šele prihodnost bo pokazala, ali bo zmagala pamet.

■ Poroke v katalonščini

Župan Perpignana na jugu Francije je objavil, da bodo od zdaj opravljali poročne obrede tudi v katalonskem jeziku. Pri tem se je skliceval na star, skoraj pozabljen zakon. Ta dovoljuje, da se odvija poroka tudi v jeziku manjšin. Edini pogoj je, da so ključne tri besede izrečejo tudi francosko. Zadnja poroka v katalonščini je bila pred petnajstimi leti na posebno prošnjo ženina in neveste. Zdaj je prvič, da je kakšno francosko mesto to možnost komur koli dalo na voljo. Ljudje so se nad novostjo ogreli in prvi par se je že prijavil. V Franciji živi okrog dvesto tisoč Katalloncev, ki imajo na drugi strani španske meje kar devet milijonov rojakov.

Anekdoti za danes

Na današnji dan leta 1885 se je rodil francoski pisatelj in esejist André Maurois (s pravim imenom Émile Herzog), znan predvsem po romaniziranih biografijah književnikov (umrl 1967).

O ljubosumnosti je Maurois napisal:

*»

POP NOVICE

Kool & the Gang prihajajo

V četrtek, 29. julija, bo ob 21. uri v avditoriju kulturnega doma Srečka Kosovela v Sežani nastopila ameriška skupina **Kool & the Gang**. Cena vstopnice je dva tisoč tolarjev, vendar se bodo naročniki **Dela** in **Slovenskih novic** lahko udeležili tega koncerta le za tisoč tolarjev. Vstopnice s popustom bodo dobili ob predložitvi darilnega bona, in sicer na prodajnih mestih v **Ljubljani**, Concorde, Šubičeva 1; **Novi Gorici**, Kompas, Delpinova 12; **Sežani**, Kompas, Partizanska 37; **Kopru**, Kompas, Pristaniška 17; **Portorožu**, ladja Laho; **Mariboru**, Max, prodajalna plošč, Svetozarevska, in **Kranju**, Aligator, music shop, Cankarjeva 7. Skupina Kool & the Gang se je svetovno proslavila s prodorom disko glasbe sredi sedemdesetih. Vendar so bili pri ustvarjanju predvsem plesne glasbe le nekoliko drugačni od množice drugih, saj so v svojo glasbo vnesli veliko elementov jazza, funka in soula. Imeli so več uspešnic, med drugim tudi **Celebration**, **Joanna** in **Cherish**.

Avtomobili in dinozavri

Marko in Mirko Vuksanović, »bratska« polovica novogoriških **Avtomobilov**, sta zagotovo najbolj zasedena slovenska glasbenika. Skupaj s preostalo polovico skupine, **Alanom Jakinom** in **Lučkom Kodermacem**, že pripravljajo program za novo kaseto, ki bo na policah glasbenih trgovin v začetku septembra. Brata Vuksanović poleg tega že pripravljata petdeset pesmi o najrazličnejših živalih (tudi dinozavrih) za novo slovensko televizijsko serijo za otroke, ki jo bo snemal **Karpo Ačimović-Godina**. D. V.

All Capone je med nami

Nedavno je pri novi domači založbi Desktop izšla izjemno zanimiva laserska plošča **All Capone Štrajh** tria Greatest Hits, na kateri najdemo avtorske priredbe skladatelja **Gregorja Strniše**. Ta je posebej za trio (violina, viola, čelo) spisal repertoar devetnajstih skladb – gre za bolj ali manj znane jazz, rock in kašične motive. Ta glasbeno-filozofski mozaik je nekaj izjemnega, saj ga krasi izostren čustveni naboj, ki v vsaki skladbi po svoje pretirava. Včasih z melanholijo, včasih s cinizmom, pa spet z dramatičnostjo in resnobnostjo. Skoraj polna ura »čist ta prave mu'zke«, ki tudi glede na aranžmaje ne ovinkari, ampak pove naravnost. Eine Kleine Moz-Art, Smoke On The Polka, My Way, I Can't Get No, Birdland in podobno. All Capone Štrajh trio so: **Mirko Polič-Vičentič**, violina, **Bojan Cvetrežnik**, viola in **Ivan Šostarič**, čelo. Gregor Strniša pa je znan kot avtor glasbe za gledališke predstave (Klementov padec, Tugomer, Nedolžna ljubica, Kaj pa Leonardo). M. A.

Henček in Tahiti

Nedavno je ansambel Henček za ZKP RTVS izdal kaseto z naslovom **Ne hiti na Tahiti**, na kateri je dvanajst pesmi, ki so jih odpeli Metka Kastrevc, Tomaž Zorko in Jože Kores. Snemali so v novomeškem studiu Metulj in studiu 14 slovenske televizije.

Novi Royal Flash

Prekmurska skupina **Royal Flash** je nedavno pri ZKP RTVS izdala kaseto **Dan kot prejšnjih sto**. Gre za deset pesmi, od katerih bo verjetno še najbolj uspešna **Rad te imam**. Skupino sestavljajo **Igor Lalovič**, klaviature, **Boris Lalovič**, kitare, **Robert Lalovič**, baskitara, in **Borut Kazar**, bobni, vsi pa so tudi pevci. Snemali so v studiu Metro v Ljubljani; s kitarami sta gostovala Ivan Jagec in Milan Ferlež, saksofone je odigral Hugo Šekoronja, spremljevalne vokale pa so odpele Meta Močnik, Irena Jalšovec in Sendi.

Gunsi so čisti

V Buenos Airesu je ob nedavnem koncertu ameriške rockovske skupine **Guns'n' Roses** argentinska zvezna policija izvedla racijo in preiskala hotelske sobe in omarice – iskali so mamila, ki naj bi jih bili imeli divji glasbeniki, vendar jih niso našli. Pred hotelom Hyatt, v katerem so prenočevali člani glasbene skupine, se je zbralo več razjarjenih mladoletnikov, ki so se drli na gospodarje reda. Istočasno je druga skupina policajev preiskovala omarice na nogometnem stadionu River Plate, kjer je kasneje nastopala skupina Guns'n'Roses. Ko so Axl Rosa vprašali, kaj misli o tej prigodi, je dejal: »Mislim, da je bilo zabavno.«

Dylan zbolel

Bob Dylan je zaradi bolezni odpovedal rockovski koncert, ki bi moral biti nedavno tega v Lyonu v Franciji, vendar pa ni povedal, za kakšno bolezen gre. Oktobra lani je praznoval tridesetletnico svoje glasbene kariere in v Lyonu bi moral nastopiti še pred koncem evropske turneje. S. Z.

Pop delavnica na kaseti

Ko prižgeš nov dan se **Lisičke** spustijo v **Puščavo sna**, si nataknejo **Maske** in gredo **Nazaj** ter pravijo, **Naj stvari so tri**. Ker **Stanovanje je ta svet** in **Ob tebi sem, tudi ko te ni**, sem rekel: »**Nisem nor in ne hudoben tip** ter **Objemi me, Marjetka**, saj **Srečo ti želim**, zato **Vrni se** v **Srečna mesta**, da boš dobila **Vsaj nekaj**, preden bova šla za vedno **Vsak zase**.« ZKP RTVS je najboljše v slovenskem popu na kaseti z naslovom **Pop delavnica 93** nedavno začela razpečevati med ljudstvo.

Seminar za pevce

Glasbeni studio **Nade Žgur** pripravlja ob 23. do 26. julija v Hubadovi dvorani na Vegovi 5 v Ljubljani seminar za pevce, ki ga bo vodil priznani ameriški predavatelj in demonstrator vokalne improvizacije **Bob Stoloff**. Gre za pe-

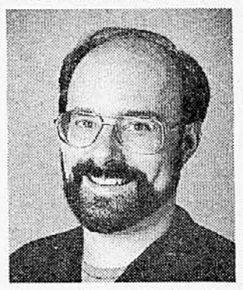

dagoga, ki je predaval na številnih ameriških glasbenih šolah kakor tudi na Japonskem, v Izraelu in Italiji. Sicer pa rad tudi nastopa, saj je pel skupaj tudi z Bobbyjem McFerrinom, Urzszulo Dudziak, Jayom Claytonom in Lauren Newton. Če bi se končno radi naučili peti, se na seminar lahko prijavite, če pokličete (061) 117–167.

Pokojni anarhist

Leo Ferre, francoski pevec, pesnik in skladatelj, čigar anarhistične pesmi so bile povsem himne uporniške generacije, je umrl na svojem domu v Italiji, star 77 let. Ferrove pesmi so bile zelo popularne med francosko levico, še posebej med študentskimi upori leta 1968. Med njegovimi več kot 350 pesmimi so bile tudi **Ni Dieu ni Maitre** (Ne Bog ne gospodar), **Avec le temp** (V času) in **La solitude** (Osamljenost). Skomponiral je tudi opero, oratorij in simfonijo. Nekoč je o skladanju povedal: »Ne verjamem v intelektualne pesmi, verjamem pa v take, ki kaj povedo.« Pokopali so ga v kneževini Monaco, kjer se je rodil avgusta leta 1916. Po študiju prava in politologije v Parizu se je posvetil glasbi in nato nekaj časa delal kot pianist in napovedovalec na radiu Monte Carlo. Ferre, poročen in s tremi otroki, je objavil tudi dve knjigi poezij, biografijo in novele. S. Z.

Naj lestvica – julij

Naj domače pesmi

1. **Črne oči** – Čuki
2. **Naj ljubezen združi vse ljudi** – Regina
3. **Zapri oči** – 12. nasprotje
4. **Prijatelja za vedno** – H. Blagne & N. Junkar
5. **Duša in jaz** – Marko Brecelj

Naj tuje pesmi

1. **Falling in Love Again** – UB 40
2. **Informer** – Snow
3. **Keep the Faith** – Bon Jovi
4. **Somebody to Love** – G. Michael & Queen
5. **In These Arms** – Bon Jovi

Nagrade so prispevali: založbe **Helidon**, **Corona**, **Založba kaset in plošč RTV Slovenija**, založba in licenčni zastopnik **Dallas**, založba, licenčni zastopnik in trgovina **Dots**, atrij Plave lagune, Bežigrad, Ljubljana, trgovine **Rec–Rec**, Resljeva 2, Ljubljana in **Digitalia**, Gregorčičeva 9, Ljubljana, **Aligator**–music shop, Cankarjeva 7, Kranj in **Vinilmanija**, Stari trg 21, Ljubljana, prodajalna **Lajna** (Veleblagovnica T) Gubčeva 1, Celje, knjigarni **Kazina** (MK), Kongresni trg 1 in **Plečnikova knjigarna** (DZS), Šubičeva 1, Ljubljana, glasbena galerija **Cosmopolis**, Krakovski nasip 4, Ljubljana ter uvoznik laserskih plošč **Losedia**, Damber 17, Nova Gorica.

Rezultati žrebanja:

1. nagrada (pet laserskih plošč): **Marička Mavec**, Šorlijeva 31, 64000 Kranj
2. nagrada (tri laserske plošče): **Janez Bučar**, Čopova 16, 63000 Celje
3. nagrada (dve laserski plošči): **Erika Kavrečič**, Spodnje Škofije 124 b, 66281 Škofije

Tolažilne nagrade (tri kasete) so prejeli **Sašo Vrabič**, Meškova 18, 62380 Slovenj Gradec; **Branko Jenko**, Cesta ob lipi 11, 62000 Maribor; **Helena Juvan**, Hafnerjevo naselje 99, 64220 Škofja Loka, **Danijela Stamatovič**, Majde Vrhovnikove, 61000 Ljubljana in **David Terčon**, Nika Šturma, 66210 Sežana.

Naj glasbena lestvica – julij
ČZP Delo
Dunajska 5
61000 Ljubljana

Naj domača pesem

Pesem:_____

Izvajalec:_____

Naj tuja pesem

Pesem:_____

Izvajalec:_____

Ime in priimek:_____

Naslov:_____

CD TEDNA

Socialistična parodija

Nedavno je izšla živa plošča skupine desetih čudaških Fincev, ki se »prodajajo« za Ruse. Imenujejo se **Leningrad Cowboys**, nosijo velike koničaste čevlje in ravno take frizure. Ploščo so poimenovali **Live in Prowinzz**, posneli pa so jo lanskega junija na Provinssirock festivalu na Finskem. K nam jo je uvozila Losedia.

Na plošči je devetnajst pesmi, večinoma gre za predelave starih rock'n'roll uspešnice, ki so jih ti domiselni Finci priredili po svoje. Desetčlanski cirkus Leningrad Cowboys uporablja saksofon, tubo, trobento, balalajko, harmoniko, ob tem pa še rockovske inštrumente, električno kitaro, baskitaro in bobne, kjer koli je to ustrezno ali pa tudi ne. Ena od najbolj zanimivih je nedvomno priredba skladbe **Sabre Dance** skladatelja Arama Hačaturjana, v kateri je izpostavljena osnovna melodija s parajočimi zvoki trobente in saksofona ter harmonike; ti zvoki so precej zastopani tudi v drugih skladbah in jim dajo popolnoma drugačno podobo.

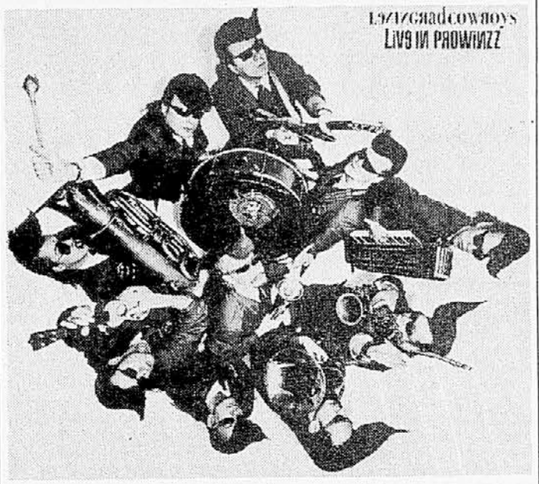

Zelo po svoje so priredili še pesmi **The Way I Walk**, **L. A. Woman** Doorsov (zanjo so posneli tudi videospot), **Proud Mary** skupine Creedence Clearwater Revival, **Tequila** Chucka Ria, Steppenwolfovo himno rock'n'rolla **Born to Be Wild** in pesem **Back in the USSR** večnih Beatlov. Premore med pesmimi so zapolnili z ironičnimi komentarji v trdi ruski angleščini, v katerih pojasnujejo svojo (u)mišljeno pot – ta je dobro prikazana v njihovem biografskem filmu Leningrad Cowboys Goes To America (v njem so igrali večino pesmi s te plošče). Naredili so še priredbe tradicionalnih skladb **Sakkijarven Polkka**, **Ilja Limanow – Show**, **Kasakka**, ruske popevke **Katjusha** in **Those Were the Days**. Imajo tudi nekaj svojih pesmi (**Fat Bob Dollop**, **Chasing the Light** ali pa **Sally Is Something Else**), ploščo pa po sedeminštiridesetih minutah zabave in glasbe (če zberemo ti dve besedi, dobimo termin zabavna glasba, kar Leningrad Cowboys vsekakor so, ne da bi mislili na kar koli slabega) sklenejo s priredbo velike uspešnice **These Boots** Nancy Sinatra.

I. R.

ZNOVA NA CD

Poletna hima

Britanska skupina **Mungo Jerry** velja za eno najboljših in svojevrstnih skupin z začetka sedemdesetih let. Vendar pa bo njena slava večna, saj so ravno njeni člani napisali in zaigrali največjo poletno uspešnico, kar jih je, **In the Summertime**.

Mungo Jerry izvira iz Ashtona, kjer je **Ray Dorset** ustanavljal eno skupino za drugo. Proti koncu šestdesetih let je imel tudi skupino **The Good Earth**, v kateri je na klaviature pritiskal **Colin Earl**. Ker skupina ni bila pretirano uspešna, je razpadla. Ko pa sta se omenjeni dvojici pridružila še **Mike Cole** na bas kitari in **Paul King** na kitari, je bil kvartet pripravljen na uspeh. Ime so si nadeli po pesmi T. S. Elliota.

Maja 1970 so Mungo Jerry v Newcastlu nastopili na festivalu skupaj z velikimi skupinami **Free**, **Traffic** in **Greadful Dead**, čeprav še niso izdali nobene pesmi. Malo pozneje pa se je začelo. Konec maja tega leta so izdali svojo prvo pesem na singlu **In the Summertime**, ki se je v dveh tednih povzpela na prvo mesto britanskih glasbenih lestvic in postala svojevrstna sončna himna po celem svetu. Skupina je v omenjeni zasedbi posnela prvo ploščo in jo poimenovala po sebi. V laserski izdaji pa so ji dali naslov In the Summertime in ima poleg 13 pesmi še dva dodatna posnetka, in sicer **Tramp** in svojo različico pesmi Woodyja Guthrija **Dust Pneumonia Blues**, ki so jo poimenovali **Mingos Blues**.

Večino pesmi za prvo ploščo je napisal Dorset, ki je s svojim rezkim glasom dal največji pečat skupini. Mungo Jerry so igrali slogovno zelo različno glasbo, ki pa so jo nadvse duhovito povezovali. Poleg rock'n'rolla in bluesa je nanje vplival tudi folk in vudvil. Pri Mungo Jerry se nikakor ni mogoče otresti občutka neresnosti in razglašenosti, ki pa sta tudi po vseh teh letih neskončno simpatični. Glasbi skupine Mungo Jerry nikakor ni mogoče očitati, da je z leti izgubila, saj je bila tako ali tako ustvarjena v nekem veseljaškem paralelnem svetu.

Prvo ploščo skupine Mungo Jerry, izšlo leta 1970 pri založbi Pye Records, odpira večna pesem In the Summertime, ki jo vsi poznate. Po podobni formuli so napisali še nekaj pesmi, od katerih so na tej plošči **Mighty Man**, **Maggie**, **Johnny B. Badde** in **My Friend**. Od obilice glasbenih nenavadnosti priporočamo še prvi boogie **Mother Fucker Boogie**, rockabilly **Baby, Lets Play House**, potepuški blues **San Francisco Bay** in balado **Tramp**, podprto s cigansko violino.

Po tej plošči so se začele vrstiti uspešnice **Baby Jump**, **Lady Rose** in **Alright, Alright, Alright**, a tudi zamenjave članov, saj se je v desetih letih v Dorsetovi skupini izmenjalo več kot dvajset glasbenikov. Če hočete imeti svoj košček zgodovine rock'n'rolla, si ga lahko priskrbite v Plečnikovi knjigarni na Šubičevi 1 v Ljubljani.

ZDENKO MATOZ

Time Warner v izgubi

Družba **Time Warner** je oznanila 80 milijonov dolarjev izgube v prvi polovici leta 1993. Tako je v šestih mesecih izgubila kar 95 milijonov dolarjev v primerjavi z dvanajstimi milijoni dolarjev dobička v istem obdobju lani. Gerald Levin, predsednik družbe, pa je dejal, da se njihovo finančno stanje že izboljšuje. S. Z.

Poskočni Laufarji

Ansambel Ivana Ruparja iz Škofje Loke je dokončno razpadel, vneti muzikantje pa vztrajajo na narodno-zabavnem prizorišču. Na Števerjanskem festivalu domače zabavne glasbe so kar trije člani nadaljevali zvok loškega pogorja, saj so postali jedro novoustanovljenega ansambla **Laufarji** iz Idrije.

V svojo glasbeno tradicijo uvajajo nove prijeme, vnovično predstavitev pred festivalskim občinstvom pa so imeli s simbolično Klavžarjevo vižo Spet med vami. »V novem ansamblu smo pravzaprav trije člani bivšega ansambla Rupar, in sicer pevka **Jožica Brdnik**, kitarist **Jure Lapanja** in jaz kot pevec in saksofonist. Pridobili smo še trobentarja **Jožeta Strnada**, baritonista **Marka Erjavca**, harmonikarja **Andreja Klavžarja** in saksofonista **Davida Ogrica**,« pravi **Darko Tušar** (na sliki), vodja ansambla, ki se potrjuje tudi kot skladatelj.

Laufarji so bili idrijski rudarji, v bližnjem Cerknem se tako imenujejo značilni pustni liki, glasbeniki iz škofjeloško-idrijsko-cerkljanskega področja pa so to značilno ime povzeli in ga razširjajo po Sloveniji. »Kadar v ansamblu prepevava z **Jožico Brdnik** v duetu, je desetletni zvok Ruparjevega ansambla hitro prepoznaven, vendar gradimo naprej, tudi na triglasnem petju. V poplavi ansamblov, kvintetov in triov s petjem, želimo naredili nekaj novega, kar si prizadevamo uresničiti s pogostimi vajami. Izoblikovati želimo drug zvok, saj imamo v osnovni zasedbi kvinteta diatonično harmoniko ter dva saksofona in trobento. Zvok je še najbolj podoben ansamblu Marela, a slednji vključuje klavirsko harmoniko, naš zven pa je zaradi dveh saksofonov znatno bolj swingovski,« je dejal Darko Tušar in poudaril, da je slovenska domača glasba spet v vzponu. Najbolj ceni ansambel Braneta Klavžarja iz Celja in Alpski kvintet.

Ko bodo Laufarji izpilili svojstveni zvok, želijo, kot večina drugih ansamblov, posneti lastne skladbe, ob tem pa čim več nastopati. Dobro izhodišče jim je bil Števerjanski festival, kjer so v tekmovalnem delu predstavili valček **Zapojmo pesem za Slovenijo** avtorja glasbe Darka Tušarja in besedila M. Ježa ter se uvrstili v finale in prejeli pokal.

DRAGO PAPLER

DAVID BOWIE

Velika vrnitev v sebe

David Bowie je človek, ki so ga klicali The Glam King sedemdesetih let in je eden najzanimivejših živečih glasbenikov sodobne popularne glasbe. Rodil se je v Londonu kot **David Robert Jones** in se je leta 1966 preimenoval, da bi se izognil zmešnjavi z imeni (takrat je bil namreč priljubljen Davy Jones, član skupine Monkees). Odločil se je za priimek Bowie in da bo v svojem življenju naredil kaj pomembnega – to je tudi uresničil. Postal je največji rockovski kameleon – z leti se je spreminjal, čeprav te spremembe niso bile zmerom enako uspešne.

Bil je prvi, ki je glasbenemu občinstvu teatralno predstavil glasbo, polno konfuzne vsebine, in je eden redkih, ki se jim je uspelo izogniti punku, tako razgrajaškem v letih 1976 – 77. Nanj je vplival najprej njegov starejši polbrat **Terry Burns**, ki mu je približal beat pesnike, jazzovsko in rock'n'roll glasbo petdesetih let in je bil tema nekaterih Bowiejevih pesmi (**The Madman**, **Bewlay Brothers**, **Aladdin Sane**). Terry je kasneje dokončno zbolel (imel je shizofrenijo), 1985 pa naredil samomor. O tej tragediji je Bowie spregovoril v prvem singlu **Jump They Say** s svoje nove plošče **Black Tie, White Noise**.

V šestdesetih letih je z nič kaj uspešnimi skupinami **King Bees**, **Manish Boys**, **The Buzz** in **The Lower Third** igral po londonskih klubih, posnetki teh prvih pesmi pa so izdani na plošči **Images 1966 – 67**. Ker je bil še vedno zbegan, vendar poln energije, je delal kjer koli, najprej nekaj časa na britanski televiziji, potem pa je živel z budisti. Leta 1969 se je priključil skupini pantomimikov **Lindsayja Kempa**, pri katerem se je naučil osnove mimike, kasneje veliko uporabljene pri nastopih. Istega leta je podpisal pogodbo z založbo Mercury, pri kateri je izdal ploščo **Man of Words, Man of Music**. Na njej je tudi njegova prva velika uspešnica **Space Oddity**, ki mu jo je navdihnila Kubrickova 2001 Odiseja v vesolju.

Leto pozneje je izšla plošča **The Man Who Sold the World**, katere ovitek je bil malce sporen za objavo in so ga morali spremeniti. Ravno nekje v tem obdobju so delovali tudi The Beatles, Elton John, Supertramp, T. Rex in Queen, Bowie pa je še vedno iskal svoj pravi izraz. Leto za tem, ko je 1971. izšla plošča **Hunky Dory**, se je začelo njegovo dolgoletno sodelovanje in prijateljstvo z enim najbolj kreativnih kitaristov sedemdesetih, **Mickom Ronsonom**, ki je nedavno preminil. Njuno sodelovanje se je nadaljevalo tudi na **Ziggyju**, **Aladdin Sane** in **Pin Ups**, Bowie pa naj bi bil pomagal tudi Ronsonovi tretji solo plošči, ki jo je že nekaj časa pripravljal. Poleg Bowieja naj bi sodelovala še **Chrissie Hynde** (The Pretenders) in **Joe Elliott** (pevec lahkometalne skupine Def Leppard). Ronsona je pri tem na žalost onemogočila bolezen – aprila je umrl za rakom. Zadnjič smo ga videli s kitaro na lanskoletnem koncertu v čast Freddyja Mercuryja na londonskem stadionu Wembley, ko sta z Bowiejem prvič po dvajsetih letih spet odigrala pesmi **All the Young Dudes** in **Heroes**.

Leto 1972 pa je bilo prelomnica v Bowijevi karieri in življenju. Postavil je nov lik, ki je postal legenda, njegov drugi jaz, hkrati pa obsedenost, ki se je je težko rešiti – lik **Ziggyja Stardusta**, našminkanega, kičasto oblečenega,

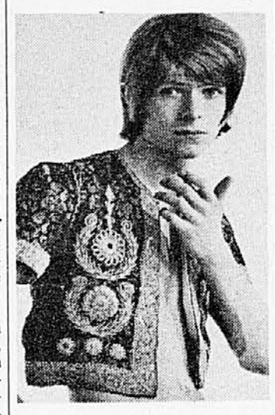

feminiziranega, narcisoidnega rockerja, ki ga je spremljal še mnogo let. Na vrsto so prišle plošče **Aladdin Sane** z uspešnico **Jean Genie** (govori o književniku Jean Genetu), **Pin Ups** in **Diamond Dogs**, ko je v mislih že imel svojo novo podobo: **Thin White Duke**. Kmalu se je naveličal tudi tega in zašel v novo fazo eksperimentiranja.

Plošča **Young Americans** je bila začetek faze Plastic Soul in sodelovanja z **Johnom Lennonom**, **Brianom Enom**, **Robertom Frippom**, produciral je ploščo Transformer **Louja Reeda**, All the Young Dudes skupine **Mott the Hoople**, Raw Power in Lust for Life **Iggyja Popa**. Vse to se je končalo v novem eksperimentu: izdal je trilogijo **Low**, **Heroes** (oboje 1977) in **Lodger** (1979), v kateri je uporabil veliko elektronike in sintesajzerjev, zatem pa še električno ploščo **Scary Monsters (And Super Creeps)**.

Igral je tudi v filmih **Just a Gigolo** in **Merry Christmas, Mr. Lawrence**. Po tem pa je zašel v nekakšno življenjsko in ustvarjalno krizo, oporo pa iskal v kokainu. Odločil se je za še en poskus in izdal ploščo **Lets Dance** (1983) in **Tonight** (1984), ki jo, kot naslednjo **Never Let Me Down** (1987), kritiki in občinstvo niso sprejeli, ravno tako tudi ne njegovega projekta z avstralsko **Tin Machine**. »Ne vem, kaj se je zgodilo takrat. Postal sem popolnoma ravnodušen do stvari okrog sebe,« pravi o tem obdobju Bowie. Nato je prišlo še do sodelovanja s **Mickom Jaggerjem**, igranja v filmu Absolute Beginners, turneje Glass Spider in izdaje kompilacijske plošče **Changes Bowie**.

Zdaj je spet stari Bowie, pripravljen na nova raziskovanja in nove podvige. Lani se je poročil z znanim fotomodelom, Etiopko Imam, ki mu je pomagala, da je po dolgoletnem tavanju in aferah znova našel notranji mir. Nova plošča **Black Tie, White Noise**, ki jo imajo v trgovini Vinilmanija (Galerija Škuc) na Starem trgu 21 v Ljubljani, je rezultat vsega tega. K sodelovanju je povabil **Nila Rodgersa**, slavnega trobentača **Lesterja Bowieja** (voditelja Art Esemble of Chicago, ki so pred kratkim nastopili pri nas), kitaro pa je zadnjič igral **Mick Ronson**. Plošča Black Tie, White Noise je najbolj osebna od vseh, ki jih je Bowie kdaj koli izdal. Zdi se, da se je skušal pokazati brez kiča in šminke, ki smo je bili vajeni. Skušal je biti »on«. Na plošči je veliko pihal, še posebej priljubljena njegova inštrumenta sta saksofon in trobenta, ki poudarjajo jazzy zvok.

Ploščo odpira instrumentalna **The Wedding Song**, ki jo je Bowie napisal za svojo poroko. Sledijo jazzovska **Youve Been Around**, **I Feel Free**, naslovna **Black Tie, White Noise**, singel **Jump They Say** v dveh različicah, izpovedna **Dont Let Me Down & Down** in **Pallas Athena**. Instrumentalna **Looking for Lester** je dvoboj dveh Bowiejev, Davidovega saksofona in Lesterjeve trobente, sledi še priredba Morrisseyjeve **I Know Its Gonna Happen Someday**.

Ne glede na naslednje uspešne ali neuspešne plošče, ki jih je Bowie napovedoval (s tem je mislil tudi ponovno zbiranje Tin Machine), je zaznamoval sedemdeseta leta in pustil globoko sled v rockovski glasbi, še posebej pri novejših skupinah, ki delujejo pod vplivom glasbe in kiča sedemdesetih, na primer pri Suede, Primal Scream, Saint Etienne, Denim, The Auters in drugih. IVA ROPAC

Prizadevni Jeff Beck

Legendarni britanski kitarist **Jeff Beck** je letos izdal kar dve plošči. Verjetno mu je k tej odločitvi pomagalo tudi ponovno zanimanje zanj, ki ga je vzbudila trojna laserska plošča Beckology, z najbolj zanimivimi posnetki njegove izredno razgibane kariere. Založba Epic je izdala ploščo z naslovom **Frankies House**, na kateri je instrumentalna vietnamska glasba, ki sta jo Beck in Jed Leiber sestavila za film z istim naslovom.

Nedavno pa je izšla še druga letošnja Beckovo plošča **Crazy Legs**, ki združuje Becka z začetniki britanskega rocka Big Town Playboys, hkrati pa je tudi priznanje Cliffu Gallupu, kitaristu legendarne rockabilly skupine Gene Vincent & The Blue Cops.

Jeff Beck je povedal, da je ploščo Crazy Legs načrtoval kar nekaj let. »To glasbo sem hotel posneti že pri petnajstih letih, vendar pa sem se takrat kitaro šele naučil igrati,« je rekel Beck, ki je ob poslušanju glasbe skupine Gene Vincent & The Blue Cops tudi odraščal. Na omenjeni plošči so poleg pesmi, ki so jih posneli The Blue Cops v letu 1956 s kitaristom Gallupom, še tri, ki jih je skupina posnela kasneje s kitaristom Johnnyjem Meeksom, Gallupovo zamenjavo.

Nedavno je Beck izkazal spoštovanje tudi nekaterim drugim glasbenim legendam, Elvisu Presleyju, piscema pesmi Jerryju Leiberju in Miku Stollerju z glasbo skupine **Hound Dog**. Beckova zveza s Hound Dog oziroma njihovim klaviaturistom **Jedom Leiberjem**. Za glasbo Frankies House, ki jo je Beck napisal skupaj z Jedom Leiberjem, je Beck dejal, da režiser Peter Fisk pušča glasbenikom popolno umetniško svobodo pri njihovem ustvarjanju. »Dobil sem nekaj vietnamske glasbe, ki sem jo potem tri tedne poslušal in igral ter poskušal ustvariti isto vzdušje,« je povedal. Poleg nedavnega sodelovanja z Rogerjem Watersom pa Beck načrtuje sodelovanje s kitaristom skupine Queen, Brianom Mayem, in kitaristom Michaela Jacksona Jenniferjem Battonom. Glasbo iz filma Frankies House imajo v knjigarni Kazina na Kongresnem trgu 1 v Ljubljani. S. Z.

Cash za Ricka Rubina

Johnny Cash je podpisal pogodbo z Rubinovo založbo Def American. Rubin, ki je zaslovel s svojimi produkcijami trdih rockovskih in rapovskih zasedb, bo produciral tudi Cashevo ploščo, še prej pa mora končati svoje delo pri plošči blues mojstrov Foghat. Skladbe za novo ploščo Johnnyja Casha bodo prispevali Nick Cave, Tom Waits, Dolly Parton, Frank Black in Tom Petty.

M. B.

Stran pripravil ZDENKO MATOZ

CD LESTVICA

VINILMANIJA d.o.o.

1. **Dead Kennedys** – Fresh Fruit for Rotting Vegetables (Cherry Red Records)
2. **Raging Slab** – Dynamite Monster Boogie Concert (Def American)
3. **The Dubliners** – Greatest Hits (C.C.)
4. **Metallica** – Tearing Your Inside Out (KTS)
5. **Stone Temple Pilots** – Core (Atlantic)

Lestvico smo sestavili v sodelovanju s trgovino Vinilmanija (Galerija Škuc), Stari trg 21, Ljubljana

1. **Filmska glasba** – Arizona Dream (Ost/Mercury)
2. **Pat Metheny** – Secret Story (Geffen)
3. **Filmska glasba** – La Double Vie De Veronique (Sideral)
4. **U2** – Zooropa (Polygram)
5. **Eric Burton** – Declares War (Avenue)

Lestvico smo sestavili v sodelovanju z glasbeno galerijo Cosmopolis, Krakovski nasip 4, Ljubljana

1. **Marko Brecelj** – Coctail (Ropot)
2. **Death** – Individual Thought Patterns (Roadrunner)
3. **Fear Factory** – Fear Is the Mindkiller (Roadrunner)
4. **Einsturzende Neubauten** – Tabula Rasa (Mute)
5. **Majke** – Razdor (Trip Records)

Lestvico smo sestavili v sodelovanju s trgovino Rec Rec, Resljeva 2, Ljubljana

1. **Eros Ramazzotti** – Tutte Storie (BMG)
2. **Les Negresses Vertes** – Mlah (Delabel)
3. **Sting** – Ten Summoners Tales (A&M)
4. **Vaya Con Dios** – Time Flies (BMG/Ariola)
5. **Miladojka Youneed** – Liberta Bloo (Helidon)

Lestvico smo sestavili v sodelovanju s Plečnikovo knjigarno (DZS), Šubičeva 1a, Ljubljana

1. **Različni** – Crazy Fun in Summersun (BMG/Ariola)
2. **Iggy Pop** – Blah Blah Blah (A&M)
3. **Manic Street Preachers** – Gold Against the Soul (Columbia)
4. **Leonard Cohen** – The Future (Columbia)
5. **Sinead O'Connor** – Am I Not Your Girl? (Ensign Records)

Lestvico smo sestavili v sodelovanju s prodajalno Lajna (Veleblagovnica T), Gubčeva 1, Celje

1. **Intermix** – Third Mind (Roadrunner)
2. **Drop Acid** – Making God Smile (Roadrunner)
3. **Red Hot Chili Peppers** – Lollapalooza 92 (KTS)
4. **Petru Guelfucci** – Corsica (Olivi Music)
5. **This Mortal Coil** – Blood (4AD)

Lestvico smo sestavili v sodelovanju s knjigarno Kazina, Kongresni trg 1, Ljubljana

1. **U2** – Zooropa (Polygram)
2. **Ace of Base** – Happy Nation (Barclay)
3. **Marko Brecelj** – Cocktail (Škuc)
4. **Dead** – Individual Thought Patterns (Roadrunner)
5. **Ansambel Avsenik** – 40 Let (Helidon)

Lestvico smo sestavili v sodelovanju s trgovino Aligator – music shop, Cankarjeva 7, Kranj

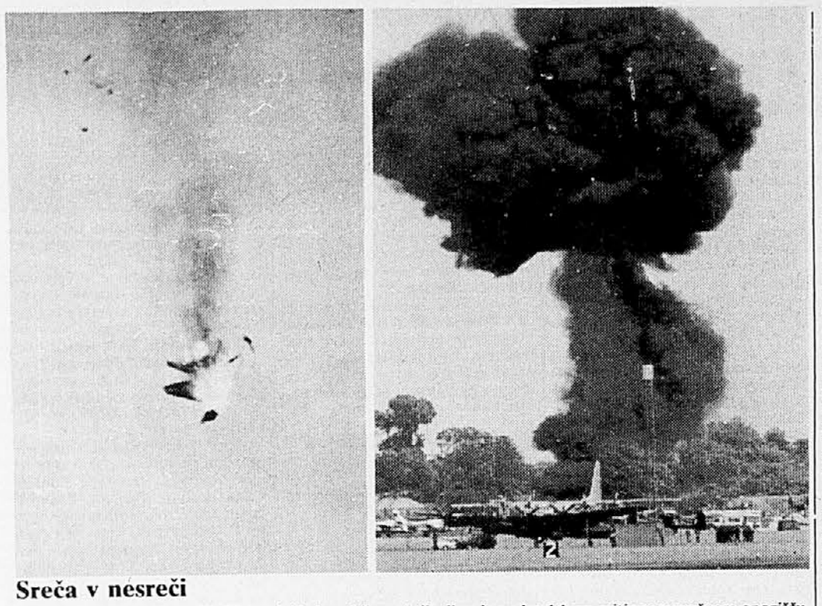

Sreča v nesreči

LONDON, 25. julija – Ob 75-letnici britanskih zračnih sil se je na letalskem mitingu v zračnem oporišču Fairford v bližini Swindona zbralo na tisoče radovednih obiskovalcev. Videli pa so drugačno predstavo, kot so pričakovali. Dva ruska lovca mig 29 sta se namreč zaradi napačno izvedenega manevra zaletela. Pilota sta ohranila prisebnost in izskočila, še preden sta letali treščili na zemljo. Eden jo je poceni odnesel, saj je dobil le nekaj prask, drugi pa si je poškodoval hrbtenico. Na Reuterjevih fotografijah: letalo med »nenadzorovanim pristajanjem« in po njem.

KOSOVO

»Pošteni Albanci« bi radi zrušili Rugovo

Medtem ko je vodja kosovskih Albancev dr. Ibrahim Rugova v tujini, se na Kosovu širijo govorice o tem, da bi bilo bolje, da se sploh nikoli več ne vrne

OD NAŠEGA DOPISNIKA

PRIŠTINA, 25. julija – Vodja kosovskih Albancev in predsednik tako imenovane Republike Kosovo dr. Ibrahim Rugova je na tujem, medtem pa v Prištini krožijo govorice o tem, da ga oblast namerava aretirati. Vendar je bolj stvar ugibanj, ali bi do aretacije res prišlo, brž ko bi se vrnil, ali gre morda bolj za pritisk nanj, naj se nikar ne vrača. Podobne govorice so se pojavile že večkrat, v tukajšnem tisku je bilo npr. tudi že objavljeno, da je dr. Rugova aretiran.

Med drugim se govori tudi, da so Albanci tisti, ki zahtevajo, naj Rugova ostane na tujem. Seveda je to bolj malo verjetno. V zvezi s tem se je oglasil neki dr. Basri Plani, »pošteni Albanec«, ki se razglaša za predsednika Združenja Albancev za Srbijo in Jugoslavijo, ki ima domnevno več sto tisoč članov. Bolj je verjetno, da je dr. Plani uspelo zbrati nekaj deset Albancev, zaposlenih v organih srbske oblasti. Predsednik združenja je včeraj izjavil, da se je Rugova pred nekaj dnevi v Tetovu z vodji Albancev v Makedoniji dogovoril za usklajene napade na »razne cilje«, kar naj bi izzvalo splošno albansko vstajo za odcepitev Kosova in delov Makedonije. Vodja kosovskih Albancev naj bi bil zato od dveh tujih delegacij za priprave in nakup orožja dobil dva in pol milijona dolarjev. Z avstrijskim vojaškim vrhom naj bi bilo celo dogovorjeno usposabljanje Albancev v tej državi, ki naj bi že steklo.

Zato, poziva dr. Plana, je treba Rugovi takoj odvzeti jugoslovanski potni list, okrog 300.000 »azilantov«, ki so v zadnjih 30 letih prišli iz Albanije, pa takoj izgnati z družinami vred. Zahteva tudi prepoved Demokratske stranke Kosova z Rugovo na čelu. Zahteva je že pri srbskem vrhovnem sodišču in pristojnih telesih srbskega in zveznega parlamenta, Aleksander Dončić, vrhovni sodnik, pa je napovedal, da bo omenjena zahteva te dni prišla na dnevni red sodišča. Razlog za to naj bi bil, da je bila DSK registrirana v času »že neobstoječe Jugoslavije« (ko jo je samovoljno »odpravil« Ante Marković), in torej obstaja nasprotje med tedanjim zakonom in novo srbsko ustavo. Zelo verjetno pa je, da bo to edini primer preverjanja zakonske utemeljenosti kake stranke, čeprav DSK ni edina, registrirana v tistem času. Podpredsednik stranke dr. Fehmi Agani je včeraj dejal, da ga to ne skrbi, ker se tako stranka kot Albanci na Kosovu kljub morebitni prepovedi ne bi odpovedali svojim političnim ciljem.

Srbske oblasti še niso izdale uradnega poročila o predvčerajšnjem incidentu v Prizrenu, v katerem so bili ranjeni trije policisti. Uradno niso komentirali niti prejšnjih dveh napadov na policijo, enega pred dvema mesecema, v katerem sta bila ubita dva srbska policista, pet pa jih je bilo ranjenih, in drugega na začetku julija v Peči, v katerem sta bila ranjena dva policista. To, da uradno ni poročil, povzroča različne komentarje. Pri Srbih se krepita strah in prepričanje, da Albanci z diverzijami in incidenti napovedujejo daljši teror, tudi vstajo, medtem ko so Albanci prepričani, da omenjene dogodke izziva srbska oblast, da bi jih predstavila kot teroriste in imela povod za še večjo represijo.

Medtem ko Prizren okrog in okrog obkoljujeta srbska vojska in policija, pa srbski tisk trdi, da so teroristi iz sosednje Albanije od mesta oddaljeni le 10 kilometrov. Če bi bilo res tako, zakaj bi bil potem Prizren pod tako močnim vojaško-policijskim nadzorstvom? BRANKO JOKIĆ

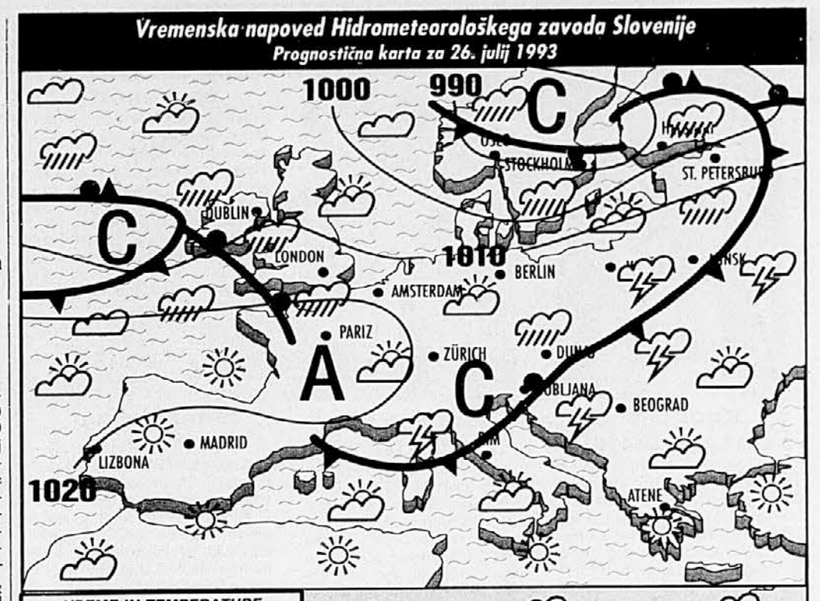

VREME IN TEMPERATURE
25. JULIJA OB 14. URI

kraj	vreme	°C
LJUBLJANA	pretežno jasno	28
BRNIK	zmerno oblačno	26
RATEČE	–	–
KREDARICA	zmerno oblačno	12
CELJE	pretežno oblačno	22
SL. GRADEC	pretežno jasno	29
MARIBOR	oblačno	26
M. SOBOTA	jasno	29
N. MESTO	pretežno jasno	29
LISCA	pretežno jasno	23
NOVA GORICA	zmerno oblačno	27
PORTOROŽ	pretežno jasno	27
REKA	delno oblačno	26
SPLIT	jasno	28
ZAGREB	jasno	28
BEOGRAD	jasno	31
SARAJEVO	–	–
CELOVEC	delno oblačno	26
DUNAJ	delno oblačno	28
BUDIMPEŠTA	delno oblačno	28
RIM	jasno	26
MÜNCHEN	pretežno oblačno	21
ZÜRICH	oblačno	18
BERLIN	pretežno oblačno	22
PARIZ	zmerno oblačno	19
LONDON	delno oblačno	20
STOCKHOLM	zmerno oblačno	21

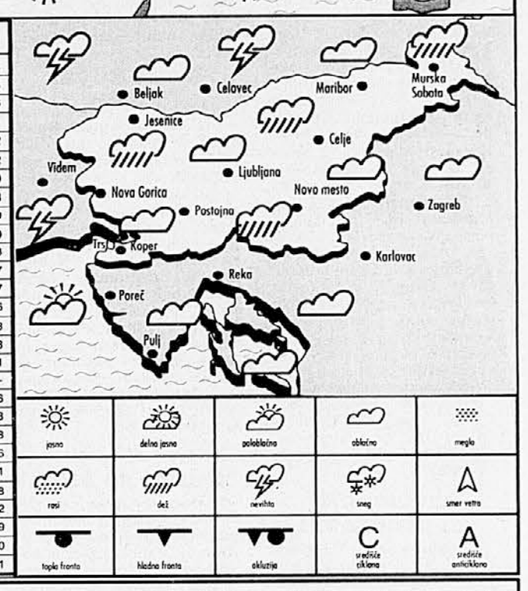

SLOVENIJA
Danes bo oblačno. Predvsem v notranjosti Slovenije bodo občasno krajevne padavine, deloma plohe in nevihte. Na Primorskem bo zapihala zmerna burja. Najnižje jutranje temperature bodo od 11 do 16, ob morju okoli 18, najvišje dnevne pa od 17 do 22, na Primorskem do 25 st. C.

SOSEDNJE POKRAJINE
Pretežno oblačno bo. Občasno bodo padavine, deloma plohe ali nevihte, pogostejše v Alpah. Ob Jadranu bo pihala burja. Hladneje bo.

VREMENSKA SLIKA
Nad severno, srednjo in vzhodno Evropo je območje nizkega zračnega pritiska. Frontalni val se zadržuje nad severnim Balkanom. V nižjih zračnih plasteh je začel s severovzhodnikom dotekati hladnejši zrak.

KAKO KAŽE
V torek bo razmeroma sončno in topleje. V sredo bo spet precej oblačno, predvsem v severnih krajih bodo občasno manjše padavine.

BIOVREMENSKA NAPOVED
Sprva bo vpliv vremena še močno obremenilen in na vremenske spremembe občutljivi ljudje bodo čutili težave kot so slabo počutje, nemir, razdražljivost in utrujenost. Proti večeru bodo težave postopno ponehale. Osvežilo se bo.

NA KRATKO

Ruski letali bombardirali Suhumi

MOSKVA, 25. julija (STA) – Dve ruski letali vrste SU-25 sta davi bombardirali četrt Kelasuri v abhaškem glavnem mestu Suhumiju, trdijo v glavnem štabu gruzinskih čet v Abhaziji. Podatkov o morebitnih žrtvah ne navajajo, pač pa so bombe povzročile veliko gmotno škodo. Uradne informacije o tem, kateri strani sta letali pripadali, ni bilo mogoče dobiti.

V Nepalu več kot 1.600 mrtvih

KATMANDU, 25. julija (STA) – Najhujše poplave, ki so jih v tem stoletju zabeležili v Nepalu, so terjale že 1.600 življenj, bojijo pa se, da bo končno število žrtev doseglo število 3.000, je danes izjavil predstavnik nepalskega notranjega ministrstva. Hude poplave in drsenje zemlje je povzročilo petdnevno nenehno deževje. Deževje je danes sicer manj obilno, vendar pa slabo vreme in okvare na komunikacijah ovirajo reševalno akcijo, v kateri sodeluje 6.500 ljudi.

Milošević se je sončil pri Micotakisu

PODGORICA, 25. julija – Zakaj se je Slobodan Milošević izognil srečanju z belgijskim šefom diplomacije Willyjem Claesom v Beogradu? Belgijski diplomat ob odhodu iz Beograda ni mogel dobiti »ustreznega« odgovora na to vprašanje, izjavil pa je, da mu je bilo jasno, da se Milošević od vsega začetka izogiba srečanju in s tem kaže »pomanjkanje spoštovanja do skupnosti«.

Za srečanje so se pred tem že dogovorili in Claes je izjavil, da prinaša srbskemu predsedniku »zelo pomembna sporočila . . .«.

Podgoriška Pobjeda danes zatrjuje, da Miloševića zares ni bilo v Beogradu, temveč »se je sončil pri Micotakisu« v Atenah. Pred tem naj bi bil rekel: »Kaj naj bi se pogovarjal z njim,« s čimer se omenjeni časnik strinja in ugotavlja, da sta Milošević in skupnost »poravnala račune«, saj tudi skupnost ne kaže nikakršnega spoštovanja do srbskega predsednika . . . (B. J.)

Strokovnjaki ZN odpotovali v Bagdad

MANAMA, 25. julija (STA/AFP) – Danes so iz Maname proti iraškemu glavnemu mestu odpotovali trije strokovnjaki Združenih narodov, ki naj bi na iraških raketnih izstreliščih Yaum al-Azim in Al Rafah, 60 kilometrov južno od Bagdada, namestili opazovalne kamere. Ameriškim strokovnjakom, ki jih vodi Bill Eckert, bodo pomagali tehniki ZN. Na izstreliščih bodo namestili po tri kamere, ki pa jih še ne bodo vklopili.

Nesreča turističnega letala v Bogoti

BOGOTA, 25. julija (STA/AFP) – Na naseljeni del Bogote se je včeraj zrušilo turistično letalo, v nesreči je umrlo 12 ljudi, med njimi direktor civilnega letalstva, 15 prebivalcev je bilo ranjenih, med njimi trije huje. Dvomotorno letalo vrste titan je z mednarodnega letališča Eldorado de Bogota vzletelo včeraj ob 13.35 po lokalnem času (20.35 po našem času), minuto za tem se je zrušilo na avtomobilsko mehanično delavnico. Pri tem je izgubilo življenje vseh sedem ljudi v letalu, lastnik delavnice, njegove tri hčerke in neki mimoidoči. Priče so povedale, da se je letalo, preden se je zrušilo, večkrat zavrtelo, pilot pa ga očitno ni mogel obvladati.

Kurdski uporniki ugrabili štiri francoske turiste

TATVAN, 25. julija (AFP) – V bližini tega turškega mesta so kurdski gverilci ugrabili štiri francoske turiste. Uradni predstavniki so sporočili, da je skupina separatistov Kurdistanske delavske stranke v soboto zvečer napadla avtobus in ugrabila štiri turiste. Ostali turisti so lahko nadaljevali pot. Turške oblasti so nemudoma začele prečesavati področje in iskati upornike.

Napovedana prekinitev ognja

MOSKVA, 25. julija (AFP) – Azerbajdžanske oblasti in armenski separatisti v Gornjem Karabahu so danes napovedali sklep o tridnevni prekinitvi ognja. Azerbajdžanska amabasada v Moskvi je sporočila, da naj bi se prekinitev ognja začela v soboto ob polnoči po lokalnem času. Lokalne tiskovne agencije navajajo izjave uradnih predstavnikov iz Stepanakerta, glavnega mesta Gornjega Karabaha, ki sporočajo, da sta se za prekinitev ognja odločila azerbajdžanski obrambni minister Safar Abijev in vodja armenskih oboroženih sil Samuel Babajan.

Člen 27 buri duhove

Tudi tretji poskus tržaškega župana Staffierija, da bi slovenščino izrinil iz rajonskih svetov, je propadel – Predlog, ki je povzročil zmedo na obeh straneh

TRST, 25. julija – Župan Liste za Trst Giulio Staffieri hoče do konca izpeljati načrt za odstranitev slovenskega jezika iz javne rabe. Zato je že tretjič sklical sejo občinskega sveta, na kateri naj bi sprejeli pravilnik o delovanju rajonskih svetov. Iz osnutka pravilnika je črtan 27. člen, ki določa rabo slovenščine na sejah.

Pravilnik bi morali sprejeti že v petek zvečer, vendar se je seja, ki se je zavlekla do druge ure zjutraj, končala brez zaključka. Slovenskim svetovalcem sta se namreč pridružila načelnika svetovaiskih skupin krščanskodemokratske in socialistične stranke Rinaldi in Marchetti s popravkom predloga statuta, po katerem naj bi ostala v njem zapisana pravica do rabe slovenščine na sejah rajonskih svetov do sprejetja zakona o zaščiti Slovencev v parlamentu s pripisom, da ne gre za uradni jezik. Njun predlog je povzročil zmedo pri svetovalcih obeh strank. Nekateri krščanski demokrati so dejali, da pri glasovanju ne bodo upoštevali predloga načelnika skupine, socialistični svetovalci pa so se odločili, da bodo glasovali za slovenščino. Pridružili so se jim še svetovalci Severne lige, ki menijo, da je treba tam, kjer je to potrebno, dovoliti javno rabo slovenščine.

Protagonisti nočne seje med petkom in soboto pa so bili seveda slovenski svetovalci. Predstavnica stranke komunistične prenove Bruna Zorzini-Stepič je opozorila Staffierija, da člen o slovenščini v pravilniku ni motil njegovih predhodnikov Cecovinija in Rossija, kot tudi ne komisarja, ki je v vmesnem obdobju vodil občino. Anamarija Kalc iz demokratične stranke levice pa je obsodila splošno kratenje pravic manjšine in pozvala demokratično usmerjene svetovalce, naj glasujejo za 27. člen.

Najdaljši in tudi najbolj temeljit v razpravi je bil neodvisni svetovalec Samo Pahor. Govoril je več kot pet ur. V analizi delovanja občinske uprave je dokazoval, da je izrazito protislovenska, in da s kršenjem temeljnih manjšinskih pravic deluje tudi proti republiški ustavi. Med razpravo je prebral tudi dve razsodbi ustavnega sodišča, po katerih imajo pripadniki manjšinske skupnosti pravico do javne rabe materinščine. Med razpravo je večkrat spregovoril v slovenščini, pri čemer pa mu je župan odklopil mikrofon. Po množični protestni manifestaciji Slovencev ob predzadnji seji, pa župan očitno nima več moči, da bi dal na glasovanje pravilnik brez predhodnega soglasja načelnikov svetovalskih skupin. Zdi se, da je zdaj razmerje sil v svetu tako, da pravilnik brez slovenščine ne bi bil izglasovan.

LOJZE KANTE

● Skupno predstavništvo Slovencev v Italiji je izoblikovalo dokončno besedilo predloga globalnega zaščitnega zakona. Zdaj morajo napisati še uvodno poglavje. Z ustrezno pravno službo poslanske zbornice so dogovorjeni, da bo do septembra zagotovila pravilne pravne formulacije posojila, da bi bilo primerno za razpravo. Že v septembru naj bi jo dobile v pregled parlamentarne skupine.

Tovornjaki v Italiji počivajo

RIM, 25. julija – V Italiji so sprožili alarm. Opolnoči se je namreč začela napovedana stavka avtoprevoznikov, ki naj bi bila najdaljša v zgodovini dežele (14 dni). Vrste pred bencinskimi črpalkami so že včeraj dale vtis, kaj čaka Italijo; ohromitev v vseh pogledih. Od jutri naprej bo praktično nemogoče dobiti bencin, razen če se ne bo vlada odločila za neposreden poseg preskrbovanja s pomočjo vojske.

Zahteve avtoprevoznikov so velike, segajo od bistvenega povišanja tarif (do 20 odstotkov) do davčnih olajšav, ki bi močno obremenile državno blagajno. Utemeljene so z manjšimi dohodki zaradi cenovne politike vlade in boja proti inflaciji, kakor tudi zaradi povišanja davkov, toda to velja za vse, ne le za avtoprevoznike. Razlika med njimi in večino drugih je le v tem, da prvi lahko v enem tednu deželo, ki je odvisna od prevoza po cestah, spravijo na kolena. Vendar je za ljudi ta stavka zelo nepopularna in morda bo to odločilna prvina, ki bi lahko še pred napovedanim koncem približala pogajalska stališča avtoprevoznikov in vlade.

M.D.-M.

Šef ni maral brkov in brad

V bretonski vasici Saint-Coulomb je v 71. letu umrl Francis Bouygues, največji gradbeni podjetnik na svetu – 62,7 milijarde frankov profita

OD NAŠEGA DOPISNIKA

PARIZ, 25. julija – Podobno kot Henri Ford, s katerim so ga večkrat primerjali, je tudi Francis Bouygues, ki je v 71-letu umrl v bretonski vasici Saint-Coulomb, svoj imperij zgradil na delu, avtoriteti, družini in določeni obliki paternalizma. Kdor je bil zaposlen pri Bouyguesu, tam ni dobival zgolj plače za delo, ki ga je opravljal, temveč je postal del mogočnega kolesja, zato pa je moral sprejeti tudi vrednote, za katere se je zavzemal in jih uveljavljal največji gradbeni podjetnik na svetu.

Pri Bouyguesu niso bili dovoljeni dolgi lasje, vsi bližnji sodelavci pa so se zavedali, da šef ne mara brad niti brkov. Skrbno izbrana elita njegovih uslužbencev je že od srede 60. let tvorila nekakšen posvečeni red, ki se je vsako leto sestajal na generalno skupščino. Kot marsikateri imperij, je tudi Bouyguesov pričel nadvse skromno. Leta 1952 si je Francis Bouygues od tasta, premožnega podjetnika, sposodil 12.000 frankov in ustanovil gradbeniško firmo. Časi so bili ugodni in mladi gradbenik je z dinamičnostjo, ki je zbujala zaupanje, dobil kopico pomembnih poslov, kot je bila adaptacija poslovnih prostorov IBM, modernizacija nočnega lokala Lido.

Bouyguesovo podjetje, katerega poslovna formula je bila »kakovost, roki, cena«, je vsako leto svoj promet povečalo za 30 odstotkov, še posebej potem, ko se je seznanil s pomembnimi političnimi osebnostmi. V francoski prestolnici je zgradil 20.000 solidarnostnih stanovanj, letni iztržek Bouyguesove grupacije pa se je od 60 milijonov frankov leta 1960 povečal na 2,5 milijarde petnajst let kasneje. A to je bil šele začetek. Na seznamu del, ki jih je opravila njegova firma, je pariški nogometni stadion (Parc des princes), univerza v Riadu, muzej Orsay, veliki lok v pariškem poslovnem centru La Defense, mošeja Hasana II. v Casablanci, letališče Roissy v Parizu. Poslovni imperij Francisa Bouyguesa je lani dosegel 62,7 milijard frankov iztržka, na plačilnih seznamih pa je imel 84.000 delavcev, od tega 20.000 v 80 podjetjih v tujini.

Toda Francis Bouygues se ni zadovoljil s slovesom največjega gradbenika, temveč je svojemu imperiju dodal še druge poslovne dejavnosti. Leta 1987 je kupil televizijsko mrežo TF-1, ki jo je vlada Jacquesa Chiraca sklenila privatizirati. Za 25 odstotkov delnic je mogočni gradbenik odštel poldrugo milijardo frankov (»največji ček, kar sem jih kdajkoli podpisal«), v petih letih pa je TF-1 povzdignil na prvo mesto med evropskimi televizijskimi hišami, ki ima v Franciji 42 odstokov gledalcev, pobere pa več kot polovico vseh reklam. Pred tremi leti je Francis Bouygues, potem ko je na čelo firme postavil sina Martina, ustanovil še producentsko firmo Ciby 2000, ki je doslej posnela osem filmov, med njimi tudi Visoke pete v režiji Pedra Almodovarja, prejemnika letošnjega cezarja (najvišje francoske nagrade) za tuji film, in Lekcije klavirja v režiji Jane Campion, pred meseci dobitnika zlate palme na filmskem festivalu v Cannesu.

BOŽO MAŠANOVIĆ

SVET SO LJUDJE

Sprijaznimo se, da smo revni!

Komentator kubanskega tednika Bohemia **LUIS SEXTO** je pred kratkim objavil članek, v katerem je zapisal, da bi se Kubanci morali sprijazniti, da je njihova dežela revna, in da potrebujejo drugačen gospodarski model, ki bi se prilagajal spremenjenemu in sovražnemu svetu. »Po mojem je v tem trenutku najbolj pametno, da se enodušno sprijaznimo, da je Kuba revna država.« Ton njegovega komentarja je v očitnem nasprotju z običajnim slogom kubanskih medijev, ki se omejujejo na hvaljenje preteklih in sedanjih zaslug socialistične revolucije. »Da bi v tem obdobju, ko se je slabši kakovosti življenja pridružilo še drugo razočaranje, ohranili bolj ali manj mirno vest, se moramo naučiti in vedeti, kako biti reven,« je zapisal Sexto. Recesija, ki jo je sprožilo pretrganje trgovinskih in prijateljskih vezi z nekdanjo zaveznico Sovjetsko zvezo, je zelo prizadela življenjski standard Kubancev in povečala pomanjkanje hrane, goriva in najosnovnejših porabniških dobrin. Širijo se kriminal, črni trg in prostitucija. Za reševanje krize bi se morali Kubanci po Sextovem mnenju navzeti miselnosti, ki bi bila prosta vsake togosti in formalizma ter dostopna za vse novosti. »Svet je drugačen. Sovražen in drugačen. Cilji in bistvena načela naše države sicer lahko ostanejo isti, po gospodarskem prilagajanju pa se moramo spremeniti. Le tako bomo obvarovali ljudstvo in njegovo pravico do napredka.«

Tuji diplomati v Havani trdijo, da članek kaže na pripravljenost kubanskega vodstva, da ideološko pravovernost zamenja za realizem in pragmatične rešitve, ki bi pomagale premagovati gospodarsko krizo.

Gonilna sila verske strpnosti

Indonezijskemu znanstveniku **ABDURAHMANU VAHIDU**, ki vodi Svet muslimanskih znanstvenikov (Nahdlatul ulama), eno največjih muslimanskih organizacij jugovzhodne Azije, so podelili nagrado Ramona Magsajsaja. Ta čast ga je doletela, ker organizacijo vodi »kot gonilno silo verske strpnosti, poštenega gospodarskega razvoja in demokracije«. Vahid se je rodil leta 1940 na Javi, študiral pa je v Indoneziji, Egiptu in Iraku. Kot vnuk ustanovnega predsednika Sveta je prežet z njegovo tradicijo, vendar pa je njegovo vodenje te organizacije vse prej kot tradicionalno, je zapisano v obrazložitvi nagrade. Uvajal je projekte, s katerimi je v vaseh izboljšal prehrano, izobraževanje, delovne razmere in zdravje prebivalcev. Bil je tudi začetnik kmetijskega bančnega sistema, ki omogoča kreditiranje kmetov in malih podjetnikov. Zdaj načrtuje veliko mrežo majhnih živilskih tovarn, trgovin na drobno, kmečkih bank in projektov za vzajemno pomoč, ki bi vaščane iztrgali iz revščine in gospodarske odvisnosti. Magsajsajeva nagrada nosi ime po filipinskem predsedniku, ki je leta 1957 umrl v letalski nesreči. Vsako leto jo podelijo Azijcem in Neazijcem za pet različnih področij dejavnosti.

Najstarejši človek na svetu?

Pred kratkim je v 133. letu umrl Sirijec **HAMUDI AL-ABDULAH**. Prvega otroka je imel z ženske, s katero se je poročil, ko mu je bilo 80 let. Njegovi prejšnji trije zakoni so bili brez potomstva. Prvemu otroku, ki je bil deček, so sledili še trije sinovi in pet hčera, ob svoji smrti pa je imel 35 vnukov. Guinnessova knjiga rekordov navaja kot najstarejšega človeka na svetu Francozinjo Jeanne Calment, ki je februarja letos praznovala 118. rojstni dan. Najvišjo dokazano starost doslej je dožival Japonec Šigečijo Izumi, ki je umrl leta 1986 pri 120 letih in 237 dneh.

Umrl je Jean Negulesco

Nekoč je veljalo v Romuniji za pravo katastrofo, če se v družini ni rodil sin, je v svoji avtobiografiji zapisal režiser **JEAN NEGULESCO**, ki je pred kratkim umrl v 93. letu starosti. Verjetno je zato dal več na hčere in ženske nasploh. Da pa je bila njegova podoba ženske kljub temu nekoliko zastarela, kaže naslov enega njegovih najznamenitejših filmov: Kako se poročiti z milijonarjem? Negulesco se je rodil v romunskem mestu Craiova, z 19 leti pa je imel v Bukarešti svojo prvo razstavo. Mladi slikar je odšel v Pariz in tam delal kot scenograf, hkrati pa je še naprej slikal in leta 1927 razstavljal v New Yorku. Razstava je bila uspešna in ostal je v Ameriki. V Kaliforniji se je znašel v svetu filma, ki mu je žrtvoval vse svoje prihranke. Posnel je eksperimentalni film Trojica in dan, ki pa ni bil nikoli predvajan.

Tri je bilo njegovo magično število, ki ga srečujemo v filmih: Trije tujci (1946), Trojica se vrača domov (1949), Trije novčiči v vodnjaku (1954) in Tri dekleta v Madridu (1964). Zaradi Treh novčičev v vodnjaku so še posebej Američanke nekaj let drle v Rim in tako prispevale k razcvetu italijanskega turizma v tistem času. Pri Negulescuju ne gre toliko za napetosti, ki bi nastajale v trikotniku, temveč bolj za spoznanje, da sveta ni več mogoče dojemati s preprostim ali... ali. Za preprosti dualizem so bile meje v njegovih filmih preveč zabrisane.

V tridesetih letih je snemal kratke filme in pisal scenarije, potem ga je najela družba Warner, kjer se je odtegnil preveč neposrednemu stiku s svetom tako, da je delal z igralci velike izrazne moči: Petrom Lorrom, Johnom Garfieldom, Ido Lupino in Joan Crawford. V petdesetih letih je prešel k filmski družbi Fox in snemal drobne zgodbe v velikem formatu in z razkošnimi barvami. Nekdanji scenograf je svoje filme o ženskah insceniral kot razstavne prostore zastarele elegance. Takšen je na primer film Titanik (1953). Posnel je tudi muzikal Dolgonogi očka z Leslie Caron in Fredom Astairom (1955), leta 1958 pa Tisti njen nasmeh po romanu Françoise Sagan. Njegov zadnji film Nepremagljiva šesterica je nastal leta 1970, potem pa se je naselil v španski Marbelli, kjer je živel do smrti. Zadnje besede, ki jih je zapisal v svoji avtobiografiji, se glasijo: »Zdaj pa popijmo kozarec vodke!«

Razstava ob padcu fašizma

NOVA GORICA, 25. julija – Danes mineva petdeset let od padca fašističnega režima. Predsednik tržaške pokrajine Paolo Sartos Albertini, ki je po funkciji tudi predsednik protifašističnega odbora, ni odgovoril na pobudo organizacije bivših borcev, da bi obletnico dostojno proslavili.

Svetovalska skupina slovenske skupnosti pa je vendarle priredila razstavo v zgradbi tržaške občine »Slovenci pod Italijo 1918-1943 – 25 let suženjstva«. Razstavljene so številne fotografije in uradni dokumenti ter časopisni izrezki o fašističnem nasilju nad Slovenci, ne samo na Tržaškem, ampak po vsej Primorski.

Občinski svetovalec Samo Pahor je ob odprtju razstave dejal, da se je treba zamisliti nad preteklostjo, v kateri je bila slovenska manjšina stalno tlačena.

L. K.

AMERIČANI V MINULEM TEDNU

V znamenju živahnih kriminalcev

Začelo se je sojenje bratoma, ki sta pred nekaj leti v Los Angelesu ubila starša, da bi tako prišla do družinskega premoženja – Odkrivanje zlorab na kongresnem griču – Teoretične zarote v New Yorku

OD NAŠEGA DOPISNIKA

NEW YORK, 25. julija – »Najboljši človek za vodenje FBI,« je na rožnatem vrtu za Belo hišo dejal predsednik Clinton in potrepljal po ramenu 43-letnega Louisa Freeha. Novi direktor (potrdili ga mora še senat) vplivnega zveznega preiskovalnega urada je bil do sedaj zvezni sodnik v New Yorku, pred tem pa je delal v FBI in zaslovel kot dober agent. Razbil je namreč mafijsko druščino 125 gangsterjev, ki jih je vodil Anthony Scotto, delovali pa so v newyorškem pristanišču. Kot pomočnik newyorškega tožilca pa je razkrinkal tudi »pizza connection« (mafijski obroč preprodajalcev heroina) in izsledil Walterja Leroya Moodyja, ki je s pisemskimi bombami ubil nekaj uglednih osebnosti iz ameriškega sodstva.

Imenovanje Freeha kot glavnega preganjalca zla v ZDA je pozitivni pol osi, na kateri merijo svoje moči kriminal in preganjalci zla. Pri tem je o zlu seveda več napisanega in povedanega kot pa o njegovih preganjalcih. To je v Ameriki že običajno, toda zdi se, da je bil minuli teden na področju kriminala in vsega, kar diši po njem, še posebej razgiban.

Hollywoodski bogataš in kubanski priseljenec Jose Menendez in njegova žena Kitty sta avgusta 1989 sedela v dnevni sobi svoje razkošne 4 milijone dolarjev vredne vile na Beverly Hillsu, gledala televizijo in zobljala pokljajoči popcorn. V nasledjem hipu so ju pokosili streli. Zdaj, štiri leta kasneje in po številnih preiskavah in zasliševanjih stojita pred sodiščem otroka umorjenih. Brata Erik in Lyle Menendez sta obtožena, da sta ubila svoja starša zato, da bi se dokopala do bogate dediščine. Fanta, ki sta zdaj stara 25 in 22 let, sta nemudoma po umoru začela živeti na visoki nogi in sta v nekaj tednih za potovanja, nove avtomobile, nakit in obleko potrošila milijon dolarjev. »Motiv za umor je bil samo eden: pogoltnost,« je pred poroto v torek izjavil javni tožilec. Zagovorniki obtoženih so do zdaj v obrambo povedali le to, da sta bila brata v otroštvu večkrat predmet zlorab staršev.

Na kongresnem griču v Washingtonu se je v minulem tednu začela politično zelo eksplozivna preiskava, izvirajoča iz kaznivega dejanja, ki se mu preprosto reče goljufija. Preiskava še poteka in zato vsi osumljeni seveda še veljajo za nedolžne – dokler se jim ne dokaže krivda – toda v časopisih je že vse polno namigov, da je v središču preiskave eden izmed najvplivnejših kongresnikov. Gre za Dana Rostenkowskega, visokega in plečatega poslanca iz Chicaga, ki je predsednik kongresnega odbora za upravno materialne zadeve (med drugim sodi v ta okvir tudi zvezni proračun). Za zdaj je rečeno, da je »poslanec A« na nedovoljen in protizakonit način dobil nekaj deset tisoč dolarjev. To vsoto naj bi dobil v času, ko se je interni poštni urad na Capitolu spuščal v razne malverzacije, delček dobička od njih pa se je menda znašel tudi v kongresnikovem žepu. Hkrati s tem kongresnikom omenjajo še bivšega kongresnika Joea Kolterja, ki je sicer eden izmed pomembnih lobistov za Hrvaško v Washingtonu. Vprašanje pa je seveda, ali ne gre samo za kako novo strankarsko podtikanje. To ne bi bilo te dni prav nič nenavadno, saj se Clintonova administracija bori za sprejetje svojega ekonomskega programa oziroma proračuna, demokratski kongresnik Rostenkowski – ki je pravi politični veteran in verjetno zelo dobro ve, da se pri vseh milijonih dolarjev, ki se ponujajo, ne gre prodajati za nekaj ušivih tisočakov – pa je nedvomno trn v peti republikancem, ki nasprotujejo Clintonovemu načrtu reševanja proračuna s pomočjo zviševanja davkov na račun premožnih Američanov.

Medtem pa je policija v New Yorku, ki se sicer pospešeno ukvarja z lovom na fundamentalistične teroriste (do zdaj so aretirali že dvanajst oseb, osumljenih načrtovanja bombnih napadov na OZN in predore pod reko Hudson), zdaj odkrila še novo teroristično skupino. Gre za kakih deset morilcev, ki naj bi jih v New York poslal narkokartelski šef Pablo Escobar iz Medellina v Kolumbiji. Najeti morilci naj bi pobili tiste preprodajalce mamil, ki so »pozabili« poslati plačilo medellinskemu kartelu. Nekaj krogel pa naj bi morilci namenili tudi tistim, ki bi utegnili pričati zoper Escobarja. Poleg tega pa naj bi kolumbijski teroristi nastavili po avtomobilih v New Yorku bombe. To naj bi storili v primeru, če bi Escobarja, ki je na begu, ujele kolumbijske oblasti (Escobar je lani pobegnil iz zapora in sodne oblasti v Bogoli so tistemu, ki ga ujame, obljubile nagrado v višini 6,7 milijona dolarjev). Newyorška policija je skupino najetih morilcev odkrila potem, ko so prejšnji teden v New Orleansu aretirali 32-letno Kolumbijko Eliano Escobar. Ta naj bi po naročilu narkokartela v New Yorku »koordinirala« operacije najetih morilcev. Posamezniki iz policijskih krogov pa menijo, da je pošiljka Eliane in morilcev le dimna zavesa, izza katere Medellin utegne pripraviti kako novo večjo podlost.

MITJA MERŠOL

ISKRICE

Zahtevaj mnogo od sebe in pričakuj malo od drugih: tako ti bo prihranjene veliko jeze.

KONFUCIJ

PA ŠE TO

RDEČI KRIŽ SE ŠE NI ODCEPIL – Je že res, da je Rdeči križ mednarodna, nadnacionalna humanitarna organizacija, katere poslanstvo presega državne meje, vendar pa suverene in samostojne države ponavadi k njegovemu imenu pripišejo tudi svoje. V mestni organizaciji Rdečega križa Ljubljana očitno še niso slišali za to, da je Slovenija zdaj tudi samostojna in suverena država, saj bodočim voznikom, ki pri njih uspešno opravijo tečaj iz prve pomoči, izdajo izkaznico jugoslovanskega Rdečega križa.

DELO
ŠPORT
Ponedeljek, 26. julija 1993

Srebro kadetskemu paru, bron pa Poloni Čehovin

Na 36. mladinskem evropskem namiznoteniškem prvenstvu v Tivoliju kolajni tudi za domače zastopstvo – Janez Petrovčič in Petra Dermastija navdušila

LJUBLJANA – Sobota in nedelja sta bila zaključna dneva 36. mladinskega evropskega prvenstva v namiznem tenisu. V dvorani Tivoli so za mizami ostajali samo še najboljši v desetih konkurencah posameznikov in dvojic, boji za točke pa so bili znova izredno razburljivi. Seveda ni manjkalo tudi presenečenj, kar je v nekaterih primerih pomenilo solze razočaranih, v drugih pa neizmerno veselje tistih, ki se takega uspeha niso nadejali.

Za slovensko zastopstvo se je prvenstvo pravzaprav končalo z uspehi nad pričakovanji. Kadetska mešana dvojica **Janez Petrovčič–Petra Dermastija** se je nazadnje okitila celo s srebrno kolajno, **Polona Čehovin** pa si je med mladinkami posamezno prigrala mesto v polfinalu, kar je pomenilo bronasto odličje. Po lanskem srebru v ekipnem tekmovanju na 35. MEP v Topolčanih je to nov uspeh naše najboljše mladinke.

V našem taboru so bili še posebej zadovoljni spričo uspeha kadetskega mešanega para, ki je bil dopolnitev uveljavitve obeh mlajših vrst že v ekipnem tekmovanju, pa tudi v drugem delu prvenstva je v mlajši konkurenci šlo dobro. Mlakarjeva, Bajčeva in Halasova so se uvrstile v tretje kolo, Dermastija pa še kolo dalje. Tudi kadetski dvojici Petrovčič–Petar in Retelj–Horvat sta se plasirali v tretji krog.

Najboljši rezultat pa je dosegla mešana dvojica Petrovčič–Dermastija. Na poti do finala je od tekme do tekme igrala bolje in v polfinalu nato ugnala tudi prva nosilca – italijansko-romunsko dvojico Piacentini–Steff. Zanimivo pa je, da letos pred prvenstvom naša sploh nista igrala skupaj, nazadnje lani na EP. Oba sta bila tokrat zelo motivirana in bojevita. V polfinalnem srečanju sta v vseh treh nizih lovila tekmeca in bila na koncu dovolj zbrana, da sta preobrnila rezultat in dosegla zmago.

V finalu proti madžarsko-romunski dvojici Gardos-Encea (tekmovanje je spremljalo kakih 1000 navdušencev) je po drugem nizu tudi že začelo kazati na slovensko zmago, vendar pa je bil v odločilnem tretjem nizu nato pritisk naju le premočan. Prišlo je do številnih napak, zlasti na svoj servis, kar je nazadnje odločilo v prid tekmecev. Toda tudi tako smo lahko z nastopom para Petrovčič–Dermastija povsem zadovoljni.

(Rezultati na 10. strani)

● Darko Makovec – Klubski trener Petrovčiča: »Medalja Petrovčiča in Petre je fantastičen uspeh, postavlja pa se vprašanje, kako naprej. V našem klubu bomo Petrovčiču nudili vse, kar je v naših močeh, na drugih pa je, da dodajo svoje. Samo delo v klubu, državno prvenstvo in en sam močnejši turnir oziroma prvenstvo je premalo, da bi se mlad igralec razvil v kakovostnega tekmovalca. Škoda je tudi, da Slovenija ne premore namiznoteniškega centra. Mislim, da vse našteto daje uspehu Petrovčiča in Dermastije še večjo težo, kot sicer . . .«

● Polona Čehovin: »Zadovoljna sem tako z rezultatom, kot z igro, ki sem jo pokazala na prvenstvu. Do polfinala posamično sem premagala dve vrhunski igralki – Molnarjevo in Košparkovo, kar je lep uspeh. V polfinalu sem izgubila s Poljčakovo, ki jo sicer dobro poznam in sva že igrala druga proti drugi. V drugem nizu sem imela dve zaključni žogi, ki pa sem ju zapravila, imela pa sem tudi premalo športne sreče. Če bi drugi niz dobila, bi imela v tretjem lepe možnosti za zmago. Prvenstvo me je močno utrudilo, saj sem v devetih dneh odgirala več ko dvajset tekem, v soboto pa kar tri zaporedna, tako da mislim samo še na počitek . . .«

Razburljiv finalni spored

Kadeti, dvojice – Piacentina–Giardina (Ita) : Lundqvist–Nyqvist (Šve) 2:0 (21:15, 21:18).

Prva nosilca iz Italije sta po pričakovanju gladko zmagala.

Kadetinje, dvojice – Encea–Steff (Rom) : Y. Wenzel–M. Wenzel (Nem) 2:0 (21:17, 21:17).

Nemki nista bili dorasli Romunkama.

Kadeti, mešane dvojice – Gardos–Encea (Mad–Rom) : Petrovčič–Dermastija (Slo) 2:1 (21:14, 22:24, 21:8).

Naša nista igrala tako dobro kot v polfinalu, a sta v drugem nizu vendarle izsilila podaljšek.

Mladinci, mešane dvojice (Köstner–Delle (Nem) : Samsonov – Pavlovič (Belorus) 2:1 (12:21, 21:19, 21:15).

Favorita sta bila Belorusa, ki pa sta bila dovolj odlična samo v prvem nizu.

Kadeti, posamično – Gardos (Mad) : Sharon (Izr) 2:1 (22:20, 25:27, 21:9).

Drugi niz je bil najlepši, Madžar pa je igral bolj tvegano.

Kadetinje, posamično – Steff : Encea (obe Rom) 2:0 (21:14, 21:16).

V romunskem derbiju je zmagala mlajša tekmica.

Mladinci, posamično – Samsonov (Belorus) : Hakansson (Šve) 2:1 (21:9, 14:21, 21:14).

Absolutni favorit je v lepi, kvalitetni partiji obranil lanski naslov.

Mladinke, posamično – Poljačkova (Slk) : Boileau (Fr) 2:0 (27:25, 21:14).

Slovakinja je v prvem nizu najprej zapravila vrsto zaključnih žog, nazadnje pa le zmagala.

Mladinci, dvojice – Samsonov–Koestner (Bel, Nem) : Andrijanov–Fadejev (Rus) 2:0 (28:26, 21:18).

V prvem nizu sta favorita zaostajala že s 15:20, a ga le dobila.

Mladinke, dvojice – Heczig–Harsanyi : Fazekas–Molnar (vse Mad) 2:0 (21:19, 21:17).

Zlato sta osvojila igralki, ki so jima v madžarskem taboru dajali manj možnosti.

36. MEP je zaprl predsednik NTZS dr. Janez Reflak, finalne tekme pa je spremljal tudi predsednik častnega odbora 36. MEP Lojze Peterle.

BOŠTJAN KOCMUR

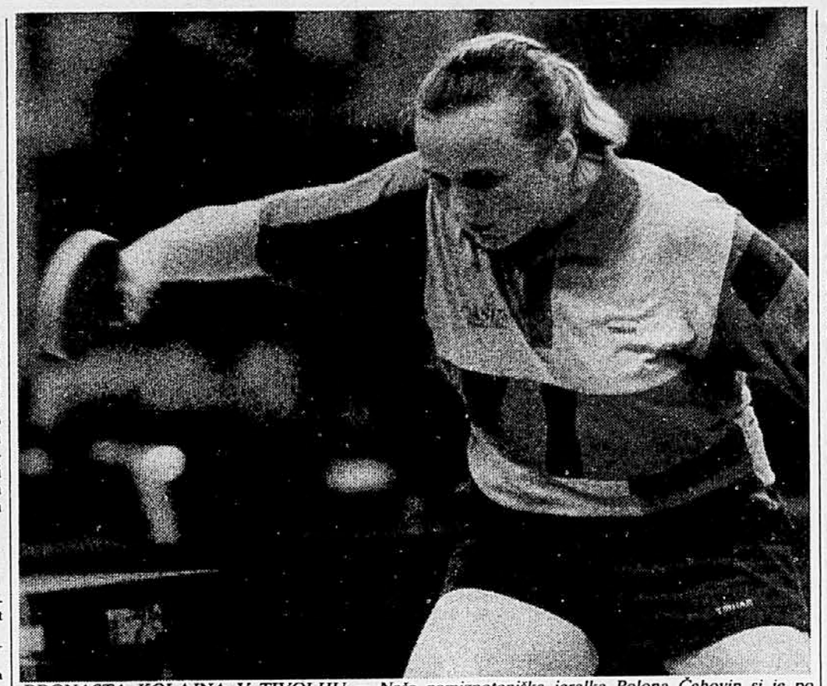

BRONASTA KOLAJNA V TIVOLIJU – Naša namiznoteniška igralka Polona Čehovin si je po lanskem ekipnem srebru tokrat priigrala bron med mladinkami posamezno. (Foto: Blaž Samec)

● Le Žitnik in Štrukelj v finalu

LOFER – V tem avstrijskem mestu je bila druga letošnja preizkušnja slalomistov na divjih vodah za točke svetovnega pokala. Našim reprezentantom ni šlo vse po načrtih, saj sta se le dva uvrstila na glavno tekmo. Kot je povedal glavni trener Silvan Pobeiraj, so imeli njegovi varovanci največ težav z dotiki vratic. Abramič in Skok sta bila sicer dovolj hitra, a sta oba zaostala za petnajsterico finalistov zaradi »petice«. Čižmanu čoln tokrat ni stekel in je bil prepočasen, tako da si mesto v finalu kategorije K-1 priveslal le Novogoričan Štrukelj.

Med kanuisti je bil Vidmar 17., Simon Hočevar pa je udaril v dvoje vrat, tako da se je v finale uvrstil le Žitnik. Tudi na glavni tekmi so bili v ospredju Britanci pri kajakaših in Nemci pri kanuistih, zmagala pa sta Francoz Curinier in olimpijski zmagovalec Pollert (Češka). Štrukelj je opravil s progo brez kazenskih točk, vendar ni imel dovolj moči za vidnejšo uvrstitev, podobno kot tudi Žitnik, ki se zaradi občutnega zaostanka ni uspel približati najboljšim.

Rezultati, K-1: 1. Curinier (Fra) 129,60, 2. Raspin 131,51, 3. Pearce (oba VB) 131,69, . . . 14. Štrukelj (Slo) 137,55; **C-1:** 1. Pollert (Češ) 139,56, 2. Lang 141,35, 3. Kaufmann (oba Nem), . . . 10. Žitnik (Slo) 150,47. (E. Č.)

TENIS

Španke prve

FRANKFURT – Letošnje tekmovanje najboljših ženskih teniških reprezentanc za pokal Federation se je končalo z zmago Španije. Arantxa Sanchez in Conchita Martinez sta si naslov priigrali že po tekmah posameznic, saj Avstralki tema igralkama iz prve svetovne deseterice nista bili kos. Španke so imele nekoliko več dela v polfinalu proti Franciji, a sta tudi v tej tekmi ostali neporaženi. Avstralke so z drugim mestom lahko izredno zadovoljne, saj so med drugim izločile tudi branilke naslova in favoritinje za vrh – Nemke.

Španija : Avstralija 3:0 (Sanchez : Provis 6:2, 6:3, Martinez : Jaggard-Lai 6:0, 6:2, Sanchez–Martinez : Smylie–Stubbs 3:6, 6:1, 6:3).

Polfinale – Španija : Francija 3:0, Avstralija : Argentina 3:0.

Finale ni bil nemški

STUTTGART – Na teniškem turnirju z nagradnim skladom 1 milijon dolarjev so si obiskovalci želeli nemški finale, vendar do njega ni prišlo. Drugi nosilec Stich (Nem) je v polfinalu sicer izločil branilca lovorike, Ukrajinca Medvedjeva z 1:6, 6:1, 6:4, zato pa se je zalomilo mlademu Nemcu Göllnerju (12. nosilec), ki ga je premagal 16. nosilec Šved Magnus Gustafsson s 6:4, 6:3.

Finale se je končal s presenečenjem. Gustafsson je po treh urah premagal Sticha s 6:3, 6:4, 3:6, 4:6, 6:4. To je bil njegov peti turnirski uspeh, za katerega je dobil 152.000 dolarjev.

Presegli vse želje

Slovenska reprezentanca je po porazu proti Franciji s 3:5 osvojila 2. mesto na mladinskem SP v balinanju – Severju in Likarju bron v zbijanju

LJUBLJANA – Slovenski balinarji so presegli tudi najbolj optimistične napovedi, izrečene pred začetkom 5. mladinskega svetovnega prvenstva za igralce do 18 let. Čeprav so v finalu slovenski reprezentantje tesno izgubili proti Francozom , razočaranja v naši vrsti ni bilo. Srebrno odličje v moštevnih bojih in dve bronasti kolajni v natančnem in hitrostnem zbijanju kaže šteti za uspeh, ki ga v naši reprezentanci pred SP niso pričakovali.

Največ zanimanja med številnimi slovenskimi ljubitelji balinanja, ki so zadnji dan SP do zadnjega kotička napolnili dvorano Balinček v Slapah, je vladalo za finalni boj Slovenije in Francije. Tako naši reprezentantje kot tudi navijači so potihem pričakovali zgodovinski uspeh, kar bi nedvomno pomenila zmaga nad svetovno balinarsko velesilo. Predvsem zavoljo dejstva, da so naši balinarji v predtekmovanju odpravili »Galske peteline« kar z 8:0. Že od začetka pa je bilo tokrat videti, da se bodo predvsem Francozi tokrat predstavili v drugačni luči. Tako so Francozi dobili igro dvojic, Uroš Vehar pa je z delitvijo točk s Poyetom še pustil nekaj upanja za našo vrsto. A tokrat ni šlo predvsem Gregorju Severju, ki je ob številnih lepih priložnostih (šestkrat zgrešil zbijanje balina) izgubil s Pingeonom in naslov svetovnega prvaka je odšel v Francijo. Sever si je že dopoldanskem delu tekmovanja priboril še bronasto kolajno v natančnem zbijanju, Likarju je pripadel bron v hitrostnem zbijanju. Tu sta zlati kolajni odšli v Francijo in Italijo.

Nedeljski rezultati:

Tekma za 1. mesto v moštvenem tekmovanju: Slovenija – Francija 3:5 (klasično: Vehar – Poyet 8:8, dvojice: Likar, Sever – Maugiron, Pingeon 7:13, bližanje in zbijanje v krog: Vehar – Poyet 25:21, Sever – Pingeon 20:21).

za 3. mesto: Italija – Hrvaška 6:2 (klasično: Scassa – Guštin 11:10, dvojice: Mandola, Cherchio – Santoro, Smolica 11:10, v krog: Scassa – Santoro 19:19, Cherchio – Guštin 24:24).

Pokal držav (tolažilna skupina od 5. do 8. mesta): Maroko – Belgija 7:1, Švica – Tunizija 6:2, Maroko – Švica 6:2, Avstralija – Alžirija 5:4, Maroko – Avstralija 6:2.

Končni vrstni red: 1. Francija, 2. Slovenija, 3. Italija, 4. Hrvaška, 5. Maroko, 7. Švica in Alžirija, 9. Belgija in Tunizija.

Tekmovanje v natančnem zbijanju, polfinale: 1. Santoro (Hrv) 48 točk, 2. Mandola (Ita) 38, 3. Sever (Slo) 33, 4. Poyet (Fra) 32; **finale:** Mandola – Santoro 40:37,

Hitrostno zbijanje, polfinale: Mogiron (Fra) – Likar (Slo) 36:28, Acchiardi (Ita) – Nouci (Alž) 37:28; **finale:** Mogiron – Acciardi 33:32.

Izjavi:

Ivo Žvokelj, selektor slovenske reprezentance: »Vendarle je težko priti v vseh disciplinah do finala, tri kolajne pa za nas na tem SP pomenijo zelo veliko. Tekmeci so tokrat bili pač boljši.«

Gregor Sever: »V polfinalu sem resda slabše zbijal kot v petkovem četrtfinalu, a vseeno sem bronaste kolajne zelo vesel. Še bolj pa sem vesel'ekipnega uspeha, ki mi več pomeni od tekmovanja v natančnem zbijanju.« (S.U.)

Sobotni izidi na strani 12

Pregled kolajn

	Z	S	B
Francija	2	–	1
Italija	1	1	1
Slovenija	–	**1**	**2**
Hrvaška	1	–	–
Alžirija	–	–	1

● Hill vodil, Prost pa zmagal

HOCKENHEIM – V deseti dirki letošnjega svetovnega prvenstva avtomobilistov formule 1 je Alain Prost še sedmič, četrtič zapored zmagal. Velika nagrada Nemčije je bila v veliki meri ponovitev prejšnje preizkušnje najhitrejših mož v Silverstonu. Tudi tokrat je namreč francoskega šampiona v veliki meri zasenčil njegov mlajši kolega v moštvu Damon Hill. Britanec je izvrstno štartal, medtem ko se je Prost prerival s Senno, zaradi česar si je prislužil tudi kazenski postanek v boksu. Hill si je privozil kar lepo prednost in tokrat nihče več ni dvomil, da si bo prislužil prvo zmago na dirkah za veliko nagrado. Toda dva kroga pred koncem mu je počila zadnja leva guma, tako da je dirko končal na 15. mestu, Prost pa je slavil zmago.

Rezultati: 1. Prost (Fra, Williams-Renault) 1:18:40,885, 2. Schumacher (Nem, Benetton-Ford) +16,664, 3. Blundell (VB, Ligier-Renault) +59,349, 4. Senna (Bra, McLaren-Ford) +1:08,229, 5. Patrese (Ita, Benetton-Ford) +1:31,516, 6. Berger (Avs, Ferrari) +1:34,754 itd; vrstni red SP: 1. Prost 77,2. Senna 50, 3. Schumacher 36,4. Hill 28, 5. Patrese 11 itd; vrstni red konstruktorjev: 1. Williams-Renault 105, 2. McLaren-Ford 53, 3. Benetton-Ford 47, 4. Ligier-Renault 19, 5. Lotus-Ford 10 itd.

Obe najboljši Slovenki polfinalistinji v Rhedi

Lep uspeh teniških igralk Barbare Mulej in Tine Križan v Nemčiji – Mariborčanka še tretja v dvoje

RHEDA – Lani je bil ta turnir z nagradnim skladom 25.000 dolarjev plen Kranjčanke Barbare Mulej, toda tudi letošnja bera ni slaba. Obe najboljši slovenski teniški igralki Barbara Mulej in Tina Križan sta bili v polfinalu posameznic, za povrh pa je bil še polfinale Križanove med dvojicami, skupaj z Nemko Wächtershäuser.

Branilka naslova je dobro začela. V prvem kolu je ugnala Nizozemko Amy Van Buuren s 6:3, 6:3, nato pa je dobila proti Nemki Nadine Raidt s 6:0, 6:3. Izredno trd je bil boj v četrtfinalu proti Rusinji Lugini, vendar je Kranjčanki nazadnje vendarle uspelo. Rezultat 3:6, 6:3, 7:6 (8:6) pove vse. V polfinalu pa se je nato ustavilo. Nemka Katja Oeljeklaus je bila tokrat močnejša in je Mulejevo premagala s 6:4, 6:3.

V drugi polovici turnirske razpredelnice je igrala Mariborčanka Tina Križan. Nemka Franken je ostala brez dobljene igre, Belgijko Maes je v drugem kolu ugnala s 6:0, 6:4. Povsem identičen rezultat je igralka Branika dosegla v četrtfinalu, ko je bila njena tekmica znova Belgijka – Caroline Wuillot. V polfinalu proti Čehinji Evi Šviglerovi pa je Križanova ostala praznih rok, čeprav je bila tekma dokaj izenačena, o čemer priča tudi rezultat 3:6, 6:7 (3:7).

DVAKRAT V POLFINALU – Tina Križan. (Foto: Bogo Čerin)

V turnirju dvojic sta Križan–Wächtershäuser v prvem kolu premagali Belgijki Maes–Wuillot s 6:1, 6:2, v drugem dobili brez boja, v polfinalu pa izgubili proti Nizozemkama s 4:6, 6:0, 3:6.

Prvi domžalski izidi

DOMŽALE – Prvi dan kvalifikacij satelitskega moškega teniškega turnirja so med drugimi igrali – Pavlinič (Slo) : Dry (ZDA) 4:6, 6:3, 6:2, Martinčevič (Slo) : Montenet (Ita) 6:2, 1:6, 7:6, Topčič (Slo) : Bagatti (Ita) 7:5, 6:3, Albertini (Ita) : Tkalec (Slo) 6:2, 3:6, 6:2, Vymetalek (Češ) : Ševčenko (Mak) 6:4, 6:1.

Najboljši amaterji na EP prihodnjič pri nas

Kongres FEGAT je na Norveškem brez obotavljanja sprejel kandidaturo Konjeniške zveze Slovenije

BIRI – 40. generalna skupščina evropske zveze amaterskih voznikov na kasaških dirkah v Biriju na Norveškem, 25 km od Lillehammerja, kraja zimskih olimpijskih iger 1994, je potrdila, da bo prihodnje evropsko prvenstvo 1994 v Sloveniji, prejkone v poletnih mesecih ali v začetku septembra. Na prvenstvu, ki ga sicer prirejajo že od leta 1954, bodo sodelovali državni prvaki ali vozniki leta iz 14 držav, članic FEGAT, in sicer Belgije, Danske, Nemčije, Finske, Francije, Madžarske, Italije, Nizozemske, Norveške, Avstrije, Švedske, Švice, Španije in Slovenije.

Vse stroške udeležbe in bivanja bodo udeleženci plačali sami, pričakovati pa je, da bo vseh gostov približno 60. Slovenska zveza bo morala poskrbeti za organizacijo in dati na voljo seveda konje, s katerimi se bodo tekmovalci po žrebu potegovali za laskavi naslov v štirih vožnjah, prejkone v dveh dneh. Prvenstvo bo tudi učinkovita priložnost za predstavitev naših turističnih biserov v okviru spremljajočega programa.

Kakor s kandidaturo Slovenije ni bilo nobenega problema (delegati v konferenčni dvorani hotela Honne so dobili tudi pisno informativno gradivo), se je na skupščini zapletlo s svetovnim prvenstvom voznic leta 1994 v Nemčiji. Naposled je zmagal predlog, da bodo ob čezmorskih državah (ZDA, Kanada, Avstralije, Nove Zelandije, morda Afrike) iz Evrope sodelovale prvouvrščene voznice z letošnjega evropskega prvenstva v Budimpešti, ki imajo vse več ko 20 zmag. Kaihlayärvi (Finska), Nagyvary (Madžarska), Quadri (Italija), Feanke (Švedska), Raum (Nemčija), Boeck (Danska) in morda Bait Alm – Tweter (Norveška), če bo kaka odpoved iz čezmorskih držav. Tekmovalke, brez Slovenke torej, bodo vozile v Geesenkirchnu, Mönchengladbachu, Reckeinghausnu in Dinshaknu. Predlog, da bi tekmovale evropske državne prvakinje (6) z največ zmagami v letu 1993, ni dobil soglasja.

HENRIK ÜBELEIS

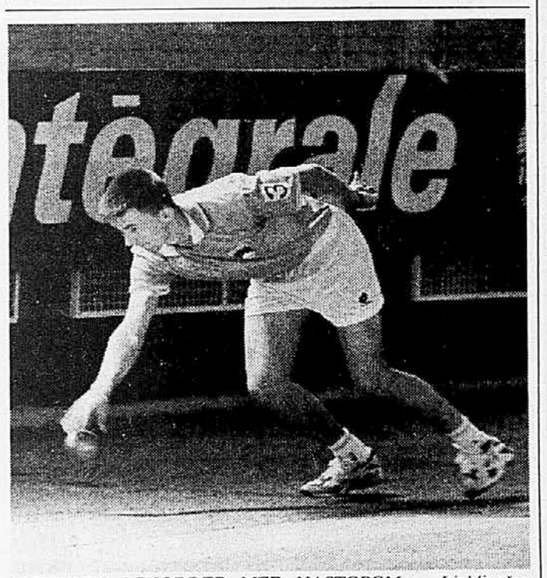

SVETOVNI REKORDER MED NASTOPOM – Ljubljančan Gregor Sever je v četrtfinalu tekmovanja v natančnem zbijanju zbral neverjetnih 53 točk. (Foto: Grega Repovž)

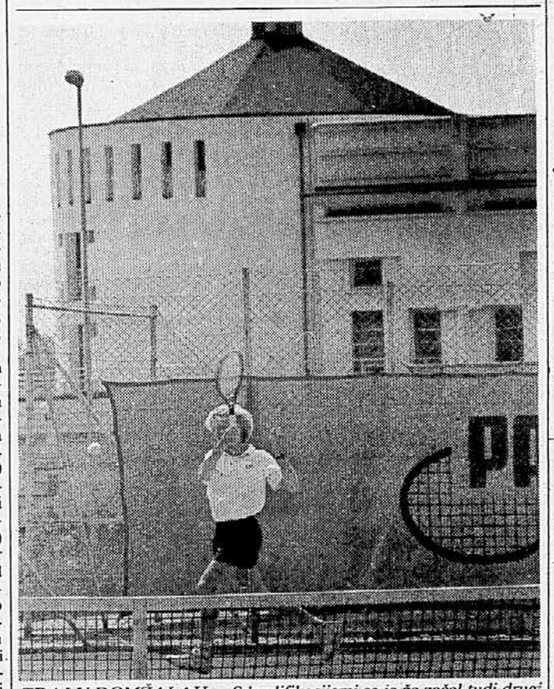

ZDAJ V DOMŽALAH – S kvalifikacijami se je že začel tudi drugi slovenski satelitski turnir moških – v teniškem centru Ten-ten v Domžalah. (Foto: Blaž Samec)

Maribor Slovaku Kaščaku

Prvi slovenski satelitski teniški turnir moških je lepo uspel – Naš Jaka Božič je s Hrvatom Igorjem Šarićem zmagal med dvojicami – Zdaj Domžale

MARIBOR – Prvi teniški turnir slovenske moške satelitske serije se je na igriščih ŽTK Maribor končal z zmago 18-letnega Slovaka Filipa Kaščaka. V finalu je premagal Čeha Havela po razburljivem boju v treh nizih. Potem ko so se štirje slovenski igralci uvrstili med posamezniki v osmino finala, je bilo med dvojicami še bolje – Portorožan Jaka Božič si je skupaj s Hrvatom Igorjem Šarićem priigral prvo mesto z zmago v finalu nad močnima Slovakoma.

Polfinalni razplet med posamezniki je bil zanimiv, saj je v slovaškem derbiju Filip Kaščak premagal prvega nosilca Galika, pri čemer je slednji v tretjem nizu povsem klonil, Čeh Jan Havel pa je ugnal Avstrijca Petrovskega.

Finale je bil zelo razburljiv. Kaščak, ki je bil v mladinski konkurenci znan igralec (dobil je Orange bowl do 14 let in bil evropski prvak do 16 let), je tokrat prvič igral na satelitskem turnirju in v zaključni tekmi dobil proti tekmecu iz Češke, ki že ima rutino, a se je vrnil v areno po dveletni odsotnosti zaradi poškodbe.

● Na tem prvem satelitskem turnirju so razdelili skupno 6200 dolarjev. Zmagovalec med posamezniki je dobil 812,50 dolarja, drugi pa 562,50. Na prvi par je odpadlo okroglih 400 dolarjev, drugi pa je dobil polovico.

Filip Kaščak je po zmagi dejal: »Turnir je bil dobro organiziran, Maribor pa je zelo lepo mesto. Malo je nagajalo vreme – najprej smo imeli dež, zdaj pa veliko vročino, toda s svojim nastopom sem zelo zadovoljen. Tudi v finalu sem igral dobro, v drugem nizu mi je sicer nekoliko popustila zbranost, a sem se nato spet uigral in pravzparav zanesljivo zmagal.

Rezultati – posamezniki, polfinale – Kaščak (Slk) : Galik (Slk) 6:3, 5:7, 6:0, Havel (Češ) : Petrovsky (Avs) 6:2, 6:3, finale – Kaščak : Havel 6:3, 3:6, 6:4. **dvojice,** polfinale: Galik-Kaščak (Slk) : Blumauer-Oberleitner (Avs) 6:2, 4:6, 6:4, Božič-Šarić (Sl-Hrv) : Musil-Pelikan (Češ) 6:3, 2:6, 6:4, finale: Božič-Šarić : Kaščak-Galik 6:4, 6:4.

MARTINA FERENČAK

Satelit – nova pridobitev

MARIBOR – Ob turnirju na Taboru je Teniška zveza Slovenije priredila novinarsko konferenco, na kateri je predstavila prvo satelitsko serijo v moškem tenisu v Sloveniji. Po Mariboru sta na vrsti še turnirja v Domžalah in Ljubljani (Olimpija), zaključni turnir (masters) pa bo v Portorožu od 9.–13. avgusta. Skupni nagradni sklad je 25.000 dolarjev.

Pomen satelitskih turnirjev je predvsem v tem, da opozori na teniško dejavnost posameznih okolij, hkrati pa omogoči domačim igralcem začetek lova na točke ATP. Z odzivom igralcev – bilo jih je blizu 160 iz 23 držav – so prireditelji zadovoljni, s premiero pa so se pohvalili tudi udeleženci. (M. F.)

ŠPORT PO SVETU

Tiriac še vedno Beckerjev menedžer?

BONN – Potem, ko je v sredo kot bomba odjeknila novica o koncu najmogočnejše teniško– finančne naveze, Boris Becker – Ion Tiriac, je slednji za nemške časopise povedal, da je še vedno menedžer nemškega asa, saj ima pogodbo do konca 1996. Tiriac je tudi dejal:» Boris ne more enostransko prekiniti pogodbe. Še najprej bom opravljal pogodbene obveznosti, po katerih imam le jaz pooblastilo za njihovo izvajanje.«

Ryne Sandberg ima najboljšo pogodbo

WASHINGTON – Zvezdnik baseballskega moštva Chicago Cubsov Ryne Sandberg ima najboljšo enoletno pogodbo med ameriškimi športniki. Za eno leto igranja dobi 6,475 milijona dolarjev. Na drugem mestu je hokejist Mario Lemieux (Pittsburg Penguins) s 6 milijoni. Tretji na lestvici je s 5,72 milijoni košarkar San Antonia David Robinson. Na četrtem mestu pa je s 5,35 milijoni dolarjev najbolje plačani ameriški nogometaš Steve Young. Barry Bonds, prav tako igralec baseballa, iz San Francisca ima najboljšo večletno pogodbo. Za šest let igranja bo dobil 43,75 milijona dolarjev. Drugi na listi je Mario Lemieux z 42 milijoni dolarji (ima sedemletno pogodbo), tretji pa košarkar Shaquille O'Neil, ki je za 40 milijonov zvest Orlando Magicu. Na četrtem mestu pa je zopet Steve Young s 26,75 milijoni dolarjev.

Warwick jo je odnesel le z odrgninami

HOCKENHEIM – Angleški voznik formule 1 Derek Warwick, je imel veliko sreče, da je nastopil na dirki v Hockenheimu. Na treningu za ogrevanje se je zaletel z Italijanom Luco Badoerjem, a je kljub prevračanju staknil le odrgnine na tilniku. Po nesreči so ga odpeljali na rentgen, kjer pa niso odkrili hujših poškodb in Warwick se je lahko udeležil dirke. Po nesreči je povedal: »Tilnik me rahlo boli, imam glavobol, toda mislim, da sem pripravljen na dirko. Imel sem srečo, toda avto je briljanten.«

Dvoboj med Lewisom in Christijem

LONDON – Svetovni prvak na 100 metrov Američan Carl Lewis in olimpijski zmagovalec na tej razdalji Linford Christie se bosta po dveh letih ponovno pomerila v šprintu. Za nastop, ki bo 30. julija v Gatesheadovu v Veliki Britaniji, bosta dobila po 150.000 dolarjev kar znese okrog 15.000 dolarjev na sekundo. Lewis in Christie sta se doslej srečala trinajstkrat, le enkrat pa je zmagal Christie. Tek med Lewisom in Christijem bo dva tedna pred svetovnim prvenstvom v Stuttgartu. Lewis je letos na 100 metrov tekel štirikrat in še ni zmagal, toda s premočnim vetrom je na prvenstvu v ZDA dosegel čas 9,90. Na mitingu v Lilleju in v Luzani pa je ob normalnih pogojih tekel 10,07. Christie je na sedmih letošnjih nastopih zmagal, njegov najboljši rezultat pa je 10,06.

● Štern in Mihič že prvaka

GROBNIK – Tretja tekma motociklistov za prvenstvo Slovenije in druga za lovoriko Alpe-Adria je privabila na avtodrom Grobnik približno 1.000 gledalcev, ki so v ugodnih vremenskih razmerah videli razburljive in kakovostne dirke. Zaradi samo dveh prijavljenih dirkačev v razredu do 80 ccm sta se Rokavec in Špendal pridružila kolegom razreda 125 ccm SP. Zmagal je Rokavec s krogom prednosti. V razredu 125 ccm SP je bil najhitrejši Zenič pred Urbančičem in Dončičem. V skupnem seštevku še naprej vodi Zbičajnik z 48 točkami pred Urbančičem s 43 in Zeničem s 40.

Najbolj razburljiva je bila dirka razreda 125 ccm, kjer sta se srečala večna tekmeca Gregor Gorec in Igor Jerman, njun dvoboj pa je odločil zadnji krog. Gorec je bil na koncu srečnejši, saj je le za nekaj centimetrov premagal člana HB raing teama. V skupnem seštevku kljub porazu še vedno vodi Jerman s 54 točkami pred Gorcem s 50. V razredu do 250 ccm Albin Stern ni imel prave konkurence. Še tretjič je zanesljivo zmagal in si tudi zagotovil naslov državnega prvaka pred zadnjo dirko državnega prvenstva, ki bo na sporedu 4. in 5. septembra na Grobniku. Prav tako si je s tretjo zmago v razredu do 600 ccm naslov prvaka zagotovil Marko Mihič. (D. Š.)

Indurainu tretji Tour

Največjo kolesarsko dirko Tour de France je tretjič zapored dobil Španec – Najboljši v gorah Rominger, v šprintih pa Abdužaparatov

PARIZ – Španec Miguel Indurain je tretjič zapored dobil Tour de France, najbolj zahtevno kolesarsko dirko na svetu. V treh tednih je Bask zlahka obvladoval tekmece in na koncu zmagal 4:59 minute pred Švicarjem Tonyjem Romingerjem in 5:48 pred Poljakom Zenonom Jaskulo. Indurain je prvi kolesar na svetu, ki je v dveh letih zapored zmagal na obeh največji dirkah – Touru in Giru.

»Seveda sem utrujen, saj sem moral v treh tednih ničkolikokrat odbiti napade tekmecev, med katerimi je bil najbolj vztrajen in najbolj nevaren Švicar Rominger,« je po zmagi povedal 29-letni Bask. Indurain je dvakrat oblekel rumeno majico. Prvič na prologu, drugič pa na kronometru v Lac de Madinu, kjer je obakrat zmagal. »Letošnja zmaga ni nič lažja kot prejšnji dve. Tudi prihodnje leto bom poskušal zmagati,« je na cilju v Pariz povedal Miguel Indurain.

Tour je bil letos dolg 3.714 kilometrov, imel pa je 20 etap.

Zaradi Indurainove velike premoči je bil letošnji Tour nezanimiv. V prvem delu so kraljevali šprinterji, ki pa so vsi po vrsti odstopili, tako da je drugič v karieri zeleno majico osvojil Uzbekistanec Džamolidin Abdužaparov, ki je zbral 263 točk, kar 130 več od Belgijca Johana Museeuwa in Italijana Maximiliana Sciandrija, ki je bil tretji..

V Alpah in Pirenejih je bil najboljši Švicar Tony Rominger, ki je osvojil pikčasto majico najboljšega gorskega voznika s 449 točkami. Drugi je bil Italijan Claudio Chiappucci, zmagovalec zadnjih dveh let, tretji pa Kolumbijec Oliveiro Rincon.

Indurainu 670.000 DEM

● Indurain je za zmago dobil dva milijona frankov (670.000 DEM). Drugouvrščeni Rominger je dobil 330.000 DEM, tretjuvrščeni Zenon Jaskula 130.000 DEM, zadnji nagrajeni – 60. – pa 830 DEM.

Rezultati 20. etape (Viry Chatillona – Pariz, 180 km): 1. Abdužaparov (Uzb) 5;27:20, 2. Moncassin (Fra), 3. Colage (Ita), 4. Raab (Nem), 5. Sciandri (Ita), 6. Anderson (Avst), 7. Museuuw (Bel), 8. Fidanza (Ita), 9. Capelle (Fra), 10. Sergeant (Bel); **končni vrstni red:** 1. Indurain 95;57:09, 2. Rominger (Švi) 4:59, 3. Jaskula (Pol) 5:48, 4. Mejia (Kol) 7:29, 5. Rijs (Dan) 16:26, 6. Chiappucci 17:18, 7. Bruyneel (Bel) 18:04, 8. Hampsten (ZDA) 20:14, 9. Delgado (Špa) 23:57, 10. Puljnikov (Ukr) 25:29, 20. Bugno 40:08.

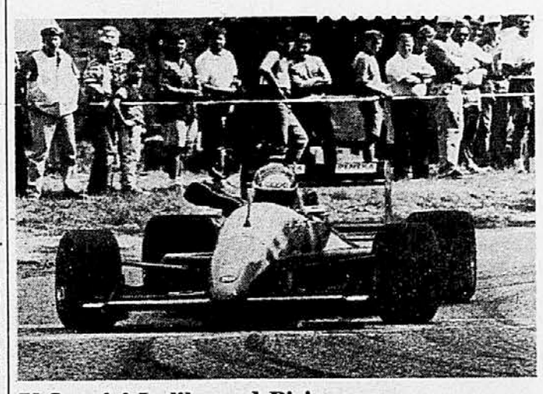

V Sevnici Lulik pred Pirjevcem

SEVNICA – Po razburljivem obračunu s Stojanom Pirjevcem je na 2. avtomobilistični dirki za DP v gorskih vožnjah zmagal Silvan Lulik, ki je tokrat nastopil z vozilom lancio skupine A. Lulik je Pirjevcu prepustil drugo vožnjo, v tretji pa je le-ta doživel manjšo nesrečo, kar mu je onemogočilo enakovreden spopad. V skupini N je bil najboljši Italijan Lucio Stolli, za DP pa domačin Samo Valant. Pravi avtomobilistični praznik, na katerem je nastopilo približno 60 voznikov iz 7 držav, so marljivi organizatorji začinili tudi z dirkami oldtimerjev, z nastopi voznikov za pokal Daihatsu ter najbolj atraktivnimi – prototipi in formulami. Štiri kilometre dolga proga med vasema Impolco in Studencem ni povzročala nikakršnih težav dirkalnikom, ki so bili od turističnih vozil hitrejši tudi po 10 sekund. Največje presenečenje v pokalu Daihatsu je obetal 22-letni Tilen Holynski, ki je začel izvrstno, tako da je že kazalo, da bo to njegov srečen dan, vendar je proti koncu nekoliko popustil, tako, da je moral tokrat zmago prepustiti Tomislavu Stautu. Na sliki: med tistimi, ki so vzbudili veliko pozornosti, je bil tudi Zajelšnik z reynardom – vw, čeprav prav veliko uspeha ni imel. (Foto: Igor Zaplatil)

Dvorana Tivoli spet v rokah košarkarjev

Košarkarji Smelta Olimpije danes pričenjajo priprave na novo tekmovalno sezono – Do dvoboja s CSKA 60 treningov in 14 prijateljskih tekem

LJUBLJANA – Košarkarska dvorana Hale Tivoli ni dolgo samevala. Komajda so pospravili namizneteniške mize, že so vanjo vstopili košarkarji Smelta Olimpije, ki danes dopoldan pričenjanjo s pripravami na novo tekmovalno sezono. Zagoreli in z napolnjenimi akumulatorji so še zadnjič sproščeno poklepetali o poletnih dogodivščinah. Odslej jih čaka peklenski tempo treninga, ki ga bosta narekovala trener Zmago Sagadin in njegov pomočnik Tomo Mahorič.

Že pred dnevi sta se v klubskih prostorih pojavila **Slavko Kotnik**, ki še vedno proučuje možnosti za selitev v Benetke, in nova pridobitev **Vitalij Nosov**. Preostali so se šele v zadnjem hipu vrnili z zasluženega dopusta, nekateri mlajši in polni moči, tako kot **Boris Gorenc** in **Klemen Zaletel** pa s košarkarskih kampov v ZDA, kjer sta poskušala izpopolniti svoje košarkarsko znanje.

Kot nam je povedal sekretar Smelta Olimpije **Zoran Martič**, bodo igralci dvakrat dnevno vadili v dvorani Tivoli do 2. avgusta, ko se bodo preselili v Slovenske Konjice. Tam bodo ostali do 12. avgusta in odigrali prve tekme na Ikovem memorialu, naslednje preizkušnje pa jih čakajo od 13. do 15. avgusta na drugem mednarodnem turnirju v domžalskem teniškem centru Ten Ten. Pred zaključnim delom priprav bodo odpotovali še v Solun, kjer bodo nastopili na dveh močnih turnirjih, enega od njih prireja novi delodajalec **Jureta Zdovca**, Iraklis. Do prve kvalifikacijske tekme evropske lige z moskovskim CSKA, ki bo na sporedu 9. septembra, in prvega kola lige SBA 19. septembra, v katerem se bodo Ljubljančani pomerili z avstrijskim St. Pöltnom bodo skupno opravili 50 treningov in 14 tekem, kar bi po mnenju trenerja Sagadina moralo zadoščati za uresničitev začrtanih ciljev.

Ljubljanskemu strategu po številnih težavah v minulih sezonah zaradi omejenega števila igralcev letos grozi nova nevarnost. Status igralca prvega moštva ima kar 14 profesionalnih košarkarjev, zato nekaterim mlajšim, ki so šele spomladi podpisali prve pogodbe, grozi vrnitev v mlado ekipo Smelta Olimpije in nastopanje v rdeči skupini SKL. Vzvratni korak, pa čeprav le v klubskih vrstah, bi po mnenju trenerja mladinske ekipe **Lada Gorjana** utegnil nadobudnežem spodrezati krila in jim vzeti prepotrebno samozavest, zato jim bo treba dati dodatno injekcijo motivacije v boju za mesto v najboljši deseterici, ki bo nastopila na mednarodnem prizorišču.

Zmago Sagadin bo lahko v sezoni 1993/94 računal na naslednje igralce: **branilci:** Hauptman, Daneu, Gorenc, Zaletel, Belina, Mitchell (?), **krilni igralci:** Horvat, Jovanovič, Šetina, **centri:** Kotnik, Djurišić, Nosov, Kraljević, Tušek.

VITALIJ NOSOV

Tihi Rus je zamenjal bučnega Američana

Nova okrepitev Smelta Olimpije **Vitalij Nosov** bo imel v prvih stikih z ljubljanskimi gledalci in Green Dragonsi težko nalogo, saj bo moral iz njihovih src izbrisati spomin na priljubljenega **De Anthonyja Langstona**. Kot nam je ob prihodu povedal, se naloge ne boji, čeprav ob lanskem gostovanju Avtodorožnika iz Saratova pri domžalskem Heliosu v dvoboju Koračevega pokala ni navdušil zahtevnega občinstva. »Slovenci me žal poznate le po tisti nesrečni tekmi in dejstvu, da sem v ruski reprezentanci, ki je lani nastopila na OI in letos na EP, igral le epizodno vlogo rezervnega igralca. **Jurij Selihov** mi ni zaupal,« je povedal 25-letni 212 cm visoki center in zatrdil, da je s Smeltom Olimpijo sklenil triletno pogodbo, za razliko od direktorja **Iva Zorčiča**, ki je ob predstavitvi navedel, da gre za štiriletni sporazum. V vrste Smelta Olimpije je hotel prestopiti že lani, vendar mu »nori predsednik Avtodorožnika«, kot pravi, ni dovolil predčasno zapustiti kluba. Do konca je moral odslužiti pogodbo, ob sodelovanju v ruski reprezentanci pa tudi spoznal nekatere bodoče soigralce. »Videl sem nastope slovenske izbrane vrste na kvalifikacijah za OI v Bilbau, ob gostovanju v Domžalah pa sem si ogledal tudi tekmo Smelt Olimpija : Olympiakos. Poznam igralca s številko 14 ... da, Kotnik. Gre za izkušeno, čvrsto ekipo, zato sem prepričan, da bomo odigrali vidno vlogo na mednarodni sceni,« je v angleščini povedal visoki center in z za glavo nižjo soprogo Oksano, sicer trenerko ritmične gimnastike, odhitel v svoj novi dom v neposredni bližini dvorane Tivoli.

EDUARDO BROZOVIČ

Najprej med najboljšo šesterico

POLZELA – Košarkarji Savinjske Polzele bodo v sezoni 1993/94 prvič nastopili v zeleni skupini slovenske košarkarske lige. Na enomesečni odmor so odšli 2. julija, ko so opravili zaključno testiranje funkcionalnih sposobnosti ter meritve mejnih tež. Obdelani rezultati testiranja bodo osnova za fazo osnovne priprave ekipe za sezono. Kdaj in kako bodo potekale priprave, je trener **Boris Zrinjski** povedal: »S pripravami bomo pričeli v nedeljo, 1. avgusta. Po novinarski konferenci ob 18. uri, bo uro kasneje prvi trening. Prva faza osnovnih priprav bo od 2. do 21. avgusta na Polzeli, vmes pa bomo na bazičnih pripravah en teden na Gori Oljki. Druga faza specialnih priprav bo naslednje tri tedne, vmes pa tudi prijateljske tekme in predtekmovanje pokalnega tekmovanja. Ekipa se bistveno ni spremenila. V prvem prestopnem roku sta pristopila **Jure Štavrov** (Kokra Lipje) in **Sašo Govc** (Prebold). Drugi tujec iz lanskega prvenstva, **Vladimir Vasiljević**, odhaja h KK Prebold, tako da imamo odprto eno mesto za drugega tujca. Okrepili smo strokovni štab, saj bo v klubu profesionalno deloval trener **Franc Podlipnik** iz Kranja, ki bo skrbel za vzgojo mladih igralcev ter tudi sodeloval kot moj pomočnik. Glede na verjetne spremembe tekmovalnega sistema v naslednji sezoni, smo si kot osnovni cilj zastavili obstanek v zeleni skupini. V prvi fazi tekmovanja je cilj uvrstitev med šest najboljših, ki nadaljujejo tekmovanje v zeleni skupini.«

TONE TAVČAR

Helios precej spremenjen

DOMŽALE – V dvorani komunalnega centra so se po skoraj mesecu dni zaslužnih počitnic zbrali košarkarji Heliosa z novim trenerjem **Predragom Milovićem**. Na prvem sestanku, kjer je Milović igralcem predstavil načrt priprav, ni bilo **Spasoja Todoroviča**, ki je odšel v Ilirijo, **Vlado Mičunović** in **Dejan Jevtović** pa naj bi v novi sezoni igrala v Kopru oziroma Mariboru, čeprav po besedah **Aleša Klavžarja**, novega klubskega sekretarja, s strani zainteresiranih klubov Slovenice Kopra in Maricoma Miklavža, niso prejeli še nobenih uradnih zahtev po izpisnicah.

Po testiranju na igrišču v športnem parku v Domžalah se bodo Domžalčani odpravili na sedemdnevne priprave v Most na Soči.

»Tam nas ne čaka nič lahkega, toda za zahtevno tekmovanje v državnem prvenstvu in tekmovanju v pokalu Radivoja Koraća se je treba pošteno pripraviti,« je pred odhodom povedal najstarejši, kapetan **Dušan Kovačič**.

Prve dni avgusta bodo Domžalčani odigrali vrsto prijateljskih tekem, 13., 14. in 15. avgusta pa bodo skupaj s **Stefanelom**, **Panioniosom** in **Smeltom Olimpijo**, nastopili na turnirju na prostem, na centralnem teniškem igrišču v Domžalah.

Na pripravah bo z moštvom tudi 205 cm visoki center **Andrija Lazović**, morebitna okrepitev Domžalčanov, iz slovenske vojske se je vrnil tudi branilec **Matjaž Cimperman**.

SANDI KRAŠEVEC

Menjava v konjiškem vrhu

SLOVENSKE KONJICE – Vzpon konjiške košarke se je začel leta 1978, ko je predsednik postal **Vili Klančnik st.**, na nedavnem občnem zboru pa je po natanko poldrugem desetletju vodilni položaj daleč najbolj uspešnega športnega kolektiva v Slovenskih Konjicah prepustil direktorju Cometa **Branku Pavlinu.**

Pokrovitelj s tem trdneje vstopa v vodenje kluba, tekmovalni cilji pa kljub temu ne bodo bistveno večji. »V novi sezoni bosta v ospredju novi dvig organiziranosti kluba, pri katerem naj bi imelo zelo pomembno vlogo prav podjetje **Comet**, in še naprej igranje v zeleni skupini. Ključni igralci imajo sklenjene najmanj dveletne pogodbe in predvsem bomo otipavali možnosti za sezono 1994/95, za katero bi že lahko načrtovali prodor v evropski pokal,« je dejal Pavlin, ki je obči zbor KK Comet ocenil kot vrh konjiškega športa.

Comet je eden redkih klubov z vsemi moškimi in ženskimi ekipami (obe članski vrsti sta v najbolj elitnih skupinah SKL), obseg dela pa se je močno povečal v zadnjem letu, ko je bila zgrajena nova dvorana. V tem obdobju so organizirali osem reprezentančnih tekem in kvalifikacijski turnir za žensko EP, letni proračun pa se je povzpel že na četrt milijona mark.

Proračunska sredstva predstavljajo le še slabo tretjino vsote, približno enak delež zagotovijo v klubu z lastno dejavnostjo, razliko – okoli 40 odstotkov pa prispeva pokrovitelj kluba, ki je sodelovanje začel že leta 1979.

Moška ekipa se bo na prvem treningu zbrala pojutrišnjem, ženske pa bodo s treningi začele 9. avgusta. Edini novinec je visoki **Slobodan Benić** (26 let, 207 cm), toda z njim prestopni rok za Comet še ni končan. V naslednjih dneh naj bi prišlo do novega podpisa, ki naj bi Konjičanom še bolj utrdil mesto v zeleni skupini in nemara jih že v tej sezoni približal krogu najboljših.

ŽELJKO ZULE

Močnejši kot lani

ROGAŠKA SLATINA – Trener košarkarjev Rogaške Donat Mg **Srečko Žgajnar** je odredil začetek priprav svoje ekipe za ponedeljek, torej za danes. Prav v teh dneh pa so v klubu rešili še zadnjo neznanko, saj je enoletno pogodbo podpisal najboljši igralec in strelec **Damjan Novaković**, katerega so še kako vabili v svoje vrste številni slovenski klubi. Zdaj je neznanka samo še **Iztok Virant**, za katerega pa so v klubu prepričani, da bo še naprej nosil rumeni dres Donata Mg.

Priprave bodo večji del v Rogaški Slatini, ekipa pa naj bi odšla na petdnevne višinske priprave, vendar kraj še ni določen. Kot je povedal trener Žgajner, bo letošnja sezona priložnost za mlade igralce, da dokažejo svojo nadarjenost, želja kluba pa je uvrstitev v osmerico v zeleni skupini. To pa je povsem realno, kajti ekipa bo kljub temu, da se ni okrepila, precej močnejša (morda kakšna okrepitev tudi še pride). Treba je namreč vedeti, da je Žgajner kompletiral lani ekipo tik pred prvenstvom in da je večji del lige minil v uigravanju novih igralcev. Trenutno stabilen finančni položaj v klubu, katerega glavni sponzor še naprej ostaja polnilnica mineralne vode Rogaška, in pa dobro delo z mladimi, dajejo prav tistim optimistom, ki napovedujejo še večji napredek slatinske košarke, ki si je v lanski sezoni utrdila svoj položaj tik pod vrhom slovenske košarke.

JANEZ TERBOVC

Danes podpisovanje pogodb

KOPER – Danes pričenjajo s treningi košarkarji koprske **Slovenice.** Ker pa vodstvo kluba, ki ga od nedavne letne skupščine vodi predsednik **Stane Birsa,** direktor zavarovalne hiše Slovenica v Kopru, z igralci še ni uspelo podpisati pogodb, so treningi vsaj prvih nekaj dni neobvezni. Tako pravi tudi trener **Vječeslav Kavedjija,** ki pa se je s klubom že dogovoril za nadaljnje sodelovanje. Direktor kluba **Natko Avdić** je sicer neuradno potrdil, da so vsi domači igralci potrdili podpis pogodbe, z izjemo **Bursića,** ki odhaja v Šežano, ter kapetana **Šantlja,** ki je okrepil Idrijo. Glede novincev pa direktor Avdić, ni mogel, oz. hotel ničesar izdati, pač pa je potrdil, da bo vse znano ta teden, saj bodo menda že danes pričeli s podpisovanjem pogodb. »V ponedeljek pričnemo s treningi in upam, da se bo vse izteklo, kot smo si zamislili. Čaka nas namreč naporna sezona in okrepitve so nam nujno potrebne, če želimo vsaj ponoviti uspeh iz pretekle sezone,« pravi trener Kavedjija, ki je s koprskimi košarkarji dosegel doslej največji uspeh v zgodovini organiziranega igranja te atraktivne športne zvrsti na Obali.

J. K.

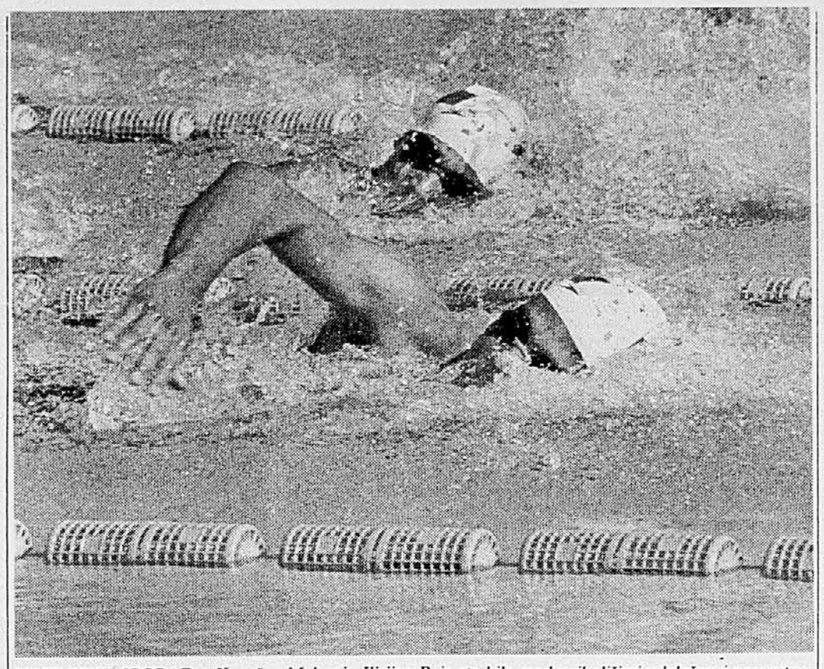

VRHUNSKI SPOPAD – Kopršan Melon in Ilirijan Poje sta bila med najboljšimi udeleženci prvenstva v Trbovljah. (Foto: Igor Zaplatil)

Pričakovana finalista

O naslovu slovenskega vaterpolskega prvaka bosta odločala kranjski Triglav in Micom Koper – Prva tekma v sredo – Tudi dvoboj za 3. mesto

KRANJ – Finalista končnice slovenskega vaterpolskega prvenstva sta po pričakovanju kranjski Triglav in Micom Koper, ki se bosta v prvi finalni tekmi pomerila že v sredo ob 21. uri v bazenu hotela Žusterna v Kopru. V finalu bosta igrala na tri zmage, naslov pa seveda branijo Kranjčani.

Kopršani so letos močno okrepili moštvo in bodo svekakor poskusili presenetiti velike tekmece. Letos sta se moštvi srečali že petkrat, trikrat so bili boljši Triglavani (v prvem delu DP, v avstrijskem prvenstvu in tekmovanju Alpe-Adria), enkrat Kopršani (v avstrijskem prvenstvu), njuno zadnje srečanje v domačem prvenstvu pa se je končalo neodločeno. V dvoboju za tretje mesto v Sloveniji bosta, prav tako na tri zmage, igrala Meggitours Kranj 90 in Ilirija. Prvo srečanje bo jutri, v torek, ob 19. uri na kopališču v Vevčah.

Triglav : Ilirija 17:3 (5:0, 2:2, 4:0, 6:1)

Letni bazen, gledalcev 100, sodnika Marinček in Pičulin (oba Kranj).

TRIGLAV: Homovec, Hajdinjak 1, Klančar, Balderman 2, Bečič 1, Čimžar, Antonijević, Grabec, Bukovac, Štirn 3, Peranović 3, Štromajer 1, Troppan6.

ILIRIJA: Štrkalj, Godec, Naglič 1, Stanišič, Kristič, Jociuč 2, Kirbiš, Dorič, Sovre, Ogrizek, Šmigoc.

Domači so zlahka visoko zmagali. Tekma ni bila posebej zanimiva, saj je bilo na obeh straneh preveč napak. Kranjčani so takoj visoko povedli, druga četrtina pa se je presenetljivo končala neodločeno.

MATJAŽ RAKOVEC

Micom Koper : Maggitours Kranj 90 24:5 (8:1, 5:1, 4:3, 7:0)

KOPER – Razen hotela Žusterna, gledalcev 150, sodnika Jerman in Rebec (oba Koper).

MICROM KOPER: Zohil, Štrkalj 6, Goljuf 4, B. Cetin 2, Starman 3, Iričanin, Primožič 2, Bojanič, Vidakovič 1, Bolčič 1, Lovrečič, Štromajer 3, M. Cetin 2.

MEGGITOURS: Dejak, Vončina, Kociper 1, Župančič, Rožman 1, Radonjič, Pičulin, Jerman 2, Čadež 1, Hajdinjak, Rauter.

Kopršani so zlahka zmagali, čeprav so morali igrati brez **Rukavine,** ki je bil kaznovan s prepovedjo igranja na eni tekmi, ker naj bi na prvi tekmi udaril **Čadeža,** kar pa sta videla le sodnika, ki sta bila neverjetno pristranska. Zakaj? To vedo le v Kranju. Varovanci trenerja **Lončareviča** so pričeli tekmo silovito, s presenetljivo veliko plavanja ter hitrimi protinapadi, kar sicer doslej ni bila njihova igra. Gostje so se branili nekaj časa preostro, ko pa so uvideli, da jim sodnika ne nasedeta, so se umirili, menjali taktiko strelov iz velike oddaljenosti ter po napakah **Zohila** v tretji četrtini dosegli tudi tri gole.

Toda vse bolj so spoznavali, da se katastrofi ne morejo izogniti in v finišu so postajali povsem brezvoljni. Tako niso v četrti četrtini niti plavali po žogo, ob enem od številnih protinapadov Kopršanov pa je sicer dobri vratar **Dejak,** ki je goste rešil še višjega poraza, kar izplaval z vrat. Z uvrstitvijo v finale končnice so Kopršani svoj prvi cilj dosegli, zastavljenih ambicij pa še ne, poudarja Lončarič.

JOŽE KREFT

Na Jesenicah najboljši avstrijski kegljači na ledu

JESENICE – Klub za kegljanje na ledu Jesenice je v počastitev 40-letnice ustanovitve kluba pripravil mednarodni turnir v kegljanju na asfaltu. Turnir je bil v športni dvorani Podmežaklja na Jesenicah, tekmovanja pa se je udeležilo 26 ekip iz Avstrije, Italije in Slovenije. Ekipe so bile razvrščene v dve skupini, v finalu pa so se prve tri ekipe iz vsake skupine pomerile med seboj. Na turnirju so bili najboljši naši severni sosedje, saj so se uvrstili na prvih šest mest. Ob koncu tekmovanja je Klub za kegljanje na ledu Jesenice ob svojem jubileju najbolj zaslužnim organizacijam in posameznikom podelil spominske plakete, ki so jih prejeli Športno društvo Jesenice, Športna zveza občine Jesenice, Zveza za kegljanje na ledu Slovenije, ASKÖ Villach, Kastelruth, Regen, Spittal, Globasnica, Ekoterm, Acroni, Adi Morhen, Aleksander Drole, Lado Sodja, Rudi Plesničar, Vinko Luževec, Edo Drobnak, Milan Lasnik, Jože Hudrič in Jože Klinar.

Izidi – skupina A: 1. St. Ulrich Silbersee 20 točk, 2. ASKÖ Villach 20, 3. Krozberg 17, 4. Furnitz I. 16, 5. Nikelsdorf 14, 6. BBU Arnoldst. I. 13 točk;

skupina B: 1. EGG 20 točk, 2. TCW Villach I. 19, 3. Selpritsch 17 (vsi Avstrija), 4. Gradbinec (Slovenija) 16, 5. SGS Spittal (Avstrija), 6. Tačka (Slovenija) 15;

finale: 1. St. Ulrich Silbersee, 2. EGG, 3. ASKö Villach, 4. TCW Villach, 5. Selpritsch, 6. Krozberg (vsi Avstrija) ...

LOJZE KERŠTAN

V 2. ligi vodi Žusterna

KOPER – V okviru druge slovenske vaterpolske lige je bil v soboto v bazenu Žusterna prvi od treh turnirjev. Drugoligaši so odigrali 2 koli, po katerih je z dvema zmagama v vodstvu koprska Žusterna, ki se je odpovedala igranju v prvi ligi. V najpomembnejši tekmi turnirja so Kopršani prepričljivo premagali Vodovodni stolp iz Kranja, velja pa še omeniti dober start Portoroža, novinca med slovenskimi vaterpolskimi klubi, ki je bil boljši od Kamnika. Najučinkovitejši igralec je bil bivši vaterpolist Kopra Miran Pečar, sedaj član Žusterne, ki je dosegel 9 golov. Vse tekme so sodili Jerman, Rebec in Čeklič (Koper) ter Marinček (Kranj).

Rezultati: Kamnik : Portorož 7:14 (2:4, 1:5, 2:3, 2:2), Vodovodni stolp : Žusterna 4:9 ((1:2, 0:4, 2:1, 1:2), Kamnik : Žusterna 3:15 (0:4, 0:3, 0:5, 3:3) in Portorož : Vodovodni stolp 7:11 (2:3, 1:4, 3:2, 2:1); **vrstni red:** Žusterna 4 (24:7), Portorož 2 (21:18), Vodovodni stolp 2 (15:16), Kamnik 0 (10:29). (J. K.)

Mladi tudi z rekordi Največ kolajn Ljubljani

Spodbudni rezultati na državnem prvenstvu v plavanju za mladince in kadete – Melon in Brežnikova popravila svoja rekorda, Jurak izenačil

TRBOVLJE – Plavalni klub DADAS Rudar je že drugič zapored odlično pripravil državno prvenstvo za mladince in kadete, na katerem je nastopilo 165 tekmovalcev in tekmovalk iz 14 slovenskih klubov. Že prvi dan tekmovanja sta bila dosežena tudi dva nova kadetska državna rekorda.

Kopršan **Jure Melon** je že v dopoldanskem predtekmovanju na 50 m kravl plaval 25,37, **Nika Brežnik** (OSO) pa v finalu 29,08. Prejšnja rekorda sta tako izboljšala po samo sedmih dneh. Mladinec **Goran Jurak** (NC) je s časom 24,71 izenačil prav tako en teden star rekord, ki ga je dosegel na absolutnem prvenstvu v Radovljici.

Po dveh tretjinah tekmovanja so bili najuspešnejši predstavniki Ljubljane, ki so osvojili kar 32 kolajn. Po njih so sicer posegli plavalci kar 12 klubov (vsi razen Edigs Kamnika in Bisera). Pri mladincih sta z dosežki prednjačila **Marko Milenkovič** (TK) in **Goran Jurak** (NC), pri mladinkah **Mojca Ocvirk** (LL) in **Alenka Kejžar** (RR), v konkurenci kadetov Ilirijana **Borut Poje** in **Tomaž Majdič,** pri kadetinjah pa domačinka **Alenka Ličar** (v soboto je v eni uri kar trikrat zmagala), **Nika Brežnik** (OSO) in **Petra Omejec** (TK).

Najboljša rezultata sta prva dva dni v disciplini 200 m mešano dosegla Marko Milenkovič z 2:12,95 (738 točk) in Alenka Kejžar z 2:25,88 (736 točk). Omeniti velja, da je odlična Radovljičanka v prvih dveh dneh državnega prvenstva zaradi zaključnih priprav za nastop na članskem evropskem prvenstvu nastopila le trikrat in vsakič seveda prepričljivo zmagala. Pohvalo zaslužijo tudi Timing Ljubljana, brez katerega tekmovanje nedvomno ne bi bilo organizirano na tako visoki ravni.

REZULTATI – petek: mladinci – 50 m prosto: Jurak (NC) 24,71, 2. L. Melon (KK) 25,20, 3. Markovič (LL) 25,77; 400 m prosto: 1. Govše 4:18,06, 2. L. Melon (KK) 4:19,56, 3. Bačelič (BM) 4:25,57; 100 m prsno: 1. Lipovž 1:10,22, 2. Pečaver (oba IL) 1:10,52, 3. Smrdelj (LL) 1:13,24; 100 m hrbtno: 1. Milenkovič (TK) 1:01,35, 2. Hribernik (PR) 1:02,92, 3. Markovič (LL) 1:03,08; 200 m mešano: 1. Milenkovič (TK) 2:12,95, 2. Jurak (NC) 2:17,24, 3. Pečaver (IL) 2:20,04, 4 × 200 m prosto: 1. Ljubljana 8:27,79, 2. Triglav 8:31,33, 3. Ilirija 8:36,96;

mladinke – 50 m prosto: 1. Ukič (NC) 29,31, 2. Senjur (OSO) 29,52, 3. Černe (IL) 29,83; 400 m prosto: 1. Ocvirk (LL) 4:36,86, 2. Krašovec 4:36,81, 3. Repec (obe CK) 4:49,97; 100 m prsno: 1. Kejžar (RR) 1:15,86, 2. Kajič (DRT) 1:19,31, 3. Županc (OSO) 1:20,68; 100 m hrbtno: 1. Senjur (OSO) 1:13,58, 2. Ukič (NC) 1:14,65, 3. Škraba (LL) 1:15,26; 200 m mešano: 1. Kejžar (RR) 2:25,88, 2. Kajič (DRT) 2:34,14, 3. Škraba (LL) 2:34,33; 4 × 200 m prosto: 1. Celulozar 9:19,11, 2. Ljubljana 9:23,20, 3. Ilirija 9:50,12;

kadeti – 50 m prosto: 1. J. Mlenon (KK) 25,65, 2. Poje (IL) 25,69, 3. Fabjan (DRT) 26,49; 400 m prosto: 1. Majdič 4:13,16, 2. Poje (oba IL) 4:15,36, 3. Herakovič (CK) 4:24,24; 100 m prsno: 1. Govše 1:12,74, 2. Tahirovič (oba LL) 1:15,68, 3. Dobelšek (VV) 1:16,56; 100 m hrbtno: 1. Kolčan (NC) 1:03,88, 2. Dežman, (FR) 1:04,17, 3. Stojanovič (NC) 1:06,78; 200 m mešano: 1. Mankoč 2:16,48, 2. Poje 2:17,35, 3. Majdič (vsi IL) 2:20,30; 4×200 m prosto: 1. Ilirija 8:40,68, 2. Ljubljana 8:53,83, 3. Velenje 9:03,23;

kadetinje: – 50 m prosto: 1. Brežnik (OSO) 29,08, 2. Roš (NC) 29,81, 3. Omejec (TK) 30,18; 400 m prosto: 1. Funkl 4:43,74, 2. Šimic (obe LL) 4:53,17, 3. Ulčnik (OSO) 5:08,02; 100 m prsno: 1. Omejec (TK) 1:20,68, 2. Brežnik, (OSO) 1:24,27, 3. Nadj (BM) 1:25,44; 100 m hrbtno: 1. Ličar (DRT) 1:11,64, 2. Sojar (LL) 1:11,80, 3. Toplak (NC) 1:14,07; 200 m mešano: 1. Omejec (TK) 2:35,69, 2. Roš (NC) 2:36,71, 3. Funkl (LL) 2:39,66; 4×200 m prosto: 1. Olimpija Salamonov oglasnik 9:57,09, 2. Dadas Rudar 9:57,82;

sobota: mladinci – 200 m prosto: 1. Jurak (NC) 1:58,82, 2. L. Melon (KK) 2:00,55, 3. Govše (LL)•2:00,71; 200 m hrbtno: 1. Milenkovič (TK) 2:10,88, 2. Markovič (LL) 2:16,81, 3. Hribernik (FR) 2:19,46;. 100 m delfin: 1. Madjarič (IL) 59,59, 2. Kavčič (LL) 59,72, 3. Vadas (BM) 1:02,18; 400 mešano: 1. Milenkovič 4:57,11, 2. Aberšek (oba TK) 5:01,59, 3. Petrovič (OSO) 5:07,52; 4×100 m prosto: 1. Ljubljana 3:50,44, 2. Ilirija 3:52,99, 3. Neptun 3:53,84;

mladinke: – 200 m prosto: 1. Ocvirk (LL) 2:13,45, 2. Krašovec (CK) 2:14,72, 3. Černe (IL) 2:16,05; 200 m hrbtno: 1. Kejžar (RR) 2:22,98, 2. Kajič (DRT) 2:40,35, 3. Hajdinjak (TK) 2:43,67; 100 m delfin: 1. Ocvirk 1:08,64, 2. Škraba (obe LL) 1:11,59, 3. Krajnc (NC) 1:11,61; 400 m mešano: 1. Kajič (DRT) 5:25,40, 2. Suhadolnik (TK) 5:27,14, 3. Škraba (LL) 5:28,92; 4×100 m prosto: 1. Celulozar 4:18,27, 2. Ljubljana 4:21,64, 3. Ilirija 4:31,92;

kadeti – 200 m prosto: 1. Poje (IL) 2:01,05, 2. J. Melon (KK) 2:01,32, 3. Majdič (IL) 2:01,99; 200 m hrbtno: 1. Mankoč (IL) 2:18,15, 2. Kolčan (NC) 2:18,16, 3. Dežman (FR) 2:18,22; 100 m delfin: 1. Poje (IL) 1:00,87, 2. Škrabar (LL) 1:03,26, 3. Abraham (FR) 1:04,46, 400 m mešano: 1. Majdič 4:54,22, 2. Mankoč 5:00,66, 3. Govše (vsi IL) 5:05,84, 4×100 m prosto: 1. Ilirija 3:53,09, 2. Ljubljana 4:02,14, 3. Koper 4:03,03;

kadetinje – 200 m prosto: 1. Brežnik (OSO) 2:14,79, 2. Funkl 2:17,87, 3. Šimic (obe IL) 2:19,22; 200 m hrbtno: 1. Ličan (DRF) 2:32,02, 2. Sojar (LL), 2:33,56, 3. Toplak, (NC) 2:36,86; 100 m delfin: 1. Ličar (DRT) 1:09,95, 2. Roš (NC) 1:10,19, 3. Jordan (DRT) 1:11,47; 400 m mešano: 1. Ličar (DRT) 5:21,38, 2. Omejec (TK) 5:27,22, 3. Sojar (LL) 5:37,89; 4×100 m prosto: 1. Olimpija Salamonov oglasnik 4:28,74, 2. Dadas Rudar 4:35,18, 3. Branik 4:41,66.

nedelja: mladinci – 100 m prosto: 1. Jurak (NC) 53,93, 2. L. Melon (KK) 55,39, 3. Markovič (LL) 55,37; 1.500m prosto: 1. Kavčič 17:32,43, 2. Fortuna (oba LL) 17:42,15, 3. L. Melon (KK) 17:57,93; 200 m prsno: 1. Milenkovič (TK) 2:29,53, 2. Lipovž (IL) 2:32,79, 3. Pečaver (oba IL) 2:35,59; 200 m delfin: 1. Kavčič (LL) 2:15,53, 2. Madjarič (IL) 2:18,37, 3. Bačelič (BM) 2:18,87; 4 x 100 m mešano: 1. Ilirija 4:14,74, 2. Ljubljana 4:16,52, 3. Neptun 4:18,26;

mladinke – 100 m prosto: 1. Ukič (NC) 1:02,64, 2. Černe (IL) 1:02,95, 3. Repec (CK) 1:03,87; 800 m prosto: 1. Ocvirk (LL) 9:27,22, 2. Repec (CK) 9:48,57, 3. Suhadolnik (TK) 9:55,54; 200 m prsno: 1. Kejžar (RR) 2:39,51, 2. Županc (OSO) 2:47,99, 3. Kajič (DRT) 2:51,64; 200 m delfin: 1. Ocvirk 2:28,60, 2. Škraba (obe LL) 2:34,27, 3. Bukovec (VV) 2:38,44; 4 x 100 m mešano: 1. Ljubljana 5:03,86, 2. Ilirija 5:13,00;

kadeti – 100 m prosto: 1. J. Melon (KK) 54,72 (slov. kad. rek.), 2. Majdič (IL) 57,27, 3. Povhe (CK) 58,22; 1.500 m prosto: 1. Majdič (IL) 17:01,81, 2. Herakovič (CK) 17:21,08, 3. Grobovšek (TK) 17:39,69; 200 m prsno: 1. Govše (LL) 2:34,24, 2. Mankoč (IL) 2:38,92, 3. Tahirovič (LL) 2:46,31; 200 m delfin: 1. Poje (IL) 2:13,11, 2. Škabar (LL) 2:19,81, 3. Abraham (FR) 2:27,20; 4 x 100 m mešano: 1. Ilirija 4:22,72, 2. Ljubljana 4:28,26, 3. Neptun 4:38,72;

kadetinje – 100 m prosto: 1. Brežnik (OSO) 1:02,07, 2. Morgan (KK) 1:05,82, 3. Verhovčak (BM) 1:05,94; 800 m prosto: 1. Funkl 9:37,52, 2. Šimic (obe LL) 9:53,64, 3. Ulčnik (OSO) 10:35,39; 200 m prsno: 1. Omejec (TK) 2:53,73, 2. Draganič (BM) 2:57,58, 3. Funkl (LL) 2:59,53; 200 m delfin: 1. Ličar (DRT) 2:31,18, 2. Roš (NC) 2:33,62, 3. Jordan (DRT) 2:40,11; 4 x 100 m mešano: 1. Dadas Rudar 5:05,77, 2. Branik 5:11,74, 3. Olimpija Salomonov oglasnik 5:18,94.

SAŠO FABJAN

Naslov Ljubljani

KRŠKO – Končalo se je državno ekipno prvenstvo v plavanju za mlajše dečke in deklice. Med dečki je zmagala Ljubljana s 7.983 točkami pred Ilirijo 7.749 in Olimpijo Salomonovim oglasnikom 6.527, med deklicami Olimpija Salomonov oglasnik z 8.025 točkami pred Ljubljano 7.999 in Ilirijo 7.275, v skupnem seštevku pa je bila najboljša Ljubljana s 15.982 točkami pred Ilirijo 15.024 in Olimpijo Salomonovim oglasnikom 14.552. Podrobneje jutri.

Še en rekord Perkinsa

SYDNEY – Na tekmovanju avstralske grand prix serije je olimpijski zmagovalec in svetovni rekorder Kieren Perkins popravil še rekord na 800 m prosto v 25-m bazenih. Potem, ko je pred dnevi izbojšal svetovni rekord na 1.500 m prosto, je tokrat 800 m prosto preplaval v času 7:34,90, kar je štiri sekunde bolje od dosežka Nemca Grossa iz leta 1985.

Celje in Sajovic

LAŠKO – SD D. Poženel iz Rečice pri Laškem je izvedla tradicionalno strelsko tekmovanje z MK malokalibrsko puško, ki je bilo tudi 3. kolo v državni strelski ligi. Nastopilo je 8 tričlanskih ekip, ki so tekmovale v trojnem položaju.

Rezultati, ekipno: 1. Celje 715 krogov, 2. Krim Moris 707, 3. Postojna 705, 4. D. Poženel 695, 5. Kovinar Štore 691, 6. Tabor Jezica 671 itd.; vrstni red po 3. kolu : 1. Postojna 17, 2. Krim 16, 3. D. Poženel 11 točk. Rezultati, posamezno : 1. Sajovic (D. Poženel) 254, 2. Jeram 251, 3. Malec (oba Celje) 251, 4. Mrkun (Krim Lj) 247, 5. Kalin (Postojna) 246, 6. Kralj (Braslovče) 243; po 3. kolu vodi Mrkun s 515 krogi, pred Kalinom 499 in Sajovicem 490.

EDVARD PROGAR

S turnirji v golfu se Bled lepo uveljavlja

Na tekmovanju za pokal BMW so se odlično odrezali tudi naši igralci – Zanimivo tudi v prihodnje

BLED – Na Bledu nadaljujejo prirejanje močnih mednarodnih turnirjev za amaterske igralce golfa. Tako so v soboto pripravili tekmo za mednarodni pokal bavarskega avtomobilskega giganta BMW. Sicer pa so tekme za pokal BMW v kar 22 državah po vsem svetu.

Za pokal BMW se poteguje 65.000 tekmovalcev, na tem zadnjem jih je bilo približno 100. Tako kot na zadnjem velikem turnirju na blejskem igrišču (Peugeot Open), so se tudi to pot slovenski tekmovalci imenitno izkazali. V posameznih disciplinah so zmagali **Marko Borštnar** (Ljubljana), **Blaž Jakopič** (Bled) in **Karmen Breskvar** (Bled). Ti trije slovenski igralci golfa so se tudi uvrstili na finalni turnir za pokal BMW, ki bo od 24. do 27.oktobra v Rimu.

Sicer pa so na blejskem turnirju nastopili igralci iz **Nemčije, Avstrije, Italije, Hrvaške** in **Slovenije**. Vsi po vrsti so to pot hvalili tudi vreme, ki je to pot prirediteljem šlo bolj na roko kot ob zadnjem tekmovanju za Peugeot Open. Na Bledu pa se že pospešeno pripravljajo na teden golfa. Ta bo od 5. do 8. avgusta, vsak dan pa bo na sporedu po ena tekma. Precej zanimanja pa je že sedaj tudi za septembrsko mednarodno prvenstvo Slovenije.

Rezultati – moški: netto –skupina 1: 1. Borštnar 39, 2. Petek 39, 3. Fadini 36, 4. Vovk 36, 5. Leban 34, 6. Breskvar 34, 7. Žvar 33, 8. Cirman 30, 9. Štiherle 27; **skupina 2**: 1. Jakopič 45, 2. Dolničar 44, 3. Kerčivoj 44, 4. Ljubanovič 42, 5. Zupan

PRIPRAVE NOGOMETNIH PRVOLIGAŠEV

Na startu moč in vzdržljivost, zdaj pa je že v ospredju igra

Klubi I. SNL so sredi priprav za prvenstvo, ki se bo začelo 22. avgusta – Za večino nogometašev najhujši napori že mimo – V prihodnjih dneh vrsta turnirjev – Mnogi že mislijo na štart

LJUBLJANA – Slovenski nogometni prvoligaši so sredi priprav za ligaški štart, ki bo letos 22. avgusta. Za večino nogometašev so najhujši napori že mimo, za kondicijskimi pripravami zdaj prihaja čas za uigravanje moštev. V prihodnjih dneh bo na naših tleh vrsta turnirjev, na katerih bodo trenerji že začeli piliti formo za prvenstvo.

STUDIO D: piljenje na turnirjih

NOVO MESTO – Čepav se malce zatika v zvezi z glavnim donatorjem novomeških nogometašev – Studio D, ki se kot kaže odpoveduje sponzorstvu, to ne vpliva na dobro razpoloženje v taboru nogometašev. Novi trener Marin Bloudek ima na voljo sedemindvajset nogometašev, v zadnjem trenutku sta za izpisnico prosila Mino Primc in Stojan Mesojedec, ki vadijo dvakrat dnevno na pomožnih igriščih. Glavni štadion v Portovaldu delno obnavljajo (zelo površno«, tako da bo nared šele pred štartom novega prvenstva.

Novomeški nogometaši so bili na petdnevnih pripravah v Slovenjskih Konjicah, ob zaključku treninga pa so sodelovali še na nogometnem turnirju na prevljah ki ga je pripravil domači Korotan.

Po končanih pripravah na Štajerskem bodo igralci odšli na hrvaško stran Kolpe, kjer bodo igrali na manjšem nogometnem turnirju v Brihovem, potem pa še v Črnomlju in Litiji.

»V glavnem bodo naši nogometaši igrali na manjših turnirjih, kjer bodo nabirali moči in pilili taktiko. Pregledne tekme pa bodo največ pomagale trenerju Bloudku, da bo našel najboljšo enajsterico. O programu priprav v avgustu, pa vse tja do štarta prvenstva, pa se v klubu še nismo dogovorili,« je dejal podpredsednik NK Studia D, Borut Novak.

SLAVKO DOKL

AM COSMOS LJUBLJANA: oslabljeni v novo sezono

LJUBLJANA – AM Cosmos Ljubljana se je v minulem prvenstvu potegovala za najvišja mesta in za pot v Evropo. Letos žal ne

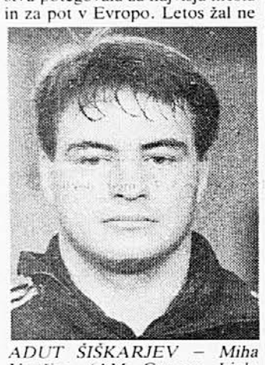

ADUT ŠIŠKARJEV – Miha Vončina (AM Cosmos Ljubljana).

bo tako. Šiškarji so namreč imeli slabo bero v prestopnem roku. Odšli so standardni igralci Vidović, Judež, Matanič in Vrabac, ki je prestopil k avstrijskemu drugoligašu SAK iz Celovca. Klub se je okrepil s sedmimi nogometaši, ki pa še zdaleč niso tako zvenečih imen. Prišli so Srovin, Martič ter še neuveljavljeni mladinci Oražem, Košarič in Vesič (vsi SCT Olimpija) in Ilirjana Božičnik in Kapič.

»S tako oslabljenim moštvom ne bomo mogli posegati po visokih uvrstitvah. Tekmeci so se močno okrepili, zlasti SCT Olimpija, Mura, Maribor Branik. Kljub temu mislim, da bomo marsikateremu prekrižali račune. Vsaj upam, da bo tako.« je dejal trener Nedeljko Gugolj.

Uprava AM Cosmosa Ljubljana pa si še naprej prizadeva pripeljati v svoj klub znanega napadalca, nekdanjega igralaca SCT Olimpije Miho Vončino, s katerim bi bil njihov napad močnejši in učinkovitejši. (I.Š.)

BELVEDUR: višji cilji

IZOLA – Prvim pripravam izolskega prvoligaša so poleg zvestih navijačev prisostvovali: Talajić, Čačič, Ružnič, Zupan, Tosić, Štampfer, Čotar, Bizjak, Čuček, Nikčević, Rudonja, Čendak in Želko. V delo prvega mo-

SPET V STARI DRUŽBI – Andrej Želko (Belvedur Izola).

štva je trener Ivo Šušak vključil še mladince Furlaniča, Udiparoviča in Tičiča, zaradi delovnih obveznosti pa so na prvih treningih manjkali Gregorič, Jerman, Perkat, Velkovski in Starc. Trener Ivo Šušak pa je pred prvenstvom razložil cilje: »Najpomembnejša je uvrstitev med prvih pet, za SCT Olimpijo, Muro, Mariborom Branikom in Koprom, za kar bo treba veliko delati. Pa ne samo na igrišču. Svoje bo morala prispevati tudi urejena klubska uprava.« Klub edini in po trenerjevem prepričanju pomembni pridobitvi Želka, so cilji za visoko uvrstitvijo Belvedurja, realni. Ta iziv pa je bil odločilen za trenerja Šuška, da je kljub vabilom drugih klubov iz Hrvaške in Slovenije, ostal v Izoli. Sicer bodo Izolani najprej vadili doma, sodelovali bodo na tradicionalnem turnirjuv Dekanih (7. in 8. avgusta), v času od 12. do 17. avgusta pa načrtujejo krajše priprave v Italiji.

Ali bo Belvedur v jesenskem delu igral vidnejšo vlogo bo pokazal čas, izjemna resnost in dober obisk na treningih pa kažejo, da se besede trenerja Šuška že uresničujejo v praksi.

VLADO OSTROUŠKA

MAVRICA: za uveljavitev mladih

LJUBLJANA – Ne moremo se znebiti občutka, da bodo morali igralci in vodstvo Mavrice v novem prvenstvu napeti vse sile, da si bodo z oslabljenim moštvom zagotovili vsaj obstanek v elitnem razredu slovenskega nogometa. Težko bi rekli kdo je krivec, da so iz kluba ob koncu junija odšli skoraj vsi zvezdniki, dejstvo pa je, da imajo Kodeljevčani razen redkih izjem zelo pomlajeno ekipo. Ekipo so zapustili najboljši strelec Udovič, hitri Srovin, reprezentančni vratar Strajnar, talentirani Božič, močni Plevnik in »rezervist« Kebe, ki

STEBRA MOŠTVA – Slaviša Stojanovič in Tomaž Lorger (Mavrica).

so jih v konkurenčnih klubih bogato poplačali, na Kodeljevem pa za njih ni bilo kruha. Omenjeni so bili nosilci igre v prejšnji sezoni, zdaj pa naj bi jih zamenjali mladi, doma vzgojeni nogometaši. Največjo odgovornost bodo nosili kapetan Stojanovič, branilec Lorger, povratnika Hadžić in Judež, ter mlajši Cimerotič, Kečan ter branilec Miškić. V pogovoru s trenerjem Milovanom Tarbukom smo izvedeli, da igralci trenirajo na Kodeljevem, na vprašanje kaj pričakuje od nove sezone, pa nam je prvi trener zatrdil, da bo prvi cilj moštva dobra in lepa igra, na velike rezultate pa bo potrebno počakati. Omeniti velja še to, da je sponzor Mavrica podaljšal sponzoriranje za celo leto 93/94, kar pomeni, da v tem času ne bomo slišali imena, ki letos praznuje 80-letnico – SLOVAN.

ZDRAVKO ŠTAMCAR

ŽIVILA: ob igri tudi točke

KRANJ – Tudi nogometaši naklanskih Živil so štartali s pripravami na novo sezono. »Na prvem ponedeljkovem zboru so se zbrali prav vsi igralci, razen obolelega vratarja Vodana (pljučnica), s katerimi letos računamo. Do konca tedna se bomo pripravljali doma, zatem pa odhajamo na petdnevne višinske priprave na Pokljuko. Prvo tekmo bomo igrali 1. avgusta z SCT Olimpijo zatem pa bo sledilo še nekaj prijateljskih dvobojev,« je povedal trener Naklancev Brane Oblak, ki si želi ponovitve lanske uvrstitve v SNL. S prestopnim rokom so pri edinem gorenjskem nogometnem prvoligašu kar zadovoljni. Okrepitve naj bi se kar najhitreje vživele v novo okolje, največ pa pričakujejo od nekdanjega nogometaša Studia D R. Oblaka, Medvodčana Velikovrha in velikim upom Vidmarjem, ki je pri ljubljanski Iliriji igral skupaj s sedanjim izvrstnim napadalcem Marušičem. V ekipi Živil poudarjajo, da imajo ta čas boljše pogoje za delo kot v lanski sezoni, ko je bilo kranjsko igrišče med najslabšimi v ligi. Tako igrišče v Naklem kot tudi kranjski štadion sedaj bolj resno vzdržujejo. Sicer pa bodo imeli Naklanci »ognjeni krst« v novem prvenstvu pred domačimi navijači z ekipo iz Beltinec. »Beltinčani kot moštvo, ki se je lani borilo za obstanek, morda niso posebno atraktivni, a s številnimi novimi igralci, se utegnejo uvrstiti celó med prvih pet. Živila pa so lani igrala lep, a premalo učinkovit nogomet. Tudi to, da sta Jeraj in M. Pavlin odšla k SCT Olimpija, je zasluga naše ekipe in ne le njiju samih. Vsekakor jima želimo srečo v novem klubu. Upam pa, da bomo letos pobirali aplavze za osvojene točke in ne le za lepo igro, kar naj bi se izkazalo že na uvodni tekmi z Beltinci,« je dejal »coach« Brane Oblak.

SINIŠA UROŠEVIĆ

POTROŠNIK: nič več za obstanek

BELTINCI – Nogometaši iz Beltinec, ki so si v minuli tekmovalni sezoni šele v zadnjem kolu zagotovili obstanek med prvoligaši, v novem prvenstvu ne želijo biti med tistimi, ki se bodo borili za obstanek. Zato so se temu ustrezno tudi okrepili. V prestopnem roku so v Beltince prišli: Dušan Kosič (Studio D), Branko Božič (Mavrica), Zlatko Gaber (Avstrija) in Alen Pek (Rednik, Velika Gorica). Poleg tega so v priprave prvoligašev vključili tudi mladince; Kuzmo, Žerdina, Goloba in Ulena. S pripravami za novo tekmovalno sezono so začeli 12. julija pod strokovnim vodstvom dosedanjega trenerja Ivana Markoviča, ki mu pomaga Jože Sečkar. Prvi teden priprav so vadili enkrat, sedaj pa trenirajo dvakrat dnevno v beltinskem parku. Treninge obiskujejo vsi igralci razen poškodovanih: Miloševiča, Mundjarja in Jančiča. Prva dva še zdravita poškodovani koleni, medtem se je Jančič poškodoval v prometni nesreči. Jančič bo gotovo nared do pričetka prvenstva, s trenungi pa naj bi v kratkem začel tudi Miloševič. V času priprav načrtujejo okrog 10 prijateljskih tekem. V Beltincih so prepričani – tako ljubitelji nogometa, ki množično obiskujejo tudi treninge, kakor tudi vodstvo kluba – da se bo moštvo, ki jo že na pomlad navduševalo z lepimi igrami, z novimi okrepitvami v novi tekmovalni sezoni potegovalo za gornji del lestvice, to je med prvih šest moštev.

FERI MAUČEC

PRIMORJE: Žlogar začel ostro

AJDOVŠČINA – Kar lepo število navijačev si je v torek ogledalo »spoznavni večer« ajdovskega moštva. Medtem ko si je neumorni hišnik Pero Travar dal opraviti s travno rušo na glavnem igrišču, so se na pomožnem majice nogometašev hitro napojile z znojem, saj trener Miran Žlogar prvega treninga ni vzel za družabni dogodek, prav tako kot tudi ostalih dni ne. Nogometaši so si dodobra razmigali razne mišične splete, za vzdržljivost pa pretekli marsikateri kilometer na bližnjem letališču. Vzdržljivosti in moči so namenjene tudi enotedenske višinske priprave na Vojskem (po zemljepisnih učbenikih gre za najvišje ležečo vas oziroma strnjeno naselje v Sloveniji), kjer bodo imeli zagotovo mir. Visoka na planoti nad Idrijo je celo dovolj ravnine za določeno početje z žogo, potem ko se bodo nogometaši preobjedli kondicijskih priprav. Ta teden bi se moralo počasi izlušèiti okostje prvega moštva, prijateljske tekme pa bodo priložnost za kakšno novo taktično inačico oziroma preizkus posameznikov. Žlogar računa na deset srečanj do začetka prvenstva, po tri na teden. Novinec v ligi ima na začetku karseda neugoden žreb, svojevrstna poslastica pa zna biti že 29. avgusta veliki lokalni obračun, saj se bodo ajdovski rdečečrni v drugem kolu prvič predstavili domačemu občinstvu prav proti Gorici.

EDO PELICAN

Zgodba o supermanu usodna

Švicar Rominger je imel veliko smole, saj mu je v odločilnih kronometrih dvakrat počila zračnica – Indurainovi tekmeci so bili preveč enostranski

PARIZ – Don Miguel Indurain, kolesarski stroj je še enkrat, petič v dveh sezonah zmlel tekmece. Tretjo zaporedno zmago na Tour de Franceu je slavil, ne da bi mu tekmeci v treh tednih enkrat samkrat resneje ogrozili zmago. Romingerja, Zülleja, Chiappuccija, Bugna, Breukinka, Jaskulo, Mejio in druge zvezdnike je premagal kot osnovnošolčke. Premoč Baska je bila tolikšna, da je bil Tour eden izmed najmanj zanimivih v zadnjih letih.

Kralj kronometra je sicer v predzadnji etapi v tej zvrsti doživel prvi poraz na velikih dirkah, vendar pa to ni omajalo njegovega ugleda. Ritem, ki ga je vsiljeval tekmecem, je bil dovolj visok, da ga večina ni zdržala, tisti, ki so mu bili kos, pa so imeli v podzavesti sliko o nepremagljivem Indurainu.

V psihološkem boju pred dirko so se šefi Banesta odločili za nenavadno potezo, ko so objavili vse Indurainove teste, ki so bili za tekmece pravi šok. Zgodba o supermanu na kolesu, katerega srce bije vsaki dve sekundi, katerega pljučna zmogljivost je za tretjino večja kot pri amaterjih in razvije za 30 odstotkov večjo moč kot tekmeci, je seveda vplivala na borbenost tekmecev, ki jim je Indurain na vsakem koraku dokazoval svojo telesno premoč.

Njegova defenzivna taktika je požela veliko kritik, na katere pa se ni oziral. Cisto vseeno mu je bilo, kaj o njegovi zasledovalni vožnji misli Hinault, Guimard ali Moser. Zmaga je bil njegov končni cilj, ki ga je zlahka dosegel. To, da ga je v nogometnem žargonu dosegel s skoraj samimi 0:0 rezultati, bo hitro pozabljeno.

Švicar Tony Rominger se je izkazal za najhujšega tekmeca. V gorah je stalno napadal, vendar pa Indurainu ni mogel do živega. Za taktiko, ki jo je izbral, bi moral imeti več kvalitetnih pomočnikov. Pa ne samo v svojemu moštvu Clas. Pri odhodu iz Pirenejev so tekmeci Indurainu pokazali, kako bi ga lahko premagali. Vendar pa je bil to le preblisk. Chiappuccijeva zmaga pri odhodu iz Pirenejev in Romingerjeva na kronometru sta bila prazaprav labodja speva taktično zgrešenih zamisli.

Romingerjevi šefi so naredili veliko napako pri izbiri ekipe, saj so jo sestavili iz samih hribolazcev. Vse so stavili na vzpone v Alpah in Pirenejih v upanju, da bodo Induraina zmleli s pomočjo širokoustnega Chiappuccija in Kolumbijcev. Zaostanek, ki ga je Clas in s tem Rominger dobil na moštvenem kronometru pa je bilo breme, ki ga je Švicar nosil na vseh vzponih kot kakšno stokilsko utež.

Chiappucci, dvakratni gorski kralj Toura in Gira, je doživel v prvi alpski etapi polom, kakršnega že dolgo ne. Tudi on je precenil svojo moč, preslabo pa ocenil Induraina, ki mu je naposled vendarle priznal, da je daleč pred vsemi. Chiappucci je nepredvidljivo napadal, kar je seveda šlo na roko Indurainu. Italijani so na Touru nasploh (z izjemo šprinterja Cipollinija) doživeli enega najhujših porazov v zadnjem desetletju. Gianni Bugno, ki je veljal za drugega italijanskega favorita, je doživel polom podoben kot na Giru.

Švicarski »železni dvojec« Rominger – Zülle je razpadel tisti trenutek, ko je Zülle padel in izgubil dve minuti ter se tako močno poškodoval, da ni mogel normalno vrteti pedal.

Največje presenečenje je pripravil zagotovo Poljak Zenon Jaskula, ki ga na začetnih stavnicah sploh ni bilo med favoriti.

VITO DIVAC

Stojko-Falk za točko zgrešil zmago

LIMOGES – Simon Stojko-Falk (na sliki) je na svetovnem prvenstvu kolesarjev BMX v prostem slogu zasedel izvrstno drugo mesto. Za eno samo točko mu je spodletelo, da bi ubranil lanski naslov med tekmovalci do 18 let. »Nastopil sem zelo zgodaj, tako da cele vaje nisem mogel izpeljati stoodstotno. Sicer pa sem z uspehom zelo zadovoljen,« je povedal po svoji tekmi tega prvenstva, na katerem je nastopilo 181 tekmovalcev iz 18 držav. (T. S.)

Na kronometru Indurain zaostal za Romingerjem

Predzadnjo etapo Toura je prepričljivo dobil Švicar, ki si je tako zagotovil skupno drugo mesto

MONTLHERY – Švicar Tony Rominger je na zadnjem kronometru na Touru premagal prvega favorita Španca Miguela Induraina in si zagotovil drugo mesto v skupni razvrstitvi pred Poljakom Jaskulo in Kolumbijcem Mejio, ki je doživel manjši polom, saj je za Romingerjem zaostal kar 3:43 minute.

Rominger je 48 kilometrov dolgo progo od Bretignyja sur Orgeja do Montlheryja prevozil s povprečno hitrostjo 50,495 km/h. Indurain je prvič na letošnjem Touru pokazal znake slabosti in ni dirkal tako hitro, kot običajno, popustil pa je v zadnjih kilometrih. Indurain je po letu 1990 izgubil prvi pomembnejši kronometer na Touru. Takrat je bil četrti, zmagal pa je Nizozemec Eric Breukink. »Rominger je bil bolj motiviran. Jaz sem kljub utrujenosti vseskozi nadzoroval položaj na cestišču, saj sem vedel, kako so tekmeci hitri. Sobota je bil zagotovo Romingerjev dan,« je komentiral kronometer Indurain.

Tony Rominger je bil vesel, da je premagal Induraina, pa tudi zaradi tega, ker je dosegel cilj – uvrstitev na drugo mesto v skupni razvrstitvi. »Bil sem bolj svež kot tekmeci. Ko sem na polovici proge slišal, da Indurain ne zaostaja veliko, nisem izgubil volje,« je povedal po zmagi Rominger.

Rezultati 19. etape (posamični kronometer, 48 km): 1. Rominger (Švi) 57;02:12, 2. Indurain (Špa) 0:42, 3. Jaskula (Pol) 2:48, 4. Bruyneel (Bel) 2:16, 5. Bugno (Ita) 3:00, 6. Bernard (Fra) 3:05, 7. Jekimov (Rus) 3:09, 8. Louviot (Fra) 3:30, 9. Chiappucci (Ita) 3:47, 10. Mejia (Kol) 3:43, 11. Roche (Irs) 3:58, 12. Elli 4:01, 13. Faresin (oba Ita) 4:03, 14. Desbiens (Fra) 4:29, 15. Conti (Ita) 4:31, 21. Riis (Dan) 5:00 ,23. Pedro Delgado (Špa) 5:18, 25. Vladimir Pulnikov (Ukr) 5:31.

Lokostrelci na svetovne igre

LJUBLJANA – Ekipa petih lokostrelcev nas bo zastopala na 4. svetovnih igrah v Haagu na Nizozemskem od 26. – 31. t.m. Lokostrelska reprezentanca v sestavi Ksenija Podržaj, Irena Rosa, Marjan Podržaj, Janez Škofic in Žare Krajnc, bo nastopila v posamični konkurenci discipline Arrowhead. Naše lokostrelce čaka prva preizkušnja že v četrtek 29. t.m., ko bo na sporedu streljanje na neenake razdalje – hunter round, v petek 30. t.m. pa bodo na iste tarče streljali na znanih razdaljah. Po dveh kvalifikacijskih dnevih pa sledi finalni dan, sobota 31. t.m., ko se bodo štirje najboljši v prostem, instinktivnem in compound slogu pomerili na šestih tarčah za kolajne.

Slovenci imamo na tokratnih svetovnih igrah realne možnosti za uvrstitev med prvih 15, kar bi bilo po trenutni formi sodeč lahko dosegljiv cilj, sicer pa je vse odvisno od športne sreče in žreba za štartna mesta.

Na svetovnih igrah se bodo poleg lokostrelcev pomerili še v ostalih 32. športnih disciplinah, ki niso zastopana na OI. Tekmovali bodo športniki iz 49. držav, žal nas bodo zastopali le lokostrelci. Našim lokostrelcem je nastop na svetovnih igrah omogočilo podjetje Vilok iz Komende, ki je ekipo tudi lično oblekel.

MARJAN PODRŽAJ

Zahovič odslej na Portugalskem

MARIBOR – Mladi slovenski nogometni reprezentant Zlatko Zahović si je po dolgotrajnih prizadevanjih našel novi klub. Iz beograjski Partizana je prestopil k četrti najmočnejši ekipi na Portugalskem, Vitoriji Guimares, kjer naj bi ostal tri leta. (G.N.)

ŠAH ŠAH ŠAH ŠAH

Na vrhu ni konca menjav

Po osmem kolu medconskega turnirja za svetovno prvenstvo v Bielu vodijo Bareev, Gelfand in Adams

BIEL – Po osmih kolih medconskega turnirja za svetovno prvenstvo so na čelu Rus Bareev, Belorus Gelfand in Anglež Adams. Vsi imajo po 6 točk in so bili v tem kolu edini z vrha, ki so zmagali. Bareev je dobil domači derbi s Salovom, Gelfand je dokaj gladko opravil z Anandom, medtem ko je Adams s črnimi figurami nadigral Kramnika.

Rezultati: 7. kolo – Anand : Salov ponovno prek., Bareev : Kramnik remi, Van der Sterren : Gelfand remi, Širov : Portisch remi, Kamsky : Hjartarson 1:0, M. Gurevich : Khalifman 0:1, Judasin : Seirawan 1:0, Barua : Gulko 0:1, Georgiev : Piket rmi, Lautier : Granda 1:0, Sokolov : Speelman remi, Hübner : Wolgg remi, Rogers : Dreev 0:1, Pigusov : Epišin 0:1, Ivančuk : Lputjan 1:0, Lobron : Polgar 1:0, Illescas : Abramović remi, Nikolić : Akopjan remi, Hansen : Ehlvest remi, Ftačnik : Agdestein 1:0, Kožul : D. Gurevich 1:0, Smislov : I. Gurevich remi itd.; 8. kolo Salov : Bareev 0:1, Gelfand : Anand 1:0, Kramnik : Adams 0:1, Khalfifman : Kamsky remi, Judasin : Van der Sterren remi, Gulko : Širov remi, Portisch : Lautier remi, Dreev : Hübner remi, Speelman : Ivančuk remi, Wolff : Georgiev remi, Epišin: Kožul 1:0, Piket : Sokolov remi, Seirawan : M. Gurevich 1:0, Hjartarson : Barua 0:1, Ftačnik : Smirin 0:1, I. Gurevich : Illescas 0:1, Granda : Nikolić 1:0, Rogers : Svešnikov 0:1, Smislov : Hansen 1:0, Malisauskas : Polgar 0:1 itd.

Vrstni red : Bareev, Gelfand, Adams 6, Khalifman, Kamsky, Van der Sterren, Judasin 5,5, Salov 5 (1) itd..

Nadaljevanje slabše

NOVA GORICA – V nadaljevanju mednarodnega moškega šahovskega turnirja v švicarskem Bielu sta bila novogoriška šahista Aljoša in Kiti Grosar manj uspešna kot v uvodnih dveh kolih. Aljoša je v treh partijah dvakrat remiziral in v 5. kolu tudi izgubil. Tako je s 3 osvojenimi točkami že kar občutno zaostal za vodilnimi. Kiti pa je, po presenetljivi zmagi v 2. kolu, nanizala kar tri poraze in je z eno točko pri dnu razpredelnice. Do konca je preostalo še šest kol.

E. Č.

Velemojster Bruno Parma pripravlja za vas

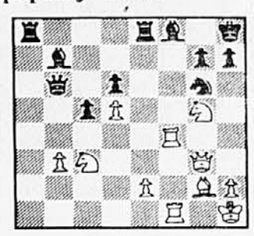

Karpov – Salov, Linares 1993. Beli zmaga.

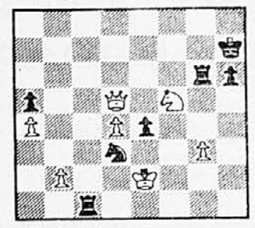

Kombinacija: črni zmaga.

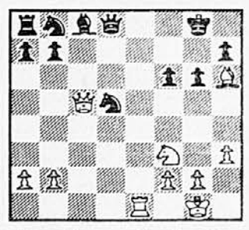

Pogorelov – Janoha, Praga 1988. Beli zmaga.

Zadnje rešitve: Tukmakov – Gufeljd 1 . . . Ld4 2. Kf1 [2. Td4 Te1 3. Kf2 Tf1] Te3! 0:1. Lombardy – Henkin 1 . . . Lk2 2. Kf1 Db6 3. Lf3 Df2! 0:1.

KOMENTAR TEDNA

Tudi v Džakarti bo zbrana vsa ženska svetovna elita

Medtem ko je moški šahovski cvet na medconskem turnirju v Bielu opravil že več kot polovico turnirja, pa je te dni potekel rok za prijave za ženski medconski turnir. Šahovske Amazonke bodo od konca tega meseca do 16. avgusta v Džakarti odločile o novih kandidatinjah za svojo kraljico. Razveseljivo je, da so na seznamu zares vse najmočnejše. Že v prejšnjem ciklusu se je dokaj nepričakovano pojavila Zsuzsa Polgar (po prepričljivi turnirski kandidatski zmagi je zares senzacionalno izgubila play off z Ioselianijevo), zdaj pa se je v ženski svet (sicer nastopa le na moških turnirjih in tudi ves čas igra za moško reprezentanco) vrnila tudi Švedinja Pia Cramling, ena izmed petih igralk, ki imajo tudi naslov moškega velemojstra.

V Indoneziji jih bo nekoliko manj kot v Švici (72–43), vendar pa bo tudi ta turnir gotovo najmočnejše medconski v zgodovini.

Osrednje vloge so namenjene najboljšim po ratingu Cramling (2525), Arakhamia (2440), Metveeva (2395) in Galliamova (2435) ter igralkam, ki so nastopile v prejšnjem kandidatskem ciklusu: Čiburdanidze (2510), Gaprindašvili (2375), A. Marić (2405), Peng (2335), Qin (2410), Wang (2335) in Demina (2365).

S temi imeni pa seznam tistih, ki upravičeno še lahko upajo na napredovanje, ni zaključen. Upoštevati je treba skoraj vse, ki prihajajo iz nekdanje Sovjetske zveze. V prvi vrsti pa Gruzijki Gurieli (2355) in Khurtsidze (2325), zanesljivo še Lelčukovo (2340) iz Ukrajine in Šumiakino (2320) iz Rusije.

Vzhodna Evropa ima tudi nekaj močnih predstavnic. Najbrž je najmočnejša Romunka Foisor (2360), tik za njo pa naturalizirana Nemka, sicer Bolgarka Vera Pejčeva. V vzponu je tudi mladinska svetovna prvakinja Poljakinja Dabrowska. Enako velja tudi za njeno vrstnico, Grkinjo Botsari, ki je pred dnevi na turnirju Akropolis izpolnila že drugo velemojstrsko normo.

Zunaj Evrope sta le dve veliki imeni: Argentinka Amura (2365) in Indijka Thipsay (2175). Popolna neznanka pa je Kitajka Xu Yuhua. Zanesljivo je izjemno močna in to, da nima ratinga, ne more biti prav nikakršno merilo.

BORIS KUTIN

Sagaj ob polčasu 12.

Na EP amaterjev – voznikov na kasaških dirkah na Norveškem je imel naš tekmovalec na štartu precej smole – V prvi vožnji »samo« šesti

BIRI – Ob »polčasu« letošnjega evropskega prvenstva amaterjev – voznikov na kasaških dirkah na Norveškem, po dveh vožnjah med štirimi z izžrebanimi norveškimi kasači (nekateri pa so nastopili celo že trikrat), vodi branilec naslova Nemec Heinrich Gentz, ki je s tremi vožnjami zbral 28 točk, slovenski zastopnik Jože Sagaj pa je z dvema nastopoma in sedmimi točkami za zdaj na 12. mestu med 14 udeleženci iz 13 držav. Med članicami FEGAT, kakor se zveza imenuje s kratico, manjka na prvenstvu samo Španija.

Heinrich Gentz, doma blizu Frankfurta ima kobilarno z več kot 200 konji, je bil 4., 1. in 7., tako da je po ključu za točkovanje (15, 11, 9, 8, 7, 6, 5, 4, 3, 2, 1 – za 11. ali 12. mesto, diskvalifikacijo ali distanciranje) zbral skupno 28 točk. Po eno zmago sta slavila še Avstrijec Christian Mayr (njegov brat Gerhard Mayr pa je državni prvak med profesionalci, kar je edinstven primer na svetu in Finec Juha Rissanen.

Jože Sagaj je v prvi vožnji vodil sicer enega izmed favoritov s štartno številko 1, vendar zagotovo najbolj muhastega kasača. Zlasti dve napaki Condyrexa sta bili usodni, da je bil Jože Sagaj »samo« šesti: konj se je navadil galopirati za štartnim avtomobilom, povrh pa jo je rad pobrisal s steze na mestu, kjer je izhod v hleve. Tema svojima napakama je ostal zvest tudi tokrat, povrh s tako silno močjo, da je našega voznika povsem izčrpal, se pravi, da je ostal brez moči v rokah. Klub kočljivemu položaju se je Jože Sagaj mojstrsko izvlekel: spasiral je dirkača, nekaj mest pa je izgubil tudi, ko jo je poskušal ubrati proti izhodu s steze. V zadnjem krogu sta se še hitro spet pridružila vodilnim, v finišu pa jima je zaradi poprejšnjih spodrsljajev zmanjkalo moči za kaj več kot 6. mesto.

Sprva je Jože Sagaj še bolje opravil v drugi vožnji s Hartom Speedom: ves čas je bil drugi, vendar konj ni imel več moči kot za 1600 m, dirka pa je bila – kot prva – na 2100 m. Daleč za zmgovalcem, distancirana, sta dosegla cilj, kar je našemu vozniku navrglo samo 1 točko, torej po prvem dnevu skupno 7.

Rezultati po prvem dnevu: 1. Gentz (Nemčija) 28 točk, 2. Westergaard (Danska) 25, 3. Granger (Francija) 24, 4. Mayr (Avstrija) 23, 5. Rissanen (Finska) 21, 6. Handelaar (Nizozemska) 16, 7. Blihovde (Norveška) 13, 8. Forsberg (Švedska) 12, 9. De Walle (Belgija) 12, 10. Quintilli (Italija) 11, 11. Varga (Madžarska) 11, 12. Sagaj (Slovenija, 1:23,1) 7, 13. Sommer (Švica) 7. 14. Tux (Nemčija) 2.

Zmagovalci so na 1.000 m dolgi progi, na ovinkih nagnjeni za 14 stopinj, pod stezo pa je les, na katerem so tri plasti odlično vezanih peskov, kar sicer dela hipodrom za enega najhitrejših v Evropi, dosegli kilometrske čase 1:22,3, 1:18,7 in 1:20,6. To so torej kategorije konj, ki jih kar precej premeromo tudi pri nas.

Z dvema novima vožnjama si Jože Sagaj za nekaj mest še lahko izboljša svojo uvrstitev, kar bi bil glede na hudo konkurenco državnih prvakov ali voznikov leta iz trinajstih držav zelo solíden uspeh.

HENRIK ÜBELEIS

OD TOD IN TAM

Potrošnik : Hajduk 1:3 (1:0)

BELTINCI – Letošnji pokalni prvak Hrvaške, Hajduk, je na povratku iz Avstrije, kjer je bil na pripravah, v Beltincih odigral prijateljsko tekmo s Potrošnikom,. Gostitelji so v prvem polčasu presenetili goste z dobro igro in zasluženo povedli z golom Škaperja, njihovo vodstvo pa bi lahko bilo še višje. V drugem polčasu pa so do veljave prišli gostje, zlasti v končnici, ko so pri Potrošniku zaigrali vsi igralci. Gole za Hajduk sta dosegla Vladislavić 2 ter Filipović. Zanimivo tekmo si je ogledalo približno 2.500 ljubiteljev nogometa. (F.M.)

Publikum : Zagreb 0:2 (0:1)

ŽALEC – Celjani v uvodni prijateljski tekmi kljub porazu niso razočarali. Zagreb je večinoma igral z najboljšo postavo, trener Zavrl pa je veliko menjal, predvsem napadu pa se je poznala neuigranost. Izkazal se je vratar Koželj, zadetka pa sta dosegla Popović in Pinturić. Danes se bo Publikum v Žalcu ob 16.30 pomeril z ruskim drugoligašem Lado iz Dimitrovgrada. (Ž.Z.)

Dravinja : Studio D 0:3 (0:3)

SLOVENSKE KONJICE – Domači drugoligaš je v štirih dneh odigral še tretjo prijateljsko tekmo in pred 200 gledalci po napakah obrambe doživel novi poraz. Zmagovite gole za Studio D sta dosegla Kobe 2 in Bracovič. (Ž.Z.)

Koper : Bled 11:0 (6:0)

KOPER – Štadion na Bonifiki, gledalcev 200, sodnik Rastovec (Ankaran). Strelci Mekić 3, Pirc 2 ter Galič, Voljč, Burin, Okčič, Sabadin in Tomas po 1.

Renkovci : Mura 0:12 (0:5)

MURSKA SOBOTA – V prijateljski tekmi je prvoligaš Mura v Renkovcih z visokim rezultatom premagala člana prve občinske nogometne lige Lendava. Strelci golov: Gliha 7, Cifer, Baranja, Bakula, Emeršič in Krančič po enega. Pred okrog 300 gledalci je sodil Feldbar iz Hotize.

F. M.

AM Cosmos : Istragas 2:1 (2:0)

LJUBLJANA – V prijateljskem srečanju so nogometaši AM Cosmosa Ljubljane premagali dekanski Istragas z 2:1. Gola za Šiškarje sta dosegla Mesesnel in Vončina ter Ščulac za Istragas.

Gostiša peti v Nemčiji

BADGRIESBACH – Na mednarodnem tekmovanju v smučarskih skokih v Nemčiji je Samo Gostiša osvojil peto, Matjaž Zupan pa 27. mesto. Po lepem vremenu je nastopilo 140 skakalcev, med njimi tudi nekaj iz svetovnega vrha. Zmagovalec Steve Delaup je dosegel rekord skakalnice.

Slabe uvrstitve naših na SP

MENORCA – V Španiji se je končalo mladinsko svetovno prvenstvo v jadranju v razredu optimist. Od naših se je najbolje odrezal član koprskega Jadra Miha Staut, ki je zasedel 50. mesto v konkurenci 190. jadralcev. Druga dva naša tekmovalca Jan Mikulin in Sandi Dekleva pa sta se uvrstila na 60. oziroma 81. mesto. Naši so imeli tudi veliko težav s sodniki, ki so jih kar nekajkrat oškodovali. (S.S.)

Zmagi Jauka in Marovt – Helešča

LJUBNO OB SAVINJI – Slovenski tekmovalci v gorskem kolesarstvu so skupaj z gosti iz Hrvaške in Ukrajine preživeli prijeten konec tedna v Ljubnem.

V soboto so tekmovali v disciplini cross country. Peto dirko pokala Energija v tej disciplini je dobil Marjan Jauk. Pri mladincih je Blaž Budja drugič letos premagal Robija Lamovška. V spustu je zmagal domačin Andrej Marovt – Helešič pred državnim prvakom Boštjanom Brelihom.

Rezultati : cross country – člani: 1. Jauk (Štajerska) 1:48,42, 2. Brelih (Črni vrh) 1:50,07, 3. Taran (Štajerska) 1:51,34, 4. Kastelic (Fun Sports) 1:54.38, 5. Marovt – Helešič (Avantura) 1:55,02; **mladinci:** 1. Budja (Energija) 1:07,57, 2. Lamovšek (Proloco Scott) 1:07,58, 3. Trobevšek (Fun Sports) 1:09,52; **rekreativci:** 1. Justin (Studio B2) 1:12,12, 2. Gramc 1:12,42, 3. Jagodič (Koseze) 1:13,13; **skupno – člani:** 1. Jauk 100, 2. Taran 89, 3. Brelih 69; **mladinci:** 1. Lamovšek 122, 2. Budja 110, 3. Reberšak 85; **spust – člani:** 1. Marolt–Helešič, 2. Brelih (Črni vrh), 3. Velikajne (Sloga 1902). 4. Tkačenko (Ukr), 5. Gantar (Sloga 1902); **mladinci:** 1. Lamovšek (Proloco Scott), 2. Šmigoc (Štajerska), 3. Budja (Energija); **skupno – člani:** 1. Brelih in Marovt – Helešič 47, 3. Radulovič in Bizjak 38; **mladinci:** 1. Lamovšek 50, 2. Budja 41, 3. Šmigoc 37. (A.D.)

Tretjeligaši tudi ob nedeljah

POSTOJNA –Predstavniki 12 klubov od 14 (manjkala sta Ljubljančana) so se zbrali na sestanku klubov, ki bodo v sezoni 93/94 nastopali v tretji SNL zahod. Tekmovanje v 3. ligi ki je bilo prvič uvedeno v minuli sezoni je na zahodu lepo uspelo in predstavniki ob analizi tekmovanja niso imeli bistvenih pripomb. Tudi letos bo

Ponedeljkov 3. polčas – Ponedeljkov 3. polčas – Ponedeljkov 3. polčas – Ponedeljkov 3. polčas – Ponedeljkov 3. polčas

Tekmovalno balinanje ni gostilniški šport

Član slovenske balinarske vrste Uroš Vehar o uspešnih nastopih na SP – Dnevno trenira dve do tri ure – Cilj: uvrstitev v člansko reprezentanco

LJUBLJANA – »No, pa smo dočakali, da je tudi balinanje v središču zanimanja slovenske športne javnosti,« pravijo člani slovenske mladinske balinarske reprezentance, ki so se po dolgem času, seveda tudi po zaslugi odličnih iger na SP, znašli pri vrhu vseh športnih poročil ali strani v naših medijih. In tudi baliniščí v Slapah in v Šiški sta vselej ob nastopu naših balinarjev polni ljubiteljev te zanimive športne igre.

– Toda v javnosti, tudi športni, še naprej prevladuje mnenje, da je balinanje »gostilniški šport«.

»Žal, res mnogi tako mislijo. A to je šport kot vsak drugi. Če ga ne jemlješ resno, uspehov preprosto ni, « pravi 17-letni član slovenske mladinske balinarske vrste, Uroš Vehar.

– Pa vendar, kako si začel? Tvoji vrstniki se namreč raje odločijo za smučanje, nogomet, kosarko . . .

»Doma sem iz Žirov, kjer smo stanovali tik poleg balinišča. Tu so se sicer zbirali večinoma starejši ljudje, a sčasoma se je tudi kdo našel, ki mi je pokazal osnovna pravila in način igranja. Pozneje pa sem imel tudi svojega mentorja.«

– Kaj pa je sploh pri balinarski igri najbolj pomembno?

»Odločilna je zbranost, sposobnost koncentracije. Balinarji pravijo, da se skriva 90 odstotkov vsake zmage na balinišču v glavi in tudi sam se s tem povsem strinjam. Precej je seveda odvisno od posameznikove psihične pripravljenosti.«

– Verjetno pa niti telesne pripravljenosti ne moreš postaviti v kot, kajne?

»Jasno, saj je treba vzdržati cel dan na balinišču. Če si bolj natančno ogledate spored na tem mladinskem SP, kmalu utegnete spoznati, da smo bili na balinišču največkrat dobesedno od jutra do mraka. Prve dni smo začenjali s predtekmovanji ob 8. uri, tekmovanja v hitrostnem zbijanju pa so se znala zavleči v pozne večerne ure. In prav to hitrostno zbijanje – tu je treba veliko teči, tako da brez kondicije ne gre. V »gostilniškem športu« pa kondicija ni ravno potrebna . . .«

– Hitrostno zbijanje pa je bolj nova disciplina.

»Drži. Za gledalce je ta disciplina prav gotovo med najbolj privlačnimi, za balinarje pa hitrostno zbijanje pomeni ogromno truda, psihične in telesne pripravljenosti.«

– Koliko pa sploh, denimo med ligaško sezono, treniraš?

»Nastopam za ekipo Škofjeloške Trate, člana slovenske balinarske superlige. Skoraj ne mine dan v tednu, ko ne bi bil na balinišču. Od ponedeljka do petka dve do tri ure dnevno treniramo, konec tedna so tekme.«

– Si zadovoljen s svojimi nastopi in igrami slovenske reprezentancena SP?

»Zelo sem zadovoljen in mislim, da se tudi moji soigralci s tem strinjajo. Prednost domačega igrišča nam je uspelo dobro izkoristiti, že sama uvrstitev v finale s Francijo pa je za marsikoga sanjski podvig. Kajti, Francozi so zame še naprej pojem balinanja v svetu.«

– In pri nas, kdo je ta čas najboljši slovenski balinar?

»Bojan Novak.«

– Kakšni pa so tvoji balinarski cilji po končanem mladinskem SP?

»Treba se bo pripravljati na drugi del tekmovanja v Superligi. Sicer pa bi nadvse rad iz mladinske napredoval v člansko državno reprezentanco. Zagotovo pa bom ostal član Trate, malo zaradi dobre družbe, malo pa tudi zaradi šole, saj hodim na škofjeloško gimnazijo?«

SINIŠA UROŠEVIĆ

• Sijajen rekord in polnočno navdušenje

LJUBLJANA – Četrtfinale tekmovanja najboljših mladih balinarjev sveta v zbijanju ni bilo primerno za ljudi s slabim srce. Prineslo je velike preobrate in razburljenja ob igrišču in tribunah, po koncu tekmovanja pa tudi veliko veselja v slovenski tabor. Gregor Sever je z novim svetovnim rekordom zanesljivo osvojil prvo mesto v natančnem zbijanju, David Likar pa se je uvrstil v polfinale tekmovanja v hitrostnem zbijanju skozi šivankino uho, po dodatnem merjenju moči s Hrvatom Guštinom in Avtralcem Favrinom, ki je prikovalo gledalce na sedeže do zgodnjih ur naslednjega dne. Tekmovanje se je namreč končalo šele ob 0.30.

Gregor Sever je po lanskem uspehu na SP v Strambinu, kjer je osvojil bronasto kolajno v hitrostnem zbijanju, dopolnil zbirko kolajn, vendar za spremembo v drugi disciplini. Pred prvenstvom si je poškodoval nogo, tako da selektor Ivo Žvokelj ni želel tvegati z nastopom v hitrostnem zbijanju, kjer morajo tekmovalci preteči lepo število kilometrov. Poteza je bila zadetek v polno, saj se je Ljubljančan, član Polja, v domači dvorani vpisal v zgodovino balinarskega športa. (B. E.)

Nočna mora Ksenije Predikake v Buffalu

Slovenska atletinja je bila na študentskih igrah v Ameriki prepuščena sama sebi – Na svetovnem prvenstvu v Stuttgartu je ne bo

LJUBLJANA – Znana režiserja ameriških grozljivk Johna Carpenterja in Sama Peckinpacha zgodba slovenske atletinje Ksenije Predikake najbrž ne bi tako raznežila, da bi posnela kakšen film iz serije nočnih mor, saj je v Ameriki toliko resničnih zgodb s tega področja, da bi lahko vsak dan posneli najmanj tri filme. Tako kot sta do njene zgodbe brezskrbna ameriška režiserja, pa so in bodo najbrž tudi šefi slovenske delegacije na študentskih igrah v Buffalu, kjer so Kseniji pripravili »nočno moro«, ki se je bo zanesljivo spominjala do SP v Stuttgartu, kjer zaradi izgubljenih dnevov v Buffalu, ne bo nastopila.

Študentka tretjega letnika ljubljanske Fakultete za šport je odpotovala na Univerziado v Buffalo z velikimi upi, saj je pričakovala, da bo na atletskem štadionu izborila vizo za nastop na svetovnem prvenstvu.

»Začelo se je s prijavami v Ljubljani. V Ameriko bi morali iti dve atletinji. Vladka Lopatič se je poškodovala, šefe odprave sem prosila, če bi mi lahko zamenjali trenerja in bi šel z menoj Srdjan Djordjević, ki skrbi zame in mi je tudi svetoval nastop v Buffalu. Rekli so mi, da ni možnosti in da o tem nočejo nič več slišati. Kljub temu, da je bil trener pripravljen pot sam plačati in da je imel letalsko vozovnico zagotovljeno.«

– Kljub temu ste šli v Ameriko. Zakaj?

»Športna pričakovanja so bila velika. Toda kmalu mi je bilo jasno, da bo to propadel izlet. V spremstvu je bilo sedem ljudi, ki tam dejansko niso imeli kaj početi. Šport jim je bil zadnja skrb zaradi katere so se udeležili študentskih športnih iger. Najbrž so mislili, da se bodo s športniki pogovarjali o organiziranosti študentske vlade, študentskem življenju, malo pa tudi o športu.«

– Kaj so delali?

»V njihova medsebojna prerekenja se ne bom spuščala, tudi ne, za koga je bila pot v Ameriko izlet oziroma »življenjski cilj«. Za vodjo poti se ve, zakaj mora biti v delegaciji. Poleg so bili trije zastopniki študentske vlade in še en skrivnostni človek, za katerega se ni vedelo, kaj je, ter predstavniki obeh naših univerz. Očitno po načelu, če gredo Mariborčani, morajo tudi Ljubljančani in obratno. Skrb nad menoj je prevzel Stojan Burnik. Po svojih najboljših močeh mi je pomagal, tako da nisem imela občutka, da moram čisto vse narediti sama. Na atletiko pa se na žalost ne spozna.«

– Organizacija iger je bila slaba. Pričakovanja, da bodo Američani igre izpeljali na najvišji ravni so bila jalova.

»Ko sem v Ljubljani nočno moro iz Buffala prespala, sem ugotovila, da pot v Ameriko ni bila niti prijeten izlet. Moram pa priznati, da se iger nisem hotela udeležiti. Prepričal me je trener Djordjević, ki mi je povedal, da bo to močna tekma, na kateri lahko dosežem normo za SP v Stuttgartu. Prvi teden sem še upala, da bom imela kaj od tekmovanja. Bolj, ko se je nastop bližal, mi je bilo jasno, da iz vsega ne bo nič.«

– Po tekmovalni plati je bil torej »izlet« v Buffalo povsem zgrešen.

»Zaradi Univerziade sem izgubila dva naslova državne prvakinje. Zaradi poloma v Buffalu sem se odločila tudi, da se za nastop na SP ne bom več potegovala. Formo sem načrtovala za dober nastop na Univerziadi. Če bi rekord in normo dosegla, bi bila na četrtem oziroma petem mestu. Razmere za tekmovanje so bile izvrstne. Meni pa je na koncu bilo vseeno, kaj se bo zgodilo. Želela sem si le, da čimprej mine.«

– Od prvega dne naprej ste šteli dneve do odhoda domov.

»Vse je šlo narobe. Vse do prihoda na štadion nisem vedela, v kateri predtekmovalni skupini bom štartala. Tudi trenirala sem bolj malo. Namestitev je bila izjemno slaba. Selili smo se s collegea na college. Hrana je bila slaba za normalne ljudi, kaj šele za športnike. Tako sem se večinoma hranila s hamburgerji. Za sredozemske igre so rekli, da je bila organizacija slaba. V primerjavi s študentskimi igrami je bila sijajna.«

– Naslednje igre so čez dve leti. Ali boste šli na Japonsko?

Naslednjih iger se zagotovo ne bom udeležila. Tistim, ki pa bodo organizirali nastop Slovenije, pa priporočam, da se iger, ki so športne in ne politične, lotijo drugače. Tako, da bodo športniki imeli kaj od tega in da se ne bodo sramovali nastopa v elitni svetovni konkurenci.

VITO DIVAC

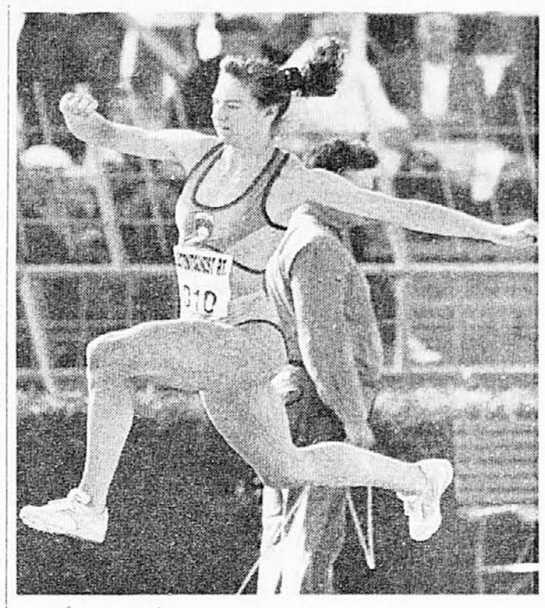

PRVIČ. ZADNJIČ IN NIKOLI VEČ NA ŠTUDENTSKIH IGRAH – Ksenija Predikaka. (Foto: Igor Modic)

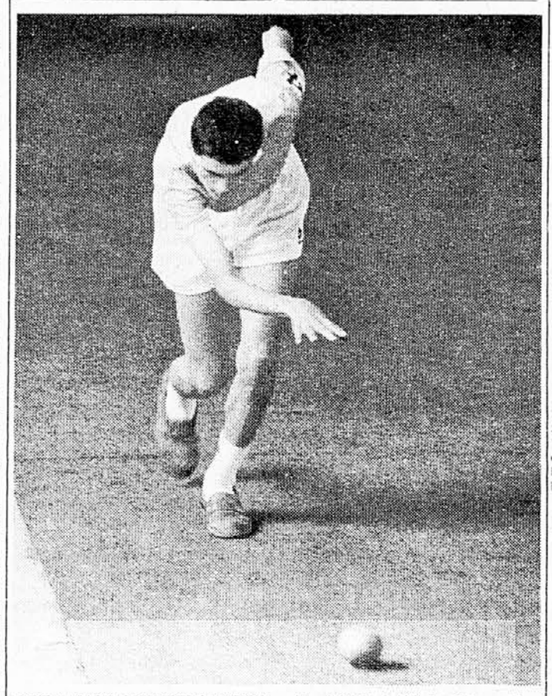

ZBRAN OB VSAKEM METU – Uroš Vehar. (Foto: Grega Repovž)

»Cof« pokopal hrvaške upe o uvrstitvi v finale

Gregor Sever je v razburljivem dodatnem dvoboju zagotovil Sloveniji vsaj srebrno kolajno

LJUBLJANA – Polfinale 5. mladinskega svetovnega prvenstva balinarjev do 18 let je prineslo svojevrstno poslastico številnim gledalcem v dvorani Balinček, ki so si komajda opomogli po veselju ob svetovnem rekordu Gregorja Severja v natančnem zbijanju in polnočni avanturi Davida Likarja. Izredno izenačen obračun med Slovenijo in Hrvaško se je končal z izidom 4.4, tako da sta o finalistu odločila dodatna niza med Severjem in Guštinom.

Novopečeni svetovni rekorder na domačem igrišču ni ničesar prepustil naključju, čeprav je slabo začel in dvakrat zapored pri bližanju zgrešil krog. Prednost Hrvata pa je hitro izničil s tako imenovanim »cofom«, metom, pri katerem se je njegova krogla prilepila na balina. Z dvema točkama je prešel v vodstvo z 2:1 in kljub razumljivi živčnosti ubranil naskok. Ko je Guštin zgrešil zadnji met, se je v hipu znašel v objemu soigralcev, čeprav je imel Ljubljančan na voljo še en poskus. Slednji so po zapravljeni priložnosti v igri dvojic, kjer sta Mohčnik in Sever vodila s 6:0, pa vendar izgubila s 6:13, in porazu Davida Likarja živčno postopali okoli igrišča ter si pulili lase, zato je bilo veselje več kot razumljivo. Po lanski bronasti kolajni na SP v Strambinu so napravili nov korak proti Olimpu in napovedali, da se bleščeči niz slovenskih balinarjev zlepa ne bo prekinil.

Rezultati moštvenega polfinala: Slovenija : Hrvaška 5:4 (4:4) (dvojice: Mohčnik, Sever – Santoro, Smolica 6:13, klasično: Vehar – Guštin 13:7, bližanje in zbijanje v krog: Sever – Santoro 31:26, Likar – Guštin 25:29, dodatna igra v krog: Sever – Guštin 5:4), **Francija – Italija 5:3** (dvojice: Maugiron, Pingeon – mandola, Cherchio 12:5, klasično: Poyet – Scassa 4:13, v krog: Pingeon – Scassa 19:18, Maugiron – Cherchio 23:23).

Četrtfinale hitrostnega zbijanja: 1. Nouci (Alž) 32, 2. Maugiron (Fra) 31, 3. Acchiardi (Ita) 30, 4. Likar 25 (17) 5. Guštin (Hrv) 25 (16), 6. Favrin (Avs) 25 (15), 7. Nait Limam (Tun) 21, 8. Pepe (Bel) 15.

Četrtfinale natančnega zbijanja: 1. Sever (Slo) 53 – mladinski svetovni rekord, 2. Mandola (Ita) 40, 3. Poyet (Fra) 35, 4. Santoro (Hrv) 31, 5. Favrin (Avs) 25, 6. Zobeidi (Alž) 25, 7. Nait Limam (Tun) 24, 8. Truddaiu (Bel) 15. (B. E.)

UTRINKI Z MLADINSKEGA EVROPSKEGA PRVENSTVA

Ni uspeha brez garanja

Že namiznoteniška mladina s 15–20 treningi na teden – Slovenci za vrstniki ne zaostajajo po tehničnem znanju – Pogubna usmeritev zgolj k rezultatom

LJUBLJANA – »Sobota je za nas en srečen dan,« je skoraj prepeval dr. Janez Reflak, predsednik Namiznoteniške zveze Slovenije, potem ko se je tudi slovenski reprezentanci na evropskem mladinskem namiznoteniškem prvenstvu »odprlo«. Najprej si je kolajno zagotovila kadetska mešana dvojica Janeza Petrovčič-Petra Dermastija, potem pa še Polona Čehovin med mladinkami. Nepisano pravilo je namreč, da je prireditelj prvenstev nadvse uspešen, če doma ostane tudi kakšna medalja, sicer imajo vse pohvale o odlični organizaciji grenak priokus.

Tako je zdaj, ko je zadeva »urejena«, če lahko tako rečemo, zadovoljstvo v slovenskem taboru popolno, saj je tudi država prireditelja med nosilkami medalj, v dvorani Tivoli je bila dvignjena tudi slovenska zastava. Tako je k medalji, ki jo 42 držav udeleženk in predstavniki Evropske namiznoteniške zveze (ETTU) v en glas podeljujejo prirediteljem 36. MEP, dodan tudi uspeh v športnem delu tekmovanja.

V prvem delu tekmovanja se je pokazalo, pravita državna kapetana **Mirko Unger** in **Jože Mikeln**, da slovenskim mladim igralcem manjka tekmovalnih izkušenj, predvsem pa odločnosti v igri, da bi vztrajno in trmasto vsiljevali nasprotniku svoj način igre, ki ga sicer imajo na treningih. Po znanju namreč mladi Slovenci in Slovenke ne zaostajajo za vrstniki, sposobni so odigrati lepe in učinkovite točke, potem pa jih pokoplje serija začetniških napak, kar so znali v Ljubljani njihovi nasprotniki dobro izkoristiti.

Po novem Srednjeevropski pokal

Vse kaže, da bo tudi za mlade Evropejce, vključno s Slovenci, več priložnosti za mednarodne nastope, saj so se države Srednjeevropske pobude (Poljska, Češka in Slovenija) dogovorile, da bodo obetajoči igralci nastopali v Srednjeevropskem pokalu. Program je že narejen od novembra 1993 do aprila 1997, vsako sezono pa naj bi – poleg evropskega prvenstva – imeli mladi še po štiri srednjeevropske nastope v vseh štirih kategorijah (mladinci, mladinke, kadeti in kadetinje).

Mladi Slovenci na Kitajsko?

Če k temu dodamo še mednarodna prvenstva za mlade (tudi Slovenije), potem priložnost za nastope ne bo manjkalo. Seveda pa bo eden od pogojev, da bi kar najbolje izkoristili priložnosti za nastope in treninge – denar. Jože Mikeln, republiški inštruktor NTZS, je zračunal, da bi mladinski obrat, če ga tako imenujemo, potreboval okrog 70.000 DEM na leto (k temu je treba dodati še za 20.000 DEM več za slovensko člansko reprezentanco, če se želi Slovenija obdržati v srednjem svetovnem razredu). »Na prihodnjem mladinskem EP v Parizu 1994 bomo prav tako štartali na medalje, zato bi morali vsaj petim mladim – in dvema trenerjema – omogočiti daljšo vadbo na Kitajskem, kar že delajo Nemci, Švedi, Italijani in drugi, ki vso pozornost posvečajo mladim. Ne gre za velik denar, saj gre za vzajemnost, ko bi tudi mladi Kitajci prišli v Slovenijo na trening,« ima izdelan načrt Mikeln, ki se je tudi že pogovarjal s kitajskim trenerjem Lijem (treniral je že v Sloveniji, zdaj je trener v Nemčiji).

Seveda pa bo treba marsikaj spremeniti še doma. Tudi drugim, ne samo Čehovinovi, Polončičevi in Todorovičevi, naj bi omogočili učenje na športni gimnaziji, obdržati bi morali skupne priprave ob koncih tedna in pred večjimi tekmovanji, spremeniti bi morali skupne priprave ob koncih tedna in pred večjimi tekmovanji, spremeniti bi morali odnos trenerjev in klubov do mladih igralcev in njihove vadbe. Naša strokovnjaka namreč ugotavljata, da trenerji v klubih pretiravajo – pogosto pod pritiskom klubskih uprav – z zahtevami po rezultatih že pri najmlajših, da zaradi časovne stiske premalo pozornosti posvečajo telesni zdržljivosti in preveč samo igri; pa tudi prenekateri starši bi morali lastne ambicije, ki jih prenašajo na svoj naraščaj, bolj spraviti v stvarne okvire. Urejena družina, podpora staršev (od prevozov do denarnih prispevkov) in ne zgolj hlastanje po rezultatih so temelji, na katerih je možno zgraditi uspešno kariero mladega igralca. Na internatski način vzgoje vrhunskih igralcev, kot ga imajo v Nemčiji, Italiji, na Švedskem in v starih in novih državah vzhodne Evrope, v Sloveniji za zdaj, žal, še ni mogoče misliti.

ZADOVOLJNI PREDSEDNIK – Dr. Janez Reflak. (Foto: Blaž Samec)

• Evropska namiznoteniška zveza (ETTU) je ostala brez predsednika, potem ko je na sestanku v sredo v Ljubljani Hans Wilhelm Gäb iz Nemčije po enem letu odstopil zaradi osebnih vzrokov (bolezen v družini, službene obveznosti pri ameriškem koncernu General Motors, katerega podpredsednik za Evropo je bil in ostaja Gäb). Do kongresa ETTU, ki bo aprila 1994 med evropskim članskim prvenstvom v Birminghamu, bo organizacijo vodil Šved Nils Bergrström, dosedanji podpredsednik. Poznavalci razmer v evropskem namiznem tenisu domnevajo, da se bo za predsedniško mesto potegoval Christos Cristodulatos iz Grčije, eden od treh sedanjih podpredsednikov. V strokovnih krogih, ki zagovarjajo geslo šport športnikom (namizni tenis igralcem), pa uživa veliko naklonjenost Eberhard Schöler, v šestdesetih letih najboljši obrambni igralec na svetu, zdaj ugleden strokovnjak in poslovnež. Res pa je, da Evropa trenutno nima enakovredne osebnosti z ugledom in avtoriteto, kakršno je imel Gäb.

»Kakovost iger na MEP je bila odlična, videti je, da vsi od najmlajših do nekoliko starejših, dobro obvladajo prvine igre,« pravi Eva Jeler. »Razlika med kadeti in mladinci je predvsem v tem, da so slednji taktično zrelejši, imajo močnejše udarce in boljši servis, ker so večji, lahko dosežejo tudi več žogic. Nove države, vključno s Slovenijo, so obogatitev za evropski namizni tenis, povsod dobro delajo, kar dokazujejo tudi rezultati in medalje. Za uspeh je treba pošteno garati, saj imajo že najmlajši po dva 'šihta' – po 15 do 20 treningov na teden, šolo in tekmovanja – tako da je obdobje 'frajerjev', kot jim jaz rečem, minilo. Pri tem mislim na igralce, ki so uspeh gradili predvsem na nadarjenosti, njihovo geslo pa ja bilo: priti, zaigrati in zmagovati.«

Nemške strokovne ekipe, v katerih so tudi psihologi in specialisti za telesno pripravo, učijo že najmlajše, da je med pravili namiznega tenisa tudi – poraz. Če igralec iz poraza potegne izkušnje, če se začne zavedati, da tistega, s katerim je danes izgubil, jutri lahko premaga in to tudi naredi, potem tudi za najmlajše zahtevni nastopi niso stresi oziroma prehuda obremenitev. Ta se zdaj začne že pri desetih, dvanajstih letih in traja tja do zrelega igralskega obdobja pri tridesetih in več letih.

Rusija na prvem mestu

Med tistimi, ki lahko Nemcem, Italijanom, Švedom in vzhodnjakom zavidajo možnosti za delo, je tudi **Dušan Tigerman**, nekdanji igralec in trener v Ljubljani, ki že desetletji služi kruh kot trener na Nizozemskem. »Poglejte, na Nizozemskem imamo tisoč klubov, imajo 700 dvoran, ki so namenjene izključno za namizni tenis – v njih je po 5 do 10 miz, imajo tudi vse spremljajoče objekte – niso pa izkoriščene, ker nimamo trenerjev. Tako moram jaz trenirati vse, od kadetinj do evropske članske prvakinje Betti-ne Vriesekoop. Zato s štirimi treningi na teden, sicer kakovostnimi in intezivnimi, ne moremo držati koraka s tistimi, ki imajo po 20 treningov na teden in nobenih večjih skrbi s šolo. Ta zaostanek pri treningih se potem pozna v odločilnih trenutkih, ko so naši tekmeci bolj zanesljivi in zmorejo ob pravem trenutku odigrati najboljše, kar znajo. Naši mladi igralci in igralke blestijo v nizih pri 5:5 v točkah, pri 19:19 pa se jim začne tresti roka in poraz je neogiben,« ugotavlja Tigerman.

Kot ljubitelj statistike je Tigerman naredil tudi svojo lestvico uspešnih držav po prvem delu tekmovanja. Na prvem mestu je Rusija z 9 negativnimi točkami (1. mesto med mladinci in kadetinjami, 4. mesto pri mladinkah in 3. mesto pri kadetih), za njo so Madžarska (27 negativnih točk), Nemčija (29) in Švedska (32), države torej, ki v evropskem in svetovnem namiznem tenisu kaj pomenijo. Kot primerjava: na tej lestvici ima Slovenija 58 točk (10. mesto kadetov in kadetinj, 15. mesto mladink in 23. mesto mladincev), kar je pod pričakovanji, potem ko so po rezultatih – ne toliko po igri – razočarali mladinci in je bila Polona Čehovin sama premalo, da bi se mladinke uvrstile višje oziroma ubranile srebrno medaljo z lanskega EP v Topolčanih.

VLADO ŠLAMBERGER

Mnogo pohval, spominov

Kaj so povedali nekateri izmed udeležencev 36. mladinskega evropskega prvenstva v namiznem tenisu – Tekmovalni vtisi so seveda v ospredju, a lepi tudi drugi

LJUBLJANA – Deset dni je trajal namiznoteniški utrip v dvorani Tivoli. Tako po številu udeležencev, kot tudi nastopajočih reprezentanc, je bilo prvenstvo, že 36. doslej, brez konkurence največje v zgodovini. Tekmovalna razsežnost je bila seveda v ospredju, toda dnevi v Ljubljani so bili tudi priložnost za druženje med mladimi in ne nazadnje tudi spoznavanje Ljubljane, s tem pa tudi vsaj delčka Slovenije. Nekateri izmed mladih so spregovorili tudi za naše bralce . . .

Dragutin Šurbek, 15 let – Zagreb: »Do konca letnika imam le še štiri ali pet izpitov,« je v dvorani za trening razlagal sin nekdanjega šampiona svetovnega slovesa potem, ko smo ga le za dve minuti odtrgati od treninga. »Hodim v posebno dopisno šolo, to je približno nekaj takega kot pri vas šole za športnike. Od predmetov mi je najljubša zgodovina, ampak še ljubši mi je namizni tenis. Treniram štiri do šest ur na dan,« pravi visokorasli mladenič. »Najbolj si želim postati igralec svetovnega formata, tako kot je bil moj oče. Vrhunec pa bi bil naslov svetovnega prvaka. Pri moji športni poti mi ogromno pomaga tudi oče. On je bil tisti, ki me je pred sedmimi leti prvič pripeljal v dvorano in v trenutku sem vzljubil namizni tenis.«

Vladimir Samsonov, 17 let – Minsk: »Moje najmočnejše orožje sta servis ter backhand, mislim pa, da ima najpomembnejšo vlogo pri igri vseeno taktika,« pravi mladi Belorus, ki visoko kotira tudi na svetovnem članskem odru, saj se je na letošnjem SP uvrstil med najboljših šestnajst. »Sedaj treniram v Nemčiji, saj so razmere v Belorusiji slabe. Ni denarja, ni dvoran, kjer bi lahko treniral. Moj trener je Aleksander Petkevič, treniram pa po 5 do 6 ur na dan. Poleg tega rad igram tudi nogomet, košarko, šah,...« Kar nekam olajšano pa je povedal tudi, da je končal šolo, da pa namerava študirati tudi naprej, najrajši bi postal učitelj telovadbe ali trener.

Branko Djukić, 15 let – Zmajevo pri Novem Sadu: »To je moj prvi nastop na mednarodnem tekmovanju takega formata, bil pa sem prvak Jugoslavije leta 1992 v pionirski kategoriji ter v igri dvojic. V Sloveniji sem prvič in moram reči, da je Ljubljana lepo mesto,« pravi Branko, ki hodi v srednjo ekonomsko šolo, kot Samsonov pa tudi on misli, da je biti učitelj telovadbe poklic zanj in misli nadaljevati šolanje oziroma študij na DIF. »Konkurenca na turnirju je bila močna. Sam sem končal v drugem kolu. Proti Nemcu Hielscherju sem imel že tri zaključne žoge, pa sem kljub temu izgubil. Tokrat je taktika pač zatajila,« je dejal.

Monika Neumann, 16 let – Vaduz: Prebivalka glavnega mesta Lichtensteina je postregla s posebno zgodbo: »Naša kneževina ima nekaj več kot 25.000 prebivalcev, od tega jih namizni tenis igra kakih 50. Jaz sem ena od treh žensk in edina, ki igram višje kot na rekreativni ravni. Pomislite samo, da je samo ena dvorana kjer se da trenirati. Mislim, da je bil pred kratkim ustanovljen tudi prvi klub. Sama treniram v Romuniji, v Tirgu Muresu, treningi pa ponavadi trajajo do pet ur. To je moje peto evropsko prvenstvo, najbolj uspešna pa sem bila v Hollabrunnu v Avstriji, kjer sem bila tretja med dvojicami.«

Jelena Gajić, 13 let – Norrköping: »Rojena sem bila v Beogradu, pred osmimi leti pa smo se preselili na Švedsko, kjer oče Zoran, ki je bil včasih trener jugoslovanske reprezentance, trenira v klubu v Norrköpingu. Hodim v šolo, končala sem šesti razred, rada pa bi postala sodnica in se naučila veliko jezikov. Še bolj pa si jaz in tudi moj oče, ki me tudi trenira, želiva, da bi bila nekoč dobra igralka namiznega tenisa. Z rezultatom sem zadovoljna, kljub temu da sem bila izločena v drugem kolu, saj je že nastop na prvenstvu zame uspeh. Po koncu bomo odšli v Beograd, kamor smo do pred treh let redno hodili, potem pa so nas razmere prisilile, da nekaj let nismo bili.«

Kathryn Wodward, 14 let – Manchester: »Všeč so mi bile razmere v glavni dvorani, pa tudi v sosednji manjši, v kateri smo trenirali. Tudi namestitev je bila solidna, le hrana bi lahko bila malce boljša. Namizni tenis treniram od svojega enajstega leta, navdušil pa me je oče, ki igra v angleški ligi. Trenutno treniram dve uri na dan, seveda hodim tudi v šolo, rada pa tudi plešem in poslušam pop glasbo. Moj največji uspeh pa je dvakratni naslov angleške prvakinje med kadetinjami ter naslov na odprtem prvenstvu v Anglije, zadovoljna pa sem tudi s svojim nastopom v Ljubljani.«

Samanthi Wimalasuriya, 14 let – Berlin: »Edino, kar me je motilo, je bil urnik tekmovanja, saj smo morali včasih na nastop čakati tudi po več ur, toda verjetno je res težko uskladiti toliko dvobojev,« je priznala Nemka, po očetu pa Srilančanka. »To je moje prvo evropsko prvenstvo in tisto, kar me je res navdušilo, je enkratna atmosfera, ki je vladala v dvorani pa tudi izven nje. Seveda pa sem za prvič čisto zadovoljna tudi z razultati, saj sem pri posameznicah prišla med najboljših 32, med dvojicami pa celo med najboljše štiri. Nekoč bi rada postala veterinarka, zato pridno hodim v šolo, kjer sem od osme ure zjutraj do petih popoldne, nato pa grem na trening, ki traja tri ure.«

Ivana Kovče, 14 let – Duga Resa: »Prvenstvo mi je všeč, ker sem spoznala ogromno tujih igralcev. Moj trener je Nikola Vukelja, on je tisti, ki me vodi skozi treninge. Najboljši del moje igre je preigravanje. Vadim približno tri ure na dan, zato mi ne ostane prav veliko časa za kaj drugega. Končala sem 7. razred in na srečo v šoli ni nikakršnih težav. Moji najljubši predmeti so matematika, fizika in biologija. Ljubljana je prekrasna, nanjo pa me tudi vežajo lepi spomini, saj sem prav tu dosegla svoj največji uspeh decembra lani, ko sem bila prva med kadetinjami na mednarodnem turnirju.«

Fredrik Hakansson, 17 let – Falkenberg (Švedska): »Poleg namiznega tenisa najraje igram golf, moj handicap je –5,« je po polfinalnem dvoboju, ki ga je dobil potem, ko je že kazalo nadvse slabo, razlagal Šved, medtem ko se je krepčal z banano, ki jo je zalival s fanto. »Imam status profesionalnega igralca, zato se mi hvalabogu ni treba obremenjevati s šolo. »Moj največji uspeh do zdaj je bilo prvo mesto januarja na Japonskem na svetovnem prvenstvu ekipno v kategoriji mladincev, prvi pa smo bili tudi na evropskem prvenstvu v Granadi, zadovoljen pa sem tudi s svojo igro tukaj. Nekoč bi bil rad številka ena na svetu,« pravi Fredrik.

Clara de Blas, 14 let – Valladolid: »Zelo mi je všeč Ljubljana ker je tako mirna in pa Ljubljančani, ker se mi zdijo prijazni in srečni ljudje. Za namizni tenis so me navdušili prijatelji, prav zaradi mnogih prijateljev, ki sem jih dobila v tem športu pa tako rada igram. Če pa zraven dosežem še kašen dober rezultat pa je samo še bolje. Za lopar sem prvič prijela pred kakimi petimi leti, trenutno pa sem prva igralka med kadetinjami v Španiji, kar dobro pa sem se odrezala tudi na tem prvenstvu,« je povedala.

Denis Anderson, 14 let – Heidelberg, je še posebej zanimiv, saj je temnopolti reprezentant Nemčije: »Prvenstvo je bilo dobro organizirano in tudi ljudje so prijazni. Obiskujem športno gimnazijo v Heidelbergu, dnevno pa treniram do pet ur. Namizni tenis je moj najljubši šport, treniram pa ga že od 9. leta. Najboljše rezultate sem dosegel z ekipo, saj smo dosegli prva mesta na turnirjih na Nizozemski, v Nemčiji, Franciji in Slovaški«.

Ruta Garkauskaite, 16 let – Kaunas: »Ljubljana je prijetno mesto s prijaznimi ljudmi. Organizatorji so se potrudili in nam postregli z vsem, kar potrebujemo. Z rezultati sem zadovoljna, nekoliko pa me moti poraz proti Madžarki Fazekas v finalu ekipnega dela tekmovanj, saj sem bila tako blizu zmage«, je povedala simpatična Litvanka in dodala: »Škoda, da imamo tako slabe možnosti za treninge, saj lahko vadim le do 2 in pol ure na dan, kar pa je premalo. Obiskujem srednjo šolo, sicer pa igram namizni tenis že od sedmega leta«.

Cedric Merchez, 14 let – Bruselj. Simpatični Belgijec, ki je na tem prvenstvu sodil med najmanjše po rasti je povedal: »Ljubljana je simpatično mesto, kjer najdeš veliko prijaznih ljudi. S potekom tekmovanj sem zadovoljen, le moji rezultati niso bili ravno blesteči. Najboljše sem dosegel na belgijskem prvenstvu, kjer sem bil drugi, zato pa sem zmagal na Top 12. Treniram do 10 ur na teden, obiskujem pa športno gimnazijo.«

KARINA CUNDER, GORAZD NEJEDLY

DRAGUTIN ŠURBEK

VLADIMIR SAMSONOV

BRANKO DJUKIĆ

MONIKA NEUMANN

JELENA GAJIĆ

KATHRYN WOODWARD

Z leve: Samanthi Wimalasuria, Ivana Kovče, Fredrik Hakansson, Clara de Blas, Denis Anderson, Ruta Garkauskaite, Cedric Merchez. (Vsi posnetki: Igor Zaplatil)

Kolajna in smola Andreja Kraševca

Mladi teniški igralec iz Domžal se je izkazal na EP štirinajstletnikov, a se je tudi poškodoval

LJUBLJANA – Ta teden so igrali mladinska evropska teniška prvenstva v vseh treh starostni kategorijah – mladež do 14. leta se je merila v italijanskem mestu Genovi, naraščaj do 16. leta je tekmoval v Hartbergu (Avstrija), mladinci in mladinke do 18. leta pa so igrali v portugalskem glavnem mestu Lizboni.

Teniška zveza Slovenije je poslala zastopstva na vsa tri prizorišča, na vseh pa smo si tudi obetali uveljavitev, če že ne kar kolajne. Lanska bera je bila ena bronasta kolajna dvojice do 14. leta (Gregor Krušič – Žiga Rupar v Atenah), letos se je zdelo dosegljivo celo več, vendar seveda smo ob za nas ugodnem razpletu.

Zdaj je bilanca znana in je enaka lanski, četudi v resnici boljša, saj je letošnji bron Andreja Kraševca (Domžale) v kategoriji do 14 let dosežen med posamezniki, pa še z veliko smolo povrhu. Potem ko je leta 1979 rojeni Domžalčan v četrtfinalu namreč ugnal Nemca Elsnerja s 6:2, 6:3, se je pri prhanju poškodoval. Tako nerodno je z nogo butnil v steno kopalnice, da so mu morali šivati prsta na desni nogi. Tako v polfinalu proti Čehu Tarabi ni mogel nastopiti, z Miho Gregorcem (Soča) pa sta morala predati tudi četrtfinalno tekmo dvojic. V tej kategoriji sta bila prav gotovo tudi na pragu kolajne. Mimogrede: Gregorca je med posamezniki v 2. kolu izločil Izraelec Živ, dekleti Špela Rajh in Petra Vujinič pa sta tudi izpadli.

Praznih rok so ostali tudi naši zastopniki v Lizboni, kjer je bilo seveda največ pričakovati od novopečene članske državne prvakinje Tine Vukasovič. Toda tudi za njo je bil stop že v drugem kolu.

Brez možnosti za dobro uvrstitev tudi ni bila Celjanka, članica ŽTK Maribor, Tjaša Jezernik, naša najboljša do 16 let. Žreb pa je hotel, da je v osmini finala spet naletela na večno tekmico, Avstrijko Sylvio Plischke. In spet je bil izid izredno tesen. Potem ko je pred tedni v Mariboru proti tej tekmici zapravila celo zaključno žogo, je bilo tokrat 5:7 v tretjem nizu. (E. B.)

NAMESTO V GENOVI ŽE DOMA – Andrej Kraševec bi bil včeraj zelo verjetno še igral na EP mladih do 14 let v Genovi, če ne bi prišlo do poškodbe na desni nogi. Tako pa je že bil med gledalci kvalifikacij za satelitski turnir v Domžalah. (Foto: Blaž Samec)

PROTI PLISCHKE SPET NI ŠLO – Tljaša Jezernik med tekmo osmine finala na EP v Hartbergu. (Foto: Igor Modic)

Še četrta desetka Metke Lukančič

Zimski trening se je naši plezalki bogato obrestoval – Še večji dosežki?

LJUBLJANA – Zimski treningi so se Metki Lukančič (IBT, AO Trbovlje) očitno obrestovali. Najprej je spomladi preplezala Guernico, drugo smer naših plezalk za oceno 8a, v zadnjih mesecih pa kar po vrsti La belle femme v Kotečniku (8:), Brdavsa v Kotečniku (ki je imel do nedavnega oceno 8a+, ki so jo smeri dali tujci, zadnja ocena, ki jo predlaga Aljoša Grom, pa je vmes: 8a/8a+) in v teh dneh še verjetno najtežjo: Sonce v očeh v Mišji peči pri Ospu, ki je ocenjena 8a+.

Kot kaže, se za to ni bati, da bi se ocena znižala, saj so jo potrdili tako domači kot tuji plezalci. V smeri je poskušala že lansko leto, uspela pa je v času počitnikovanja v Piranu. Upati je, da bo do zime slišati še za kakšen podoben ali celo večji dosežek.

ALEŠ BJELČEVIČ

● Vzponi Miha Praprotnika v Ameriki

Potem, ko je z Janezom Jegličem v El Capitanu preplezal Jolly Rogerje (5. 10, A5), je Miha Praprotnik (AO Matica) z Andrejem Velikonja (AO Matica) še nekaj časa, do 20. julija, ostal v ZDA in preplezal veliko športnih smeri. Najprej je v Yosemitski dolini v plezališču Knobby Wall preplezal Güllichovo smer Keep the Muscle, Loose the Fat 5. 13 b (X–), potem pa še Changos Chanbrones (5. 12 b), Meltdown (5. 12 c), Shaft of the Penetrator (5. 12 a), vse z rdečo piko, na pogled pa Unnamed (5. 12 a). Zadnji dve je z rdečo piko priplezala tudi Andreja Velikonja.

Potem se je odpravil v City of Rocks, kjer je preplezal štiriinpetdeset smeri različnih težavnostnih stopenj. Na pogled je preplezal tele: Canibal's Delight (5. 12 a), Fat Lip (5. 12 a), Permutation (5. 12 b), z rdečo piko na Gemini (5. 12 a) Whip (5. 12 b), Smoke Signal (5., 12 a), Power Tools (5. 12 b), How I Spend My Summer Vacation (5. 12 b). Žal se v balvanih z najtežjimi smermi ni smelo plezati, ker ležijo na privatni zemlji. Vse prihodnje obiskovalce City of Rocks Miha Praprotnik opozarja, da so lastniki zemlje prepovedali plezanje v posameznih balvanih brez vnaprejšnje napovedi, takorekoč čez noč, tak da ni mogoče predvideti, koliko časa bo prepoved trajala. Poleg tega pa je treba v tistih kampih, ki so bili do nedavnega zastonj, odslej plačevati. Po besedah Miha Praprotnika pa City of Rocks z odlično skalo in prelepo pokrajino kljub temu ponuja uživaško plezanje.

A. B.

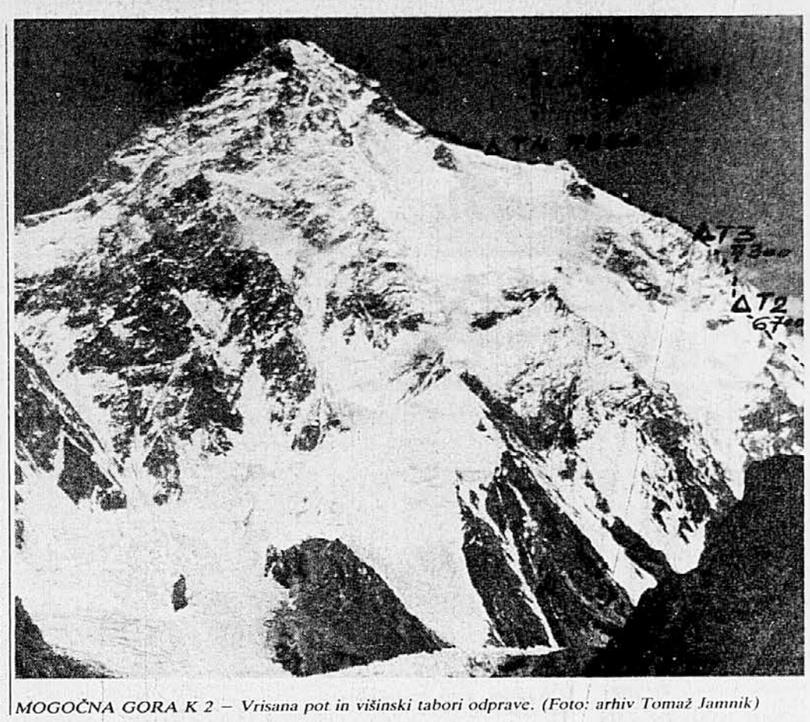

MOGOČNA GORA K 2 – Vrisana pot in višinski tabori odprave. (Foto: arhiv Tomaž Jamnik)

Zakaj ne vse leto?

Nogometna šola Braneta Oblaka je imenitna zamisel, ki se za zdaj uveljavlja le v počitniškem času – Skupina, ki jo zanemarjamo, pa so popolni začetniki . . .

LJUBLJANA – Nogometna šola Braneta Oblaka – namenjena je mladim nogometašem – je s četrim letom delovanja v poletnih in zimskih počitnicah potrdila, da počitnice niso ves čas za lagodno življenje brez aktivnosti. Zanimivo je celo, da so počitnice za izpolnjevanje nogometnega znanja izrabili mladi nogometaši, ki imajo za seboj že nekaj let treninga. Ko so se iz Rogle preselili v Ljubljano, je bil obisk na štadionu NK Ježice ponovno zadovoljiv.

Podobnih športnih šol ali bolje poletnih športnih tečajev, ki trajajo le nekaj tednov, bi lahko našteli še več, od juda do badmintona, vendar pa se doslej še nihče ni lotil organizacije stalne športne šole, ki bi se začele s prvim dnem počitnic in se končala tik pred poukom. O športnih kampih v Sloveniji za sedaj samo še razmišljamo, čeprav se najbrž s takimi načrti nekateri športni delavci že spogledujejo.

»Šola Braneta Oblaka je prava stvar in po Sloveniji bi jih moralo biti še več. Narobe je, ker traja tako malo časa. Včasih smo trenirali veliko več. Vse počitnice smo bili z žogo. Organizirana počitniška vadba bi morala biti med počitnicami neprekinjena, učenci pa bi naj manjkali samo krajši čas, takrat, ko bi šli resnično na počitnice. Sedaj je ravno narobe, vendar pa sem prepričan, da ni več daleč čas, ko bo šola povsem zapolnila počitniško praznino,« je, ob pogledu na nogometno mladež na travi štadiona na Ježici, razmišljal nogometni trener **Jani Zavrl** in še dodal: »Nogometno šolo obiskuje tudi sin, ki igra sicer pri Slovanu. Z veseljem sem ga pripeljal, saj ima trener **Franci Sivka** dobre prijeme. Naj se še kaj nauči. Veselje je gledati kako živahno dela z mladimi nogometaši. Takih trenerjev bi morali imeti v Sloveniji več.«

Dr. Brane Elsner, ki prav sedaj pripravlja knjigo o nogometu in treningu mladih nogometašev, pa razmišlja še korak naprej. Meni, da bi morale športne šole delovati ne samo med počitnicami, ampak vse leto.

»Če gre za šolo, potem bi morali načrtovati delo vse leto in ne samo za kratkotrajne akcije. V nogometni šoli Braneta Oblaka, ki sprejema igralce iz različnih klubov pa je zanimiva ravno zamisel, da na enem ali več krajih v Sloveniji zrastejo šole, ki so brez klubske pripadnosti. V njih bi morali otrokom zbujati zanimanje za nogomet in jih z nepretrgano vadbo dva do trikrat tedensko pripeljati do stopnje nogometne zrelosti, ki je v skladu s stopnjo otrokovega razvoja. Smiselno bi bilo, da bi se otroci šele po tej stopnji vključevai v nogometne klube. Šola s takim konceptom bi morala biti namenjena otrokom od 7. do največ 10. leta starosti. Seveda pa bi bilo otrokom prepuščeno, da se lotijo vzporedno še kakšne druge dejavnosti.«

Dr. Brane Elsner je najbrž odprl še kako aktualno vprašanje – saj možnosti za šolanje začetnikov skorajda ni. Pretežna večina poletnih športnih tečajev je namenjena otrokom, ki že kaj znajo. Športna šola, ki bi delovala prek vsega leta bi bila idealna, najbrž pa tudi ni bolj pravšnjega časa za pridobivanje novih športnih znanj kot so počitnice.

In če se vrnemo k osnovnemu vprašanju. Zakaj pravzaprav v Sloveniji še nihče ni odprl športnega kampa, ko pa to niti ne bi bilo tako zapleteno? Zanimivo je, da se marsikaj v zvezi z organizacijo ponuja kar samo. Vemo, da je v Sloveniji med poletnimi počitnicami večina dijaških domov zaprta ali deluje z minimalnimi možnostmi. Idealno mesto za takšen kamp bi bile denimo Radenci. Omenjam jih predvsem zato, ker se tamkajšnja Gostinska šola z dijaškim domom trudi, da bi med poletjem našla primerne goste, ob tem pa vemo, da imajo v kraju sodobno telovadnico, športna igrišča, poletno kopališče, v bližini so termalna kopališča itd, vodstvo šole pa ponuja za bivalne stroške učencem pod 14. letom starosti kar 20% popusta.

Kdo se bo prvi lotil dela? Bodo to košarkarji, ki so se s košarkarsko šolo Jureta Zdovca že dokaj blizu uresničitvi, jih bodo prehiteli nogometaši, ki s svojo panogo doživljajo preporod, ali pa bo to kakšna druga športna zvrst, v kateri se športni delavci zavedajo, da bi tudi poletni športni kampi prispevali h kakovosti in prodornosti športne zvrsti.

NIKO SLANA

PRIPELJAL SINA – Jani Zavrl.

ZANIMANJE ZA VPIS – Matjaž Jakopič je ob vpisovanju v nogometno šolo Braneta Oblaka v Ljubljani imel opraviti z gnečo. (Foto: N. S.)

Mikavni teniški kamp na Bledu

BLED – Agencija za rekreacijo otrok, mladine in odraslih Step by step, d. o. o., je letos doživela uspeh s svojimi teniškimi kampi na Bledu, za avgust pa je znova pripravila tri tečaje – od 1.–7. 8., od 8.–14. 8. in od 15.–21. 8. Udeleženci bodo nastanjeni v Zaki, dnevni program pa obsega 4 ure tenisa, 1 uro učenja angleščine ter še druge dejavnosti, kot so jogging, rafting, plavanje itd. – vse seveda pod strokovnim vodstvom. Na voljo so skupine za vse ravni znanja – začetno, nadaljevalno, izpopolnjevalno in tekmovalno. Prijave sprejemajo med drugimi pri agencijah Mladi turist v Ljubljani, Celovška 49 (tel. 061 – 321-897), Concorde v Ljubljani, Šubičeva 1 (tel. 061 – 153-200) ter Gruber v Mariboru (tel. 062 – 27-200).

111 izletov po slovenskih gorah

Pri založbi Sidarta je izšla druga, dopolnjena izdaja knjige 111 izletov po slovenskih gorah avtorja Andreja Štritarja. Knjiga je bila razprodana v dobrih dveh mesecih, po statistikah knjigarne MK-Konzorcij v Ljubljani sodi med najbolje prodajane knjige tovrstne literature. Kdor jo je iskal, pa ne našel v knjigarnah, jo lahko ponovno naroči na tel. št. 061-482240, od 8.–14. ure ali pošče v najbližji knjigarni.

★ ★ ★

Pri ugledni italijanski založbi White star je izšla bogata monografija z naslovom Cime di gloria – Vrhovi slave. Knjiga je velikega formata, luksuzne opreme, posvečena pa alpinizmu od 15. stoletja do današnji dni in obenem najlepšim in najtežjim goram našega planeta. Tekst je napisal alpinist in novinar Stefano Ardito, fotografije pa so prispevali najbolj priznani fotografi s celega sveta, ki se ukvarjajo z gorniško in alpinistično fotografijo. Fotografije za poglavje posvečeno Julijskim Alpam je prispeval Janez Skok. Format knjige je 26 × 36 cm, 144 strani, 120 barvnih fotografij, cena pa 100.000 lit.

INES BOŽIČ

Vzponi v Ojstrici in nad Korošico

Člani AO Kozjak iz Maribora in AO Štore so opravili več vzponov v Ojstrici. Dušan Debelak (AO Štore) in Špela Hleb (AO Kozjak) sta 19. 6. ponovila Spominsko Iva Reye, naslednji dan pa še Herletovo. Boris Lorenčič in Boris Strmšek sta 19. 6. preplezala Smer miru, naslednji dan pa je Strmšek z Viktorjem Mlinarjem (AO Štore) preplezal Črno zaveso (V+, A1/III–IV). Zdenko Zorič, Darko Senekovič in Igor Krumpak (vsi AO Kozjak) so 4. 7. preplezali Ogrin–Omersovo, Miran Zemljič in Miha Markovič pa Herletovo (VI–/III–IV).

Od 25. do 27. junija pa so imeli člani AO Kozjak na Korošici plezalni tabor, ki se ga je udeležilo triintrideset članov, pripravnikov in tečajnikov. Ker je bilo vreme slabo, se ni veliko plezalo; med okoli petindvajsetimi smermi so omembe vredne te štiri: Centralni steber Dedca (Andrej Vuk in Zdravko Senković), Lev (Boris Strmšek in Boris Rožič), Desna (Boris Lorenčič in Aleš Gospodarič) ter Pintarjeva (Boris Lorenčič, Vinko Škerbinek, Mateja Lobnik).

Plezalni tabor je bil zaključek alpinistične šole, ki sta jo od 7. aprila od 23. junija vodila Boris Lorenčič in Boris Strmšek. Imeli so petnajst predavanj, skupne ture na Pohorske skalce, v Kotečnik, v avstrijske stene in na Okrešelj, katerih se je udeleževalo od dvanajst do šestnajst tečajnikov, ter vaje na umetni steni v Rušah. Na Okrešlju so vadili tehniko reševanja padlega soplezalca in opravili prečenje Mrzle gore. V šolo se je vpisalo enaintrideset tečajnikov, končalo pa jo je štriindvajset. Za tečajnike so člani odseka napisali tudi priročnik, o katerem se je že poročalo.

Kronologija odprave na K2

Prišli so na vrh, na gori pa je umrl Boštjan Kekec, Požgaj je dobil zelo hude, Sedej pa nekaj lažje omrzline – Ali je to lahko uspeh? – Vsekakor je potrebna še tehtna analiza odprave

LJUBLJANA – Domov se je vrnila še druga skupina alpinistov z odprave na K2 (8611 m): vodji Tomaž Jamnik, Viki Grošelj, Davo Karničar in Rado Nadvešnik. Iz poročila vodje in pogovorov je mogoče takole delno rekonstruirati njeno pot. Odprava, v kateri so bili še Stipe Božič, Boštjan Kekec, Zvonko Požgaj, Boris Sedej in zdravnik Damjan Meško in ki je bila osrednja alpinistična akcija Planinske zveze Slovenije in pod generalnim pokroviteljstvom SMELT Internationala, je bila na poti od 9. maja.

Med potekom odprave je bilo sporočeno, da so se ji v Islamabadu pridružili še Carlos Carsolio iz Mehike, Böran Krapp iz Švedske in David Sharman iz Anglije, ki so sami nosili svoj del stroškov. Pristop iz Askoleja do baznega tabora na 5200 m s sto devetdesetimi tovori po petindvajset kilogramov, ki jih je nosilo sto šestdeset nosačev, je trajal od 19. do 25. maja, 26. 5. je večina članov, razen Božiča, Grošlja ter vodje Jamnika in zdravnika Meška, v slabem vremenu poščavila pomožno bazo na 5450 m pod začetkom grebena Abruzzi. 27. 5. so Karničar, Nadvešnik, Požgaj in Carsolio postavili v prvem taboru (6300 m) en šotor, naslednji dan pa Božič, Grošelj, Krapp in Sharman še drugega. Kljub neprimernemu vremenu sta 3. 6. Zvonko Požgaj in Carlos Carsolio postavila drugi tabor (šotor, spalne vreče, plin, kuhalnik itd.) na višini 6700 m: 2. 6. sta bivakirala sto metrov nižje, 3. 6. pa sta šotor postavila na primernejšem mestu; ta dan sta v drugi tabor (odslej T2, T3, T4) prišla še Viki Grošelj in Stipe Božič. T3 (7250 m) sta 7. 6. postavila Davo karničar in Rado Nadvešnik, vendar ga je plaz uničil; ponovno sta ga postavila Tharman in Krapp, ki sta ga nato v slabem vremenu vso noč odkopavala in se zjutraj 10. 6. iz polomljenega šotora umaknila v bazo.

Istega dne se je vreme umirilo in prvo daljše štiridnevno obdobje lepega vremena so izkoristili za pot na vrh. Ta dan sta v T3 Požgaj in Carsolio ponovno postavila šotor in zraven izkopala luknjo za bivak in naslednji dan počivala, vtem pa sta se jima 11. 6. pridružila Božič in Grošelj. 12. 6. sta Božič in Grošelj odšla proti vrhu, Požgaj in Carsolio pa sta podrla šotor in ga z opremo vred odnesla za njima. Na višini 7850 m so postavili četrti tabor in 13. 6. sta že ob enih zjutraj prva odšla proti vrhu Požgaj in Carsolio, za njima pa Grošelj in Božič. Medtem sta se tretjemu taboru bližala Krničar in Nadvešnik, ki sta dodatno zavarovalna smer pod in nad T3, četrtemu pa Kekec in Sedej, ki sta smer dodatno označevala.

Medtem se je vreme že poslabšalo. Požgaj, Carsolio, Božič in Grošelj so okoli štirih popoldne prišli na vrh in takoj začeli sestopati. Grošelj je odšel naprej in ob sedmih zvečer prišel v šotor četrtega tabora, za njim pa so ostali Požgaj, Carsolio in Božič. Požgaj se je medtem v megli izgubil in med menjavo radijskih baterij tudi močno pomrznil (v Ljubljani so mu nato amputirali po dva členka na vseh prstih leve in po enega na vseh prstih desne roke); vendar je ob osmih le prišel v T4, Božič in Carsolio pa sta bila prisiljena prespati zunaj in sta četrti tabor našla šele ob štirih zjutraj. Vreme je 14. 6. postajalo vse slabše, obenem pa se je še poslabševalo stanje Boštjana Kekca, ki je že prejšnji večer kazal zanj nenavadne znake utrujenosti in otopelosti. Jasno je bilo, da ga je treba čimprej spraviti v nižje tabore. Grošelj in Carsolio sta kar odšla proti tretjemu taboru, pri bolnemu Kekcu pa so ostali poškodovani Zvonko Požgaj, Boris Sedej (ki so mu doma tudi rezali prste zaradi omrzlin) in Stipe Božič. Istega dne sta iz baze odšla Krapp in Sharman s kisikom in zdravili za Kekca.

Medtem je Grošelj, ki je odšel naprej, opoldne že prišel v tretji tabor brez Carsolia. Sam se je ta izgubil in našel trojko šele ob desetih zvečer, ko so ga, po poročilu, mnogi že odpisali. Medtem so se v taboru pri Kekcu pripravljali za sestop, ki pa se je začel šele naslednji dan, 15. 6. Kekec je na poti umrl, ostali trije pa so do večera

SMELT
international d.d. Ljubljana

prišli do luknje tretjega tabora. Njihov sestop je bil naslednji dan resno ogrožen, saj je bil Požgaj močno pomrznjen ne le po rokah, ampak tudi po nogah, pomrznjen je bil tudi Sedej, Božič pa je imel snežno slepoto. Pomagala sta jima Karničar in Nadvešnik, za Požgaja pa je bila odločilna pomoč Görana Krappa v drugem taboru, ki mu je vso noč masiral in grel noge in roke. 17. 6. sta bila Božič in Požgaj, ki jima je bil to že deseti oz. enajsti dan na gori, v pomožnem taboru, kjer ju je oskrbel zdravnik Damjan Meško.

19. 6. se je začelo vreme boljšati, zato sta Krapp in Sharman še enkrat poskusila priti na vrh, svoj cilj, smučati z vrha pa je poskušal uresničiti tudi Davo Karničar. Ta si je že pri prejšnjem vzponu v tretji tabor prinesel smučarske čevlje in nekoliko višje smuči. Ko sta se Krapp in Sharman 22. 6. vzpenjala proti četrtem taboru, je Karničar kakih pet ur na višini 7600 m iskal sicer dobro označene smuči, vendar zaman, zato se je še isti dan vrnil v tabor. 23. 6. sta ostala dva nadaljevala pot k vrhu. Sharman je imel pri tem težave z derezami in doživel celo padec, zato se je obrnil, Krapp pa je ob enajstih prišel na vrh. Vreme pa se je tudi tokrat začelo hitro slabšati, Krapp in je sestopal v hudem vetru in snegu, snemale so se mu dereze, enkrat je celo zdrsnil in nato na četrtem taboru tako dolgo popravljal dereze, da je v njem prespal in pot nadaljeval šele drug dan. Nazadnje je bivakiral na ledeniku Godwin Austen in prišel v tabor 25. 6.

Odprava je bila na gori ali v bazi 36 dni, petnajst dni je bilo brez padavin in le dvakrat po štirje dnevi in pol lepega vremena, v katerem je bilo možno poskušati priti na vrh. Nanj so prišli Požgaj in Carsolio. Božič in Grošelj ter Krapp. Na gori so uporabljali opremo in hrano teh proizvajalcev: Induplati Jarše, Ferrino, Vrplet Domžale in Julon Ljubljana, Asolo, North Face, Petagonia, Camp, Salewa, Epigas, Kolinska Ljubljana in Tabor Grosuplje.

Ti podatki o delu in obnašanju plezalcev na gori so zanimivi, niso pa popolni; dopolnjeni bi po mnenju pisca spodbujali k tehtni in odgovorni analizi in interpretaciji.

ALEŠ BJELČEVIČ

Dobri rezultati treninga mladih plezalcev

Andrej Kokalj (Akademski AO) že dve leti trenira ekipo mladih plezalcev AO Ljubljana-matica

LJUBLJANA – Končuje se drugo leto treningov mlade ekipe športnih plezalcev alpinističnega odseka PD Ljubljana-matica, katere glavni trener je Andrej Kokalj, sicer član Akademskega alpinističnega odseka. Pri tem delu mu je letos vestno pomagal Matjaž Tršek. Skupina je imela redne treninge trikrat tedensko, sodelovali so na vseh tekmovanjih mladih, redno obiskovali domača in zamejska plezališča. Vse to je ob dobrem sodelovanju s starši že obrodilo sadove: Blaž Burnik je z reprezentanco sodeloval na mednarodnem tekmovanju v Bolzanu in osvojil tretje mesto . . .

V dneh od 10. do 16. julija je deset članov in oba trenerja plezalo v Bohinju. Dobre vzpone sta opravila predvsem petnastletni Jaka Prijatelj in dvanajstletni Matjaž Jeran. Prijatelj je splezal Kravji bal (IX-; z rdečo piko /RP/), Kozji rog (IX-, RP), Huda mravljica (VIII-, na pogled), že prej pa v Retovju Grifona (7a, na pogled) in Herkulesa v Kotečniku (7a+, RP). Jeran pa je z rdečo piko splezal Grifona.

Matjaž Tršek (AO Ljubljana-Matica) pa je splezal tele smeri: Pokrajculjo in W. Cat (7c) v Retovju (8a), Majolko (VIII+) in Kozji rog (IX-) v Bohinju, Kolomona (7b+) v Kotečniku in Katarzo (7c).

A. B.

Nekaj vzponov Akademskega AO

Tomaž Jakofčič in Vlado Jurekovič sta v Rušici preplezala dve smeri: najprej Ali babo (VIII–/VII+, trije raztežaji), se po vrvi spustila čez Smer prijateljev (VIII–, dva raztežaja), pri tem pa si smeri nista ogledovala in nista vpenjala vponk, kar je sicer možno. Obe smeri sta splezala, po sedanjem pojmovanju, na pogled.

Mateja Peternel in Simona Vrevc (AK Vertikala) sta ponovili Igličevo v Mali Rinki in Kuštrasto v Rušici. V petem raztežaju, kjer je možnih več variant, sta plezali levo po razu (V+). Kuštrasta ni preveč opremljena, razen zadnjega raztežaja, je pa zelo lepa.

Samo Gostič je s soplezalcem ponovil Das ist nicht kar tako.

A. B.

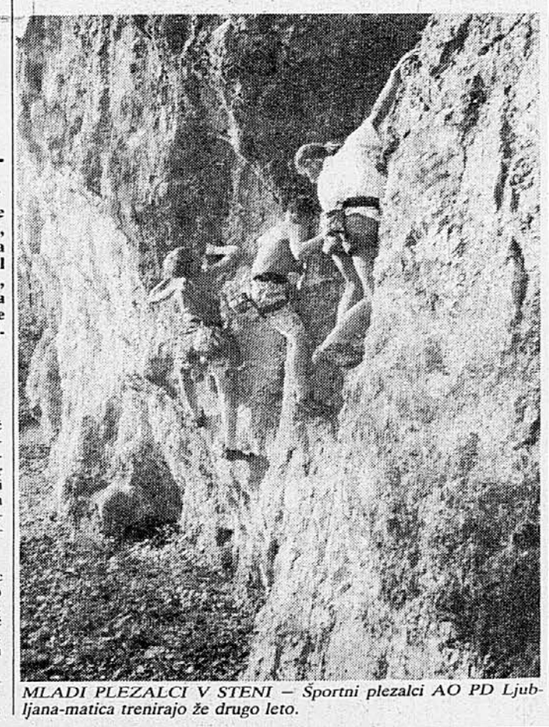

MLADI PLEZALCI V STENI – Športni plezalci AO PD Ljubljana-matica trenirajo že drugo leto.

PREJELI SMO

Kje je slovenski namizni tenis?

Za naslednje stavke me je spodbudil razgovor z nekdanjim vrhunskim igralcem Edvardom Veckom (Delo šport, 19. 7. 1993), ki me je pred leti navduševal z nenavadno zagnanostjo in obvladovanjem hitre celuloidne žogice. Veseli me, da se je znašel in zagotovil življenjski obstoj sebi in svojim. Njegove besede, da »v slovenskem namiznem tenisu preveč filozofirajo in premalo naredijo za mizami« so me prepričale, da ta nekdaj vodilni šport že nekaj let lebdi v zraku. Ali naj navedem nekaj imen, ki so nas v polpreteklosti s prepričljivostjo vodili v svet? Janez Teran, Bojan Kern, Edvard Vecko, Ištvan Korpa (naturalizirani Slovenec). Cirila Pirc, Marjana Plut, in seveda po dolgem času s prej navedenimi dokaj primerljiva Polona Frelih. Kaj se je dogajalo s slovenskim namiznim tenisom v zadnjih dolgih letih? Nič posebnega. Klubi so komaj živeli, se otepali z raznimi težavami, pogrešali so predvsem kako pomoč od zgoraj, ki je nikdar ni bilo dovolj. V tem namiznoteniškem svetu so se obdržali nekateri, ki niso kos niti strokovnim izsledkom v tej športni zvrsti niti organizacijskim, da ne rečem poslovnim zahtevam sedanjega časa. Za marsikoga bi dejal, da je predolgo preždel pod slovenskim namiznoteniškim soncem.

Evropsko mladinsko prvenstvo je bila lepa prireditev, ki pa ne bo dala kakih novih obetavnih spodbud za razvoj pingponga pri nas. Vrli organizatorji so se iztrošili, ostalo bo bore malo za tisti pravi zagon, ki bi nas ponovno umestil med znane v Evropi in drugod. Problem slovenskega namiznega tenisa je večplasten, toda rešiti ga je mogoče le z zares strokovnim pristopom, s trdnejšo povezanostjo z vodilno športno izobraževalno ustanovo kot je Fakulteta za šport in drugimi poznavalci, ki vedo, kako je treba panogo, ki ima tudi možnost postati tržno zanimiva, spet popeljati med vodilne pri nas.

BORIS ČESEN,
Ljubljana

DELO
vedno
v središču
dogajanj

ŠPORTNA KULTURA ZA VSAKOGAR

Podvodni lovci plavajo in so hkrati na preži

Bilo je pred leti, ko smo s študenti telesne vzgoje taborili v Rovinju. Po kosilu sem zavil proti ležišču v senci za šotorom, da bi bral, gledal v zelenje košatih borov, poskušal škržate in malo zadremal. Prišla pa je pobuda: »Greš z nami na ribolov, do večera bomo spet doma.« Za hip sem pomislil na sončno pripeko in potrebo po počitku, vendar sem brez ugovora pristal, spravil uro in listnico na varno in čez pol ure smo že drseli na zložljivem gumijastem čolnu mimo zelenega polotoka rovinjske bolnišnice na odprto morje.

Dolgo smo iskali skale, pod katerimi se je pred leti gnetla jata rib. Ko smo jih našli, se je začelo: naš podvodni lovec si je nadel zaščitno oblačilo in masko, si obul plavutke, se obremenil s svincem, navezal plovec in si pripravil harpuno.

Kot spremljevalec igraš podrejeno vlogo. Ležiš na čolnu, uživaš v miru daleč od obale, in ko ti je vroče, skočiš v vodo in zaplavaš. Nadel sem si masko, zamikalo me je, da bi nadrobno opazoval lovca pod vodo, ki v globini desetih, dvanajstih metrov plava od skale do skale, od luknje do luknje. Zdaj zdaj mu bo zmanjkalo sape, zaskrbi te, toda fant vztraja, kakor da bi delal na suhem. Nato se požene, krepko zamahuje s plavutkami in lačen kisika priplava na površino. Potem slišiš globoko sopenje in se oziraš po harpuni: čofotanje in trepetanje, tokrat je lep konj.

Če si z lovcem na odprtem morju moraš potrpeti, kajti vedno znova ga vleče na dno med luknje, kjer domujejo ribe. Tako minevajo ure počitka in plavanja, za lovca pa ure naprezanja. Končno smo doživeli prijetno presenečenje: rak, imenovan rarog, težak skoraj tričetrt kilograma, se je zvijal na harpuni.

Ko smo proti večeru spet drseli proti obali, je bilo morje rahlo valovito. Poskakovali smo, kakor na konju, ki dirja v galopu. Ko se je stemnilo in so pihale sveže sape, smo že sedeli na terasi gostilne nekje blizu Kanfanarja in hvalili vse, kar je bilo na mizi, zlasti pa raka, ki sodi med najbolj cenjene dobrote, kar jih zmore morje.

DRAGO ULAGA

ALPINISTIČNE NOVICE

Druga ponovitev Gnojne bule

Aljoša Grom (AO Vrhnika) je junija in julija ponovil tri smeri Tadeja Slabeta v Črnotičih. Najtežja med njimi je Gnojna bula, ki gre po stropu ali spodmolu kraške jame pri Črnotičih in jo je Tadej Slabe preplezal lansko leto spomladi in jo takrat označil za najbolj previsno pri nas. V njej prevladujejo strehe in previsi, oprimki pa so dobri. Dolga je okoli petnajst metrov. Slabe jo je ocenil 8b/8b+, maja letos pa je smer v štirih dneh naštudiral in prvi ponovil Jure Golob. Gromov vzpon je torej tretji, pri tem pa je, kot kaže, spremenil oceno smeri na 8b.

Druge dve smeri sta Gibanica (8a) in Gangrena. Gangrena gre po istem stropu kot Gnojna bula. Slabe jo je splezal lani jeseni ter ocenil 8b. Grom jo je ponovil prvi in predlaga oceno 8a+. V Finkensteinu v Avstriji pa je na pogled ponovil Ballet Mechanique (9+). Aljoša Grom pa sporoča ocene smeri iz Retovja, ki so jih uskladili skupaj z ostalimi našimi in tujimi plezalci, ki so nekatere od njih ponovili v dneh, ko so tekmovali v Kranju na Rock Mastersu. Skuštrana je 6b, Grifon 7a, Jazz 7b+, Via Mala (ki se začne v Jazzu in konča v Brdavsu), je 7c+, W. Cat 7c, Brdavs 8a/8a+ (Metka Lukančič, ki je smer ponovila pred kratkim, je govorila celo o oceni 8a), Pokraculja 8a in Palačinka 8b.

ALEŠ BJELČEVIČ

Bila je pomota, cene so bile v DEM

Pred tednom dni je v članku »Nočnine in članarine za letošnjo sezono« prišlo do neljube (toda žal občutne) pomote. Pri priporočenih cenah za prenočevanje, hrano in pijačo, bi morala za navedenimi številkami namreč stati oznaka DEM in v oklepaju ustrezen znesek v slovenskih tolarjih. (Bila pa je le oznaka zadnjih SIT.)

Ob tem in ker si podatkov, ki jih potrebujemo le občasno, vsi pač ne zapomnimo, najbrž ne bo odveč tudi napotek: Če potrebuje pojasnila v zvezi s poslovanjem planinskih postojank ali PD lahko (od ponedeljka do petka med delovnim časom) pokličete telefonski številki pisarne Planinske zveze Slovenije, 312-553 ali 315-493, omrežna skupina 061.

FRANCI SAVENC

Spominsko srečanje na Okrešlju

Letos bo že tretje leto, odkar sta se Marija Frantar in Jože Rozman uspešno vzpela na vrh osemtisočaka Nanga Parbat. Njun vzpon je trajal od 28. julija do 2. avgusta 1990. Zato bo konec tedna, med 30. julijem in 1. avgustom, prvo spominsko srečanje njunih prijateljev, predvsem Mariče (spominska srečanja Jožeta Rozmana pa organizirajo tržiški alpinisti spomladi pod Belo pečjo). Vabljeni so vsi, ki so jo poznali in posebej tisti, ki hranijo o njej kakšno gradivo, npr. diapozitive, ki bi obogatili naše večere. Želja srečanja je med drugim namreč tudi zbrati drobtinice o naši alpinistki.

ALENKA JAMNIK

Mt. Blanc potem treking

EPSI, podjetje za turizem, propagando in fotografijo s sedežem na Savinjski 4, 63331 Nazarje (tel/fax 063 832-363), tudi za letos pripravlja več zanimivih planinskih akcij. Med cilji sta vsekakor najbolj zanimiva najvišja gora Evrope Mt. Blanc (4807 m) in nepalski treking.

Mont Blanc bo na vrsti med 14. in 19. avgustom. Prevoz z avtobusom, cena pa 120 DEM na osebo (prevoz, cestnine, predor, vodnik in organizacija). Brez primere telesne pripravljenosti (vzpon načrtujejo prek Aig. du Gouter) in opreme pa tudi ne bo šlo ali pa se bo potrebno zadovoljiti s kakim lažjim ciljem v okolici Chamonixa.

Popotovanje v Nepal pa je predvideno v dneh od 1. do 26. oktobra. 18 dni trekinga okoli Anapurn, obisk Šole Aleša Kunaverja v Manangu . . . Okvirna cena je 1400 USD. (F. S.)

Španske odprave '92

Španski informacijski center SGIM, ki deluje v Sabadelu (blizu Barcelone), je tudi za lansko leto pripravil pregled aktivnosti njihovih alpinistov v najvišjih gorah. Iz njega sicer ni povsem razvidno, katere odprave so pri njih organizirali in katerim so se le priključili, toda to bistveno ne spremeni ugotovitve, da so bili tudi lani izjemno aktivni.

Pet poskusov samo na Everest! In dve skupini sta bili na vrhu: po Poljski smeri ena naveza spomladi in po Klasični tri jeseni. Potem pa poskus vzpona na Makalu, tri uspešne odprave na Čo Oju, pa dva poskusa na Daulagiri, tri uspešne odprave na srednji vrh Šiša Pangme, vzpon in poskus na Nanga Parbat . . . Med 45 akcijami, kolikor jih ima Center registriranih v lanskem letu (številka velja seveda le za Himalajo), ne npr. tudi poskus ponovitve Slovenske smeri (Knez in tovariši 1987) na Neimenovani (Trango) stolp, ki jo je španska naveza končala »le nekaj metrov pod vrhom«.

FRANCI SAVENC

● Alpinistična šola in plezalni vodnik

Pred dnevi je izšel priročnik Toneta Golnarja Alpinistična šola, ki je bil eden od najpotrebnejših vzgojnih priročnikov v zadnjem času, saj so med čakanjem nanj v AO Kozjak Maribor napisali kar svojo skripto. Knjiga je namenjena alpinistom, pripravnikom in tečajnikom, z njo pa si bodo lahko pomagali tudi alpinistični inštruktorji. Golnar pa pripravlja tudi drugo izdajo plezalnega vodnika za vzhodni del Kamniške Bistrice, t. j. Repov kot in Kamniško Belo. Verjetno bo izšel septembra, ko bodo nižje južne, vzhodne in zahodne stene Vežice, Planjave in Zeleniških Špic ter severna stena Rzenika spet aktualne. Vodnik pa ne bo le plezalni, ampak bo vodil tudi po zahtevnejših naravnih prehodih, turnih smukih, slapovih ipd.

Avtor obeh knjig pa je v zadnjem času opravil tele vzpone: v sklopu obveznih planinskih tur Fakultete za šport, kjer poučuje, je med 21. junijem in 2. julijem plezal s svojimi študenti v Planjavi, Dedcu in Ojstrici. Z Urbanom Hercogom sta ponovila Centralni steber Dedca, dan kasneje pa z Nušo Romih Glavo Planjave. Z Boštjanom Gombačem sta preplezala Levo v Ojstrici. Romihova in Hercog sta preplezala Levo v Dedcu in Centralno v zahodni steni Planj

SOLA oranžada sonca

Odkrijte Solo, novi val svežine!

DNEVNA OBVESTILA

FESTIVAL LJUBLJANA

41. MEDNARODNI POLETNI FESTIVAL: Križanke, **26. julij ob 21. uri:** G. F. Händel: **MESIJA,** oratorij. Litvanski komorni orkester in Državni zbor iz Kaunasa, dirigent lord **JEHUDI MENUHIN.** Sponzor: Zavarovalna družba **ADRIATIC.**

Narodna galerija, **28. julij ob 20.30: PRVI NEMŠKI ANSAMBEL HARF,** umetniški vodja Ruth Konhauser, solisti: Ruth – Alice Demiel, Christiane Stamm, Christoph Klöhn.

Informacije in prodaja vstopnic: Festival Ljubljana (221-948), blagajna 226-544 (11.–13., 18.–19.). Za predstave v poletnem gledališču vam je na voljo omejeno število **VROČIH VSTOPNIC** o izjemni ceni. Pri blagajni FL le med 12. in 13. uro.

POLETJE V STARI LJUBLJANI

Torek, 27. julija, ob 21. uri Ljubljanski grad – grajsko dvorišče
VOCALART
Nada Žgur
Alenka Godec
Damjana Golavšek
Gost večera: BOB STOLOFF (ZDA)
Generalni pokrovitelj koncerta: SCT

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

RIO – KINO
POD ZVEZDAMI: ob 21.30 – IZJEMOMA TA VIKEND: ŽLAHTA (FOLKS), komedija. R: Ted Kotcheff. **I: Tom Selleck, Don Ameche.**
KINOTEKA
POLETI: PREMIERNO PRIKAZOVANJE: ob 17., 19. uri ULICA (29th STREET), ZDA, komedija, 1988. R.: Peter Bogdanovich. I.: Rob Lowe, Colleen Camp.
KOMPAS: (Miklošičeva c. 38) ob 16., 18., 20., 22. uri SRAMOTA (DAMAGE), erotični thriller.—R: Luis Malle. I: Jeremy Irons, Juliette Binoche. **Film se izteka!** PROSIMO, NE ZAMUJAJTE PREDSTAV!
KOMUNA: ob 10. uri matineja: DNEVI KOMEDIJE: NAJBOLJ NORI BOŽIČ, komedija. I: Chevy Chase.
Ob 17., 20. uri BOTER III (THE GODFATHER – Part 3), gangsterska drama. R: Francis Ford Coppola. **I: Al Pacino, Andy Garcia, Joe Mantegna.**
UNION: ob 16., 18., 20. uri WAYNOV SVET (WAYNE'S WORLD), komedija. R: Penelope Spheeris. I: Mike Myers, Dona Carvey, Alice Cooper.
MINI: ob 17., 19.15, 21.30 – DRAKULA Francisa Forda Coppole, I: Gary Oldman, Winona Ryder, Anthony Hopkis, Keanu Reeves. **Film se izteka!**
VIČ: ob 17., 19., 21. uri DRIBLERJA POD KOŠEM (WHITE MEN CAN'T JUMP), komedija. R: Ron Shelton. I: Wesley Snipes, Woody Harrelson, Rosie Perz.
BEŽIGRAD: ob 16.30, 18.30, 20.30 NE MEČTE SE STRAN (SINGLES), romantična komedija. R: Cameron Growe. I: Bridget Fonda, Matt Dillon.
Film se izteka!
TRIGLAV: ob 19. uri NINJA ŽELVE III., mladinska komedija.
ob **21. uri ZADNJI VIKEND:** WAYNEOV SVET (WAYNE'S WORLD), komedija. I: Mike Myers, Dona Carvey, Alice Cooper.

WHI
World Holiday Investments
d.o.o. Koper
POZOR!

Ste stari med 20 in 35 let, radi delate z ljudmi, ste motivirani in imate željo po uspehu? Ste pripravljeni zaslužiti veliko denarja? Če lahko na ta vprašanja pozitivno odgovorite, potem nas pokličite na spodaj navedene številke. Zapomite si, nočemo vsakogar, želimo samo najboljše.

Telefon: 061/265-681, 061/268-341 (int. 704), vprašajte za gospoda Garya.

17194

MOJCA: ZAPRTO – POČITNICE!
DVOR: ob 17.30, 19.30 in 21.30 PRŠUT, PRŠUT (JAMON, JAMON), španska erotična komedija I: Stefania Sandrelli, Peneople Cruz, Anna Galiena.
DOMŽALE: ob 17., 20. uri BOTER III (THE GODFATHER – part 3), gangsterska drama. Francisa F. Coppole. **I: Al Pacino.**
DVORANE SO HLAJENE!
Prodaja vstopnic uro pred prvo predstavo!
DANES JE VSTOPNICA CENEJŠA!

MARIBOR
UDARNIK: družinska pustolovska komedija ŽELVE NINJE 3, ob 17. in 19. uri – ZADNJIČ!
Art. program – amer. drama MOJ MALI IDAHO, ob 21. uri. Kino Udarnik bo v prvi polovici avgusta šaprt!
GLEDALIŠČE: romantična drama REKA POJE MI, ob 18. uri in 20.30.
UNION: akcijska komedija DRIBLERJA POD KOŠEM, ob 17., 19. in 21. uri.
PARTIZAN: amer. gangstrska drama BOTER 3, ob 17.30 in 20.30.

CELJE
UNION: amer. odštekana komedija WAYNOV SVET, ob 18.30 in 20.30.
MALI UNION: italijanski film MESO, ob 19. uri.
METROPOL: ameriška komedija DRIBLERJA POD KOŠEM, ob 18.30 in 20.30. ZADNJIČ! PRIHAJA: NINJA ŽELVE III.!
LETNI KINO: amer. ljubezenski thriller TELESNI STRAŽAR, ob 21.30. (Če bo vreme slabo, bo predstava v kinu Mali Union).

CENTER – KRANJ: amer. znan. fant. akcij. film UNIVERZALNI VOJAK, ob 18. in 20. uri.
LETNI KINO STARI MAYR: amer. znan. fant. akcij. film UNIVERZALNI VOJAK, ob 22. uri.
TRŽIČ: amer. mlad. kom. NINJA ŽELVE III., ob 20. uri.
ZAGORJE: amer. akcij. film DNEVI GRMENJA, ob 19. uri.
TRBOVLJE: amer. družin. kom. BEETHOVEN, ob 18. uri.
Amer. akcij. krim. 57. POTNIK, ob 20. uri.
NOVO MESTO: amer. znan. fant. akcij. UNIVERZALNI VOJAK, ob 18.30.
Amer. melodrama VONJ PO ŽENSKI, ob 20.30.
MURSKA SOBOTA: danes ni predstav!

OBVESTILA

ŠKUC
Galerija ŠKUC
Stari trg 21
Ljubljana

V torek, 27. julija, ob 20. uri v galeriji otvoritev razstave slik **Žige Okorna.** Vabljeni!

CELINA
Izobraževalni program

Z ZNANJEM DO RAČUNALNIKA
V času računalniškega usposabljanja se učite pri nas, računalnik PC 386/40, barvni zaslon, pa uporabljate doma.
Cena: 19.200 SIT na mesec
Informacije in prijave:
Celina d. d. Ljubljana, Janežičeva 14
61101 Ljubljana, p. p. 174
Tel.: 061/158-307, 158-313

DEŽURNI ZDRAVNIK

LJUBLJANA
1. Nujna ambulantno-medicinska pomoč v Ljubljani za odrasle neprekinjeno v Urgentnem bloku Univerzitetnega kliničnega centra (vhod iz Bohoričeve ulice): za otroke in mladino do 15. leta starosti – ob delavnikih čez dan v otroških in šolskih dispanzerjih Zdravstvenega doma Ljubljana; – ponoči od 19. do 7. ure, ob nedeljah in praznikih v pediatrični dežurni ambulanti – dispanzer za otroke Center, Ulica Stare pravde 2, tel. 110-232.
2. Za nujno zdravniško pomoč v zdravstveni ali življenjski ogroženosti na domu, v prometni nesreči idr. kličite po tel. 323-060. Za otroke in mladino do 18. leta starosti se ob delavnikih od 7. do 19. ure obračajte na otroške in šolske dispanzerje Zdravstvenega doma Ljubljana. Pediatrična dežurna ambulanta od 19. do 7. ure, ob nedeljah in praznikih pa bo zagotavljala le v izjemnih primerih prevoz otrok z reševalnim vozilom v ambulanto. V takem primeru kličite po tel. 110-232.
3. Prebivalci občine Grosuplje – Ivančna Gorica naj kličejo za nujno zdravniško pomoč na domu podnevi v redne ambulante. Ponoči od 19. do 7. ure zjutraj in ob nedeljah ter praznikih ves dan pa na telefonsko številko 783-039 ali 783-006. Če se zdravnik ne javi, ker je na terenu, naročite obisk na Reševalno postajo Ljubljana, telefonska številka 94, ki ga bo preko radio-zveze posredovala zdravniku na teren.
4. Nujna zobozdravstvena pomoč je ob nedeljah in praznikih v prostorih Zdravstvenega doma Ljubljana – enota Center, Metelkova 9, pritličje, soba št. 50. Ambulanta nudi pomoč v nujnih primerih in sicer ob nedeljah in praznikih od 7. do 19. ure.
Ob delavnikih med 7. in 19. uro nudijo zobozdravstveno prvo pomoč dispanzerji za zobozdravstveno varstvo Zdravstvenega doma Ljubljana.
»Klic v duševni stiski« deluje od 19. do 7. ure naslednjega dne. Kličite po tel. (061) 313-715.

DEŽURNA LEKARNA

LJUBLJANA
Nočna in nedeljska dežurna lekarna: Lekarna Miklošič, Miklošičeva 24, Izdaja nujnih zdravil in zdravil na recepte, predpisane istega dne.

MARIBOR
Nočna in nedeljska dežurna lekarna: Lekarna Glavni trg 29.

Mizarstvo Gabrovka Gabrovka 25 61274 Gabrovka

razpisuje dela in naloge

1. vodje proizvodnje
za nedoločen čas s polnim delovnim časom in trimesečnim poskusnim delom

Pogoji: – višja ali srednja izobrazba lesarske smeri
– štiri leta delovnih izkušenj
– organizacijske sposobnosti

2. tehnologa
za nedoločen čas s polnim delovnim časom in trimesečnim poskusnim delom

Pogoja:– srednja izobrazba lesarske smeri
– tri leta delovnih izkušenj

Prijeve z dokazili in izpolnjevanju tudi splošnih pogojev sprejemamo na naš naslov osem dni po objavi.

O izbiri bomo kandidate obvestili pisno v osmih dneh po končanem postopku.

u17164

Telefon ZATE
ZAUPNI TELEFON za otroke,
ženske, družino, žrtve nasilja in vse nemočne
97-83 in (061) 117-040
vsak, dan od 16.–21. ure.

Zdravstveni dom Ljubljana, Ljubljana, Miklošičeva 24
Na podlagi sklepa PO enote Šiška objavljamo prosto delovno mesto za določen čas, s polnim delovnim časom
– višje medicinske sestre
– za okulistično ambulanto
Pogoji : višja medicinska sestra, strokovni izpit, 9 mesecev delovnih izkušenj, državljan republike Slovenije, znanje slovenskega jezika
Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v osmih dneh po objavi na naslov: Zdravstveni dom Ljubljana, kadrovska služba, 61000 Ljubljana, Miklošičeva 24.
17186

Srednja šoia Nova Gorica
razpisuje prosti delovni mesti:

— učitelja računalništva
za nedoločen, polni delovni čas

— učitelja biologije
za nedoločen, polovični delovni čas

Pogoji:
Visoka izobrazba in pridobljena pedagoško-andragoška izobrazba (pedagoško-andragoško izobrazbo lahko pridobijo kandidati v treh letih po zaposlitvi na zavodu).

Kandidati naj oddajo prošnjo v 15 dneh po objavi na Srednjo šolo v Novi Gorici, Delpinova 9. O izbiri bodo obveščeni v 15 dneh po poteku roka za prijavo.

Nastop dela prvega septembra.
17187

KONCERTNI VEČER
za naročnike DELA in SLOVENSKIH NOVIC

29. julija v Sežani
ob 21. uri v avditoriju Kulturnega centra »Srečko Kosovel«

Igra priznana ameriška skupina

KOOL & THE GANG

Naročniki DELA in SLOVENSKIH NOVIC imajo 50% popust.
Naročnikom smo poslali kupon, s katerim boste lahko uveljavljali popust za vstopnino. Če kupona niste prejeli, pa bi se želeli udeležiti koncerta, nas pokličite po telefonu št. 061/129–320, 114–266 ali 118–255 (naročnina) in poslali vam ga bomo po pošti.

Koncert organizira PO TDS »GALA«, Ljubljana, Celovška 264/III

KLEINE ZEITUNG

STIKOVA VROČA LINIJA
ZVEDELI VČERAJ – VELJA DANES!

Naročila za objavo oglasov v STIKOVI VROČI LINIJI sprejemamo po telefonu (061) 113-201, faks 110-169 in na naslov DELO STIK, Ljubljana, Dunajska 5, od 8. do 13. ure za objavo za naslednji dan.

OMEGA COMMERCE Veleprodajni diskont šolskih potrebščin in igrač Brnčičeva 5, Črnuče	**Stalno na zalogi okoli 3000 artiklov, od tega 95% lastnega uvoza.** Zvezek A5, 60-listni, plastificiran, že za 26,79 SIT, A4, 60-listni, že za 49,90 SIT, avto Bburago 89,25 SIT. V mesecu juliju nudimo dodatne količinske rabate. Tel. 061/372-503, fax 372-679.
SATELITSKE ANTENE BARVNI TV–ji VIDEORECORDERJI GLASBENI STOLPI TEHNIČNE TRGOVINE COMING	**SAMSUNG,** samo **za 29.900 SIT** za gotovino, **SAMSUNG** od 37 cm do 72 cm **že od 33.930 SIT dalje, SAMSUNG, DAEWOO** že od **34.110 SIT** dalje, **SAMSUNG, QUADRAL,** že od **19.710 SIT** dalje. **Ljubljana,** Kongresni trg 12, tel. 214–321, **Vrhnika,** Stara c. 45, tel. 752–392.
BOVEC PLANINSKI RAJ	Izredno ugodne cene **tedenskih počitniških paketov samo za 290 DEM** (7 polpenzionov, uporaba bazena, 1× savna, turistična pristojbina). **Otroci** imajo **posebne popuste. Plačilo v dveh obrokih** (čeki)! Hoteli Bovec, tel. 065/86-022, 86-370, 86-040, 86-021.
MAGIC SHOP VSE ZA ŠOLO IGRAČE MAGIČNE VZMETI	Največja izbira šolskih torb, nahrbtnikov v Ljubljani. Šolske potrebščine po najugodnejših cenah. Igrače, vse za plažo in peskovnik. **V JULIJU 15 % POPUST NA VSE CENE.** Maloprodaja – veleprodaja. **MAGIC SHOP,** Šmartinska 152, Lj., tel. 061/440-450.
RAČUNALNIŠKA	**USPOSABLJANJA, ISA — Teh. park Instituta J. Stefan: 157-078.**
AVTOIMPEX ŠKODA	Pri generalnem zastopniku tovarne ŠKODA, podjetju AVTOIMPEX, Lj., Celovška 150 v juliju in avgustu 24 ur dnevno informacije o vozilih ŠKODA, na dveh telefonskih številkah: 061/555-025 in 558-083.
KLIMA NAPRAVE TOPLOTNE ČRPALKE KLIMA NAPRAVE TOPLOTNE ČRPALKE	FUJITSU – split izvedbe že od 2.710 DEM dalje FEDERS – split izvedbe že od 1.500 DEM dalje DE LONGEI – mobilne izvedbe že od 2.050 DEM dalje TADIRAN – split izvedbe že od 1.990 DEM dalje Ugodni plačilni pogoji! Gorenje toplotne črpalke, d.o.o., Partizanska 4, 63320 VELENJE, tel. 063/854-867, 063/851-982 in fax 063/856-796.
PIONIR AVTOHIŠA SPC NOVO MESTO	**Ugodna prodaja vozil RENAULT** tudi **na kredit;** kratki dobavni roki; **Clio RN 1.2, R5 C;** dobava takoj; tel. 068/324-533, 061/302-444.
AKADEMIJA ZA ŽIVLJENJE T.A. PIONIR TOURS d.d.	POLETNA ŠOLA TUJIH JEZIKOV, TENISA IN ZDRAVEGA ŽIVLJENJA »OTOČEC 93«. Najboljša pot do znanja, zdravja in uspeha. Programi A in B za osnovnošolce, C za srednješolce, D za odrasle. Izobraževanje z vrhunskimi strokovnjaki. Tel. 068/27-092, 322-098.
VROČE V KNJIGARNI KAZINA KONGRESNI TRG 1 vsak dan od 9.00–19.30 Tel.: 217-496	– PRODAJNA RAZSTAVA FOTOGRAFIJ SMILJANA ŠIŠKE IN BORUTA C. ŠRAJA – INDIJSKI MOTIVI – STRIP – ALBUMI – NOVA POŠILJKA IZ AMERIKE – PLAKATI IN POSTERJI – NOVA POŠILJKA IZ AVSTRIJE – NOVE POŠILJKE CD PLOŠČ (ŠE ZMEROM NAJCENEJŠI)
NOVOTEHNA AVTOMOBILI NOVO MESTO	Ponovno vam nudimo posebni popust, garantirane cene in dobavne roke za predplačila vozil **CIMOS CITROËN.** Tel. Novo mesto 068/322-066, Krško 0608/31-485
TALNE OBLOGE IND. PRODAJALNA JUTEKS ŽALEC Tel. 061/613–135	**Topli podi, pluta, umetne trave, itisoni, sympatex, ker. ploščice, svetila, pipe. Ugodne cene! Možnost nakupa na več čekov! Materiale kupljene pri nas po želji tudi vgradimo. Inf. in prodaja ANIMPORT d.o.o., Zg. Senica 5, MEDVODE, tel. 061/613–135.**

Splošna bolnišnica Slovenj Gradec, p.o.

Na podlagi zakona ter 5. člena pravilnika o delovnih razmerjih Splošne bolnišnice Slovenj Gradec

objavljamo
naslednja prosta delovna mesta:

1. zdravnika — specializanta pediatrije
za nedoločen delovni čas, s polnim delovnim časom in štirimesečnimi poskusnim delom

2. zdravnika — specializanta interne medicine
za nedoločen delovni čas, s polnim delovnim časom in s štirimesečnim poskusnim delom,

3. zdravnika — specializanta anestezije in reanimatologije
za nedoločen delovni čas, s polnim delovnim časom in s štirimesečnim poskusnim delom

4. ekonomista VI. ali VII. stopnje strokovnosti
za nedoločen delovni čas, s polnim delovnim časom in s štirimesečnim poskusnim delom

5. višje medicinske sestre instrumentarke
za nedoločen delovni čas, s polnim delovnim časom in s štirimesečnim poskusnim delom

6. višje medicinske sestre
za nedoločen delovni čas, s polnim delovnim časom za delo na dializi in s štirimesečnim poskusnim delom

7. višjega kemijskega tehnika
za nedoločen delovni čas, s polnim delovnim časom za delo na patologiji in s štirimesečnim poskusnim delom

8. laboratorijskega tehnika
za nedoločen delovni čas, s polnim delovnim časom in z dvomesečnim poskusnim delom

Poleg splošnih pogojev, določenih z zakonom, morajo prijavljeni kandidati izpolnjevati še posebne pogoje, in sicer
pod 1, 2 in 3: končana medicinska fakulteta in opravljen strokovni izpit ter obvladanje slovenskega jezika
pod 4: končana ekonomska fakulteta ali I. stopnja ekonomske fakultete in 3 leta delovnih izkušenj, s tem da bodo imeli pri izbiri prednost kandidati plansko-analitske ali komercialne smeri
pod 5 in 6: končana višja šola za zdravstvene delavce, smer nega in opravljen strokovni izpit
pod 7: končana višja šola za kemijsko tehnologijo in opravljen strokovni izpit
pod 8: končana srednja šola za farmacijo in zdravstvo ter opravljen strokovni izpit

Kandidati naj prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naslovijo na kadrovsko službo Splošne bolnišnice Slovenj Gradec, Gosposvetska 3, v 8 dneh po tej objavi.

O izbiri bodo prijavljeni kandidati obveščeni najkasneje v 30 dneh po roku za prijave.

12206

IMP Promont Montaža, d. o. o., Pot k sejmišču 30, Ljubljana Črnuče

vabi k sodelovanju več varilcev

— varilec — plamenski (avtogeni) z atestom
— varilec — celulozni (elektro) z atestom

Podrobnejše informacije dobite po telefonu 374-212, g. Bobič.

17165

HONDA
CIVIC 1.6 ESI HB 31.200 DEM
ACCORD 2.0 I 38.590 DEM
CENA VELJA SAMO ZA ZALOGO

VW:	CENA DO REG. V DEM
AVTOMOBILI NA ZALOGI PO STARI CENI	
GOLF 1,8i GL 3V	32.500
GOLF 1,9 TD GL 3V POM. ST.	35.200
VENTO 1,6i GL	32.850
VENTO 1,8i GL	36.250
IN OSTALI MODELI	
LEASING - KREDIT	
OPEL IZJEMNE CENE	**DEM**
ASTRA 1.4i GL 4V	26.800
ASTRA 1.4i GL 5V	26.250
ASTRA 1.6i GL 4V	28.000
ASTRA 1.6i GL 5V	27.450
ASTRA 1.6i GL KARAVAN	29.150
IN OSTALI MODELI	
LEASING - KREDIT	
FORD	**DEM**
ORION 1.6i 16V GHIA	31.750
ORION 1.8i 16V GHIA	32.450
ESCORT 1.6i 16V GHIA	31.200
ESCORT 1.8i 16V GHIA	31.900
ESCORT 1.6i 16V GHIA KARAVAN	32.750
ESCORT 1.8i 16V GHIA KARAVAN	33.400
IN OSTALI MODELI	
ORIGINALNA NEMŠKA KVALITETA!	
DOBAVA TAKOJ!	
LEASING - KREDIT	
ROVER:	**DEM**
216 GSi, 5V	32.900
IN OSTALI MODELI	
UGODNE CENE - DOBAVA TAKOJ	
LEASING - KREDIT	

HONDA:	CENA DO REG. V DEM
CIVIC 1.6 ESI LIM.	34.200
CIVIC 1.6 VTi HB	40.360
CRX 1.6 VTi	42.530
LEASING - KREDIT	
SUBARU:	**DEM**
LEGACY 2.0 GL 2WD KOMBI	35.050
IN OSTALI MODELI	
TOYOTA:	**DEM**
COROLLA GLi 1,6 LB	33.400
CARINA XLi 1,6 LIM	33.800
CARINA XLi 1,6 LB	34.900
DOBAVA TAKOJ!	
IN OSTALI MODELI PO NAROČILU	
LEASING - KREDIT	
RENAULT - ZALOGA:	**SIT**
R5 CAMPUS 3V, TEM. ST.	1,009.200
IN OSTALI MODELI PO NAROČILU	
KREDIT	
CITROEN:	
C-25 D KOMBI	2,664.500 SIT
LADA: CENA DO REGISTRACIJE V SIT	
SAMARA 1300 3V	738.000
SAMARA 1500 3V	771.000
SAMARA 1300 4V	983.000
LADA CARAVAN 1500	676.000
LADA NIVA	876.000
NAJBOLJ UGODNE CENE VOZIL	
LADA V SLOVENIJI! - KREDIT	
NEKAJ VOZIL LADA NA ZALOGI, PO ZNIŽANI VREDNOSTI, ZARADI MANJŠIH POŠKODB.	

RABLJENI AVTOMOBILI - MOŽNOST KREDITA

GOLF JXD	1989	960.000 SIT	TRANSPORTER 2.4D KOMBI	1993	
KADETT 1.2 KARAVAN	1986	660.000 SIT	L. POLOG 11.000 DEM	IN	24 x 1590 DEM
AUDI 100 GLS	1978	3.950 DEM	ALI		36 x 1211 DEM
MOSKVIČ 1,5	1987	3.200 DEM			

POSREDNIŠKO PRODAJAMO AVTOMOBIL PO VAŠI CENI!
AVTOMARKET D.O.O. LJUBLJANA ČRNUČE, DUNAJSKA C. 421, TEL.: 061/371 024, 374 964, FAX 371 851. DELOVNI ČAS: VSAK DELOVNIK OD 8. DO 16. URE, OB SOBOTAH INFORMACIJE OD 8. DO 13. URE.

DNEVNIK »DELO« IZDAJA ČZP DELO, D.O.O. ● USTANOVITELJ DELO D.O.O. ● NASLOV UREDNIŠTVA: LJUBLJANA, DUNAJSKA C. 5, TELEFON N. C. 118-255. ● MALOPRODAJA – KOLPORTAŽA ● SLO DELO 31-255 ● POŠTNI PREDAL 29, 61001 LJUBLJANA ● TISK DRUŽBENO PODJETJE DELO – TISK ČASOPISOV IN REVIJ, P. O. LJUBLJANA, DUNAJSKA C. 5 ● NAROČNINA TEL. 118-255, 129-320, 114-226, 119-055, 115-315, FAX 112-163. **REKLAMACIJSKI ODD. DOSTAVE DNEVNIKA »DELO« ZA LJUBLJANO TEL. 061/318-880, LJUBLJANA, DUNAJSKA C. 5, ZA OBMOČJE OBALE TEL. 066/38-603, ZA OBMOČJE CELJA TEL. 063/441-144, int. 226, ZA GORIŠKO TEL. 065/26-663, ZA ZASAVJE TEL. 061/881-527, ZA DOLENJSKO TEL. 068/65-614, ZA GORENJSKO TEL. 064/216-824, ZA OBMOČJE MARIBORA TEL. 062/26-245, ZA OBMOČJE POMURJA 069/32-566** ● POSAMIČNA ŠTEVILKA STANE 45,00 TOLARJEV, PETKOVA IN SOBOTNA ŠTEVILKA 55,00 TOLARJEV ● **NAROČNINA ZA JULIJ 1993** JE 1.340,00 TOLARJEV, ZNIŽANA NAROČNINA ZA UPOKOJENCE 1.206,00 TOLARJEV ● ZA PLAČNIKE PO BANKI (TRAJNI NALOGI) ŠE 5% POPUST ● NAKAZILA NAROČNINE NA TEKOČI RAČUN: ČZP DELO, D.O.O., ŠT. 50102-603-48909 ● POLLETNA NAROČNINA ZA TUJINO JE 468 DEM (ZA LETALSKO DOSTAVO DODATNO ZARAČUNAVAMO PO TARIFI) ● PLAČILA NA DEVIZ. RAČUN PRI LB. ŠT. 50100-620-133-27620-27820/3 ● NOVO – ZA LJUBLJANO: MESEČNA NAROČNINA VEČERNEGA DELA ZA MESEC JULIJ JE 1.367,00 SIT ● NAROČILA NA DNEVNIK DELO SPREJEMAMO VSAK DAN IN ZAGOTAVLJAMO DOSTAVO NA DOM V PETIH DNEH OD NAROČILA ● ODPOVEDI LAHKO UPOŠTEVAMO OB KONCU MESECA ● DELO STIK – OGLASNO TRŽENJE, TEL. 318-570, OGLASNA KOMERCIALA, TEL. 133-317, FAX. 302-414, DUNAJSKA 5, VI. NADSTR. PRIZIDKA ● MALI OGLASI: SPREJEM PO TEL. 318-866 ALI OSEBNO NA OKENCU DUNAJSKA 5, ŠUBIČEVA 1 ● OSMRTNICE: OB DELAVNIKIH DO 16. URE OSEBNO NA OKENCU DUNAJSKA 5 IN ŠUBIČEVA 1, FAX. 110-169. OB NEDELJAH IN PRAZNIKIH SPREJEMA OSMRTNICE NEPOSREDNO CENTRALNA REDAKCIJA, DUNAJSKA 5. ALI PO TELEFONU 118-255, 119-055, 115-315

NA PODLAGI ZAKONA O PROMETNEM DAVKU (UR. LIST RS, ŠT. 4/92) IN MNENJA MINISTRSTVA ZA INFORMIRANJE (ŠT. 23/92), Z DNE 30. 1. 1992 SODI ČASOPIS MED PROIZVODE INFORMATIVNE NARAVE PO 13. TOČKI TARIFNE ŠTEVILKE 3, ZA KATERE SE PLAČUJE 5-ODSTOTNI DAVEK OD PROMETA PROIZVODOV.

TELEFON DEŽURNEGA UREDNIKA 318-252, TELEKS SLO DELO 31-255, TELEFAKS 311-871.

DELO
vedno v središču dogajanj

TELEVIZIJA

SLOVENIJA 1

10.45–0.20 TELETEKST TV SLOVENIJA
11.00 VIDEO STRANI
11.30 LEGENDE SVETA, 6/9 del: ISKANJE ELDORADA (Kolumbija)
1.55 CICIBAN IZLETNIK, 1. in 2. del otroške oddaje
12.25 ZNANJE ZA ZNANJE: UČITE SE Z NAMI (VPS 1225)
13.00 POROČILA
13.05 SLOVENSKI MAGAZIN, ponovitev
13.35 ŠPORTNI PREGLED, ponovitev
14.05 VIDEO STRANI
17.15 RADOVEDNI TAČEK: TELEFON
17.30 OTROCI ŠIRNEGA SVETA (11/26 del ameriške dokumentarne serije)
18.00 TV DNEVNIK I
18.10 DOBER DAN, KOROŠKA
18.40 TV AVTOMAGAZIN
19.10 RISANKA
19.30 TV DNEVNIK II
20.05 SVET NA ZASLONU
20.50 OMIZJE
22.15 TV DNEVNIK III (VPS 2215)
2.40 SOVA
SO LETA MINILA (VPS 2240)
(AS TIME GOES BY – 8/13 del angleške humoristične nanizanke, 1992/93)
LOVEJOY (VPS 23.10)
(3/11 del angleške nanizanke, 1991)
0.10 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

14.15–1.10 TELETEKST TV SLOVENIJA
14.30 VIDEO STRANI
14.45 FORUM, ponovitev
15.00 UTRIP, ponovitev
15.15 ZRCALO TEDNA, ponovitev
15.30 NEDELJSKIH 60, ponovitev
16.30 OBZORJA DUHA, ponovitev
17.00 LJUBEZEN DA, LJUBEZEN NE
(LOVE & WAR – 10/14 del ameriške humoristične nanizanke 1992/93)
17.30 SOVA, ponovitev
LJUBEZEN DO LIDIJE
(LOVE FOR LYDIA – 4/13 del angleške nadaljevanke)
LOVEJOY
(2/11 del angleške nanizanke, 1991)
19.30 TV DNEVNIK II
20.05 SEDMA STEZA
20.25 ZELENA URA
21.00 41. MEDNARODNI POELTNI FESTIVAL – G. F. HAENDL: MESIJA, prenos iz Križank
23.55 BRANE RONČEL IZZA ODRA
1.00/1.30 VIDEO STRANI

TELETEKST TVS

PRIROČNIK ZA UČINKOVITEJŠE UVELJAVLJANJE SOCIALNIH IN DRUGIH PRAVIC
Urad za žensko politiko pri vladi Republike Slovenije je predstavil knjigo Vodnik po mojih pravicah: od temeljne človekove in državljanske pravice do pravic potrošnikov avtorice Marije Cigale. Knjiga, priročnik, je razdeljana na tri vsebinske sklope – ob socialnih pravicah (zdravstvo, pokojninsko zavarovanje, delo, zaposlitev . . .) je tu še pregled temeljnih človekovih pravic, kot so zapisane v slovenski ustavi, in kratek oris pravic potrošnikov.

KOPER

15.00 NADALJEVANKA
15.50 NIMANIČ
(Ponovitev angleškega barvnega filma, 1968)
18.00 STUDIO 2: BLIŠČ IN BEDA ŠPORTNIH ZVEZD
18.50 PRIMORSKA KRONIKA
19.00 TV DNEVNIK
19.25 NADALJEVANKA
20.15 NOČNI SODNIK
(NIGHT COURT – ameriška nanizanka)
20.40 ZMENEK
(LE RENDEZ-VOUS – francoski čb film, 1961)
22.2 TV DNEVNIK
22.3 V OSPREDJU
22.40 GLASBA
23.10 NOČNI SODNIK
(NIGHT COURT – ameriška nanizanka)
23.35 N.Y.P.D.
(Ameriška nanizanka)

A KANAL

9.00 CMT
9.45 A SHOP
10.00 MacNEIL IN LEHRER KOMENTIRATA, oddaja v angleščini
11.00 ČRNI PANTER
(BLACK PANTHER – ponovitev ameriškega barvnega filma, 1978)
12.35 A SHOP
12.50 VIDEO STRANI
17.45 DRUGAČEN SVET
(ANOTHER WORLD – ponovitev 210. dela ameriške nadaljevanke)
18.30 A SHOP
18.45 UPRAVLJANJE
(Ponovitev 15. dela dokumentarne serije)
19.15 A SHOP
19.30 CMT
20.10 POROČILA
20.30 NEDOLŽNA ŽRTEV
(INNOCENT PREY – ameriški barvni film)
22.00 UPRAVLJANJE, 16. del
22.30 5 MINUT ZA KULTURO
22.35 POROČILA
22.55 DRUGAČEN SVET
(ANOTHER WORLD – 211. del ameriške nadaljevanke)
23.40 A SHOP
23.55 CMT
1.00 VIDEO STRANI

HTV 1

7.55 Pregled sporeda/8.00 Tv koledar/8.10 Poročila/8.15 Slika na sliko, ponovitev/9.00 Jaz, lutkar/9.15 Srečni ljudje, 6. del
9.30 1001. AMERIKA
(10. del španske nanizanke)
10.00 POROČILA
10.05 TV ŠOLA: Skrivnostni otok, 5. del/10.35 Gobe/10.45 Črka in slika
11.00 SVET ODKRITIJ
(4/11 del dokumentarne serije)
11.50 RISANKA
12.00 POROČILA
12.05 LUČ SVETLOBE
(GUIDING LIGHT – 15. del ameriške nanizanke)
12.50 RISANKA
13.05 MONOFON
13.35 ZGODBE IZ MONTICELLA, 177. del
14.00 POROČILA
14.05 POLETNI PREMOR
KORAK ZA KORAKOM
(STEP BY STEP – 1. del ameriške nanizanke)
14.35 DRAGI JOHN
(DEAR JOHN – 22., zadnji del ameriške humoristične nanizanke)
15.10 LJUBEZEN BOLI
(LOVE HURTS – ponovitev 3/10 dela angleške nadaljevanke)
16.00 POROČILA
16.05 KOMENTAR
16.10 EBBA IN DIDRIK
(5/9 del norveške nanizanke)
16.40 AFTERNOON REPORT
16.45 POD SENČNIKOM
18.00 POROČILA
18.05 ZAKAJ?, dokumentarna oddaja
18.35 SANTA BARBARA
(464. del ameriške nadaljevanke)
19.18 RISANKA
19.30 DNEVNIK I
20.10 HRVAŠKA IN SVET
20.55 CIKLUS FILMOV JEANA GABINA
MAIGRETOVA PAST
(MAIGRET TEND UN PIEGE – francoski barvni film, 1957)
22.50 DNEVNIK II
23.10 SLIKA NA SLIKO
23.55 POROČILA V NEMŠČINI
0.00 POROČILA
0.10 SANJE BREZ MEJA

HTV 2

19.30 DNEVNIK I
20.10 'ALO 'ALO
(7., zadnji del angleške humoristične nanizanke)
20.45 JUTE CITY
(1/3 del angleške nadaljevanke, 1991)
SKRIVNOSTNA SMRT
21.40 KRONOMETER
(STOP WATCH – 8/49 del dokumentarne serije)
22.10 VRTINEC
(WHIRLPOOL – 5/13 del južnoafriške nadaljevanke, 1990)
ESNICE IN LAŽI
23.00 ELEKTRIČNI KAVBOJ
23.30 HOROSKOP

AVSTRIJA 1

6.00 TEXTIVISON
9.00 DOPOLDANSKI PROGRAM: Čas v sliki/9.05 Zahodno od Santa Feja/9.30 Sporna vprašanja, pon./10.30 Morilci z dežniki, pon. francoske komedije (1980)/12.15 Šiling, pon./13.00 Čas v sliki/13.10 Doogie Howser, Kdor ljubi avto/13.35 Waltonovi, Ben kupčuje
14.20 KAKO USPEŠ BREZ VELIKEGA TRUDA
(HOW TU SUCCEED IN BUSINESS WITHOUT REALLY TRYING – ameriška komedija, 1967)
15.50 CONNY JE KOS VSEMU, Nepovabljen gost
16.00 JAZ IN TI, otroški program: FRAČJI DOL, serija z lutkami Jima Hensona
16.25 SUMMERTIME
16.35 ŠESTBARTONOVIH, Nenapovedani gost
17.00 MINI ČAS V SLIKI
17.10 WURLITZER
18.00 ČAS V SLIKI
18.05 MI
18.30 UMOR JE NAPISALA, Ples v maskah s truplom
19.22 ZNANOST
19.30 ČAS V SLIKI/VREME
20.00 ŠPORT
20.15 ŠPORTNA ARENA
21.08 KUHARSKI MOJSTRI
21.15 POGLEDI OD STRANI
21.25 GOSPODARICA HIŠE
(THE LADY OF THE HOUSE – ameriški tv film, 1978)
23.00 ČAS V SLIKI
23.05 GORILA IN POGREBNI ZAVOD
(Le Gorille compte ses abbatis – francoski tv film, 1989)
0.40 DENAR, SEKS IN RAZUZDANO ŽIVLJENJE, pon. ameriškega filma (1989)
2.20 POROČILA/TISOČ MOJSTROVIN

AVSTRIJA 2

8.30 VREMENSKA PANORAMA
14.50 TISOČ MOJSTROVIN, Erich Heckel: Okrevajoči (triptih)
16.45 PODMORNICE, 3. del: Morski volkovi
17.30 LIPOVA ULICA, Obračun
18.00 GOZDNA KMETIJA, 18. del: Usnjeni kubični meter
18.30 LJUBIMKANJE, igra
19.00 REGIONALNA POROČILA
19.30 ČAS V SLIKI/VREME
20.00 KULTURA
20.15 GOZDARSKA HIŠA FALKENAU, Stari prijatelji
21.08 KUHARSKI MOJSTRI
21.15 KOMPAS, evropski magazin
22.00 ČAS V SLIKI
22.30 Mojstrovine
MONTY PYTHON'S FLYING CIRCUS, humoristična serija
23.00 NOAM CHOMSKY IN MEDIJI, 2., zadnji del potreta ameriškega disidenta
0.10 SAMMY IN ROSE SE GRESTA
1.50 POROČILA/TISOČ MOJSTROVIN

RAI 1

6.00 Filmska glasba/6.50 Jutranji program/9.00 Poročila/9.05 Jeklene kočije, film; igrata Heinz Ruchmann in Ernst Schroeder; režija Georg Hurdalek/11.00 Poročila/11.05 Modra Donava, 11. del/11.55 Vreme/12.00 Vso srečo, žrebanje lota/12.30 Poročila/12.35 Potovanje v čas, serija/13.30 TV dnevnik/Tri minute za . . .
14.00 ČLOVEŠKI PLEN
(Film, 1956)
15.50 GUMMI, vodna pot
16.25 SEDEM DNI V PARLAMENTU
16.55 NOGOMET, Turnir Brera, tekma za 3. in 4. mesto, prenos iz Pinzola
18.15 STVARI Z DRUGEGA SVETA, serija
18.50 MOJ STRIC BUCK, serija
19.10 STARŠI NA POSODO, serija
19.40 ALMANAH JUTRIŠNJEGA DNE
19.50 VREME
20.00 TV DNEVNIK
20.30 ŠPORTNI PREGLED
20.40 BOJNI POLOŽAJ
(Ameriški film)
23.05 DNEVNIK
23.10 1943: ZAKAJ SMO SE BORILI?
0.00 DNEVNIK
0.30 DANES V PARLAMENTU
1.25 OPOLNOČI
2.00 UČITELJ PLAVANJA
(Film, 1979)
3.35 BAHANJE
(Film, 1976)
5.15 ZABAVA

Srečna polica
naročnikov SLOVENSKIH NOVIC

RAI 2

6.00 Univerza: Tečaj iz elektrotehnike/7.00 Srce in utrip srca, serija/8.00 Leteči medvedki/8.30 Modro drevo/9.00 Risanke/9.25 Tom in Jerry, risanke/9.55 Vir življenja/10.30 Zeleno/10.35 Na drugi strani raja, serija/11.40 Poročila/11.45 Družina Drombusch, serija/13.00 Ob trinajstih
13.40 SCANZONATISSIMA
14.00 SKRIVNOSTI ZA VAS
14.10 KADAR SE LJUBI, 1276. del serije
14.30 NA POTOVANJU
14.45 SANTA BARBARA, 568. del serije
15.30 OBUPAN BEG
(Film, 1986)
17.10 RESTAVRACIJA ITALIJA
17.30 POROČILA
17.35 HILL STREET PODNEVI IN PONOČI, serija
18.30 ŠPORTNA POROČILA
18.40 MIAMI VICE
19.35 VREME
19.45 TV DNEVNIK
20.15 ŠPORT
20.25 NOGOMET, Turnir Brera, finalna tekma, prenos iz Spiazza
22.20 ODER '93, Rigoletto, opera v treh dejanjih
23.30 DNEVNIK
23.45 RIGOLETTO, 2. in 3. dejanje
1.00 CLARETTA
(Film, 1984)
3.15 HRIB SRAMOTE
(Film, 1965)
5.15 VIDEOCOMIC

SATELIT TV

super channel

4.30 VICTORY 5.00 VIDEOGENERATOR 5.15 TRGOVINA 5.45 VIDEOGENERATOR 6.00 CNBC TEDENSKI POSLOVNI PREGLED 6.30 GOSPODARSKO POROČILO 7.00 ITN SVETOVNE NOVICE 7.30 MODA 8.00 TRGOVINA 11.00 VIDEOGENERATOR 15.30 V ŽIVO 17.30 BONANZA 18.30 DETEKTIVI 19.00 ŠPORT 19.30 PRAVICE IN KRIVICE 20.00 INDIGO 20.30 ECO RECORD 21.00 ITN SVETOVNE NOVICE 21.30 ZAPEČATIMO 21.48 US MARKET WRAP 22.00 FANTOM IZ VESOLJA 23.30 VIDEOGENERATOR 1.00 KITAJSKE NOVICE ZA EVROPO

sky news

7.00 JUTRANJA POROČILA (Velika Britanija) 9.30 ROVING REPORT 10.00 DOPOLDANSKA POROČILA 10.30 Spomini: 1970-1991 11.00 DOPOLDANSKA POROČILA 11.30 MEDNARODNA POSLOVNA POROČILA in Poslovna Japonska danes 12.00 OPOLDANSKA POROČILA 12.30 Mednarodne novice 13.00 POROČILA OB ENIH 13.30 DOBRO JUTRO, AMERIKA 14.00 POROČILA OB DVEH 14.30 V ŽIVO IZ PARLAMENTA 15.00 POROČILA OB TREH 15.30 V ŽIVO IZ PARLAMENTA, nadaljevanje 16.00 Poročila ob Štirih 16.30 Mednarodne novice 17.00 V ŽIVO OB PETIH 18.00 POROČILA OB ŠESTIH 19.00 VEČERNE DOMAČE IN TUJE NOVICE 19.30 Posebno poročilo 20.00 URA NOVIC Z VSEGA SVETA 21.00 URA NOVIC Z VSEGA SVETA 21.30 DOLGI JEZIKI 22.00 URA NOVIC Z VSEGA SVETA 23.00 VEČERNE DOMAČE IN TUJE NOVICE 23.30 ABC VEČERNE DOMAČE IN TUJE NOVICE 24.00 VEČERNE DOMAČE IN TUJE NOVICE 24.30 POSEBNO POROČILO 1.00 NA PREŽI 1.30 ABC POROČILA 2.00 NA PREŽI 2.30 Spomini: 1970-1991 3.00 NA PREŽI 3.30 ABC POROČILA 4.00 NA PREŽI 4.30 Posebno poročilo

rtl 2

6.05 RISANKE 10.00 POTISK IN POTEG 10.30 S SRCEM IN ŠALO 11.00 DR. WESTPHALL 12.00 WELLS FARGO 13.00 BARKLEYEVI 13.25 GRUMPS 13.40 CUPIDOSPACE 13.55 BLEFERJI 14.25 ZANKE 14.50 WILLI FOG 15.20 POČITNICE IZ RIMA 15.45 BEANY IN CECIL 16.10 KAPITAN N 16.40 HEJ, TI 17.05 MALI ČAROVNIKI 17.30 LASSIE 18.00 AKCIJSKE NOVICE 18.05 POTISK IN POTEG 18.35 DR. WESTPHALL 19.30 S SRCEM IN ŠALO 20.00 AKCIJSKE NOVICE 20.15 KRINKA, film 21.15 WWF WRESTLING 22.20 FILM 0.00 IZOBČENEC, am. krim. nan. 0.55 PONOVITVE

sky one

7.00 SHOW D.J. MAČKA 9.40 IGRA KART 10.10 RISANKE 10.30 PIRAMIDNA IGRA 11.00 POŽIRALCI KART 11.30 KONCENTRACIJA 11.50 DINAMO RACMAN 12.00 SALLY JESSY RAPHAEL 13.00 ULICA E 14.00 SOKOLOV GREBEN 15.00 KAPITANI IN KRALJI 16.00 DRUGAČEN SVET 19.30 ULICA E 20.00 POBEG 20.30 POLNA HIŠA 21.00 SEVER IN JUG, KNJIGA II 23.00 ZVEZDNE STEZE 0.00 ULICE SAN FRANCISKA

mtv

7.00 ZBUDI SE NA ENOSMERNI CESTI, vodi Rebecca de Ruvo 10.00 VIDEO, vodi Richie Rich 13.00 VIDEO, vodi Simone 14.00 POLETNI ČAS, Steve Blame poroča iz Grčije 16.00 NAJVEČJE USPEŠNICE NA MTV, vodi Paul King 17.00 GLASBENE NOVICE, vodi Kristiane Backer 17.15 MTV V KINIH, vodi Pip Dann 17.30 VEČERNA POROČILA 17.45 3 OD 1 18.00 BRITANSKA LESTVICA USPEŠNIC, vodi Paul King 20.00 NEW ORDER - PRETEKLOST, SEDANJOST, PRIHODNOST 20.30 SUEDE V ŽIVO 21.00 PRVIČ NA MTV, vodi Pip Dann 22.00 NAJVEČJE USPEŠNICE NA MTV 23.00 GLASBENE NOVICE 23.15 MTV V KINIH 23.30 VEČERNA POROČILA 23.45 3 OD 1 00.00 ROCK NA MTV, vodi Pip Dann 2.00 VIDEO, vodi Marijne 3.00 NOČNI VIDEO

pro 7

5.35 LASSIE, pon. 6.00 FLIPPER, pon. 6.25 GOSPOD BELVEDERE, pon. 6.50 VEVERICE GREDO K FILMU, po. 7.15 CHARLIE BROWN - PEANUTS, pon. 7.40 DRUŽINA FEUERSTEIN, pon. 8.15 OČARLJIVA JEANNIE, pon. 8.40 SRČNI FANT Z DVEMA DAMAMA, pon. 9.10 REMINGTON STEELE, pon. 10.05 POTOVANJE NA OTOK GROZE, pon. 11.55 SAMO NAŠ DOM, pon. 12.25 ROSEANNE, pon. 12.55 KRATEK SEZNAM DOKUMENTACIJE 13.15 AIR FORCE, pon. 14.05 900.000 DOLARJEV PREVEČ, pon. 15.30 REMINGTON STEELE 16.20 GOSPOD BELVEDERE 16.45 OČARLJIVA JEANNIE 17.10 WIDGET - MALI ČUVAJ 17.35 CHARLIE BROWN - PEANUTS 18.00 DRUŽINA FEUERSTEIN 18.30 SRČNI FANT Z DVEMA DAMAMA 19.00 SAMO NAŠ DOM 19.25 ROSEANNE 20.00 POROČILA 20.15 PRIMER MARY PHAGAN, ameriški igrani film, 1. del; POROČILA 22.35 PRIMER MARY PHAGAN, ameriški igrani film, 2. del 00.35 REPORTERJI, pon. 1.05 TENIS, PRETEPAČI IN KANONI 1.55 POROČILA 2.05 INFERNO ZDA, pon. 3.35 POROČILA 3.45 MANCUSO FBI, pon. 4.30 POROČILA 4.40 TENIS, PRETEPAČI IN KANONI, pon.

movie channel

7.00 SLEEPING BEAUTY 9.00 YOUNG SURVIVORS 11.00 SUBMARINE COMMAND 12.35 IRMA LA DOUCE 15.00 SITUATION HOPELESS - BUT NOT SERIOUS 17.00 YOUNG SURVIVORS 19.00 VESTIGE OF HONOR 21.00 CROOKED HEARTS 23.00 CASUALTIES OF WAR 0.55 OBSESSED 2.30 HITLER'S DAUGHTER 4.00 TARGETS 5.30 VESTIGE OF HONOR

3 sat

6.00 JUTRANJI PROGRAM 9.00 ČAS V SLIKI 10.00 PANORAMA 13.00 OPOLDANSKI MAGAZIN 13.45 EURO – magazin 14.15 KONCERT ZA OČI IN UŠESA 15.05 GLASBENA ODDAJA 15.50 RESNA GLASBA 16.15 KLUB SENIORJEV 17.00 MINI ČAS V SLIKI 17.10 ALFRED J. KWAK 17.35 NADALJEVANKA 18.00 SLIKE IZ AVSTRIJE 19.00 DANES 19.20 3 SAT STUDIO 19.30 ODPRTO 20.00 IGRANI FILM 21.45 KULTURNI ŽURNAL 21.51 ŠPORTNA POROČILA 22.00 ČAS V SLIKI 22.25 NADALJEVANKA 22.50 MAGAZIN 23.45 DESET PRED DESETO

vox

10.00 POROČILA 10.05 ZAUPAJ V BOGA 10.30 OB DOGOVORJENEM ČASU 11.00 POROČILA 11.05 ŠPIONI, am. dok. 12.00 POROČILA 12.05 ZRCALNA TEMA 13.00 POROČILA 13.15 POPOLDANSKI POGOVORI 14.00 POROČILA 14.15 FILM 16.00 POROČILA 16.15 OTROŠKA KRAMA 17.00 POROČILA 17.15 POPOLDANSKI POGOVORI 18.00 OSREDNJA POROČILA 18.20 PO SLEDEH 18.30 PODVODNI SVET 19.00 POROČILA 19.05 CANNON, am. krim. nan. 20.00 POROČILA 20.10 PRIMERI ROSIE O'NEIL 21.20 PROVOKACIJA 22.00 POROČILA 22.15 FILM 0.05 POROČILA 0.20 ZAUPAJ V BOGA

eurosport

EUROSPORT

8.30 AEROBIKA 9.00 ATLETIKA, posnetki IAAF 10.00 ATLETIKA, posnetki 11.00 FORMULA 1, posnetki 13.00 MEDNARODNI MOTOŠPORT 14.00 KOLESARSTVO, posnetki Tour de France 16.00 TENIS, finale turnirja za Mercedesov pokal 18.00 FORMULA 1, posnetki 19.00 EUROFUN 19.30 ŠPORTNA POROČILA 20.00 TENIS, posnetki finala turnirja ATP, Washington 22.00 BOKS 23.00 NOGOMET, tedenski pregled 0.00 GOLF, pregled 1.00 Športna poročila 1.30 Konec sporeda

sky movies

7.00 Predstavitev na Sky Movies plus 11.00 ROCKETEER 13.00 LAST ESCAPE 15.00 MURDERS IN THE RUE MORGUE 17.00 ACES HIGH 19.00 ROCKETEER 21.00 HAUNTED 23.00 SHOWDOWN IN LITTLE TOKYO 0.20 RUNESTONE 2.05 BETRAYAL OF SILENCE 3.45 RAGE OF HONOUR 5.15 IN GOLD WE TRUST

RADIO

PRVI PROGRAM

(Na frekvencah: 88,5; 90,0; 90,9; 91,8; 92,9; 94,1 in na 96,4 MHz)
4.30–8.00 Jutranji program, Lojtrca domačih; 4.30 Poročila, promet; 4.45 Horoskop; 4.55 Dnevni koledar; 5.00 Poročila, promet; 5.20 Obvestila, spot; 5.30 Prva jutranja kronika; 5.50 Jutranja Gimnastika; 6.00 Poročila, promet; 6.05 Dobro jutro, rojaki; 6.15 Iz naših sporedov; 6.30 Poročila, promet; 6.35 Počitniška vremenska napoved; 6.45 Slovenec, Republika, 6.50 Dobro jutro, otroci, 7.00 Druga jutranja kronika; 7.30 Poročila, promet; 8.00 Poročila; 8.05–9.35 Radio plus – vmes: 8.15 Obvestila, spot; 8.30 Dnevnikov odmev; 9.00 Poročila, 9.35 Turistični napotki za naše goste iz tujine; 10.00–19.00 Program A – 1: 10.00 Poročila; 10.45 Spot; 11.00 Poročila; 11.30 Pregled slovenskega tiska; 12.00 Poročila, 12.05 Na današnji dan; 12.30 Kmetijski nasveti; 12.45 Spot; 13.00 Danes do 13–ih; 13.20 Osmrtnice in Obvestila; 13.45 Iz tujega tiska; 14.00 Poročila, spot; 14.05 Poslovne informacije; 15.00 Radio danes, radio jutri; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Obvestila; 16.15 Varnostna kultura; 16.45 Spot; 17.00 Studio ob 17.00; 18.00 Poročila, spot; 19.00 Radijski dnevnik; 19.30 Obvestila; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 Sotočja (studio Maribor); 21.00 Poročila; 21.05 Zaplešite z nami; 22.00 Zrcalo dneva; 22.20 Iz naših sporedov; 22.30 Informativna oddaja v tujih jezikih; 22.40 Slovenski pevci šansonov in evergrinov; 23.00 Poročila; 23.05 Literarni nokturno – Lev Detela: Raj; 23.15–4.30 Nočni program.

DRUGI PROGRAM

(Na frekvencah: 87,8; 92,4; 93,5; 95,3; 96,9; 97,9; 98,9 in 99,9 MHz)
5.30–8.30 Jutro; 5.30 Prva jutranja kronika; 6.00 Poročila, promet; 6.10 Neposredna zveza z AMZS; 6.30 Poročila, promet; 6.35 Počitniška vremenska napoved; 6.40 Pregled sporeda; 7.00 Druga jutranja kronika; 7.25 Pogled v zvezdno nebo; 7.30 Poročila, promet; 8.00 Gospodarski vestnik in val 202; 8.10 Strokovnjak svetuje – Kontaktna oddaja; 8.30–13.00 Dopoldne na valu 202 – vmes: 8.30 Novice; 8.40 Koledar prireditev; 10.30 Novice; 10.40 Primorski val; 11.00 Ekološke teme; 11.30 Novice, spot; 11.35 Obvestila; 12.00 Točno opoldne; 12.10 Športni dogodki; 12.30 Novice, spot; 12.40 Štajerski val; 13.00-19.00 Val 202 popoldan – vmes: 13.00 Danes do 13–ih; 13.40 Obvestila; 14.30 Novice, spot; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Glasbene novosti; 16.30 Novice, spot; 16.40 Večerni gost; 17.30 Novice, obvestila, spot; 17.50 Šport na valu 202; 19.00-23.00 Večer na II. programu – vmes: 19.00 Radijski dnevnik; 19.30 Ameriška country lestvica; 20.00 Popularnih 40; 22.00 Zrcalo dneva; 22.20 V soju žarometov.

TRETJI PROGRAM

(Na frekvencah: 96,5; 101,4; 102,0 in 103,9 MHz 8.00–19.30 in 88,6; 93,1; 96,5; 100,6; 101,4; 102,0 in 103,9 MHz 19.30–24.00)
8.00 Napoved sporeda in poročila; 8.10 Dobro jutro (C.Ph.E.Bach, Albinoni, Barsanti, J.S.Bach, Vivaldi); 9.00 Poročila, spot; 9.05 Z glasbo v dober dan; 10.00 Poročila; 10.05 Kulturna panorama – repriza; 11.00 Poročila; 11.05 Čas in glasba – vmes: 12.00 Poročila; 13.00 Poročila; 14.00 Poročila; 15.00 Pihalne godbe na koncertnem odru; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Napoved popoldanskega in večernega sporeda; 16.05 Ponedeljkov divertimento; 17.00 Nove glasbene generacije; 18.00 Poročila, spot; 18.05 Iz slovenske glasbene ustvarjalnosti; 19.30 Predstavitev večernega sporeda; 19.33 Operni koncert; 20.15 Kronika tretjega programa – dr. A.Kornhauser: Rehabilitacija izobraževanja; 20.30 Festival Schleswig–Holstein 93 – posnetek koncerta; 22.25 Komorni studio – Instrumenti v različnih kombinacijah; 23.50 Predstavitev torkovega programa; 23.55 Lirični utrinek; 24.00 Konec III. programa in vključitev v nočni program Radia Slovenija.

GLAS LJUBLJANE

(Krim stereo 100,2 MHz, Grad Šance stereo 102,4 MHz)
6.00 Dobro jutro Ljubljana (vodi Mile Jovanović); 6.15 Prve novice; 7.00 Horoskop; 7.15 Napoved dogodkov; 7.20 Naj, naj; 7.35 Vremenska napoved; 7.45 Slovenske novice se predstavijo; 8.00 Jutro je lahko tudi takšno; 8.15 Novice; 9.15 Novice; 9.25 Kam danes v Ljubljani; 10.15 Novice, 11.00 Naj, naj pesem; 11.15Novice, 12.00 BBC novice; 12.15 Novinarski gost; 13.15 Novice; 14.00 Pasji radio; 14.15 Novice; 14.30 Glasbena oddaja; 15.00 Popoldne na RGL in naj naj pesem; 15.15 RGL komentira in obvešča; 16.10 Spoznajmo se; 16.25 Nagradna uganka; 17.00 Rezultati žrebanja Loto; 17.15 Novice; 18.15 Novice; 18.20 Gost na RGL; 19.15 Zadnje novice; 19.25 Vremenska napoved; 20.00 Glasba; 22.00 Sršeniada; 24.00 Satelit.

ŠTUDENT

(89,3 in 104,3 MHz)
11.00 Vžig; 14.00 OF (24 ur info); 17.00 Joculator; 17.45 You–rock it; 19.00 Tolpa bumov; Orquestra Os Jovens Do Prenda – Berlin Festa; 20.00 Alter-mozaik; 21.00 Techno, 22.00 Reggae; 23.00 Večerni off; 24.00 Zatemnitev/radio satelit;

KOPER

(SV 549 kHz, UKV 88,6 – 93,8 – 100,3 – 100,6– 104,3 – 107,6 MHz)
6.00 Otvoritev programa Radia Koper; 6.30 Jutranjik, osmrtnice; 7.00 II. jutranja kronika – prenos RS; 7.30 Pregled tiska; 7.45 Evergreen; 8.00 Predstavitev dopoldanskega programa; 8.15 Na rešetu; 8.30 Poročila, 8.45 Delo, servisne informacije, priredituve; 9.30 Poročila, 9.45 Souvenir d'Italy; 10.30 Poročila, Primorski val; 11.30 Souvenir d'Italy; 11.30 V podaljšku; 12.00 Tropicana; 12.30 Opoldnevnik Radia Koper, osmrtnice; 13.00 Jagode in podoknice; 13.30 Poročila; 14.30 Poročila; 15.00 Glasbeni desert; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Glasba po željah; 16.35 »Na vročem pesku I.«; 16.45 Napovednik, zanimivosti; 17.30 Primorski dnevnik; 18.00 »Na vročem pesku II«; 19.00 Večerni radijski dnevnik; 19.30 SV prenaša I. pr. RS, UKW III. program RS.

MARIBOR

(UKV 93,1 in 90,4 MHz, SV 558 KHz)
5.40 Jutranji program; 5.50 Radio danes; 6.00 Poročila; 6.05 Kmetijski nasveti; 6.15 Horoskop; 6.45 Pregled tiska; 7.00 Druga jutranja kronika; 7.15 Dobro jutro; 8.00 Poročila, osmrtnice, obvestila; 9.00 Poročila; 9.05 Štajerske miniature; 10.00 Poročila; 10.05 Šport v ponedeljek; 11.00 Poročila; 11.45 Info servis; 12.00 Poročila; 12.10 Mali oglasi; 13.00 Danes do trinajstih; 13.30 Popoldne pod Pekrsko gorco; 14.00 Poročila, osmrtnice, obvestila; 15.00 Poročila; 15.10 Kmetijski nasveti; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Želeli ste, poslušajte; 17.00 Dnevnik Radia Maribor; 17.30 Obvestila, osmrtnice; 18.00 Pokličite 101 555; 19.00 Večerni radijski dnevnik; 19.30 Minute za glasbo; 20.00 Sotočje; 21.00 Večer na MM 1; 22.00 Zrcalo dneva; 23.15 Nočni program.

CIMOS

slovenske NOVICE

Z enim kolesom že v vaši garaži!

DANES AX zapeljivec

Cimos podarja danes izžrebanemu državljanu Slovenije izjemno darilo-četrtino avtomobila Citroën AX! Bodite pozorni! "Srečko" imate že v žepu.

V Slovenskih novicah vsak dan žrebamo enotno matično številko enega državljana Slovenije. Če smo osrečili vas, pohitite - brzojavite (Dunajska 5, Ljubljana), telefonirajte (061 323 571), pošljite telefaks (061 318 193) ali pridite osebno na uredništvo Slovenskih novic. Darilo vas na dan objave izžrebane matične številke čaka samo do dvanajstih! Po 12 uri darilo zapade in izžrebanec izgubi pravico do njega. Pravico do darila uveljavite z osebno izkaznico. Lahko jo izkoristite kot popust ob nakupu ali pa svoj 25% delež prodate zainteresiranemu kupcu novega Citroëna. Darilo je prenosljivo na tretjo osebo!

AX ... ZAPELJIVEC NA PRVI POGLED
AX je avtomobil, ki vas v hipu očara. Prostornost, ki jo nudi ta gibčni zapeljivec, preseneti še tako zahtevnega potnika. Udobni sedeži, barvno usklajena armaturna plošča, v celoti ali delno zložljiva zadnja klop in kopica domiselnih rešitev so zagotovilo za prijetno počutje. AX je navzven ljubek in očarljiv, navznoter prijeten in nežen. Ko ga vidite prvič, ga nikoli več ne pozabite.

Srečna polica
naročnikov SLOVENSKIH NOVIC

Montažno podjetje

Instalacija

Ljubljana, p.o., Kamniška 48/a

objavlja prosta delovna mesta

1. prodajnega inženirja za domači in tuji trg
Pogoji:
– inženir strojništva energetske smeri (VI. st.)
– aktivno znanje enega tujega jezika (nemški, angleški ali ruski jezik)
– marketinške, komunikativne ter kreativne sposobnosti
– 3 leta delovnih izkušenj iz zahtevanega področja

2. projektanta
Pogoji:
– dipl. inženir strojništva energetske smeri (VII. st.)
– opravljen izpit iz ZGO
– zaželene delovne izkušnje, lahko tudi pripravnik

3. kalkulanta
Pogoja:
– inženir strojništva ali strojni tehnik (VI. oz. V. st.)
– 2 leti delovnih izkušenj iz zahtevanega področja

Delovno razmerje bomo sklenili za nedoločen čas s poskusnim delom od 3 do 6 mesecev.

Vaše prijave pričakujemo v 8 dneh po objavi na naslov MP INSTALACIJA Ljubljana, Kamniška 48 a (tel. 320-243, int. 13).

17188

Price vedo in trave vedo . . .
(I. Minatti)

Odšla je naša draga svakinja in tetica

JOŽICA HRVATIN

rojena KOCJAN
iz Kopra

Pogrešajo jo: Evka, Stanko, Metka, Gregor in zlati otroci

Ljubljana, Mengeš, 26. julija 1993

Prezgodaj nas je zapustila naša draga

ZDENKA VERGILAS

rojena GLAD

Od nje se bomo poslovili v torek, 27. julija 1993, ob 14. uri na ljubljanskih Žalah

Na dan pogreba bo žara v štirinajsti mrliški vežici

Žalujoči: mož Vasilj, hči Marjanca, vnuk Aleš, bratje Rudolf, Jože, Emil, sestre Fanika, Ančka, Micka, Julka z družinami in sorodstvo

Ljubljana, 24. julija 1993

Sporočamo žalostno vest, da je v 94. letu umrl naš oče, ded in praded

JOŽE BALANČ

iz Zgornje Besnice 79

Od njega se bomo poslovili v ponedeljek, 26. julija 1993, ob 16.30 na pokopališču v Zgornji Besnici.

Njegovi domači

V 97. letu starosti nas je zapustil naš dragi

KRISTIJAN BAVDAŽ

župan v Kanalu ob Soči (1922–23)
urednik in publicist, kulturni in javni delavec

Pogreb bo v Kanalu ob Soči v sredo, 28. julija 1993, ob 17. uri
Pokojnikova žara bo v mrliški vežici ob 13. uri dalje

V globoki žalosti: sinova Jurij in Marko z družinama, sestra Jerica in drugo sorodstvo

Nova Gorica, Kanal ob Soči, 23. julija 1993

Vsem sorodnikom in znancem sporočamo, da nas je v 88. letu starosti zapustila draga mama, babica in prababica

ANA LOVŠIN

rojena AHČIN

Od nje se bomo poslovili v torek, 27. julija 1993, ob 12. uri na pokopališču v Dravljah

Na dan pogreba bo žara v tamkajšnji mrliški vežici

Žalujoči: otroci Ljuba, Franci, Marijan in Marija z družinami ter drugo sorodstvo

Ljubljana, Lavrica, 23. julija 1993

Prezgodaj je odšla moja ljubljena sestra

MIKA PIPAN

dipl. ing. chem.

Umrla je 9. julija na Korziki

Pokopali j

PONEDELJKOV POGOVOR: VIKI GROŠELJ

Deseti osemtisočak v žepu

Kdo je alpinist? Človek, ki na posebnem terenu izvablja iz sebe tiste lastnosti in instinkte, na katere smo v modernem času zavoljo načina življenja že pozabili. Viki Grošelj, eden najuspešnejših slovenskih alpinistov, ki se je s kolegi prav v teh dneh vrnil z odprave na K2, ve o tem veliko povedati.

– Deseti vrh je za vami. Kdaj ste se odločili, da boste vrhove preštevali in ne le plezali nanje?

»Po uspešnem vzponu na Čo Oju (1988), ko se mi je zazdelo, da bi mi nekoč, v daljni prihodnosti, morda le uspelo priti na vrh vseh štirinajstih osemtisočakov. Za sponzorje je to privlačen cilj, meni pa plezanje veliko pomeni.«

– Iščete absolutno ali odkrivate zemljo?

»Ne, ne, ne gre za iskanje absolutnega. Odprava je zame pustolovščina, vedno znova me presenečeta lepota sveta, potovanje do gora je odkrivanje neznanega, gore pa so vedno na prvem mestu. Potovanje zase? Morda. Na odpravi gotovo živim intenzivneje kot sicer. Tega se zavedam, to me privlači in žene naprej.«

– Pri zahtevnih vzponih se morata ujeti vreme in človek. Na kaj naslanjate oceno lastnih sposobnosti pred vzponom?

»Zadnje čase se zanesem predvsem na izkušnje iz prejšnjih odprav. Sledi dobra psihična pripravljenost, šele na tretjem mestu je telesna pripravljenost, kar še zdaleč ne pomeni, da jo zanemarjam. Najpomembnejši je občutek, da višinske razmere poznaš, da veš, kako se nanje odziva telo.«

–Goro gotovo dodobra preučite že prej. Pa vendar se vsega ne da predvideti. Kaj vas je pri K2 presenetilo, kje so bile težave največje?

»Za K2 smo se temeljito pripravili na podlagi dosedanjih izkušenj in predvsem nesreč na tej gori. Zahtevala je že toliko žrtev, ker se je v slabem vremenu v zgornjem delu, torej nad 7800 metri, težko orientirati. Ta priprava nas je rešila pred gotovo »smrtjo« ob povratku, ko smo doživeli silovit vihar, ki je trajal kar 6 dni. Presenetil pa me je spodnji del, v višini 5400 do 7400 metrov, kjer je bila gora bolj strma, kot smo pričakovali, tako da smo morali v spodnjem delu Abruzzijevega grebena napenjati fiksne vrvi. To je pomenilo več dela, ker smo bili takrat v juniju tudi prvi na gori.«

– Znano je, da je psihično teže prekiniti kot nadaljevati. Ste kdaj zavestno tvegali?

»Vsak vzpon na osemtisočak je določeno tveganje. Naskočni dan smo pričeli v prelepem vremenu, ob dveh zjutraj in do poldneva smo imeli idealno vreme. Potem pa se je izredno hitro poslabšalo, kar je za K2 tudi sicer značilno. Ostalo nam je še 150 m višinskega vzpona. Mislili smo, da bomo v eni uri na vrhu, vendar smo do tja potrebovali kar 4 ure. Plezati v takšnih razmerah je bilo tvegano, kajti treba se je bilo še vrniti. Dosegli smo vrh na časovni konici, za sestop nam je ostalo le še 3 do 4 ure časa. Nama z Zvonetom Požgajem je uspelo, Božič in Carsolio pa sta morala bivakirati na višini 8000 m.«

– Pri tako visokih vzponih, kot so himalajski, je velika nevarnost halucinacij, zaradi pomanjkanja kisika. Se vam je kaj takega že pripetilo?

»Dvakrat se mi je že dogajalo nekaj zanimivega. Na Broad Peaku (1986) in na povratku z Everesta (1989). Imel sem občutek, da ne upravljam več sam s svojim telesom. Kot bi stopil iz lastnega telesa in opazoval tujega človeka, kako sestopa. Tisti hip se mi je zdelo to zelo pozitivno, kajti ravnal sem racionalno in se varno vrnil. Nekaj podobnega se je dogajalo tudi pri »begu« s K2, vendar se »razdvojil« še nisem povsem.«

– Lahko poveste, koliko je mogoče v višinskem taboru sploh počivati in ali se spominjate kakšnih sanj?

»Žal, vam ne morem povedati nič nenavadnega. Tam zgoraj le vegetiraš, za kratek čas potoneš, vendar za sanje ni primernih razmer. Navadno te pomanjkanje kisika vedno znova spravi k zavesti, imaš občutek dušenja, potem pa nekajkrat globoko vdihneš in spet malo potoneš. To je v Himalaji nujno zlo, s katerim se moraš sprijazniti in ga tudi vzdržati.«

– Alpinizem nima gledalcev. Zato je v navadi pisanje dnevnikov. Koliko ste napisali tokrat in kaj bi bil moto odprave?

»Kot vedno, sem tudi tokrat napisal dva zvezka. Nekaj bom objavil, nekaj bom uporabil pri svojem novem knjižnem projektu. Moto odprave na K2 pa bi bil prav gotovo odlično razumevanje med Slovenci in štirimi tujci. Nekatere smo srečali prvič šele v Islamabadu, pa vendar smo se na gori odlično ujeli. Imeli smo pet dvojk (navez), ki so se oblikovale spontano in bile v vseh pogledih enakovredne.«

– S Stipetom Božičem sta znan in uspešen par. Kaj pomeni pri plezanju, kjer se mora plezalec v glavnem zanesti nase, občutek, da je nekdo s teboj?

»Meni ogromno. Razen moralne opore ti sicer soplezalec ne more kaj dosti pomagati, še zlasti od zadnjega tabora do vrha in nazaj, ker si v bistvu takrat solist. Vsak pleza zase, je pa dober občutek, da imaš blizu človeka, ki mu bolj zaupaš kot sebi, še zlasti, ker sva dodobra spoznala sposobnosti drug drugega.«

– Je letos K2 zelo oblegan in kakšne so videti ekološke posledice številnih odprav?

»Mi smo bili prvi. Ko smo prišli na vrh, je naslednja odprava zasedla tabor 1. Pred odhodom pa jih je bilo že standardnih 12, 13. Glede okolja pa tole. Bil sem presenečen, v dobrem. Pred leti je bila pokrajina tam okoli zelo puščavska, tu in tam kakšno drevo, za katerega sem menil, da ga bodo nosači zagotovo pokurili. Vendar je Baju, zadnje počivališče pred ledenikom, bolj zelen kot kdajkoli. Ministrstvo za turizem je strogo, odprave morajo imeti s seboj kerozin in za pospravljanje tabora deponirati 1000 dolarjev. Mi smo se odlično odrezali, oficir za zvezo je bil zadovoljen, saj smo vse neuničljive odpadke spravili v en sod. Težje je bilo z domačini. Petdeset nosačev je v eni noči, ko so prišli k nam pred odhodom, »pripravilo« še enkrat toliko odpadkov. Metali so jih kar vsevprek. Potrebno bi bilo malo več vzgoje in osveščenosti v tem smislu. Vendar nisem pesimist, ker se stvari izboljšujejo.

– Na kaj ste pomislili na vrhu, kaj ob vrnitvi z gore?

»Na vrhu si vedno oddahneš, ker ni treba več navzgor. Takoj pa se pojavi skrb, kako navzdol. V resnici vrh doživim, ko pridem v bazo ali še kasneje, doma. Tokrat sem bil vrha toliko vesel, kot svoje prve odprave na Makalu ali katerekoli druge. Vesel sem bil, da smo imeli srečo z vremenom, saj za nami v enem mesecu še nihče ni prišel do vrha. Vendar pa me je preganjala tudi zaskrbljujoča misel. Bil sem na dvanajstih himalajskih odpravah in izgubil sedem soplezalcev. Zelo sem bil potrt, čeprav bi se moral veseliti, saj je to moj deseti osemtisočak in menda smo samo trije (Messner, Kukuczka in jaz) preplezali najhujših pet : Everest, K2, Kangch, Lotse in Makalu. Pa vendar, nehote razmišljam, kdo utegne biti osmi?«

NEVA MUŽIČ

Potresa v formuli ena ne bo, Prost ima prosto pot do zmage

Tudi vodje ekip so se na sestanku z Bernijem Ecclestonejem strinjali, da je stvari do konca sezone najbolje pustiti pri miru – F 1 naj bi spet postala svetovno prvenstvo dirkačev

Potresa v formuli ena ne bo. Tudi vodje ekip so se na sestanku pred veliko nagrado Nemčije v Hockenheimu strinjali, da je stvari do konca letošnje sezone najbolje pustiti pri miru. Po razgretih tonih na nedavnem zasedanju FISA (Mednarodne zveze za športni avtomobilizem) v Parizu je vendarle prevladal zdrav razum, saj bi napovedane omejitve elektronike praktično pomenile, da bi morale vse boljše ekipe v rekordno kratkem času predelati ali pa povsem na novo skonstruirati svoje dirkalnike.

Patrick Head, vodja ekipe Williams je po grožnji FISA, da bo že na VN Madžarske sredi avgusta prepovedala aktivno vzmetenje in drugo elektroniko v formuli ogrčeno dejal: »V tem primeru nas ne bo ne v Nemčijo, ne v Budimpešto, kajti izdelati bi morali povsem nov avto. V ta model FW 15 C ne spravimo vzmeti . .«

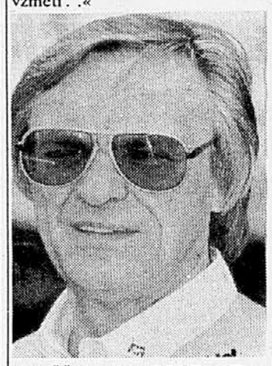

SPUŠČAL JE MEGLO – Bernie Ecclestone.

Pričakovati je bilo, da se bo bojkotu pridružil McLaren, morda še kdo. Zato je Bernie Ecclestone, finančni mogotec formule 1 in prvi mož FOCA, (združenja konstruktorjev), vse vodje ekip zbral na peturnem sestanku, s katerega so vsi prihajajali potni in z rdečimi očmi. Le Ecclestone se je zadovoljno smehljal. Naslednji dan je bilo veliko zanimanja za njegovo tiskovno konferenco, kjer pa je spuščal veliko dima, v največji meri zabaval občinstvo z opazkami, povedal pa bolj malo: »Moram vam sporočiti, da smo sinoči na sestanku sprejeli sklep, s katerim v avtomobilih formule ostaja letos vse po starem. (To je bil namreč izhod v sili, ki ga je FISA pri svoji odločitvi pustila ekipam; če se vsi strinjajo, lahko letos vse ostane po starem, op. p.). Seveda naša odločitev še nima veljave, dokler je ne potrdi FISA, ki se bo sestala spet 2. avgusta v Parizu. To ne pomeni, da želimo izigravati pravila, pač pa FISA prosimo za uslugo. Mislim, prepričan sem, da nam bo ustregla«.

Mali Angležˇ, ki si je v formuli ena v zadnjem desetleju zgradil imperij, je nato nadaljeval: »Razpravljali smo tudi o prihodnosti formule ena od leta 2000. Pri skoraj vseh vprašanjih smo se strinjali z ukrepi, ki jih pripravlja FISA, nekaj smo jih dopolnili in jih poslali v Pariz. Ne, ne morem vam povedati bolj natančno, o čem smo se pogovarjali, bolje je, da vam to po svoji odločitvi sporoči FISA.«

Mnogo vprašanj se je nanašalo na nenehno spreminjanje pravil, ki prav gotovo škodi ugledu tega športa. A Ecclestone je le skomignil z rameni. »Pravila so bila pisana v času dvokrilcev s propelerji, zdaj pa vozimo reaktivce.«

Vseeno pa je ostal dvom, da bo čez leto, dve vse spet po starem, da bosta ena ekipa ali morda največ dve izstopali, da bo formula ena spet spreminjala pravila. Prvi mož FOCA, brez katerega so v formuli ena ne premakne niti eno kolesce, je

OVIRE PADAJO – Alain Prost.

prepričan v pravilnost sprejetih sklepov na četrtkovem sestanku. »Ne potrebujemo nič radikalnega. Ni nam treba, kot mnogi mislijo, odstraniti tehnologije iz formule ena. To bi bilo najslabše, kar bi lahko storili. Nasprotno, tehnologijo moramo usmerjati k pravim ciljem. In to morda ni smer, v katero gre razvoj osebnih avtomobilov. Enkrat je Max Mosley že povedal, da je to predvsem svetovno prvenstvo dirkačev, šele nato svetovno prvenstvo konstruktorjev. Zato moramo poskrbeti, da se spet vrne v roke in noge dirkačev. A doseči to, je osnovna težava. Zato se ves čas pogovarjamo o prepovedi teh elektronskih dodatkov.«

Kaj torej svetovati ekipam, kako naj razvijajo svoje programe, ko pa ni jasno, ali bo gospod Mosley čez leto, dve ali tri spet našel nekaj, kar ne ustreza, kar je treba prepovedati? Mnoge ekipe bodo spet izgubile milijone vloženega denarja in spet bomo tu, kjer smo danes! Toda Ecclestone je našel diplomatski odgovor tudi na take očitke, predvsem pa je zaščitil svojega prijatelja in nekdanjega solastnika ekipe Marčh, zdaj predsednika FIA, Maxa Mosleya: »Če bodo vsi dosledno upoštevali pravila, ne vidim nobene težave v prilagajanju novih dirkalnikov določenim zahtevam. Mislim pa, da ne bi smeli kriviti za vse Maxa, kajti on je le eden izmed 21 delegatov, ima le en glas. Predvsem pa so do ugotovitev o dirkalnikih, ki imajo nedovoljene elektronske dodatke, prišli tehnični delegati FISA, Mosley je moral kot predsednik le ukrepati.«

Jasnih iztočnic pred prihodnjo sezono še vedno ni, za zdaj kaže, da je rešena le letošnja, kar pomeni tudi, da so vrata do četrtega naslova prvaka Alainu Prostu spet na stežaj odprta. To pa je bil tudi edini res oprijemljivi rezultat večurnega zasedanja za trdno zaprtimi vrati v Hockenheimu.

MIRAN ALIŠIČ

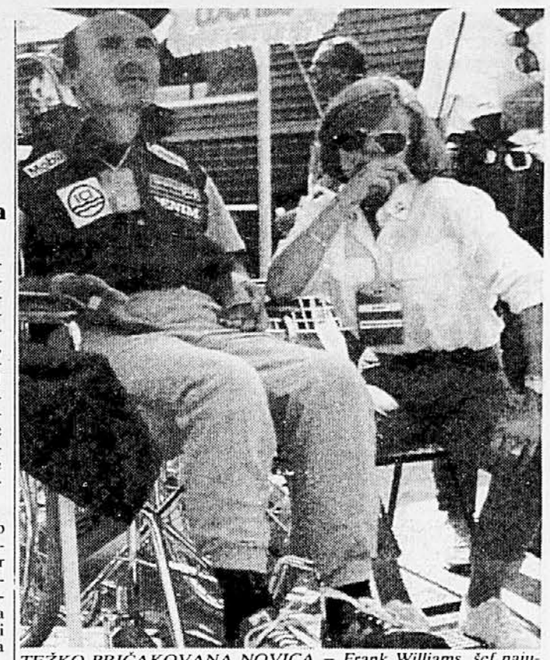

TEŽKO PRIČAKOVANA NOVICA – Frank Williams, šef najuspešnejšega moštva F1, si je po sestanku z Ecclestonom zagotovo oddahnil.

Le 7 novih tujcev v Italiji

Zaradi gospodarske krize je bil prestopni rok nogometašev revnejši kot lani, ko je prišlo kar 34 tujih nogometašev – Za prestope je 18 prvoligašev kljub vsemu porabilo 360 milijard lir

Prestopni rok v Italiji je bil letos bolj reven kot sicer, za kar naj bi bila kriva gospodarska kriza. Kljub temu pa je 18 nogometnih prvoligašev porabilo za prestope 360 milijard lir (kakih 330 milijonov DEM). V Italijo je prišlo le sedem novih tujcev, zapustilo pa jo je šest.

Novi tujci so Sauzee, ki je iz Marseilla prišel v Atalanto, Valdes (Montevideo – Cagliari), Vink (Ajax – Genoa), Ban (Rijeka – Juventus), Ekström (Göteborg – Reggiana) ter Bergkamp in Jonk, ki sta iz Ajaxa prestopila v Inter. Italijo so zapustili Riedle, ki je iz Rome odšel v Borussio (D), Rijkaard, ki je zapustil Milano, Careca (odšel na Japonsko), Casagrande, ki se je vrnil v Brazilijo in Walker (Sheffield). Zanimivo pa je, da sta v prvi ligi sedaj dva kluba, Lecce in Piacenza, ki nimata nobenega tujca.

Kako varčni so bili Italijani v letošnjem prestopnem roku, pove podatek, da je šest klubov s prodajo zaslužilo več, kot pa je plačalo za nakup igralcev. Največ je zaslužila Atalanta (12 milijonov DEM), najmanj pa Piacenza (200.000 DEM). Pozitivno bilanco imajo še Torino, Napoli, Sampdoria, Udinese in Genoa. Največ denarja sta za nakup porabila Inter (59 milijonov DEM) in Lazio (42,8 milijonov DEM), od nakupov pa so največ dobili Sampdoria (24 milijonov DEM), Torino (23,5) in Napoli (22,9). Neapeljčani, ki so bili v preteklosti najbolj radodarni, so letos v najhujši stiski.

Zvezdnik prestopnega roka je bil gotovo Ruud Gullit, ki je iz Milana prestopil v Sampdorio, najbolj uspešno moštvo pa Parma, ki je iz Neaplja dobila Crippo in Zolaja. Poleg teh dveh zvezdnikov, ki bosta okrepila sredino igrišča, so kupili še vratarja Buccija, ki je Reggiani lani zagotovil napredovanje v elitno ligo. Trener Scala, ki meri na naslov prvaka, bo imel na razpolago boljše moštvo kot lani, saj sta klub zapustila le Osio in brazilski vratar Taffarel. V prvi enajsterici bodo igrali Bucci – Minoti – Grun, Apolloni, Benarrivo, Di Chiara – Zola, Zonaratto, Crippa – Asprillia, Melli. Rezervni napadalec pa je Brolin.

Inter je kupil sijajnega strelca Bergkampa, sredino pa okrepil z Jonkom in DellAnnom iz Udineseja. Prva enajsterica trenerja Bagnolija bo videti takole: Zenga – Battisini – Bianchi, Bergomi, Ferri, Tramezzani – Berti, Jonk, DellAnno – Sosa, Bergkamp. Leva stran Interja naj bi bila slabša, kljub temu pa se je trener odpovedal Pančevu in Šalimovu, ki pa nočeta iti nikamor.

Sampdoria je precej spremenila moštvo. Z nakupom Gullita in Evanija iz Milana, Plata iz Juventusa in M. Rossija iz Brescie je Eriksson našel dobre menjave za Corinija in Busa, ki sta odšla v Neapelj, ter Walkerja in tudi Srečka Katanca, ki je še med rezervnimi igralci, vendar brez posebnih možnosti, da bi igral. Sampdoria bo igrala v novem prvenstvu v naslednji postavi: Pagliuca – Mannini, Sacchetti, Vierchewood, M. Rossi – Lombardo, Platt, Jugović, Evani – Gullit, Mancini.

Prvak Milan je prodal kar 16 nogometašev (na seznamu je še Van Basten), kupil pa osem. Capello ima poleg prve enajsterice (Rossi – Panucci, Costacurta, Baresi, Maldini – Savičević, Albertini, Boban, Lentini – Papin, Simone) na voljo še eno moštvo, ki bi lahko prav tako igralo pomembno vlogo v prvenstvu. V tej postavi so zvezdniki Laudrup, Raducioiu, Donadoni, De Napoli, Eranio in Massaro. Milančani so okrepili obrambo z nakupom Panuccija iz Genoe.

Inter in Trapattoni sta dobila močna obrambna stebra Porrinija (Atalanta) in Fortunata (Genoa). Moštvo Juventusa bo igralo v postavi: Peruzzi – Julio Cesar – Porrini, Kohler, Fortunato – Conte, D. Baggio, Marocchi – Moeller, R. Baggio – Vialli.

V drugi krog favoritov sodijo Torino, Lazio, Roma, Cagliari in Reggiana. Roma je kupila Balba (Udinese) in Lanno (Sampdoria). Omenjena igralca bosta z Mihajlovićem, Giannninijem, Haeslerjem in Rizzitellijem okostnica moštva. Torino je dobil Jarnija, Osija in Francescolija, Reggiana pa Taffarela, Ekströma, De Agostinija in Padovana. (V.D.)

PRVI CILJ SEZONE JE DOSEGEL – Kevin Schwantz (št. 34, za njim Michael Doohan s št. 2) je s podpisom nove pogodbe postal najbolje plačani motociklist vseh časov.

Najprej pogodba, sedaj naslov

Po devetih dirkah svetovnega prvenstva motociklistov do 500 ccm je Kevin Schwantz bližje naslovu prvaka kot kdajkoli poprej – Odslej bo letno zaslužil kar 4 milijone 375.000 dolarjev

Medtem, ko je večina najboljših motociklistov sveta na predvečer devete dirke sezone v Mugellu živčno postopala okoli svojih jeklenih konjičkov, se je vodilni v razvrstitvi SP razreda razreda do 500 ccm Kevin Schwantz le zadovoljno nasmihal. Prvi, zanj najpomembnejši podvig, se mu je posrečil že pred nekaj urami. Za dve leti je podaljšal pogodbo s Suzukijem in glavnim pokroviteljem Lucky Strikom in z zaslužkom 4 milijone 375.000 dolarjev na sezono postal najbolje plačani motociklist vseh časov.

Po mnenju japonskih delodajalcev je 29-letni dirkač iz Teksasa vreden prav vsakega centa. Po umiku Barryja Sheena s tekmovalnih stez ni nikomur v tolikšni meri uspelo vzbuditi zanimanja javnosti kot njihovemu varovancu, ki utegne po dolgih letih kariere letos prvič osvojiti naslov svetovnega prvaka kraljevskega razreda. Po podpisu pogodbe, ki mu je prisostvoval tudi Kevinov oče Jim, se je lahko Schwantz mlajši povsem posvetil lovu na željeno lovoriko. »Ne morem si privoščiti nemira v moštvu. Govorice in pogajanja pred podpisom pogodbe so mi jemale zbranost, še kako potrebno v boju z Raineyem, Doohanom in Beattiejem.« S podaljšanjem pogodbe je slednjim nehote naredil tudi veliko uslugo. Krepko je pomaknil navzgor mejo zaslužkov in sedaj se bodo lahko tudi sami potegovali za večji kupček zelenih bankovcev.

Dan kasneje je bil zadovoljen zlasti Avstralec Michael Doohan, ki je po lanski nesreči na dirki v nizozemskem Assenu ostal brez naslova svetovnega prvaka, le malo pa je tudi manjkalo, da bi zaradi hudih poškodb ostal tudi brez desne noge. 398 dni po ponovnem rojstvu sicer še vedno močno šepa in ne more pritisniti nožnega zavornega pedala, vendar vozi vse hitreje in napoveduje, da se vrača na pota stare slave. »Mike je vozil presneto hitro,« je po dirki dejal Schwantz, ki je za »letečim Avstralcem« zaostal za deset sekund, vendar z drugim mestom povečal naskok pred najbližjim zasledovalcem Raineyem

Tako kot Doohan tudi Schwantz nima najlepših spominov na lansko sezono. »Večkrat sem razmišljal, da bi vzel kladivo in razbil motor na najmanjše delce. Prav nič mi ni šlo od rok. Motor ni delal tako kot bi moral, zato sem si nekajkrat od bližu ogledal asfaltno površino dirkališč, tako kot na dirki za VN Nizozemske v Assenu. Kljub poškodbi sem vztrajal in v Magny-Coursu znova zletel čez krmilo. Komajda so se rane zacelile, že sem v Doningtonu zapeljal na oljni madež in znova padel. Tokrat na glavo. Do konca sezone sem razmišljal le, kako preživeti in odslužiti še eno leto pogodbenih obveznosti.«

Nov, izboljšan suzuki in uspehi v začetku sezone 1993 so ga spodbudili, da je podpisal novo, rekordno dveletno pogodbo. V preostalih petih dirkah sezone bo poskušal ovreči tudi govorice, da mu v odločilnih trenutkih primanjkuje zmagovalnega duha. Kot pravijo zlobneži, še nihče ni zmagal na 23 dirkah SP in ostal brez naslova prvaka. Rainey je z enakim izkupičkom kar trikrat zapored osvojil naslov najhitrejšega na svetu. »Če zmage pokvariš z uvrstitvami na četrto in peto mesto, nimaš nikakršnih možnosti, da bi lahko računal na naslov, tako kot leta 1989, ko sem zmagal na šestih dirkah, a na koncu ostal praznih rok. Letos sem na pravi poti,« meni Schwantz.

V tem času je delil mesto v moštvu z McElneom, Haslamom, Mageejem, MacKenzijem, Chandlerjem in Barrosom. Nihče od naštetih ni okusil slasti zmage na dirki svetovnega prvenstva. So bile njihove dirkalne sposobnosti prešibke, da bi se lahko povzpeli na sam vrh, ali je bil razvoj Suzukijevih motorjev povsem prilagojen Schwantzovim sposobnostim? »Tudi v slednjem je kanček resnice, čeprav bi se verjetno tudi sam lahko pohvalil s kakšnim naslovom, če bi vozil za Yamaho ali Hondo. Toda povsem zaupam Suzukijevim ljudem in prepričan sem, da nam bo letos le uspel veliki met. Pred slavjem pa bo treba marsikaj postoriti. Najprej seveda v nedeljo v Doningtonu.« (B.E.)

SVETOVNA ATLETSKA PRVENSTVA SO NOVEJŠA PRIDOBITEV (1)

1983 – uspela premiera v Helsinkih

Pravzaprav je zanimivo, da atletika kot osrednji šport v olimpijskem sporedu in eden najbolj razširjenih po vsem svetu (število članic mednarodne atletske zveze IAAF je vedno precej presegalo število članic Združenih narodov), do leta 1983 ni imela svetovnega prvenstva. Včasih so namreč razmišljali, da bi svetovno prvenstvo razvrednotilo olimpijsko atletiko, v začetku osemdesetih let pa je prevladovalo mnenje, da atletika potrebuje med olimpijskimi igrami tudi svetovno prvenstvo.

Ne nazadnje so bila odločilna razmišljanja, da prvenstvo lahko prinese tudi lepe denarce IAAF in prireditelju, ki jih je bilo takoj nekaj v »čakalnici«. IAAF pod vodstvom Italijana dr. Prima Nebiola je v zadnjem desetletju praktično zaokrožila ponudbo tekmovanj na svetovni ravni na prostem in v dvoranah v članski in tudi mladinski kategoriji.

Finci prvi prireditelji

Odločitev kongresa IAAF o dodelitvi organizacije prvega SP Fincem in Helsinkom ni nikogar presenetila. To je bila zaslužena nagrada državi in narodu, ki je krepko pomagal pisati zgodovino atletike. Razen tega so v Helsinkih že imeli primerno velik objekt – olimpijski štadion – pa še v naprej zagotovljeno da bodo tribune razprodane. Kaj poudariti, da so organizatorji na čelu s sedanjim predsednikom Evropske atletske zveze C. O. Homenom, odlično opravili svojo nalogo v športnem smislu, razen tega pa so z vstopnino, TV pravicami in drugimi dohodki primaknili lepo vsoto v blagajno IAAF, ki je že pri tem prvem SP omogočila vsaj minimalno zastopanost vsem svojim članicam, pa še za razvoj finske atletike je ostal lep kupček denarja.

Podvig Jarmile Kratochvilove

Z dvojno zmago Alberta Juantorene na 400 in 800 m na olimpijskih igrah v Montrealu 1976 je bilo praktično konec tovrstnih dvojnih zmag, prišel je čas specialistov za eno ali drugo razdaljo. Zato je bila tem bolj odmevna taka dvojna zmaga Jarmile Kratochvilove v Helsinkih. Po eni strani ji je lažjo pot pripravila Marita Koch, ki se je odločila za nastop v obeh šprintih ne pa tudi na 400 m, po drugi pa je urnik tekmovanja skorajda preprečeval dvojni štart. Najhuje je bilo, ko je morala v 35 minutah dvakrat na štart – polfinala na 400 m in finala na 800 m. Za izvrstno pripravljeno, tedaj že 32-letno tekačico pa tudi to ni bila previsoka ovira. 400 m je zlahka pretekla v 51,08, na 800 m pa ni le zmagala, ampak dosegla več kot odličnih 1:54.68.

Nekvalificirana svetovna prvaka

V SZ niso nikoli uporabljali tkim. ameriškega selekcijskega sistema za velika tekmovanja (prvi trije oz. štirje za štafeto na državnem prvenstvu oz. izbirni tekmi potujejo). Glavni selektor Igor Ter-Ovansejan je za Helsinke kar dvakrat dokazal svoj prefinjeni občutek. Na SP je peljal dva mladeniča, ki sta se bolj skromno odrezala na prvenstvu SZ mesec dni pred SP: Sergeja Bubko, ki je bil v skoku s palico komaj osmi in Genedija Avdejenka, ki je bil peti v skoku v višino. Selektorja so za obe odločitvi ostro kritizirali, toda oba novinca na velikih tekmovanjih sta se iz Helsinkov zelo presenetljivo vrnila z zlatima odličjema in ugled Ter-Ovansejana je močno narasel.

Veseli in razočarani

Helsinki so prinesli vrsto lepih bojev za kolajne, pa tudi presenečenj ni manjkalo. Najuspešnejši posamezník je bil Carl Lewis, ki je zmagal v teku na 100 m in v skoku v daljavo ter sodeloval v zmagoviti štafeti 4x100 m, presenetlivi zmagovalci pri atletih pa so bili – razen že omenjenih Bubke in Avdejenka – še Smith (ZDA) na 200 m, Schönlebe (NDR) na 400 m, Hoffmann (Pol) v troskoku, Sarul (Pol) krogla in štafeta SZ na 4x400 m po poškodbi tekača ZDA. Pri atletinjah so v glavnem zmagovale favorizirane atletinje, dve zlati kolajni pa si je ob Kratochvilovi pritekla tudi Američanka Mary Decker na 1500 in 3000 m.

Največ odličij, skupno so šla v kar 25 držav, so dobili atletinje in atleti ZDA 24 (8 zlatih), toda po številu prvih mest je bila boljša ekipa NDR z 10 (skupno pa 22 kolajn).

Trije slovenski (skromni) nastopi

Slovensko atletiko je v Helsinkih zastopala trojka in to z malo uspeha – Rozman na 10.000 m, Kopitar na 400 m ovire in Lapajnetova v skoku v višino so obviseli v predtekih oz. kvalifikacijah. Drugi udeleženci iz tedanje Jugoslavije so se uvrstili takole: 5. Stekić (daljava), 8. Zdravković (1500 m), 9. Milić (krogla), 12. Ivančić (krogla), 16. Vlašić (desetoroboj), izpadla Mršićeva (3000 m).

Pred SP v Helsinkih pa sta bili že dve tekmovanji, ki sta tudi uradno šteli kot svetovni prvenstvi – leta 1976 v Malmöju moški v hoji na 50 km in 1980 v Sittardu ženska teka na 3000 m in 400 m z ovirami – kot dopolnitev olimpijskih prireditev tistega leta. Na obeh tekmovanjih beležimo en slovenski nastop – pokojna Breda Pergar iz Maribora je v teku na 3000 m dosegla s petim mestom tudi doslej sploh najboljšo slovensko uvrstitev na svetovnih prvenstvih.

(se nadaljuje)

MARKO ROŽMAN

AMERIČANKI TEKA NA 1500 in 3000 M – Mary Decker (desno) je bila v Helsinkih nepremagljiva v tekih na 1500 in 3000 m. Na sliki so še (z desne) Romunka Radu, Zajceva iz tedanje SZ in Britanka Sly. (Foto: arhiv Dela)

ŠPORT ZASEBNO

Leto športa

Predsednik mednarodnega olimpijskega komiteja Juan Antonio Samaranch in nemški zvezni kancler **Helmut Kohl** sta se domenila, da bodo v prihodnje športniki in politiki tesneje sodelovali. Tako namerava Mednarodni olimpijski komite leta 1994 razglasiti za leto športa.

Švicarjeva ustanova

Hippolyt Kempf, nekdanji olimpijski zmagovalec v nordijski kombinaciji, je postavil na noge ustanovo, ki se imenuje po njem. Ustanova si bo prizadevala, da bodo športniki, privrženci nordijske kombinacije in trening bolje kombinirali za večje uspehe na snegu.

Znamke prinašajo pomoč

Heike Henkel in **Jens Weissflog** sta se ob drugih vrhunskih nemških športnkih izkazala za nadarjena prodajalca. Z njima so se pogodili, da prodajata športne znamke za pomoč vrhunskim športnikom in športnicam. Iztržek prvega poletja za ta sklad znaša kar 40.000 mark.

Slovo s 40 leti?

Nemška plavalna zvezdnica že misli na slovo. Na vprašanje v Super-Illu, ali ve, kdaj bo nehala plavati, je petnajstletna **Franzicka van Almsick** odgovorila: »Da, načelno že. Nekako 20 let sem si zamislila za mejo.« Če bi Berlin dobil letne olimpijske igre leta 2000, bi o slovesu še premišljevala ali si celo premislila. (H. Ü.)

2,04 dovolj za zmago?

Že kot gospodična Witschas je leta 1974 dvakrat skočila svetovni rekord v višno. Kot **Rosemarie Ackermann** (pri SC Cottbus) je pod vodstvom trenerja Forsterja Erharda Mieckega dosegla še štiri nadaljnje do zgodovinskega prvega skoka ženske čez dva metra. To se je zgodilo 26. avgusta 1977 na olimpijskem štadionu v Berlinu. In vse v slogu straddle. Prevaliti se s trebuhom čez letvico – to je ostal njen slog tudi še potem, ko se je uveljavi flop. »Visoka sem samo 1,74 m in pri hudih težavah s kolenom flop ni bil zame. Razen tega je dobro tako; tako vsaj vsi vedo, da je tudi ženska zmogla preskočiti dva metra s straddlejem. Danes, ko ves svet skače flop in sta dva metra še zmeraj posebnost, sem na to zelo ponosna,« pravi slovita nekdanja atletinja. Trikrat je bila na olimpijskih igrah – 1972 je bila sedma, 1976 smo posebni poročevalci Dela doživeli njeno zmago in osvojitev zlate olimpijske kolajne v Montrealu, leta 1980 v Moskvi pa smo ji lahko čestitali za četrto mesto. Povrh je bila evropska prvakinja, evropska podprvakinja in zmagovalka evropskega pokala. »Rosi« je medtem dočakala 41 let in je mati dveh zdravih dečkov, ki sta tudi ponosna na uspešno kariero svoje slavne matere. Njen mož Manfred dela na železnici, poprej pa je bil odličen igralec rokometa, sama pa dela na zavodu za zaposlovanje. V prostem času z možem najraje kolesarita po srečnih gozdovih. Glede svetovnega prvenstva v Stuttgartu pa je Rosemarie Ackermann prepričana, da bo najhujši boj za zmago v »njeni« disciplini, v skoku v višino, med Henklovo in Kostadinovo: »Pri čemer bom seveda držala pesti za Heike. 2.04 m bo bržkone dovolj za zmago.«

Grožnje

Moskovska Lokomotiva, ruski nogometni prvoligaš, bi se skorajda moral preseliti v nižnjerazredno tekmovanje. Predsednik **Valerij Filatov** in trener **Juri Semjin** sta klub izvlekla iz težav tako, da sta morala odšteti hude denarne kazni, povrh pa je moral Filatov zapustiti svoj visoki položaj. Izvršni komite ruske lige je namreč ugotovil, da sta Filatov in Semjin grozila sodnikom na prvenstveni tekmi med Lokomotivo in moskovskim Dinamom.

Olimpijski prvak organizator

Scott Hamilton, olimpijski zmagovalec v umetnostnem drsanju iz leta 1984, je postal častni predsednik organizacijskega komiteja za mladinsko svetovno prvenstvo, ki bo 30. novembra v njegovi domovini v Colorado Springsu.